

מיכל המים

הנהגות וביאורים על ירושלמי

מצני יחיאל מיכל בתרבי' אהרן לוי עפשטיין החונה בק' נאוההרדק. בעה"מ ספרי ערוך השלחן וס' אור
לישרים על ספר הישר לרבינו תם ז"ל.

דברי המחבר: בה"ה. הנה מרביתנו הראשונים לא זכינו לביאור הירושלמי אך בדורות האחרונים עשו
פירושים הראשון הגאון מוה"ר אליהו פולדא והשני הגאון בעל קרבן העדה
והשלישי הכי נכבד הגאון בעל פני משה והוא העמיק הרחב פירושו ותוספתיו ועוד כמה גדולים ועם
כל זאת מרוב השיבושים וסתירת הדברים נשארו עדיין עוללות וכתבתי על הגליון מה שחנני ה' בטיבו באיזהו
מקומות להגיה ולבאר הנראה לעניות דעתי. ויהיו לרצון לפניך ד' צורי וגואלי.

מסכת ברכות פרק א ב

פרק א הרכה

דף ג ע"ב ר' חייא בר' יוסף בעא קומי ר' יוחנן מאן
הוא ראיה מחלקת לשנים אמר ליה ר' יוחנן אמר ליה קשה
על דעתך דתאמר כל הדין עין וברך עין שבתא מיל דר' נחמיה ספק הוא למאמר
ר' יוסי לכשיבא אליה ויאמר זהו בין השמשות מאן פליג כלל וס' דבע"כ מה שאמר
מקודם אם יודע הראייה מכיון ומקלתו למחר ודלא לסומא ולקרבן בראייה קורה מירא
דכיו זמן מועט דלאו בראייה ארוכה קלת הא חנן בזיבס פ"א רשא אחת מרובה כשתים
הוי כשתי ראיות וכשלא הוי כשלא ראיות והתוס' בשב"ה (ל"ד: ד"ה ספק) כתבו דזה
חיוו הלא כשיעור הילוך מאה אמה ע"כ ולזה שאל ר' חייא מאן חנא דראייה קורה נחלקת
לכ' וא"ל ר' יוחנן ר' יוסי היא דס' כה"כ כה"כ עין ויש בו מן יוס שער ומן וס הכא ובש"ה
הי פסיקא לן בזמן דר' יוסי שסוף סוף כה"כ דר' נחמיה שפיר משכחת לה לך דינא
אבל כיון דבה"כ דר' יוסי לא ברירא לן אימת כמבאר מקודם וא"כ לא משכחת כן דינא
לר' יוסי אלא לכשיבא אליה ויאמר דרנע וז' היתה כה"כ וא"כ מאן פליג על זה כיון
שחליבו יצבר וא"כ אמרת ר' יוסי הוא וברי כה"כ שחליבו יצבר האמת מי יחלוק בזה
שם ר' חייא חכריון דרבנן בני כמה דלת אמר צדכיה נראו שלש כוכבים א"ע
שהחמה נחוגה באמצע הרקיע וכו' והרד"ם הביא דלת אמר ע"כ אבל בתי
הרש"א ס' כ"ג דשבת הביא זה הירושלמי וגורם כמה דלת אמר כה"כ אלו והקשה מזה
על שיטת ר"ת שברי לשיטתו אין החמה באמצע הרקיע אחרי שהלכה ד' מילין ע"כ ולע"ד
נראה לדבריהם מכאן ראיה נמוכה לשיטת ר"ת דהכא לקמן איתא בירושלמי דמאליה
השחר עד האיר המזרח ד' מילין ומהאיר המזרח עד כן חמה ד' מילין וכן הוא בירוש'
פ"ג דיומא וראיתי מי שפי' דלית השחר איתו עמוד השחר אלא השחר קודם ותמימי
דמאמר זה איתא גם במדרש רבה בראשית פרשה א' ושם איתא להדיא עמוד השחר ע"כ
וכ"כ המ"ס שם ולכן נל"ד ברור דמזמן עמוד השחר עד הכן הוי שמינה מילין והאמת
הוא האיר המזרח וזה דמאמר וזה דמאמר בפי' (דל) דמזמן עמוד השחר עד הכן הוי שמינה
ממזמן עמוד השחר עד האיר המזרח או מהאיר המזרח עד הכן וברי גם לשיטת החולקים זה
שאמר שם דמאמר עד זאת הכוכבים ד' מילין איתו זאת הכוכבים שכל הש"ס כה"כ
כה"כ כה"כ ס' ר"כ וא"כ לשיטת ר"ת נאמר דזהו דווקא וזה דמאמר עד הכן ולא
דווקא וזה שנינו רפ"ג דיומא האיר המזרח וזה אמרנו כיון שז' ע"כ ע"כ הכן ולכן
כתיב בחורש בבורק בבורק משום דשני בקרים יש בורק דמזמן השחר ובורק דהאיר המזרח
ולפ"ז גם נצטרך מהשקיעה עד כה"כ לרין להיות שמינה מילין דלדאי ואיני חד שיטתא הוא
כמונן ולפ"ז כשאמר אומרים ד' מילין אמר השקיעה הוי לילה כרי חמה נחוגה באמצע
הרקיע ממז וזהו השיעור כמו האיר המזרח בשחרית ולפ"ז שפיר פריך הירושלמי כמה
דתימא ערביה נראו שלש כוכבים א"ע"כ שהחמה נחוגה באמצע הרקיע לילה הוא ונאמר
אך בשחרית כן כלומר שחשוב יוס מן האיר המזרח ולא מן עמוד השחר ואמנם השחר יוס
הוא מכון דדיוק ומיושב קובית הרש"א ס' ספקא דהא סוף הרקיע הוא ואדרבא לשיטת
החולקים אינה באמצע הרקיע דאך רב ר' ר' לא הלכה שברי לדידכו בתי חילתי מיל
או בתלתי ריבתי מיל אמר השקיעה הוי לילה ועדין הרקיע הוי ד' מילין לדידכו.

לויי הדפוס שנים מוקפים רומיים לירושלמי של דפוסו ושל דפוס פיוטוקוב —
והלויים המוקפים בתלמי מרובע רומיים לירושלמי דפוס יעאמיר.

זה והא"ר עיינו בחורקת וזה שאמר אין ברכות מעכבות היינו מפני שמפסיק בעשרת
הדברות ודחי ר' נון בעשרת הדברות כן כן גופא של שבע וזה שלא אמרו יוצר אור
מפני שעדיין לא הגיע הזמן וכמבאר לקמן בירושלמי וכן הוא בבבלי וגם מהרד"ם
משמע עין פירוש זה ע"כ.

דף א' ע"א אלו ברכות שמאריבין בהם וכו' מברכותיו של אדם ניכר וכו' אלו ברכות
שמאריבין בהם וכו'. נראה דאך מברכותיו של אדם לרין אחר אלו ברכות שמאריבין
בהם וכן הוא בחוספא פ"א ע"כ.

אלו ברכות שמאריבין בהם וכו' הא כל שאר ברכות אדם מאריך אמר חוקיה מן מה דתמי
וכו' הדא אמרה שאין זה כלל. ע' במפרשים ולע"ד נראה שזה שאלה הם בשארי
ברכות יכול להאריך יותר ממה שתקנו חכמי ואמר חוקי' מן מה דתמי המאריך ה"ו מנונס
וכו' הדא אמרה שאין זה כלל כלל' שכלל אין זה לשון ואין להאריך יותר ממה שתקנו חכמי.
לוי בר סיסי הראה כריעה לפני רבי. נראה שרין לנרום הראה בריכה לפני רבי וכן
הוא בירוש' פ"ה דסוכה הל' ד' ובבראש' רב' פ' י"ג ע"כ וזהו קיד' שבבבלי מניל' כ"ב ע"כ.

דף י"א ע"א [דף א' ע"ב בסופו] כל הברכות אחר חיתומיהן ואין אומרים ברכה פסוק
וכו' ברכה ערמו הפ"מ וההרד"ם בכמה פירושים ויכלס דמוקים וההרד"ם
כתב דלרין לנרום ואין אומרים אחר ברכה פסוק כבירושלמי פ"ג דחענית ולע"ד נירא
דכאן עיקר וס' כל הברכות אחר חיתומיהן כדמפרש לקמן שם הוי עומד בשחרית ושבת
והזכיר בשל ערביה וחור וחתם בשל שחרית יא' ולא חיישין למאמר קודם חתימה.
וה"פ אומרים ברכה פסוק כלומר שלא יבא פסוק עיקר הברכה והיינו לדנומא שבברכת
ישאבנו יאמר שובו אלי ואבוצה אליה ברוך אתה ה' הרוגה בשבועה או בברכה גואל
ישראל יאמר גואלנו ה' בנאות שמו קדוש ישראל ברוך אתה ה' גואל ישראל וכדומה לזה
והשט"ם משוב דהפסוק אין עיקרו להפסל ולכן אין זה תפלה וזה מקשי' ר' יתכן כן אלעזר
דזהו דתמי דתמי דכיון דלמא אחר חיתומיהן ולא חיישין מה שאמר קודם חתימה אף
שאמר בה"כ כמו בעומד בשחרית ואמר בשל ערביה וא"כ כ"ס שאין חשש בפסוק שקודם
החתימה וכו' גריעת פסוק מהסיק וזהו שאומר מילין שאומר אחר חיתומיהן אין אומרים
ברכה פסוק בתמימה ומתחין אמרין חיתומיהן דרין עליה וזהו לשון סני נכור כלומר אינו מבין
דכאן סבר אחר חיתומיהן פירוש שאלה היה עומד בשחרית וכו' ולפיכך קשה ליה אבל
אבל באמת פירושו בה"כ דכל הברכות אחר חיתומיהן היינו שרין בשל חתימה פסוק
לחתימה ובאמת אם עמד בשחרית ושבת והזכיר בשל ערביה וחור וחתם בשל חתימה פסוק
יא' ולפ"ז א"כ הך דאין אומרים ברכה פסוק וזהו שאמר רב אחא כל הברכות כעין
חיתומיהן כלומר מעין חתימה כמון לחתימה וזה דלכלי ורובי אולי היו אומרים קודם גאל
ישראל כמו שאנו אומרים גואלנו ה' בנאות וגו' ואין בו משום ברכה פסוק כיון שיש נוסח'

דף י"א ע"ב [י"א ע"א] ר' בא בר אחא נחית לתמן חיתומיהן ונמרינן ולא שמיע
דחמן אמרין לא יתחיל ויאמר וא"כ התחיל נומר. הפ"מ נדחק בזה ולע"ד
נראה דה"פ דר' בא ראה אותן מתחילין פרשה ויאמר ונמרינן ותמה על זה מה ענין נחית
בליה ואומר הירוש' דלא שמיע ליה לר' בא דתמן בבבלי אמרו כן שלא יתחיל אבל אם התחיל
נומר ולכן נאמר אלא המנהג להחיל ולגמור ובעין זה בבבלי [י"ד:] אמר אביי כן ע"כ.

פרק ב הרכה א י"ב ע"א [י"א ע"ב] אמר ר' בא זאת אומרת שאין הברכות
מעכבות אמר ר' יוסף אם אמר את שהוא רריך לברך בריך
נריך שיכין את לבו גבולס ואינו מפסיק ולא תניחם ובה"כ א"ע"כ דלא תניחם נריך
לברך זאת אומרת נריך לכין את לבו גבולס. אין לזה שום הכנה והמפרשים נדחקו בזה.
ונראה לע"ד דה"פ דר' יוסף שאל דאם נאמר שהוא נריך לברך ולא נחית על דיוקא דר' בא
דדיוק מנא מוזיק' הכנה הברכות ש"מ דא"ל לברך אלא דנאמר שלא חש להזכיר אבל
לעולם נריך לברך דנכילות בין ברכות ק"ש דווקא יש שאלה אם הא דתמן אם כיון לט
קאי על כל ה' פרשיות או רק על פרשה ראשונה אבל אם נאמר כדיוקא דר' בא פשיטא
שאין הכוונה רק על פ' ראשונה כמו שבאר ומקשה הירושלמי ואינו מפסיק כלומר וא"כ אפשר
לומר דהכוונה קאי על כל ה' פרשיות משום דהברכות הם על כולם הלא בע"כ בחורה יש
הפסק בין שבע ליהיה אם שבע וזין ויהי אם שבע ליהיה אמר והוא קורא בחורה כסדר וא"כ
א"כ אפשר לומר דהכוונה על כולם דכולם שייכים להברכות הלא יש הפסק בין פרשה לפרשה
ונמא דיש הפסק בין הברכות להפרשיות ובי תימא דנאמר נאמר שלא היה קורא בחורה
כסדר אלא שדילן מן אחר שבע עד ויהי אם שבע על זה אמר הירושלמי ולא תניחם כלו'
הלא אינו מנאמר שפירא באופן זה ומקשה הירושלמי ובה"כ א"ע"כ דלא תניחם נריך
לברך כלומר הלא ר' יוסף שאל אם לא נחית כדיוקא דר' בא אלא דנימא דא"ע"כ דלא
שנה התנא הברכות מ"מ כוונתו כשנירין וא"כ ה"ל נימא זאת אומרת נריך שיכין את לבו
בבולס ה"פ דכולל לומר דלרין לכין את לבו ככולס כנון שדילן בחורה וקרא ק"ש כסדר
וא"ע"כ דלא שנינו כן במשנה מ"מ י"ל שהפ' כן הוא כמו שלא שנינו הברכות אבל אם נחית
כדיוקא דר' בא דמללא שנה הברכות ש"מ דלמן מעכבות פשיטא דהכוונה אינה אלא על
פרשה ראשונה שברי יש הפסק בחורה והתנא לא שנה לנו דמללנ.

דף י"ב ע"ב [י"ב ע"א] ר' טיטויי שאל לר' חוקיה וכו' א"ל אבא חני עד ושתנאם
כ"ל דחיקיה הוא בנן של ר' חייא ומרבי שלא אמר רק פסוק ראשון אין
ראיה דשחא ס'ל דחור ונמרה וכו"כ בבבלי י"ג ע"כ.

ששמים זה ועפ"מ ונאמרו דברי רש"י והוא' בצינו' וז' שכתבו דלם דוסף חייב במעשר
ל"ט דכיון דמן החורה מה שנתן ראשונה פסור ממעשרות וחכמים היינו כשעשרנו
ומפרי' הרי מפרי' מן הפסור על החיוב והר"ם בפירושו הקשה זה ותייר' דאמא נשכיל
תקנה עמים לא חששו לה ואמרו שזין לזה הורה פאה כלל ע"ש ודבר תימא הוא ואלו
יטבור הירושלמי דים צילה וכו' רש"י בצינו' מ"ל דלם עכל וחולין ע"ש.
דף ב' ע"א [שם] לא ירלו פני ריקס רש"י כל שהוא חכמים כל שאמרו מעה כסף שני
כסף וקאמי מן דו סתך לדבר חורה ווא. אין לזה שום הכנה ועפ"מ ונלע"ד
דל"ס דהנה בקדושין י"ל. אומר וינלך ריקס ריקס מעולת ראיה אלמא דמן החורה הוא
שיעור זה דמשה וזתי כסף ופחות מזה מקרי ריקס וזכו שבקשה מן דו סתך לד"ת הוא
כלומר בלא חדרום מקרא שפחות מזה מקרי ריקס ואיך תאמר שחכמים תקנו מעה כסף
שתי כסף וזה שאומר כל שהוא כתר חכמו החוס' נצבת ס"ג דגם לכל שהוא ים שיעור
ע"ש וכן הוא בחולין קכ"ד. ועב"ז ק"ן. וק"ק לרש"י ותיס' חידוש ולפ"מ א"ס.
דף ג' ע"א [ב' ע"א] ור"ג לא קודם לאמא היה. ע' רש"י ראש השנה נ"א: ד"ה
ומיבנה לאמא ונ"ע.

הלכה ב דף ה' ע"ב [ה' ע"א] חמי אין אומרים לו הבא נמלים ועטין וכו'. כלומר
אפילו הוא איש עוב ורואה להוסיף לעניים הרבה עד שיטענו בגמלין לא
יעשה כן משום דמפקא להו ממעשר וזכו כוונה הר"ם דל"ס מאי קמ"ל והרמב"ם בפ"א
השמים זה משום דל"ס דל"ס דל"ס חידוש ולפ"מ א"ס.

הלכה ג דף ו' ע"א [שם] אמר בתחלה ואחר בסוף. כלומר בין בתחלה בין בסוף ופי'
הפ"מ דהוק ע"ש.

שם ר' יוסי ב"ש ריב"ל ובקורס מה ה"ל לקצור אלא אחד לנבוא ואחד להדיוט ר' יודן
בני וכו' אמר ר' חנינא שלל תאמר וכו' עפ"מ ומאל דהוק ונלע"ד דל"ס דל"ס תימא
כיון דכתיב ובקורס לשון רבים משמע דבין לנבוא ובין להדיוט חייב בנפלא לזה כתיב אה"כ
לקצור כלומר שדך לקצור לשון יחיד למעשה חייב חסדא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא
לשדך ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא ונבא
ואיך תאמר קרא למעשה מפה דממעשיין מקיירך כדאיתא בספרי הובא בפ"מ אלא ודאי
דלעשריד לשדך הדיוט שפדלוה דמי הקדש ודאי בלמא קרקע זו וודאי חייבת דל"ס הקדש
מתחלה במחזור ומתוך ר' חנינא דלעשריד למעשה שדך של הקדש שגדלו ביד הדיוט
והקדיש קודם קצירתה וייתי אמר שזו שמעשה החורה של הקדש וזה כשכל הנידול
היה ביד הקדש וזה הקצירה אבל קצירה בלא נידול לא כלום הוא כדאיתא בלא קצירה
לא כלום הוא ולכן בא פסוק זה דלא תכלה פתא שדך לקצור למעשה אף שהנידול היה ביד
הדיוט ביוקשקצירה היתה ביד הקדש וזה שאומר שלל תאמר יעשה קציר הקדש כקציר הדיוט
כלומר כמו שנידול הקדש וקציר הדיוט חייב כמו כן נידול הדיוט וקציר הקדש קמ"ל דלא.
שם [שם ע"ב] ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

דמה מתכוין לפסור את שדור או לא על הלוט וביאור הפאה הוא דמי שמפריש פאה נכשיעור או
יפא אומר שהפאה היא רק על הלוט וביאור הפאה הוא דמי שמפריש פאה נכשיעור או
יותר מכשיעור אם נר"ך לבין לפסור את שדור וכל זמן שאינו מתכוין חייב להוסיף ולכיון
לפסור או דילמא סא"ל לבין ופסיק ליה דל"ס כוונה מדאמר ר' יוחנן לשולש רשאי להוסיף
וכל להוסיף ים לו דין פאה ופסור ממעשר וזמא און קיימין דלם מקודם כשנתן כשיעור
או יותר מכשיעור נתכוין לפסור כל שדור פשיטא שאין יכול להוסיף משום פאה אלא ודאי
שלל נתכוין לפסור ואמר ר'י שרשאי להוסיף אבל לא מוכרח להוסיף ור' חייא אומר
שהפאה היא גם כשפריש בקמה אם נר"ך כוונה אם לאו וזה שאמר ר'י דרשאי להוסיף
נ"כ הוא על מחזור ואם לא הפריש בקמה אלא בתלום מן העמרים אפשר דכלל כוונה
לא מיעבר ור' יוסא אומר שהפאה היא רק על תלום כשפריש מן העמרים אבל כשפריש
כשיקר הדין בקמה פשיטא ש"ס כוונה וזה שאמר ר'י דרשאי להוסיף וזה גם כשפריש
בעמרים דרשאי להוסיף ולא מוכרח להוסיף אלמא דגם בתלום לא בני כוונה וכשפריש
במחזור אם הפריש כשיעור או יותר בפאה אחת אפילו בלא כונה אפשר שאינו רשאי להוסיף
ואם דוסף חייב במעשר ונתיבספאה פ"ה הלכה ה' שני משפחות ור' יודא אומר דל"ס
בזמן שנתן את הפאה ומצק להוסיף ע"ש וה"פ דל"ס דלא שיר קלח אחד סומך לו
משום פאה כלא כיון שלל להוסיף בעת שנתן בתחלה ובאמא אבל אם כיון שלל להוסיף שד
לא מהני גם אם שיר קלח אחד ואין לכל מה שנתן דין פאה ודברי הר"ם חסידים בדפוס ע"ס.

הלכה ד דף ז' ע"ב [ו' ע"א] אמר לי הבא מעט הכחוש וכו'. ברם התם ריבה הכחוש
וכו' נל"ס:

שם מקודם קציר. והוורע מן החרגים לוקח ארבעים. הכ"מ בפ"א מכלאים ה' ו'
תמה על הרמב"ם שהשמיט דין זה ולע"ז לא השמיטו שכתבו בפ"ה ה' ח' שכתבו
הוורע בני מיני תבואה עם זרע הכרם זה זרע פתים עכ"ל. הרי שכתב זרע הכרם
ובס' החרגים שכן הוורע מהכרם וזהו עיקר הורע אלא דהרמב"ם פסק כר' יאשיה
דבעינן שני מיני תבואה והירושלמי הוא אליבא דר' יוחנן דגם בזמן תבואה אחת לוקח
משום כלאי הכרם וע"ס בהגות הראב"ד ולא אבין דושיט בלילין ודאי אסור אבל לא זרע
אילן והתם משום הרכבה כמ"ס הכ"מ ונ"ע:

הלכה ה ה' ע"א [שם ע"ב] הפריס ציטורים מצרי ממורם פסור מצינוה גדולה
אמר ר' הני וכו' רייתא אמרין מן וכו' ונל"ס אף בציטורים וכו' ויירא

אמר דל וכו'. נראה לנ"ל דרק מתירומם פסור ולא ממעשר וגם לפי השקפה דהירושלמי
ס"ל בפ"ג דמעשרות סוף הלכה ה' דחויבה דתירומה הוא מן הסדס וחויבה דמעשרות הוי
רק מן הבית וגם בנמ' אמרינן בל"מ אין הפצל מתחייב במעשר עד שיראה פני הבית
ודוקא מעשר כמ"ס הרמב"ם בפ"ד ממעשר מדכתיב במעשר נערתו הקדש מן הבית
ואמאמרות קאי כדמוכחי קראי וכן משמע בנפ"ס כ"ה. ע"ש וכיון דחויבה הוא רק מהשכנים
לזית לקטתו הבית וחייב במעשר בכל ענין אפי' הפריס לציטורים משל"כ בתירומה ונל"ס
ר' חייא ראיס ממשנתיו מדקאמי ופסור מן המעשרות עד שימרח בא אס מירח חייב
משל"כ בצרומה אף אם מירח פסור וה"ל לציטורים דחויבה דפאה וציטורים שיהי' שום
והיינו שחיוסם במחזור וקודמין לתירומה אבל במעשר חייב דפא ודאי מיירי כשפריש
לזית וקלסם הפט ודאי לם הירושלמי ולימא אף בציטורים יוסא חייב אט"פ שלל מירח
כלומר מנ"ל למידק מדיוקא דעד שימרח דתירומה אף כשמירח פסור מידוק אפכא
דנתימרות פסור עד שימרח וקודם מירוח פסור אבל בתירומה חייב אף קודם מירוח ואף
בציטורים ויחייב אט"פ שלל מירח וכו"ס בתירומה משל"כ במעשר שאינו חייב עד שימרח
ובא האמורא ויירא וזוהי שם הכס בל"מ בירושלמי ואחר דודאי ממשנתיו ליכא למידק
אבל מדא איכא למידק להאי דינא דיון דתקן דציטורים קודם לכל הדבר פשוט שחזירו
מתחייב זו ולא הוא בחיבור דכיון דחויבו חל מקודם מנילא דלא הלה עליו חיוב תירומה
הבאה אח"כ ומנילא דממשנתיו בפאה ג"כ הדין כן וכמו שדייק מקודם דפאה וציטורים
שיון ורק במעשר חייב לאחר מירוח כשהיה לזית כהני' קבטו:

שם ע"ב דל"ס הניא כס וכו'. כלומר בתמיא הא בלוק קרא קריב להסור
לעני על שלו כדאיתא בניטין י"ב. אבל במעשר עני ליכא קרא ומנ"ל
לדמות ללקט וגם על רבי פריך מ"ס דרבי דהרי לקט כהנה ופאה אין סובלין על כל זה
מוציאין מידו מעשר עני דסובל וכבר נעצל לא כ"ס שמוציאין מידו ועיקר קושיות שאין
פסיק ברור לא לדברי ר"ה הניא ולא לדברי רבי ומתוך מ"ס דל"ס הניא משום קים
ובודאי ליכא לדמות ללקט וטעמא דרבי נעשיר ג"כ משום קים ובעני לא קיטו כמו שפירש
הטעם מפני שאין צידו ליקח ולעשיר קיטו וסמך לה להקדים מטעמא דקים נעשיר וכן

הלכה ו דף ז' ע"ב [ו' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה ז דף ח' ע"א [ז' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה ח דף ט' ע"א [ח' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה ט דף י' ע"א [ט' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה י דף י"א ע"א [י' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יא דף י"ב ע"א [י"א ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

פרק ג הלכה ו כ"ה ע"א [כ"ה ע"ב] עד כדון זכ שראה קרי ואפי' קרי שראה
זכב בשמיעתיה מן הדל המשמשת שראתה נדה לריכה עטילה ור"י
פומר מ"ס דר"י משום מה מועיל הוא שדור טובל או שאין שם לטומאה קלה אלא טומאה
חמורה עד כדון וכו' נל"ס וכו' דמפרש טעמא דר"י כדי להבדיל כבטילה הקודמת בלחיה
כבדא חלי כבטילה ולכן מפרש דהלוי נשמי הטעמים אם הטעם משום מה מועיל פשיטא
דכדא קרי מקודם מועיל הוא כיון דנאסר או בדל"ת עד שיטבול ואם הטעם משום שאין
שם לטומאה חמורה פשיטא שאין חילוק בין כשטומאה חמורה הוא מקודם או לבסוף וזה
שאמר עד כדון וכו' כ"ה דל"ס זה הטעם פשיטא ליה דעד כדון כשנחת לו טומאה קלה לבסוף
דל"ס לבטול ואפילו בנחת לו טומאה חמורה לבסוף ג"כ ח"ל לבטול וכופש מהממשכת וכו'
וכל זה הוא ביאור על הפאה והתשיבה הקודמת וע' ירושלמי יומא פ"ג הל' ג' מ"ס שם.
פרק ד הלכה ו ל"ו ע"א [ל"ב ע"א] רב אמר נר"ך נלחש בה דבר וכו'.
זהו במיסק שנת או יו"ט אבל בשל ר"ח לא שייך זה שחרי בבחריה
ר"ח מתפלל י"ח ברכות וא"כ מוסק הרי אינו רק שבע ברכות אלא אשבת ויו"ט קא' דגם
שחריה כיו ר"ח ברכות וזה שאמר לממן בלמן של שומע הפלה אינו שייך לכאן כמ"ס הפ"מ
שם ועמ' ברכות כ"א: ד"ה עד שכתבו דמכאן ראייה שהיו מתפללין במוסף שמהי עשרה
ברכות ע"ש ולפ"מ אין ראייה.

שם [שם ע"ב] ר' יעריא ורב חסדא הוו יחזיין תקיעתא מן דלגון אחת ללוחא קס ר"ח
מנליא חל"ר"י ולא כבר גליין חל"ל מנלי אנה וסור ומנלי דמחזין מערבא לתמן
ואמרינן ב"ש ר"י הלכה כר"ג צלילין תקיעתא וא"ל דלא כוונת הא אלו כוונת כוונה נפיק
די חזיתיה. הרבה פירושים ואמרו בזה בפ"מ ובחדשים ובעל ק"ע שלח ירושלמי ר"ה ובר"י
שם וכו' אין בהם כדי שציעה ולענ"ד נראה דה"פ דה"ה ר"י החרטע על ר"ח על מה שהתפלל
מוסף של ר"ה נפטי עמלו ואח"כ חזר והתפלל עם הציבור וכן החרטע לטול ר"י על ר"י וא"ל
ר"י מהך דרב דאמר מתפלל ומלא עשרה מתפללין מתפלל עמאן ואלן השיב לו ר"ה ג"כ שאין
חשש להתפלל שתי פעמים שחרי אמרו מערבא ב"ש ר"י הלכה כר"י צלילין תקיעתא שה"פ
מוציא אפילו את הבקי וא"כ גם פסע אחת אין להתפלל וא"כ למה התפלל אחת אלא
וודאי חשש להתפלל שתי פעמים ולזה השיב לו ר"י וא"ל דלא כוונת וכו' ואלא
דבאמא אלו כיוונתי לשמיעת. ה"פ לא הייתי מתפלל בפני עמאי אך בלמא לא כיוונתי
לחפלת הש"ך ולכן התפללתי בפני עמאי.

פרק ה הלכה א ר"ו ע"ב [ל"ב ע"ב] ובהחייב כי מאוס מחסנתו (ומתרחץ)
כשיבנה תחת כי מאוס מחסנתו ופי' הפ"מ מפני שכוללין

פסוק השיבו ותימא דזה אינו אלא מהנבא בעלמא ויל"ל דל"ס דכשיבנה קא' על כי מאוס
מחסנתו כלומר שאנו מבקשים השיבו וכו' חשד ימינו כקדם כי מאוס מחסנתו בנתיב
כלומר הלא לא מחסנתו ורק קצת עלינו ולכן כהאר סר הקצת תחדש ימינו כקדם ונמלא
דנפסוק דכי אם מאוס מחסנתו ים טוב דמשי שרק קצת עלינו לכן השיבו וכן משמע
לדיוא במדרש איכה על פסוק זה שאומר שם אם מליכא הוא לית סבר (תקוה) ואם
קאיפס הוא לית סבר דכל מלך דקאיף סופו לחיתרעא עכ"ל הרי להדיא כדדרינו דכי
אם מאוס הוא בלגון בחמי'.

פרק ו הלכה ד מ"י ע"ב [מ"ב ע"ב] אמר ר' אבה נר"ך לנכך בסוף אמר
ר' יוסי הגדל דר' נה פליגי על ריב"ל וכו' פפ"מ וחדשים

ולע"ד נראה דה"פ דר' אבה אומר דנר"ך לנכך בסוף כפי פלוגתאם והיינו דל"י
דמנ"ך על מין שנעה נר"ך לנכך לבסוף ברכה משני ג' ולהנניס דמנ"ך על חיה מהן
שרתה ורנה בלוחן שאין ממין שנעה מנ"ך לבסוף נזרע נפשות ואל"ל לנכך משני שנעה
והטעם כדמפרש לקמן דעל זו שנירך בתחלה הוי כשיקר והשאר הוי כעפל ואמר ר' יוס
למ"ס נעש דר' אבה פליגי על ריב"ל דפא ר' אבה מייירא כשאנו אוכל פת דלנו הוא וכו'
פת כרי אין כלא ברכה אחרונה ונכחו אוכל פת לריב"ל גם לחכמים נר"ך לנכך על מין
שנעה ואלו לר' אבה גם בלחיו אוכל פת פליגי וזכו שמכיים ומר ר' אבה ולר"ך לנכך
לבסוף כלומר ודאי ר' אבה אומר דפליגי ר"י ורנן אפילו במקום שר"ך לנכך בסוף
ומכיים לא בירך נעשה טפילה וזר שלימי הוי לא כמו אלא שדרכו להחכיר אות כמו ר' בא
במקום ר' אבה ופי' אלא דלענין ברכה הוי הטעם דזה המין שא"ל ברכה מקודם נעשה טפילה
ולכן לחכמים כשנירך שלל על מין שנעה נעשה כפילה ונזרע נפשות פועלת.

הלכה ה מ"ה ע"ב [מ"ב ע"ב] אבה נר"ך לנכך בסוף אמר ר' אבה נר"ך לנכך בסוף אמר
ר' יוסי הגדל דר' נה פליגי על ריב"ל וכו' פפ"מ וחדשים

ולע"ד נראה דה"פ דר' אבה אומר דנר"ך לנכך בסוף כפי פלוגתאם והיינו דל"י
דמנ"ך על מין שנעה נר"ך לנכך לבסוף ברכה משני ג' ולהנניס דמנ"ך על חיה מהן
שרתה ורנה בלוחן שאין ממין שנעה מנ"ך לבסוף נזרע נפשות ואל"ל לנכך משני שנעה
והטעם כדמפרש לקמן דעל זו שנירך בתחלה הוי כשיקר והשאר הוי כעפל ואמר ר' יוס
למ"ס נעש דר' אבה פליגי על ריב"ל דפא ר' אבה מייירא כשאנו אוכל פת דלנו הוא וכו'
פת כרי אין כלא ברכה אחרונה ונכחו אוכל פת לריב"ל גם לחכמים נר"ך לנכך על מין
שנעה ואלו לר' אבה גם בלחיו אוכל פת פליגי וזכו שמכיים ומר ר' אבה ולר"ך לנכך
לבסוף כלומר ודאי ר' אבה אומר דפליגי ר"י ורנן אפילו במקום שר"ך לנכך בסוף
ומכיים לא בירך נעשה טפילה וזר שלימי הוי לא כמו אלא שדרכו להחכיר אות כמו ר' בא
במקום ר' אבה ופי' אלא דלענין ברכה הוי הטעם דזה המין שא"ל ברכה מקודם נעשה טפילה
ולכן לחכמים כשנירך שלל על מין שנעה נעשה כפילה ונזרע נפשות פועלת.

הלכה ו מ"ט ע"ב [מ"ד ע"ב] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה ז דף ח' ע"א [ז' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה ח דף ט' ע"א [ח' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה ט דף י' ע"א [ט' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה י דף י"א ע"א [י' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יא דף י"ב ע"א [י"א ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יב דף י"ג ע"א [י"ב ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יג דף י"ד ע"א [י"ד ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יד דף י"ה ע"א [י"ה ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יה דף י"ו ע"א [י"ו ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יז דף י"ז ע"א [י"ז ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יח דף י"ח ע"א [י"ח ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה יט דף י"ט ע"א [י"ט ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה כ דף כ' ע"א [כ' ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה כא דף כ"א ע"א [כ"א ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

הלכה כב דף כ"ב ע"א [כ"ב ע"א] אמר ר' חייא ב"ש ר"י במחזור ר' יוסא ב"ש ר"י בתלום וכו'. נלע"ד דמיתלם בלפי
נפשה היא ולא אמיתתן קא' אלא אכללו' דין פאה קא' ואלקמן קא' על הפאה'.

פרק ג. הלכה א יד ע"א [שם] אבל דבר שהוא פסול כזה וכו'. עמ"ס
ספרה בזה והדבר פשוט לדירושו פירות הפסולים, מפאה כמו
המלה וכיון לא בזה:

ה' יו ע"א [שם ע"ב] שאלו שבת הראשונה ולא בא וכו'. פ' הפ"מ דמינן ולתק"ד
בראה דרס"י דרבא לקמן נמשנה הלכה ב' חזק לראובל עמו
בית הראשונה ובשנת בנייה לא יחל עד שיפסק ושאל סם צירולמי שאלו בשנת
הראשונה

22

זיכר הזמנים לירושלמי בפרק ו-ט שביעית פרק א

מזל האז מיכר להרכיבו על מין שמזל אמו היו כיוצא בו אצלם שמהלך האז אינו כיוצא בו אין מושגין לזרע האבות והוא שאומר הירושלמי כלן מודים חכמים לרי יודוע ביום בן סוס ושם בחרו בלריות בס"ד וכן גם בס' רמ"ז סעי' י"ב בחרו עוד בזה:

פרק ז הלכה ב דף כ"א ע"א [ל"ג ע"א] מפני שהוא מחמם זה ידיו וכו'. ופ"י הס"מ דלספי קאי ודבריו תמימים דעל סוג מפרש לקמן העם ונלע"ד דגם הוא על משפחות הספרים קאי ועל משה דכ"ל שהיה דמוקדש ביאר מפני מה משפחות ידים עמאין מדרם ושתה מבאר על מה שמספחות של ספרים עמאין עמא מת וברי אין זה כלל שאין עשויים אלא לנפשות ואמר רש"י ב"ס ר' יונתן מפני שהוא אוחין חמין חמין ונתן ס"ת עליהם וכו' כלל ור' ב"א אמר משום שמתחם זה ידיו והיו כלי וזה שאל לר' ב"א בלא כך אינו אסור משום כלאים כלומר דוודאי י"א איסור בזה שהוא חמין קדש אלא אינו שואל אך הדין אם הוא כלאים אם מותר לחמם זה ידיו אם לא ואסיב לו ר' ב"א מה זו שאלה והא אינו אומר זה בשם רב ורב הא פסק ר"ל דאסור משום כלאים אך כן מירא שזיה של כלאים אמר ר' יונה לר' ב"א ולמה לא אמר כך ולא מסלקים כלומר אלו אמר כך מה דלקמן ולא היה כך מה להשיב ומפרש אלו אמר כך בלא כך אינה אסורה בזה שאלה מה הוה מומר לו כלומר אלו היה שואלך הכי הוה תשיב קדש ואסורה בזה שאלה ואין ראוי לחמם זה ידיו ולא היה כך מה להשיב וכן דספוג עניין בס"ע הוא וקאי למחממו:

דף כ"א ע"ב [ש"ס] משפחות הספיגה הלא דתימא במחממו וכו'. עתה הוא וכו' משפחות הספרים הלא דתימא וכו' וכן הוא בר"ס ובר"כ ע"ט:

הלכה ג ש"ס ע"ב ביהא דנשיות הסווא משועבד וכו'. כלומר דבית הנשיא שייך למי שיהיה כשיא ולא להלמנתו של הנשיא שמת ואלמלא איה כיו מוילין איהא מביתו ולכן איה שאל להוציא מבין ור' לעזר מתוך הירון אחר שיהיה שמתמש כמו עמו ביתו ולא כמי שהוא במדינת הים:

הלכה ה דף כ"ג ע"ב [ל"ה ע"א] יתני שמו ולא יתני עמי וכו'. עפ"מ לפי הסוגיא לפי דעה הרמב"ם ולכאורה קשה מכאן לסיק דר"י ור"ת דמן התורה נרדף שמו ופ"י וזו ביתו ור' מדרבנן אסור כל אחד לבדו ואין ישרא ירושלמי ונלע"ד לפרש את הירושלמי לפי שיטת רבותינו אלא וכו' דהנה הסוגיא אסרה פ"י וזו בלא שום ברישא וזו לבד בלבדים ואריג לבד בפיך של אמר וכו' וזו מדרבנן דמן התורה חקן עד שיהא שמו פ"י וזו ולזה פ"י הירושלמי יתני שמו ולא יתני פ"י כלומר שיהא די במאי דגנה לו לבדים אסורים מפני שכן שיע אלמלא דמדרבנן אסור גם בזהא מהס וממילא ידענו דגם פ"י בלבד אסור וכן נזכר בלבד אסור ולמה ליה למיתני סך דפיך של אמר וברי ידענו זה מלכדים ומתוך דלית כן דלית חמין שיע היתני אומר דסוי בלבד מותר והיתני מלא איהא ספרא לתקן ביניהם ובזמנא דמיתא לא אמרם כן להשיב פ"י בלבד שרי שנינו דסוי ואריג אסור משום כלאים והיתני מדרבנן שרי אין כן שום וממילא דגם פ"י בלבד אסור דמה לי שחבר אחת או חסרו שתיים ואח"כ אמר יתני שמו ולא יתני נז' ומתוך ג"כ כמקדש שיהיה אסור דנז' בלבד מותר ואח"כ פ"י לא יתני שמו ומתוך ג"כ כן ולכן הדין שיהא בכל אחד לבדו וזה ששינו ברישא פ"י ואריג לבדו משום דסוי לבד או אריג לבד מותר אלא משום דרוב גנדים הם פ"י ואריג כידוע ולכן אורחא דמיתא חקן אלא היתני ב"א להשיבנו דלע"ז דמן התורה אין אסור עד שיהיה ג' ביתו מ"מ מדרבנן אסור כל אחת בלבד:

דף כ"ד ע"א [ש"ס] משיחות של ארנמן אסורות. שעות הוא וכו' משיחות של ארנמן אסורות:

הלכה ו ש"ס ע"ב רבי הניא אמר עד ימות כל סיערא וכו'. פ"י הס"מ אינו מובן ולע"ז נראה דה"פ שיעור המנחם על שני קצות הבגדים דלגם מהרגמין סיערא ולא רחוק מן הקצה דבזה הסיפור חוק כמובן ולזה מקשה דל"כ אינו די בירידה פסח אחת לחצו שני הקצוות אלא עוד פסח להעלות החוט על שני הקצוות כיון שצריך להיות שני ראשי החוט בזה אחד וזה יודוע ג' פעמים לחצו שני הקצוות ירידה ועלייה וירידה כמובן:

מסכת שביעית

פרק א הלכה א דף א ע"א שחייבו אסור ואינו זה קציר של שביעית וכו'. עמות הוא וכו' וכו' זה חריש של שביעית וכו' וכן לקמן בסוף העמוד ופ"י עמות זה וגם שם צריך להגיה חריש של שביעית וכו': **ש"ס ע"ב** ויחזו וכו'. הגר"א מוכח זה הדין וכן מה שכתוב אף הוה אינו מחבין לעבודת הארץ עמות הוא וכו' וכו' אינו מתבין אלא לעבודת הארץ וכן לקמן מה שכתוב והוא עתיד לחרוש עמות הוא וכו' ואין עתיד לחרוש וכו':

הלכה ב [ש"ס] אמר ר' יוחנן חמין איתאמרי וכו' עפ"מ ולע"ז הכי פירושו חמין במכירה יש חילוק בין לזרע לזרע ופליגי רב ושמואל אלא בשביעית אין ג"מ אמר ר' יונה אפילו כהא איתאמרי בקרובים וכו' דבמסכתא ריש שביעית תניא ג' חילות וכו' חורשין וכו' ובלבד שהיה ממעטין ממעט עשרה לבית סאה כלומר רחוקין זה מזה דברי ר"מ ור"י וכו' אומרים אין חורשין לכן אלא זרען ואם אינו נעושים ממעט עשרה לבית סאה גם ר"מ ור"י מודים דאין חורשין אלא זרען וזו שואמר ר' יונה דוודאי כשנעושים בהרבה ממעט עשרה לבית סאה אין חילוק בין לזרע לזרע אלא כשנעושים בקרובין כפחות ממעט עשרה לבית סאה יש חילוק בין לזרע לזרע ופליגי רב ושמואל ופ"י ר' מנא ואם בקרובים וזה חמין כד' וכו' כלומר דבמסכתא שם תניא אח"כ כמה ריחו יאה ביניהן רש"י אומר כד' שיהא בקר עובר בכליו כלומר דלענין הקודם כשנעושים בפחות ממעט עשרה לבית סאה דאין חורשין אלא זרען או לר' ור"י דהמיד אין חורשין לכן אלא זרען כמה ריחו יאה ביניהן כד' שיהא בקר עובר בכליו אלא בפחות מכאן אפילו כד' זרען אין חורשין דלמעיקר קאי מיהו עכ"פ שעתה מה דאם יש ריחו כד' בקר עובר בכליו רש"י לחרוש כד' זרען כמו דמותר לחרוש כל הבית סאה כשנעושים ממעט עשרה לבית סאה לר"מ ור"י וא"כ כמו דבשם אין חילוק בין לזרע לזרע כמו כן כשנעושים לענין חרישת כד' זרען ולמה אמר ר' יונה דבמכירות פליגי רב ושמואל ודוחה דברי ר' יונה וכן דליתא חמי הוא ענין דש"ע להסביר העם מן בקר עובר בכליו דלאו השלישים מחבין מן הלז אלא בפחות מזה אין ביכולת השרשים להלך מן הלז ונכספין למעלה ונעקרים לגמרי:

דף ב ע"א [ש"ס ע"ב] ר' לעזר שאל מו' לזרע שעתה וכו'. עפ"מ ולע"ז נראה דה"פ דהנה בתוספתא שם אומר שיהיו אלו בג' חילות נעושים במעט עשרה לבית סאה ובית סאה היא כ' על ג' ובמסכתא שם עשר יעשוש ע"כ תעמיד שני שורות של ג' נעישות ושלישית של ארבע נעישות וכשתעמידן במרחק שום תהיה כל נעישת רחוקה מהבית סאה פ"י איהא ומעט יוהר מפני שבהסירה שיהיה זה ארבע נעישות יש גם ג' הרחקים וג' פעמים פ"י הוה מ"ח קרוב לתמימים וממילא דגם בשני הסורות של ג' שאין בהם רק שני הרחקים בהסרה לבית סאה זה מזה כד' שישתמו עם הסורה השלישית ושני פעמים פ"י הם ג' וממילא נבאר דה"פ איהא חמין פ"י כמובן וזו שיהיה איתא אומרת שאלו ג' חילות אריכים להיות נעשה עשרה ממילא שההרבה מן חמין וכו' איהא וי"ח איהא וי"ח איהא וכו' בהסורן אלא בהרבה שאל ר' לעזר איך יעמדם אם יעמדם דווקא בלעג וישאר כ"ה אמות מכאן וכו' מכאן או דל"ז דווקא בלעג וישאר מזל אחד יותר מכל"ה ומזל אחד פחות:

אקריסין ואולי זו ממשלת וזו אינה ממשלת ולכן הטינו עליו חומרי שיהיה (ע"ט) צ"ל וברד"ז ולפ"מ א"ל בפשיטות:

פרק ו הלכה א דף כ"א ע"א [ש"ס] ר' יונה שני מהו לזרע בנתיב וכו'. פ"י הס"מ מזה המושג דביתא מל' אמות פשיטא ומאי קמיעט ליה ולכן נלע"ד דה"פ דהנה מוקדש לה נעשים מעוקם ומנואר דגם ב"ה ס"ל דערים מעוקם י"א לו דין ערים ולכ"ה הוה תרתי לרעותא חדא שאינה אלא שורה אחת והשני שהוא מעוקם ולכן קמיעט ליה לנ"ה דלולי א"ל"ה שמתמיר להרחיק ד' אמות ככרם ולא שיהא פתחים כדין גפן יחידית וזה כנגד הנפטים ממש כלומר במחך שהנפטים נאסרין מכלן ומכאן אכל בעיקום וזהו בנתיב דאין הנפטים יוצרין כל כך כנגד הנפטים מותר אחר ג' ששנים או דילמא דגם בנתיב אסור עד ד' אמות ופ"י במסכתא הן בנתיב וזה אמתא אסור לזרוע בנתיב כלומר אסור מכוונת הן דבשלמא במכוונת שפיר החמירו ב"ה גם בשורה אחת נ"ל להחמיר ככרם גמור אכל בעיקום די להחמיר כנגד המסכתא ממש והלויז הוא כזה ^{הנה} וכו' וכו' שפסג להחיר שאלו אולי גם בין הנפטים מותר כנגפן יחידית כלא אסור רק כנגדן ומסיק דאסור:

דף כ"א ע"א [כ"ג ע"א] גנין ב"ה תימא וכו'. יש להסתפק אם הכוונה גנין ב"ה תימא אכל לנ"ה גם מעוקם הוה כרס דל"כ למה לו ערים או דלעשר דגם לנ"ה אין לערים מעוקם דין ערים והוא כרס נערים מכיון מירא וכו' מילא אחריתא קאמרי במסכתא דמירדן מעיקר נפטים כלומר אפילו נערים אין במירדן מן הגדר אלא מן הנפטים כמו בלא ערים ולכ"ה הערים לא מעלה ולא מוריד:

ש"ס ע"ב [ש"ס] מה גימיון אחר רבי יונה וכו'. הס"מ פירש בזה ופירושו דחוק ולע"ז נראה דלויז שאלו אינה חילוק יש בגימיון דזה ידוע אלא ששאל עד היכן מחולקין ועיקר השאלה כיון דלפעמים טובי הכרתין מגיעין עד חוץ לנ"ה אמות מהגדר אם זה שומר מודדן מהגדר שיקל כל כך דלפילו אלא קנה הכרתין וזוהי ווארם שבוודאי כן הוא ואמר ר' יונה הפנהר סבין הכרתין נהוין מקלפן בתוך ד' אמות (לגדר) ומקלפן חוץ לנ"ה אמות (מגדר) מאן דלמר מעיקר הנפטים מושגין נחא כלומר מרחיק מהגדר ד' אמות וזוהי ומאן דלמר מעיקר הגדר מושגין מקדש שהחוט כלל (ד' אמות מהגדר) אסור והשאר (אפילו כנגד קנה הכרתין) מותר (ואם) היה גם שתי אמות (שהכרתין דחוקין שני אמות מהגדר) מאן דלמר מעיקר הגדר מושגים אינו אסור אלא שתי אמות (אחר הכרתין) ומאן דלמר מעיקר הנפטים מושגין אסור עד שתי אמות אחר כלא כלומר עד שתי אמות שאחר שתי אמות בהרבה ממהכרתין להקדש שאמר מן הגדר מושגין:

ש"ס ע"ב ששיתן אמרו דבר אחד וכו'. הוציא מזה דריב"ז בליג על הס"מ על עיקרא דנ"ה דערים ואף שנקדש אחר ר' הניס על ר' יוחנן אין תאמר שבערים המכין שנו מה היה גם עושין אין הכוונה דבערים מכיון מודה ריב"ז לנ"ה אלא שאומר דלשון עושין לא שייך על זה אלא מ"מ חילק על הס"מ:

הלכה ג דף ד ע"א [כ"ד ע"ב] אמר ר' יודן סימנא דכלים כלאים. נראה משום דכלאים יש ארתיים כלים:

פרק ו הלכה ב דף ד ע"א [כ"ד ע"ב] מותר מחול הכרם וכו'. עפ"מ וגם מה שפ"י על בנתיב דקאי רק אדפיסיריות הדוחק מבואר ולע"ז נראה דה"פ דהנה במחול הכרם תנן ברפ"ד הוה שם י"ב אמה נותנין לו עבודתו וזוהי אה המותר וזהו שומר מותר מחול הכרם ידוע שהוא ד' אמות כלומר כשים שם י"ב אמה נותנין לו עבודתו וזוהי ד' אמות המותר וכן בקרחה ובערים ובאפיסירות יש מותר ד' אמות ולזה שאל בנתיב מהו כלומר אם אין מחול הכרם י"ב אמה ממילא דהמותר הוא פחות מל' אמות וכן כבולס כשאין בהמותר ד' אמות אסור לזרעם ושאל אם עבר וזרע אם מקדש אם לא ופליגי בזה ר"י ור"ל וכן בפסקי שריס וכן באפיסירות:

דף ד ע"ב [ש"ס] מה נפסך כרס גדול הוא וכו'. עפ"מ ודוחק ולע"ז דה"פ דהנה בפ"ד תנן הוצר את כרמו על שם עשרה אמה מותר להביא זרע לנ"ה ולזה פ"י למה ליה לשאל על מותר מחול וקרחה בנתיב מהו דזהו נחירבנו וברי יכול לשאל אפילו במעט זה נשע על פחות ממש עשרה אמה וזרע אם מקדש אם לא וזהו ככרם גדול ואם שאלך ככרם קטן מה אף כי בו מחול וכו' שאין כי קרחה אלא כי אין קיימין ככרם גדול ששענו על מעט כרס קטן והיינו ששענו על שמה שמה אמות וכיון שהוא כרס גדול לכן יש בו דין קרחה ומחול אמר ר' זעירא דהא אמרם כרס קטן (כ"ל) ששענו על שמה שמה אין בו דין מחול כלומר דווקא כרס גדול ששענו על שמה שמה יש לו דין מחול ולא כרס קטן ואומר עיד ואין תאמר מעט פ"י על פ"י מקרי כרס דזה א"ל לומר כן שרי הוה אסור ואינו מקדש (כ"ל) הוהכלו לא כ"ה כלומר שהרי בכרס גדול שזרע שומר מחול הכרם אסור ואינו מקדש שזרע חובו ק"ו לכרס קטן הנוטע על פ"י שזה כחוצה לו שאינו מקדש יותר מנפן יחידית שאינו כרס כלל:

הלכה ג דף ד ע"א [כ"ד ע"ב] אמר ר' לעזר האוסר אינו נאסר וכו'. התבאר קרא האוסר מדכתיב פן תקדש הזרע וגו' (ע"א):

פרק ח הלכה א דף ל"ה ע"ב [כ"ג ע"ב] כרס ולא כלאים. אין שום הבנה לזה והגר"א גורם כלאים שדך לא כדשאל דלעיל וקאי על כל מין כלאים וגם על כלאי הכרם:

ש"ס ע"ב כן פן חוקדש ונאמר לכן פן תוקא בו כל"ל (ע"ט):

דף לו ע"א [כ"ג ע"א] לזרע נאמר לא הזרע כרמך כלאים וכו'. כלומר כיון דכתיב שדך לא הזרע כלאים כרי כלול בו גם כרס שהרי מין אחר הוא ממין זרעים וכו' כלאים ונאמרין חכריא להחמיר עליו אפילו מין אחד כלומר דאי לא קרא לזה הזרע כרמך כלאים הוה מפרשין סך דשדך לא תזרע כלאים היינו דאי אחר לזרעין רק כרס הוה כלאים זרעיהם אכל זרעים זרעיהם ששניהם מין זרעים הם לא הוה כלאים כלל קמ"ל קרא דכרמך דפירושא דשדך הוה אפילו זרעים זרעיהם וזהו שאמר אפילו מין אחד כלומר זרעים זרעיהם וזה שכתב הס"מ לקמן פ"י וכו' ז"ע:

[ש"ס] מה אן קיימין אם נעשה גדר וכו'. תימא גדר מאן דכר שמים ודברי הס"מ אין מובנים ולע"ז דה"פ מדכתיב לא תזרע כרמך כלאים וכו' כרס הוא מנואר כמו שאמר ה"ב ישיעו (ה"ב) כרס הוה לילדי וגו' וישקוהו וגו' וזהו גדר ולזה פ"י דכיון שיש גדר אין הוה כלאים ומתוך כן קיימין בשדה וכו' כלומר שיעקרה שדה ואין גם גדר ובקריה לזרעין ד' אמות לנעישת גמים:

[ש"ס] על דעתיה דר' יוחנן וכו'. וזהו כמו אמר מר ור' הילא מתוך הירון אחר מהך דלעיל והיינו דדרך הכתובים כן הוה לכתוב שני לאוין וכמ"ס הס"מ ע"ט:

דף לו ע"ב [ר' ע"א] מסייע לר' יוחנן וכו'. משום דמשמע רק ורעיה וקניניה וקרא שדך לא תזרע מסייע לר"א מה ש דרישא דקרא כתיב ונעשה השביעית משמע ולא בתוספת הקודם להשנה השביעית:

הלכה ג דף ל"ה ע"ב [ל"א ע"א] הלכה כדברי התלמוד. עפ"מ שהאריך בדברי הרמב"ם העובדים בפ"מ מכללית ה"ו ואנחנו יבטנו דבריו במבוינו עיקר השלחן על יו"ד סי' ס"ז סעי' כ"ו ותורף הדברים דלענין הוה ענמה ודלית חוששין לזרע בלא ומ"מ חלק האז גדול מאל אב ולכן להרכיב זה הנוהל על מין האז ענמו הוה כלאים

י"ד כח ע"א [שם] אמר ר"א דר' יודה הוא ור'אוי לתובעו וכו'. פי' הפ"מ לנד הדוחק
 ט"ך אפשר לומר דר' גא פליג על ר"א והא לנמן אמר על סך דר"א
 י"י דאמר ר' גא וכו' כרי דהא מילתא היא והאמת כן הוא דר"א ור' גא מבהירים

אקדס כדומאי . ופעמים ששפורר רע וכו' וראה את המקם כולו הפך ונראה יתירה וזה
אחר מה שיביא כר' יונה ור' יוסף וזהו שאומר בירושלמי א"כ על דעתו דר' ירמיה (דלולין
בתר הבתא) דרומאי ור' ורשב"ל ששפן אמרו דבר אחד ביתירה כלומר דר' ור' ור' ור'
לגמרי סברי כר' ירמיה כמו שפארנו מזה גם דרומאי סברי ביתירה דלא כלמרו לו דחששא
דיתירה הוא דלולין אחר מה שיביא חזקוני גם דרומאי מודים דלולין כן דלולין אולי בתר
משקרא ולא אחר מה שיביא. על דעתיה דר' יונה ור' יוסף (דלולין אחר מה שפארנו
לכיות) ששפן אמרו דבר אחד בחסירה כלומר דחששא דחסירה הוא אחר מה שיביא
משקרא ור' יונה ור' יוסף לא סברי כן אלא אחר מה שיביא ואומרים דגם דרומאי ור' ור'
לא אולי בתר משקרא דר' ור' ור' ור' כן הוא כיון דלולין בתר השתא ודרומאי א"כ
בסולין אחר וית הקודם וזה מפני שאין הם שומאים הל על פחות מכוין ולכן הריכו זה
ליתך אחר הקודם. אבל בכל דבר אין סולין אחר הקודם אלא אחר מה שיביא כפי דעתה.
וגמא לפי המסקנא ד' מחלוקת בדבר ר' ירמיה ור' ור' ור' סברי דלולין בתר השתא בכל
הענינים ר' יונה ור' יוסף סברי דלולין אחר מה שיביא דרומאי סברי דלולין אחר מה
שיביא מקודם (אך לדעת ר' יונה ור' יוסף אין זה רק לענין כוונת שומאים) ותנא דלמרו לו
סביר דלולין אחר שיביא גם בתר משקרא גם אחר מה שיביא א"כ ומזה משנה דבר
פטיי בסורה ר' יוסף כשעמיתו דלולין אחר מה שיביא א"כ (כללע"ד ביאור סוגיא זו):

פרק ג הלכה א דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקתה חלוקין. ע"פ
ולעג"ד בראה פסוק דר' ס"ל דחלוקין אינו מר וחכמים ס"ל דגם
החלוקין מר דזה נקרא מר אף שהרבה נראה בו כל כך וא"כ מנאמי בתום צ"כ ק"ל.

הלכה ב דף יט ע"ב [שם] לא למרו אלא ניקור וכו'. לפי הפ"מ קשה טובא מאי קמ"ל ונלע"ד
דכ"פ דמשום ניקור תרומה ויהוור ויתרום אבל הם אין בו חשש ניקור
כגון שהאדם הדיק מעט מהבטתיה ח"ל לתרום פסח אחרת וזהו שאומר לא המרו אלא
ניקור דלנידן לתרום ולתרום אבל הם אין כהן חשש ניקור א"ל לתרום פסח אחרת וזהו
בדיקתו אבל לכתחלה גם בלא ניקור אסור מפני שאינו שלם וכמנהג דפ"כ משנה ה'
דחורמין דווקא שלם ולא חסר ע"ס:
שם לא מסתברא בשראו אורו נוקר. פי' בפ"מ דחוק מאד ולעג"ד נראה דכ"פ דהא דתקן
תרומה ויהוור ויתרום דע"כ הל גס תרומה על הרשאותו וזה רק בחשש ניקור
כלומר שלא ראיתו בעיניו שהנחם אבל מזה אלא חשש ניקור אבל כשראיתו את הנחם נוקר
ממנו לא מסתברא שתחול על זה שם תרומה כלל כיון שיש סכסוך בדורות בזה וזה משב
לו דליתו כן דלמס יודעים בודאי שהקיל בו אדם ונ"ל אינו אלא חשש בעלמא:

הלכה ב דף טו ע"ב [יא ע"א] מה הן קיימין אם בבאין ממחין אף ר"ע מודה אם
במחין. אף רבנן מודין אלא כי אין קיימין בסתא ר"ע אומר סדמן ממחין
ורבנן אמרי סדמן אין ממחין כל"ל (הגר"א):

שם סאה של ראשון תניו סבל וחתי תרומה סבולה לכל סאה של שני תניה תרומה וחתי
סבל סבולה למעשרות כל"ל (ס) ופסוק היה דביתרומה הראשון עדיין היה סבל
ובתרומה סבי הרי נתרם כל הכרי ולא נשאר הסבל רק למעשרות:

שם לא נזכר דלא. כלומר הא פשיטא לן כי קיימיה לן אם של שני תפטר החתי סאה
של הראשון ששאר סבל משום דל"ל כיון שבשעה ששני תרם לא היה אורה החתי
באה של הראשון לפניו לא כיון לפוטרו או דלא באה ופשיט ליה דעל הכל תורם גם מה
שאינו לפניו [ס]:

דף טו ע"ב [שם ע"ב] אחר ר' חייא בר אבא כהן וכו' ופ"מ ור' ור' ור' ור' ור'
מבטמן כל"ל כלומר בני אדם שוסקין בשמן כמו בניין אלא שפ"ס השומאים
מזוי בניין יותר מבטמן מפני שהשפ"ס אורגים יין ולא שמן וראיה לזה בדחולין מ"ט: איתא
דשמן אין בו משום גילוי וכן הוא לקמן בירושלמי פ"ה הלכה ג' וירושלמי שבת פ"ה הל'
ד' וזהו דמבטמן כן במשנה דתרומות פ"ה משנה ד' דתקן ששאר משקין אסורין משום
גילוי הכוס והיו נהגין ולא חשבו ששמן ע"ס:

הלכה ג שם [יב ע"א] אחר תרומה הכרי בזה וזה בזה וכו'. ופי' הפ"מ וזה בזה
כיוון תרומה ששני בבראשון ויתמא דל"כ לא חלה התרומה על הכרי השני
כדתקן בפ"מ דרומאי משנה ו' של זו ופ"מ זו בזה בראשונה משושרת ולא השנייה מפני
שראשונה נעשית חולין ואין חורמין מן החולין וכו' כן הוא ולכן נראה וזו בזה היינו של
השנייה בהשנייה וקמ"ל דל"ל דלא יחד מקום מסוים בהשנייה מ"מ כיון שבראשונה
יחד נבטמו או בדומיו מקום מסתיימה בראשון מהתיימה בשני וכו' אחר תרומה הכרי
הוא כפיוס מקום וזה בזה סתם אמרינן דכוונתו בשני ג"כ כפיוס מקום כמו בראשון וזהו
כוונת הכ"מ בפ"מ הל' ס' שכתב וכל זו כו' ע"ס ולחם השני עליו במה"פ ד"ס אמר:

שם רבי יוחנן בר"ל לעזר כמות שהוא למוד במדה וכו'. ולע"ד דכ"פ שהוא מתקן ג"כ דברי
ר' יוחנן דכמות שהוא למוד לא קאי אקידס אלא מילתא באפי נגשה הוא וקאי אמדה
כלומר כדרך רגליו להפריש במדה או במשקל או במניין וא"כ אומר הם נתכוין להוסיף
אפילו במדה כלומר דזה שפארנו מקודם דכשלא כיון לפטור אז הכרי בהרמה ראשונה
אף אם עלה בידו אחד מששים יכול להוסיף ויבינו כשהפריש סזס כמ"ס וזה כשלא הפריש
במדה אבל אם דקדק להפריש במדה ועלה בידו אחד מששים אין לו להוסיף אפילו בסתם
ולא קאמר דאם בהרמה ראשונה נתכוין להוסיף אפילו להוסיף אפילו במדה ועלה בידו אחד
מששים יכול להוסיף. ולפ"מ ג' הלוקות בדבר מחבין לפטור וקדם ומתכוין להוסיף דבמתכוין
לפטור אסיר להוסיף א"כ עלה בידו פחות מששים ונסתם מותר להוסיף אפילו עלה
בידו אחת מששים וכו' אחר מחשבים או אחד מארבעים או יותר וכל זה כשלא הפריש
במדה אבל הפריש במדה אפילו רק עלה בידו אחת מששים אסור להוסיף ובמתכוין להוסיף
אפילו הפריש במדה ועלה בידו אחד מששים או מחשבים או מארבעים או יותר מותר
להוסיף עד מתה וסבי לדרבינו אלה ים מתוספתא פ"ה הל' ו' ע"ס. ולא תפסד לך מה
שכתבנו דבמתכוין לפטור אינו יכול להוסיף רק כשעלה בידו אחת מששים אבל בפחות מזה
יכול להוסיף ובריש פרקין כתבנו דנמתכוין לפטור אינו יכול להוסיף כלל ע"ס דהנה מרא
דכלן הוא ר' יוחנן והאלן לשיטתו לקמן דיש מן המורה שיעור לתרומה ולכן בפחות
מששים יכול להוסיף בכל ענין אבל אין קי"ל כר' מנא לקמן דמן המורה אין שיעור כלל
וכן הוא סוגיית ש"ס דל"ן כ"מ ולדיעה זו כתבנו וזו דל"ן כפ"ס מששים אינו כול

הלכה ג שם [טו ע"א] על דעתיה דר' יוחנן ביהא וכו'. פי' בפ"מ דחוק מאד ולעג"ד
נראה דכ"פ דבשאלא לר' יוחנן דאין סבל בכל ברוז י"ל דפירוש דיתר
מכלן כגון שהפריש אחד מהשפ"ס ויתא שהמורה שהוא קרוב לאחד למאס מכל הכרי יעשו
תרומה מעשר על הכרי אבל לחקוק דעב"ל בל ברוז א"ל בהכרח הא דריתני יתר מכלן
היינו שיש יותר מפי שנים בעשרה או שזה בשום דהיינו אחד מהמשה מכל הכרי דל"כ
יתבטל ברוז ואין יעשו תרומה מעשר וקשה כיון שיש פי שנים או שיש בשום אף אסור
לעשות תרומה מעשר על הכרי ורבי תרומה מעשר הוא אחד מהמשה וכו' ים עשרה מתא
ולא מתוך דבאמת הנידסא כן במשנה ובג"ז הדברים דהנידסא כהנחש דזה שכתבו לפנינו
לפום כן צריך מיעור יתר מכן צריך לעשות תרומה מעשר על מקום אחר סעות הוא וכו' וכל
יעשה תרומה מעשר אבל לא על מקום אחר וכו' הפ"מ וכו' גם בדחוקים וזהו שכתבנו
אף יעשה תרומה מעשר על הכרי הנה הא ים כהן חלק עשירי כמ"ס וזהו שמתוך
דבאמת הנידסא יעשו תרומה מעשר על מקום אחר ונס ס"ל להירושלמי דמה
שיורה על אחד מעשרה לא נתקן כלל ובשאר סבל גם תרומה דכל מה ששאל יורה מחלק
עשירי הוא כלא מונה בפני עצמו ונצ"ח גם מהם אחד מעשרה לתרומה או דניחה נפרא
אף הירושלמי מברר הענין ואין ג"מ בזה ובדחוקים צריך לנרס ג"כ אחד מעשרה וכו'
תרומה והשאר אחד מעשרה תרומה והשאר סבל סבול למעשרות [כ"ל] כמו בדר' יוחנן
ולא סבל סבול לכל הנידסא שפנינו וכן צריך לנרס אבל לא על מקום אחר וכו' וזהו
שפ"ס בדחוקים יעשו תרומה מעשר על מקום אחר כלומר דלכרי הוא כלא א"כ כל כך
תרומה מעשר ומתוך דבאמת הנידסא כן וכדתני ר' חייא וכו' שפארנו [כללע"ד לפ"ס סוגיית זו]:

הלכה ז דף כ"ב ע"ב [ט"ז ע"א] והוא שפלה שחורה אחת לתוך שתי שחורות וכו'
כל"ל (הגר"א) כלומר אחת שפלה מעלות אחת השחורות אף שאינם בכלל
ספק מ"מ ע"כ רוב ממינו כדי שתתבטל מן החורה ולכן בהך המאה ואחד צריך
עכ"פ ג' שחורות ונ"ל לננות כדי שגד האחת השחורה יסיו שנים שחורות ור' זעירא
ור' מנא מצריכים ד' שחורות ונ"ל לננות ופעמים דהא צריך להרים אחת מהשחורות ובשני
אחר ההרמה רוב כנגד החיסור וזה שפארנו ששם תאבד אחת מהן וכו' יותר ים לנרס
ששם הרים אחת מהן אף אם ששם תאבד הכוונה כן על ההרמה ובר פדיה סביר שאין
לדקדק בזה ואפילו אם נתן אחת הייתה שחורה על היתר ונ"ל לננות ג"כ עוקר את כולם
ונעשים כמין אחד לח בלח ובסל במאה ואחד ומזה ראיה דקמה בקמה הוי לח בלח וכמנאר
לקמן אפילו חסיה בחסיה סוחין ומכיר:

שם מלתאון דרבנן פליגא כהנא שאל וכו'. כלומר רבנן דנקטן רב כהנא ושמואל ור'
ור"ל פליגי ג"כ בהאי דינא כמה יסיו השחורות דכשהא שאין לשמואל לא מיתבטרא
בהדין מרומה דתנין הכא שחורה תרומה כלומר דזה ששנים שהלכות מעלות אחת השחורות
לא מיתבטרא שיהיו ע"ס לננות ורק שנים שחורות דל"כ הנה רובם תרומה ורובם לאו

דחוקא

אקדס כדומאי . ופעמים ששפורר רע וכו' וראה את המקם כולו הפך ונראה יתירה וזה
אחר מה שיביא כר' יונה ור' יוסף וזהו שאומר בירושלמי א"כ על דעתו דר' ירמיה (דלולין
בתר הבתא) דרומאי ור' ורשב"ל ששפן אמרו דבר אחד ביתירה כלומר דר' ור' ור' ור'
לגמרי סברי כר' ירמיה כמו שפארנו מזה גם דרומאי סברי ביתירה דלא כלמרו לו דחששא
דיתירה הוא דלולין אחר מה שיביא חזקוני גם דרומאי מודים דלולין כן דלולין אולי בתר
משקרא ולא אחר מה שיביא. על דעתיה דר' יונה ור' יוסף (דלולין אחר מה שפארנו
לכיות) ששפן אמרו דבר אחד בחסירה כלומר דחששא דחסירה הוא אחר מה שיביא
משקרא ור' יונה ור' יוסף לא סברי כן אלא אחר מה שיביא ואומרים דגם דרומאי ור' ור'
לא אולי בתר משקרא דר' ור' ור' ור' כן הוא כיון דלולין בתר השתא ודרומאי א"כ
בסולין אחר וית הקודם וזה מפני שאין הם שומאים הל על פחות מכוין ולכן הריכו זה
ליתך אחר הקודם. אבל בכל דבר אין סולין אחר הקודם אלא אחר מה שיביא כפי דעתה.
וגמא לפי המסקנא ד' מחלוקת בדבר ר' ירמיה ור' ור' ור' סברי דלולין בתר השתא בכל
הענינים ר' יונה ור' יוסף סברי דלולין אחר מה שיביא דרומאי סברי דלולין אחר מה
שיביא מקודם (אך לדעת ר' יונה ור' יוסף אין זה רק לענין כוונת שומאים) ותנא דלמרו לו
סביר דלולין אחר שיביא גם בתר משקרא גם אחר מה שיביא א"כ ומזה משנה דבר
פטיי בסורה ר' יוסף כשעמיתו דלולין אחר מה שיביא א"כ (כללע"ד ביאור סוגיא זו):

פרק ג הלכה א דף יד ע"ב [י ע"ב] אלא על עיקר בדיקתה חלוקין. ע"פ
ולעג"ד בראה פסוק דר' ס"ל דחלוקין אינו מר וחכמים ס"ל דגם
החלוקין מר דזה נקרא מר אף שהרבה נראה בו כל כך וא"כ מנאמי בתום צ"כ ק"ל.

הלכה ב דף יט ע"ב [שם] לא למרו אלא ניקור וכו'. לפי הפ"מ קשה טובא מאי קמ"ל ונלע"ד
דכ"פ דמשום ניקור תרומה ויהוור ויתרום אבל הם אין בו חשש ניקור
כגון שהאדם הדיק מעט מהבטתיה ח"ל לתרום פסח אחרת וזהו שאומר לא המרו אלא
ניקור דלנידן לתרום ולתרום אבל הם אין כהן חשש ניקור א"ל לתרום פסח אחרת וזהו
בדיקתו אבל לכתחלה גם בלא ניקור אסור מפני שאינו שלם וכמנהג דפ"כ משנה ה'
דחורמין דווקא שלם ולא חסר ע"ס:

שם לא מסתברא בשראו אורו נוקר. פי' בפ"מ דחוק מאד ולעג"ד נראה דכ"פ דהא דתקן
תרומה ויהוור ויתרום דע"כ הל גס תרומה על הרשאותו וזה רק בחשש ניקור
כלומר שלא ראיתו בעיניו שהנחם אבל מזה אלא חשש ניקור אבל כשראיתו את הנחם נוקר
ממנו לא מסתברא שתחול על זה שם תרומה כלל כיון שיש סכסוך בדורות בזה וזה משב
לו דליתו כן דלמס יודעים בודאי שהקיל בו אדם ונ"ל אינו אלא חשש בעלמא:

הלכה ב דף טו ע"ב [יא ע"א] מה הן קיימין אם בבאין ממחין אף ר"ע מודה אם
במחין. אף רבנן מודין אלא כי אין קיימין בסתא ר"ע אומר סדמן ממחין
ורבנן אמרי סדמן אין ממחין כל"ל (הגר"א):

שם סאה של ראשון תניו סבל וחתי תרומה סבולה לכל סאה של שני תניה תרומה וחתי
סבל סבולה למעשרות כל"ל (ס) ופסוק היה דביתרומה הראשון עדיין היה סבל
ובתרומה סבי הרי נתרם כל הכרי ולא נשאר הסבל רק למעשרות:

שם לא נזכר דלא. כלומר הא פשיטא לן כי קיימיה לן אם של שני תפטר החתי סאה
של הראשון ששאר סבל משום דל"ל כיון שבשעה ששני תרם לא היה אורה החתי
באה של הראשון לפניו לא כיון לפוטרו או דלא באה ופשיט ליה דעל הכל תורם גם מה
שאינו לפניו [ס]:

דף טו ע"ב [שם ע"ב] אחר ר' חייא בר אבא כהן וכו' ופ"מ ור' ור' ור' ור' ור'
מבטמן כל"ל כלומר בני אדם שוסקין בשמן כמו בניין אלא שפ"ס השומאים
מזוי בניין יותר מבטמן מפני שהשפ"ס אורגים יין ולא שמן וראיה לזה בדחולין מ"ט: איתא
דשמן אין בו משום גילוי וכן הוא לקמן בירושלמי פ"ה הלכה ג' וירושלמי שבת פ"ה הל'
ד' וזהו דמבטמן כן במשנה דתרומות פ"ה משנה ד' דתקן ששאר משקין אסורין משום
גילוי הכוס והיו נהגין ולא חשבו ששמן ע"ס:

הלכה ג שם [יב ע"א] אחר תרומה הכרי בזה וזה בזה וכו'. ופי' הפ"מ וזה בזה
כיוון תרומה ששני בבראשון ויתמא דל"כ לא חלה התרומה על הכרי השני
כדתקן בפ"מ דרומאי משנה ו' של זו ופ"מ זו בזה בראשונה משושרת ולא השנייה מפני
שראשונה נעשית חולין ואין חורמין מן החולין וכו' כן הוא ולכן נראה וזו בזה היינו של
השנייה בהשנייה וקמ"ל דל"ל דלא יחד מקום מסוים בהשנייה מ"מ כיון שבראשונה
יחד נבטמו או בדומיו מקום מסתיימה בראשון מהתיימה בשני וכו' אחר תרומה הכרי
הוא כפיוס מקום וזה בזה סתם אמרינן דכוונתו בשני ג"כ כפיוס מקום כמו בראשון וזהו
כוונת הכ"מ בפ"מ הל' ס' שכתב וכל זו כו' ע"ס ולחם השני עליו במה"פ ד"ס אמר:

שם רבי יוחנן בר"ל לעזר כמות שהוא למוד במדה וכו'. ולע"ד דכ"פ שהוא מתקן ג"כ דברי
ר' יוחנן דכמות שהוא למוד לא קאי אקידס אלא מילתא באפי נגשה הוא וקאי אמדה
כלומר כדרך רגליו להפריש במדה או במשקל או במניין וא"כ אומר הם נתכוין להוסיף
אפילו במדה כלומר דזה שפארנו מקודם דכשלא כיון לפטור אז הכרי בהרמה ראשונה
אף אם עלה בידו אחד מששים יכול להוסיף ויבינו כשהפריש סזס כמ"ס וזה כשלא הפריש
במדה אבל אם דקדק להפריש במדה ועלה בידו אחד מששים אין לו להוסיף אפילו בסתם
ולא קאמר דאם בהרמה ראשונה נתכוין להוסיף אפילו להוסיף אפילו במדה ועלה בידו אחד
מששים יכול להוסיף. ולפ"מ ג' הלוקות בדבר מחבין לפטור וקדם ומתכוין להוסיף דבמתכוין
לפטור אסיר להוסיף א"כ עלה בידו פחות מששים ונסתם מותר להוסיף אפילו עלה
בידו אחת מששים וכו' אחר מחשבים או אחד מארבעים או יותר וכל זה כשלא הפריש
במדה אבל הפריש במדה אפילו רק עלה בידו אחת מששים אסור להוסיף ובמתכוין להוסיף
אפילו הפריש במדה ועלה בידו אחד מששים או מחשבים או מארבעים או יותר מותר
להוסיף עד מתה וסבי לדרבינו אלה ים מתוספתא פ"ה הל' ו' ע"ס. ולא תפסד לך מה
שכתבנו דבמתכוין לפטור אינו יכול להוסיף רק כשעלה בידו אחת מששים אבל בפחות מזה
יכול להוסיף ובריש פרקין כתבנו דנמתכוין לפטור אינו יכול להוסיף כלל ע"ס דהנה מרא
דכלן הוא ר' יוחנן והאלן לשיטתו לקמן דיש מן המורה שיעור לתרומה ולכן בפחות
מששים יכול להוסיף בכל ענין אבל אין קי"ל כר' מנא לקמן דמן המורה אין שיעור כלל
וכן הוא סוגיית ש"ס דל"ן כ"מ ולדיעה זו כתבנו וזו דל"ן כפ"ס מששים אינו כול

הלכה ג שם [טו ע"א] על דעתיה דר' יוחנן ביהא וכו'. פי' בפ"מ דחוק מאד ולעג"ד
נראה דכ"פ דבשאלא לר' יוחנן דאין סבל בכל ברוז י"ל דפירוש דיתר
מכלן כגון שהפריש אחד מהשפ"ס ויתא שהמורה שהוא קרוב לאחד למאס מכל הכרי יעשו
תרומה מעשר על הכרי אבל לחקוק דעב"ל בל ברוז א"ל בהכרח הא דריתני יתר מכלן
היינו שיש יותר מפי שנים בעשרה או שזה בשום דהיינו אחד מהמשה מכל הכרי דל"כ
יתבטל ברוז ואין יעשו תרומה מעשר וקשה כיון שיש פי שנים או שיש בשום אף אסור
לעשות תרומה מעשר על הכרי ורבי תרומה מעשר הוא אחד מהמשה וכו' ים עשרה מתא
ולא מתוך דבאמת הנידסא כן במשנה ובג"ז הדברים דהנידסא כהנחש דזה שכתבו לפנינו
לפום כן צריך מיעור יתר מכן צריך לעשות תרומה מעשר על מקום אחר סעות הוא וכו' וכל
יעשה תרומה מעשר אבל לא על מקום אחר וכו' הפ"מ וכו' גם בדחוקים וזהו שכתבנו
אף יעשה תרומה מעשר על הכרי הנה הא ים כהן חלק עשירי כמ"ס וזהו שמתוך
דבאמת הנידסא יעשו תרומה מעשר על מקום אחר ונס ס"ל להירושלמי דמה
שיורה על אחד מעשרה לא נתקן כלל ובשאר סבל גם תרומה דכל מה ששאל יורה מחלק
עשירי הוא כלא מונה בפני עצמו ונצ"ח גם מהם אחד מעשרה לתרומה או דניחה נפרא
אף הירושלמי מברר הענין ואין ג"מ בזה ובדחוקים צריך לנרס ג"כ אחד מעשרה וכו'
תרומה והשאר אחד מעשרה תרומה והשאר סבל סבול למעשרות [כ"ל] כמו בדר' יוחנן
ולא סבל סבול לכל הנידסא שפנינו וכן צריך לנרס אבל לא על מקום אחר וכו' וזהו
שפ"ס בדחוקים יעשו תרומה מעשר על מקום אחר כלומר דלכרי הוא כלא א"כ כל כך
תרומה מעשר ומתוך דבאמת הנידסא כן וכדתני ר' חייא וכו' שפארנו [כללע"ד לפ"ס סוגיית זו]:

פרק ד הלכה א דף יח ע"ב [יג ע"א] כשהפריש ורעתו להפריש ר' שמואל
בשם ר"ז וכו'. כלומר דהא מן המורה הסס אחת פוסרת
את הכרי ולפ"מ זה שזכרנו עוד להפריש תרומה מכרי הוא אינו א"כ כיון שהרמה ראשונה
להפריש עיד אבל אם כיון לפטור את כל הכרי בהרמה ראשונה אינו יכול להפריש עוד
תרומה ור' שמואל בשם ר"ז אומר אפילו בסתא כלומר אף כשלא כיון לפטור להפריש עוד
אלא בסתם שלא כיון שלא להפריש עוד ג"כ יכול להוסיף להפריש עוד תרומה עד כשישור
ולא בצי ר' מנא א"ל פליג אפוקימא ראשונה וכו' ר' יודן דגם אפוקימא ראשונה סוברת
כן וזה שפארנו דענה להפריש לאו סיכוי משום כן אלא סתמא הנה דעתו להפריש ולאפוקי
אם כיון בפירוש לפטור לגמרי משום דסתם הוא כמפרש דמסתמא דעתו לקיים כהן הכמים:

שם ע"ב נטל להוסיף ממנו עליו כל הסבל עלה בידו וכו'. כלומר דבנידן דכשמוציא עליו
מכין. רק לנטול מהסבל וכשמוציא למקום אחר מכין גם לנטול מהחולין א"כ כשרק
נטל ממנו עליו וכל הסבל עלה בידו ראוי לעשותו א"כ גם למקום אחר וכן להפך כשנטל
על מקום אחר ואינו מושל א"ל לעשותו גם על הכרי הנה ואין זה סברא כלל דל"כ ה"ל
לחנה לפרש זה. וזה שפארנו ונמלך להוסיף ממנו על מקום אחר מזה ומזה עלה בידו הוא
לשון בהמיה כלומר דל"ל לומר כן לפי הקעס ואין זה סברא כלל וכן בזה שהיינו שפארנו
כל הסבל עלה בידו הוא ג"כ לשון בהמיה ואומר עיד דהא חתיה בפיתה כלומר כשהיה לו
להפריש עוד שני סאין ופיתה מזה שיהיה לומר כל הסבל עלה בידו אבל אם הוסיף עד כשישור
המקור לומר לפי סברתך מזה מזה עלה בידו שפ"ס ים כהן יותר משישור ואין זה סברא
כלל ועוד לסברתך אף בעושה כן כשהיינו ליתן סאה אחת וטעה ונטל שני סאין שסבור

פרק ה' הדכה א דף כה ע"א [יח ע"א] חייא סבל מעלה וספחיו שביניה
מעלין וכו'. עפ"מ ומאד דחוק ונע"ד נראה דכ"פ שאם נפל
סאה סבל למאה סאין חולין אע"ל דסבל הוא דשיל"מ ואינו סבל אפילו באלף כדאיתא
בנדרים נ"ח. מ"מ לפעמים יש שסבל במאה ואחד כתרומה ומעלה סאה אחד ואמרין היא
הסבל שעתה וקורא שם למעשרותיו והיינו כשאין לו ממה להפריש ממקום אחד לתקן
כל התעבורות דעיה א"ן זה דשיל"מ ודין זה מפורש בתוספתא ספ"ה דתרומות דמיא שם
הסבל שנתערב בחולין ה"ו אוסר בכל שהוא אם יש לו פירסה ממקום אחד ואם לאו קורא
בס' דתרומה מיעשר ועולה בזהה ועל"ה הכוספתא וזהו ממש צרייתה דמי' ר' חייא
זכא וכו' אמרין שם שדקדק לפרש שכן ספחיו שביניה שפילס למאה סאין
חולין מעלה סאה ומוסר בהם דשן שביניה סיבה לאוכליהו ואע"ל דשביניה אוסרת

3

הם א"ר יצחק מוקדש עשו אותה כמזרף. ל"ל הסעס דלגבי פיעל עסססס עמו ליתן לו
מזוזות ובמקדש מניחים כל החאנים ביחד בע"כ אכילתו ראוהו ואינו כלוקק אחת
אחת ולא דמי לזכורו לפועל לעשות בזחיס או לנכס בצללים דתקן אוכל אחת אחת דבסס
חין החתים והצללים כולם ביחד אכל מוקדש שבוט כרי של חאנים דמי לכל ולחיה:

מזכר המים לירושלמי מעשר שני פרק ב ג

בסקדס ולכן וודאי דגם בדיעבד קטיו במשכון דל"כ לא היו ממירין כל ק' בלמי בעלמא:
דף ג' ע"א [שם ע"ב] הוי זורכה להביא דר"א וכו'. כלומר הא דפרק משה לא יקדשו
לא בנידיו וכו' פשיטא דלא מטעם חרמי כהנים שהרי אפילו פלגות קדשים
מותרים וכן הנידים אלא דפרק מנא לך לחלק בין בשרו לאלו וזהו שאמר הוי זורכה
להביא דר"א וכו' כלומר וכל מה שאתה יכול לקיים בהכרח הקיים והיינו בנידיו ועלמיו וכו'.

שם רבי יודן גבי אמר לאשה וכו' שתתקדשי לי בו וכו'. כלומר בנידיו ובקרניו וכו'
וא"ל לדוחק של ספ"מ דשחט מותר במעשר בהמה דלא מנינו מי שבובר כן דשחט
מותר במעשר בהמה ורק ששאל מ"ל והשיב שלא הלכה תורה בין חי ובין שחט:

דף ג' ע"ב [ג' ע"א] אילו אמר כסף היוני אמרין וכו'. אין לזה שום הכנה ובדברי הפ"מ
לא יכולתי להולמו ונלמד דה"פ שאומר מ"מ דר' דוסא דכתיב ואת הכסף
דגד נהוה נאמר מחבירו שיש לו זורה ויזאל על גבי זורהו כלומר לזון ואת חולל שני
פירושים האחד דבר הללר מחבירו כלומר שזומרין אותו מפני חשיבותו כמו התיבה של
כסף אף שאין בו זורה והשיי משלון זורה דכל היו"א מפני זורהו כמו מעבד של יידי של
מלך מפני זורהו ויזאל ומוס דייק ר' יוסי בשם ר' יוחנן דלר' דוסא לא דווקא אסימון
אלא אפילו מחיבה של כסף ונקרחת לישראל של כסף שהרי הוא נאמר מחבירו מפני חשיבותו
ואח"כ מדייק דלמה נאמר בקרא תרתי ואת הכסף וזהו אמר אילו אמר כסף כלומר ולא
זורה אלא ונקחת הכסף בידך הייתי אמר כסף כסף אמר זכר כלומר דווקא
מסענו של כסף או של זכר דהכל הוא מבעד בין של כסף בין של זכר אבל מילתא אחרתא
כמו אסימון או לישראל של כסף אין לפדות בהם ואח"כ אמר אילו לא אמר כסף [כ"ז]
כלומר אלא ואת בלחוד היוני אמרין להוילוי שברי קערות וכו' כלומר הייתי מפרש כל
דבר שנאמר שזומרין אותו והיינו כל מיני כלים ואפילו של חרס ורק אחי למעוטי שברי
כלי חרס ולכן כתיב ואת הכסף להורות על דבר של חשיבות כסאמון ולישראל של כסף
וזהו שמסיים הוי מלך לישראל וכו' על אסימון כלומר וגם על אסימון והכל מודים שאין
מחללין על מעות הנהגות לולאיר דכן הוא בתוספתא מפני שאין בזה שום חשיבות:

דף ר' ע"א [שם] הני אין מחללין אותו לא וכו'. נראה לענ"ד דכ"ל אין מחללין אותו
לא על המעות של כסף דבבב ולא על המעות של כסף כאל [ומפרש] לא על
מעות שכלל בבבב בעומד בבבב ולא על מעות של כסף כאל בעומד כאל היו לו מעות של
בבב וזהו עומד בבבב כימה דרך פתוחה מחללין כלומר אם אין המלכויות מקפידות
ואם לאו אינו מחלל וזהו דכדרי ההוספתא ריש מע"ש ואש"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל
דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל
לר"מ בסוכה מ': אכל לרבינו אסור ולפ"י לא פליגי דלינא הש"ס שנו בבבב שם שם שם
התוספתא והירושלמי ונראה דה"פ הני:

שם ע"ב נפל כינו לזכר וכו' הפ"מ פ"ב דבבבב נאשאר לקולא וכן פ"י הכ"מ והרדב"ו
בפ"ד דמע"ש ה"י י"א ע"ש ולדעתו העניינים מוכח להדיא בבבבב דכ"ל דכ"ל דכ"ל דכ"ל
מזוי בידך דווקא ולכן נראה לענ"ד דגם כאל נאשאר בבבבב ולכן כהן שם הרמב"ם דין זה
אח"כ ביכולתו להוילוי בעומד מן הכור בלא הולאות ע"ש וזה שאמר הוה"ו ר' ריבוא כמו
שכן בדרשותיו אין זה פשיטא אלא הכל בכלל דבבבב כלומר אם אומרים כן אם לאו:

הלכה ב' שם [שם במשנה] והיה לבשר תאווה וכו'. וזה בירושלמי אכל חוץ לירושלים
אסור כמ"ס במה"פ לקמן ד' ד' ד"ה בראשונה ועוד דחוק לירושלים הרי אפילו
בהמה לשלמים אסור כמ"ס אר בקדושין כ"ה והמשנה היירא בירושלים ולאחר שגורו
בהמה לבשר תאווה דלקמן וע' שם"ל ויש שם עמות הדפוס:
דף ה' ע"א [ד' ע"א] א"ר הללור א"ר קהה במעשר. וזהו כרז במנחות פ"ב ע"ש:

שם ובי הלוקה בשר בהמה לבשר תאווה וכו'. כל הענין מעומד ונראה לענ"ד דה"פ
דהנה מלוקה בהמה לשלמים מעומד מע"ש לא קשה אך מקריב האומרים שזהו גזירת
התורה אכל הלוקה בהמה לבשר תאווה דמן התורה מותר לעשות כן אלא דרזנן גזרו כמו
שמבאר לקמן ואמרו שיקרב שלמים בזה שפיר קשה דהא מן התורה אין האומרים עומדים
להכריז ורזנן שנו להקריב שלמים הוא שנו להפריז ואף בזה להקל על דברי תורה אם
נאמר דמן התורה לא יתבטל מע"ש רק לאכליה ולא לזריפה אלא וודאי דלמינו כן דמן
התורה מותר לזרוק מע"ש ויתירין בן בליקחתה פקעה ממנו קדושת מעשר ואין זה מעשר
כלל אלא שלמים אכל בהמה של מע"ש דהתמה לשלמים לא פקעה ממנה קדושת מעשר ואין
כשילדה בבור א"ל להקריבו אלא ליתנו לכהן במומו ואמר ר' יוסי אן לא הוה אמרין כן
אלא לא התירה התורה וכו' כלומר אהנו פרשנו דמן התורה אסור לקטת בהמה לבשר
תאווה אלא לשלמים וא"ל אין ראיה מהו כמו שאין ראיה מלקה לשלמים מפני שכן גזרה
תורה כמ"ס ואומר מה נפיק מביניהן ילדה בבור והקדישה שלמים מלך דאמר לא התירה
התורה וכו' אינה קריבה מלך דאמר בליקחתה פקעה וכו' קריבה כל"ל וה"פ שזה האיש
פקעה בהמה ממנו מע"ש וילדה בהמה בבור ואח"כ הקדישה להבהמה לשלמים ולמלך
דאמר לא התירה וכו' כלומר דמן התורה הוי בהמה של מע"ש רק לשלמים הרי לא
נפקע ממנה שם של מע"ש ואין הבבור קרב שאסור להקריב האומרים אלא מותר לכהן
במומו ומלך דאמר בליקחתה פקעה ממנה קדושת מעשר וודאי דהבבור קרב למזבח
שהרי שם מע"ש פקע ממנה:

דף ו' ע"א [שם] א"ר יוחנן גזרו על נקיבת בעלת מוס וכו'. יותר נראה דזה נרדף לגרום
אחר בנדייתא דבראשונה וכו' ולכן סבר ר' רימיה לומר דעל זה אמר
ר' יוחנן וכן ר' שמואל דר ר' יוחנן וא"ל ר' זעירא דלא על ברייתא זו אלא על
ה"שנה דבנדייתא דמבבבב:

פרק ב הלכה א דף י' ע"ב [ז' ע"ב] לא יא' מע"ש מידי פדיומו וכו'. כלומר
אש"ל דכשתיקרה התבטל של מע"ש בטלי תנלין דחולין לגבי
התבטיל כדמי מקודם מ"מ להיפך בתבטיל של חולין והבלין של מע"ש התמירו שלא יתבטלו
התבטיל לגבי שיקר התבטיל והמיהי על מה שהוכרז לתרן לר' יוחנן שיש שם מותר מזה
ולר"ל שבתו מיר מלך קבוא מ"ס הרי דהתבטיל מוגלשין בתוך התבטיל והבטיל פשיטא
שהוא העיקר ואין זה דמיון לכל בני דמתניתין ולכלוגתא דר"ו ור"ל וראיה שבהמשנה תנן
נפל לחובו דגם ותנלין דווקא שיהיה ביחד ולא תנלין בלחוד וז"ע:

הלכה ב שם בהבשנה ר"ש אומר אין סנין של מע"ש בירושלים. הר"ם והר"ב
פירשו כפשוטו דס"ל לר"ש דמע"ש לא יתן לסיכה והרמב"ם בפירוש
המשנה דזה זה דאין זה סברא כלל שהרי סיכה כשתיים אלא מפרש שלא יאמר להבדיל
טוב ידך בשמן וכו' אורי שזה נראה כלומר לו תסוך ידך בשמן הוה בשרך שחאך אותו
והוה כפורה חובו ממע"ש כמ"ס הפ"מ והגר"א בשו"א כתב דרך בשמן של מע"ש עומד
אסור ולא בליקוח בבבב מע"ש וכל הפירושים דחוקים כמובן ולולי דברי רבותינו
היינו מפרש דודאי מלדוריתא מורה ר"ש דמותר לסוך ורק מדרבנן אסור לפי בלבי
ירושלים היו משקפים גדולים והיו מתנהגים בהרבה הרבה כמבואר במדרש סיכה ובסיכה
הרבה שמן הולך לאינווד כדליתא במנחות פ"ה: שהפסחה הביאה לו אגן שמן וטבל בו
ידיה ורגליה דכדכתיב וטבל בשמן רגלו וכמוכן שהרבה הולך לאינווד ועוד דכשך נופו ולבב
גדיו הרבה שמן נשאר על הגדלים כדכתיב גדות ורחות וסכת ורמת שמונתין וליפוך
אסור חכמים סיכת שמן של מע"ש שהוא רק בירושלים דמע"ש אינו נאכל רק בירושלים
וזהו שדקדקה המשנה לומר בירושלים וזהו אף לומר דפשיטא שאין מע"ש נאכל אלא

בירושלים אלא דקעמא הוא כמ"ס ולפ"י שפיר הביאו הכתובים ראיה מתרומה שלא הצי על
השמן ההולך לאינווד כשכן בשר ישראל מתעבד עליה כמבואר בירושלמי וזהו שאמר
ר' יוחנן כאל השיב דברי סופרים לדברי תורה כלומר אש"ל דמן התורה מותר מ"מ
השיבו דכדברי סופרים לאסור כמו שר"ל החמיר מדברי סופרים וזה קאי אדינא דר"ש
והכתובים השיבו מדברי סופרים מתרומה שלא התמירו ור"ש חור והשיבו לכה מוכרשין ותלתן
שהתמירו נ"כ בעט"ש ולא בתרומה ופ"י הפ"מ דר' יוחנן דחוק כמובן:

הלכה ג דף יב ע"א [ח' ע"ב] אכל אם ליקם על אומן כבולל וחופן וכו'. וקשה
א"כ למה נרדף במשנה בלל וחפן כבולל בלבד די דלא נרע מליקם על אומן
ול"ל דבאמת מפרש כן או בלל או חפן והנכ"מ פ"י הביא והעלייה פ"י באמת הך
מסקנא דסלקא מתחיתן כן ע"ש ולהרמב"ם ברפ"ו דמע"ש ז"ל דלא פליגי בזה ופסק כר'
יונה וכו' חוזה דלנקת מתניתא הכנללים והנכנסים כלומר דשניין שניהם:

שם מתני' פליגי על ר' יוחנן וכו'. מלך תמור מה עניינה דמשנה לגלילה הא חלוקה
היא ובע"כ שיטת משמיסה כמו בזית ועליהם שפגלי שחולקין באבנים כמבואר ברי"ג
פרק בזית ועליהם ונצטלח לשל דמלמי פ"ה ה' א"ל דשם הוא לענין הפרשת
מעשר אבל בבבב אינו עניין ועוד דלאם המטה: שייכות לגלילה ואין קי"ל דביבב אן בילה
א"ל למה פסקה הרמב"ם ברפ"ו דמע"ש ע"ש ולכן נל"ל דה"פ דודאי לחוקה ל"ק כמ"ס
אבל ר"י דאמר דגם בגדול כותים שייך בילה וקס"ד דמשניות דמשה פחותים כמאומן
מותרים וא"כ למאי נרדף גס חפן כמ"ס בס הרמב"ם הא בגלל בגלל ים בילה ומתחין עד
כותים כלומר שם גדולים מותרים לכך נרדף גס חפן ומלמעלה למטה קא חשיב גדולים
הרבה עד כותים ולא עד בכלל:

שם [ט' ע"א] וההנין בורר את היפה שבין וכו'. כל הענין אינו מובן דחוק מלך לפי
הפ"מ ולענ"ד נראה דה"פ דהירושלמי מפרש הך דחוקיה כהוה אמיקא
דש"ס דין בבבב כ"כ דה"פ דאש"ל דכשנא לפרוט הסלע החרס קת אכל החזני מחללו
רק כפי שחיו מ"מ כשהחללו עליו מע"ש מחללו כיפה ממש דעין טובה אינו מדקדק בזה
כמבואר בס דהאי מאן דמוקיס אחזי מקרי כפש רשע ולפ"י פריך במשנה זו בהעריבת
סלע של מע"ש עס סלע של חולין דמניא בלע פרושות ואומר דסלע של מע"ש בכל מקום
שהוא מחוללת על הפרושות האלו והתפסות הפרושות במע"ש והסלע של מע"ש יא' לחולין
ואח"כ בורר את היפה שבני הסלעים והחלל הפרושות עליהן ויזאל הפרושות לחולין והסלע
היפה נתפסם בקדושת מעשר שני ועתה נקשה לחוקה דלענין חילול מע"ש מחללין על
הרעס כעל היפה וא"כ למה לו לבדור דווקא את היפה כיון שדלך אחד להם בשני המעות
ומתחין ר' יונה אי אומר שהיא היפה מע"ש כלומר בבבב נכון לבדור היפה דאמי
אומר מתפסות הוא הוא המע"ש דסתם בני אדם מהדרין במתו מחללין על סלע יפה ולכן
בוררין גס עתה את היפה שישאר בקדושת מע"ש ומקשה על זה מלך מקום לא יא' לחולין
כלומר כפי דין הוא שהיפה הוה של המע"ש אבל כבר הרי הוא חולין כשפטרן על הפרושות
ומה לי מה שהיה מקודם מע"ש והרי כבר יא' לחולין ומתחין ר' יונה דבאמת אינו מתכוין
בעת שמחלל על הפרושות לשבותו חולין גמורים שהרי יודע שדלך אח"כ לחלל את הפרושות
על סלע וזהו שאמר הדע לך שהוא כן התניק לא שיקיים כן אלא חזר ומחללן על הסלע
וכיון שלא נעשה עדיין חולין גמורין לכן מהדרין שהיפה ישאר בקדושת מע"ש כמו שהיה:

שם ע"ב מ"ס דניא שמיא כסף ולא זכר וכו'. כל הענין דחוק ולחוק ולענ"ד נראה להפך
הגירסאות וכן"ל מ"ס דב"כ כסף ראשון ולא כסף שני כלומר ולכן בחילול
פרושות של מע"ש על זכר אין כאל כסף שני ופריך מהספרט סלע וכו' שפורט בירושלמי
סלע על פרושות וסרי הוא כסף שני ומתחין מאי כיוון שפמא דב"כ עד כדי כסף כלומר
שהתורה אמרה כסף עד מקום שישפיק הכסף אכל נמקס שבהכרח לפרוט כדי לקנות
אובלין ומשקין פשיטא שמכרח לשנות כן וזהו לא אסרה תורה. ובד"ר"ס כן לקיס גרסין
מ"ס דב"כ כסף ולא זכר ולכן אסור בין בתחלה בין בסוף ומקשה דליכ יומא ממי כסף
ולא נהנת והתנן הבורט וכו' אלמא דמחללין על נחשת את הכסף ומתחין שפמא דב"כ הוא
כסף הוא נחשת כלומר שהתורה לא אסרה רק מה שלמעלה מכסף דהיינו זכר ולא נחשת
שהוה למטה מכסף והשעס כיון שהתורה יזקה בזה אובלין ומשקין אין דרך לקנותו
בזהב שהרי אין לוקחין הרבה בזהב וקונין במשכונות וזולת כסף ונחשת וסיון לדבריו
מב"מ מ"ה. ע"ש והקדושות מפורט סלע היא מנבא השמייה דלקמן דאלו בזה ראשונה
דמיירא חוץ לירושלים הפ"י בהיפך שפורט פרושות על סלע שכן פירשו רש"י ואח"כ ר"פ
הכוס והרמב"ם לא פ"י כן וכמו שנבאר בדיבור הבא:

במשנה דף יג ע"ב [יו"ד ע"א] הפורט סלע ממשות מע"ש וכו'. הפ"מ הך דדרך
הרמב"ם אכל רש"י ומוס' ר"פ ה"פ אומר דה"פ כאל פירשו הרישא שפורט
פרושות על סלע דכיון שהוא חוץ לירושלים לא הוה לו לפרוט סלע על פרושות דבסיפא
בירושלים שפיר פורט את סלע על הפרושות לקנות בהן אובלין ומשקין מעט מעט וכמ"ס
מקודם וס' כהנו לענין זכר דאמי מלוי כלל לקטת בעדם אובלין ומשקין ובכסף מלוי
מיהו רוב בני אדם קונין בפרושות מפני שקינין מעט מעט ולהרעב"ם נרדף לומר שפורט
קודם לירושל' קת מפני שבירושלי' אינו יעלו הפרושות ביוקר וחוק לירושל' הטובה סניך
לירוש' וג"כ כדי לקנות אובלין ומשקין בירושלים (כן בככרח לומר דל"כ אין שום טעם בזה):

פרק ג הלכה א דף יד ע"ב [יא ע"א] ע"ש שמכירתו מיוחדת וכו'. ותימא הא
במע"ש לא כתיב כלל לשון איסור מכירה אלא מוס דלאקרי קדש
כ בואר ריש מילתא ולכן נל"ל דכ"ל מעשר שני על ידי שאין מכירתו מיוחדת את אחר
מותר. מעשר בהמה ע"ש שמכירתו מיוחדת את אחר אסור לית פשיטא וכו' וה"פ ששאל
אף במעשר בהמה הדין כן כמו במעשר שני שלא יאמר לו הפל לחלק וכו' ומפרש ע"ש
בשיתו דמע"ש על ידי שאין מכירתו מיוחדת כלומר שאין איסור מכירתו מיוחדת בתורה
אלא מוס דלאקרי קדש לכן התירו לו שואמר נעלם ונאכלם ולא לחלק אבל מעשר בהמה
שמכירתו מיוחדת בתורה דכתיב ביה לא ינאל וילפינן מלא ינאל דהרמ"ם מה לבן מכירה
עמו אף כאל מכירה עמו ולכן אסור גס בהעלם ונאכלם ודחי לם לית פשיטא דלא דיהא
מותר כלומר אדרבא במעשר כיון דהאיסור מבורש שאסור למכור פשיטא דבכ"ג
מותר שהרי אין זה מכירה אלא דהכניא היא מהו שואמר לו הפל בהמה וחיה וכו':

הלכה ב דף מז ע"ב [שם ע"ב] א"ר הונא שפמא דר"ש דו אמר וכו'. עפ"מ
ודמוקים הדברים ולענ"ד נראה דהך דשונה הוה כמו שאינו כדכר בירושל'
לקר' הלשון וה"פ דר' מנא אמר פסח זורכה וכו' שלא תאמר וכו' כהקדש אחד הוא
וכו' ועל זה בא רב הונא לתרן שפמא דר' שמואל מקושיותו של ר' מנא שהרי באמת
פסח ושלמים דבר אחד הוא ולמה יוביח חומש וזהו אימתי רב הונא דשפמא דר' שמואל
משום דבאמת לאו דבר אחד הם וראיה דו אמר אין הפסח עושה תמורה כלומר דהני
בפסחים ז' שויו: אס כשב לרבות תמורת הפסח אחר הפסח שקריבה שלמים יכול אף לפני
הפסח כן מ"ל הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה ע"ש הרי להדיא דלא דמי שלמים לפסח
דאחר הפסח שהוא שלמים תמורתו קריבה וקודם הפסח שהוא פסח אין תמורתו קריבה
וזהו שאומר וכו' (ושלמים) כימר בו קודם פסח (וזהו עוריו פסח) מימר בו
עוריו שלמים וכו' והיינו אחר הפסח אלמא דלא דמי שלמים לפסח ולכן שפיר
קאמר ר' שמואל דמוסף חומש דקדושה אחרתא היא ועל זה בא ר' מנא דהוה דמוס
אין ראיה לחלק ביניהם שהרי רבי הוה דמויי חומש פסח לשלמים בדין התמורה כדתנן
בפסחים שם שמעתי שמהמרת הפסח קריבה ותמורת הפסח שאינה קריבה הרי שיש גם
תמורת

1

631

מיכל המים לירושלמי מעשר שני הלה פרק א ב ג

כלומר אין צריך לניכוס ציג' אלא אפילו ציג' דיש מקצת י"ד וס"ו ומקצת ס"ו דלמחרין
חרי מקצת היום ככולו וכן יס כזה ציג' דילין בפסחים נ"ה. ע"פ ולפ"ו ג"כ ראה דקדוש
קלירס שהרי המקצת דיוס פ"ו הוא הילול שולרין בו העומר ופירי לא בתלום שמה במחזור
בממיה ומרחן דלחן הכי נמי דמלח דמחיר בתלום מחיר גם במחזור:

הלכה ב דף ה ע"א [שם] וזה אומרת שולקין על הלחן דבר תורה. אפילו לפי
מה שזכרנו לעיל דרך לר"ס כן הוא מ"מ דייק נכחן מלח פליג ר"ס על זה:
הלכה ג דף ו ע"א [שם ע"ב] בשמירה ואח"כ הפריש תרומת מעשר שבו וכו'.
הרמב"ם לא הוכיר חילוק זה וכן מה שמחלק בין הפריש ממנו לבין הפריש
ממקום אחר ונראה שזאתן שחלקן מהלכה כמ"ס המל"מ בפ"ג דתרומות ע"פ ויש ראייה לזה
מנכריות מ"ו ופזת קכ"ו. שהש"ס שלנו אינו מחלק בזה דלכ"כ למה לו לחלק שם בין
הקדמו בשלחן לבין הקדמו בכרי מחלק בהקדמו בשלחן נוסף בין הפריש תרומת מעשר
אחר מירוח לבין קודם מירוח או בין הפריש ממנו או ממקום אחר כמ"ס הרי"ט אלגיו
רי"ט הנכות חלה ע"פ אלא וודאי דהש"ס שלנו אינו סובר חילוקים אלו ולכן השמיטין
הרמב"ם וז"ל ועוד ראייה ממה שאמר שם ר"פ לאביי אי הכי אפילו הקדמו בכרי נמי
והש"ס לו אביי עריך אחר קרא חלה מכל מעשרותיו תרומתו ע"פ ולירושלמי מאי ראייה דילמא
אחי קרא זה להפריש ואח"כ מירוחו או שהפריש ממקום אחר אלא וודאי שהש"ס שלנו אינו
סובר כן:

דף ז ע"א [ד ע"א] חלה חייבת בתרומת תרומה חייבת בחלה וכו'. הירושלמי קי"ר
נכחן וסמך על מה שזכר לעיל פ"ה דמחיר סוף הלכה א' וסבי איתא
שם העשה טיבה מן הטעם בין שהקדים חלה לתרומה בין שהקדים תרומה לחלה מה
שעשה עזי חלה לא האכל עד שיוצא עליה תרומת תרומה לא תחלל עד שיפריש עליה
חלה ע"פ ויכ"כ הרמב"ם בפ"ו מבכורים כ"ו ז' וזהו שאומר כאן חלה חייבת בתרומה
כלומר כשיפריש מקודם חלה חייב להפריש מן החלה תרומה חייבת בחלה כלומר אם
הפריש ממנה תרומה קודם חייבת בחלה ועל"ז דתירומה פטורה מן החלה וזה כשהפריש
התרומה קודם שעשה טיבה חלה אחר שיעשה העשה ואלו עליה חובה חלה ולא הפריש
עד עתה תרומה כשזאת עתה להפריש מהש"ס תרומה חייבת בחלה וזהו מנכר
מהכחז חלה תרומה תרומה חלה מכלל תרומה חלה מכלל חלה מתרומה וזהו
כלל כ"י יוסף דאמר בנתיב כנאחרונה. ועל דברי הש"ס לא יכולתי לעמוד ומסוכן מאד ע"פ:
שם ע"ב חילוקין דרבנן פליגה וכו'. עמ"ס לעיל בתרומות פ"ד הל' ו'.

הלכה ד דף ח ע"א [ה ע"א] שמה ימנא הלכות ונכחן מיד. לפי הפ"מ ה"ז
לומר שמה לא ימנא הלכות ולכן נראה להיפך דשאלן שמה ימנא לקוחות
היקחו לאכילה ואם לא ימנא יעשה לעצמו חלות תורה וכו' והכי משמע בפסחים נ"ה וכן
משמע מפ"י הר"ס חבל הרמב"ם ובר"כ פירשו כהפ"מ:

הלכה ה שם ע"ב [שם] מחיר ר' יוחנן לרבי שמעון בן לקיש וכו'. ולקמן כתוב
מחיר רשב"ל לר' יוחנן ובפאת תרי"ד להיפך דנכחן וז"ל מחיר רשב"ל
לר' יוחנן ולקמן מחיר ר"י לרשב"ל כמ"ס הפ"מ שילבי מעשרות ע"פ:

דף ט ע"א [שם ע"ב] מחיתין דר"ס ב"א היא וכו'. לפי הפ"מ דק"י אלא לאו וסבי:
מכוסם הכרייתא שאל כהן הדוחק מנזרח ולע"ז נראה דארישא קאי
שאומר בזמן שהערישין ארובין ממנה נאפית צו"ט ונכחן להדיא דאפילו כשאובין מקלחו
מותר לאפותו כולו וזהו כרשב"ל דאלו צרייתא ר' סבירת דרך לבשל מותר בכש"ל אבל
לא בצידיה דבאפיתו אינו אופה אלא כדי לזרז ואין לו כשמיניתו אלא כרשב"ל דלמר
מנאלא אש חמר פ"ז וכו':

פרק ב הלכה א דף ח ע"א [ז ע"א] במהלוקת כל מקום וכו'. פ"י הפ"מ
דחוק מאד ולע"ז פ"פ דמפי דבספ"ל דסנהדרין אמר ריב"ל
דכל אימתי דר"י הוא לפרש ולא לחלוק וזהו אומר ר' חנינא שאינו כן במהלוקת שנו דר'
יבדע במשנתיו חולק על דברי חכמים ולדעת החכמים אפילו אין הספינה נושאת חייב
במעשר ובשביעית וזהו כדעת רמי בר חמא דסנהדרין שם דנכ"ס אימתי כוח לחלוק [ועתה]
נטיקן ז' ד"ס אמר] וזהו מנאלא הירושלמי באיזה סברא פליגי ר"י וחכמים כתיב כל
מקום וכו' לכו יבדעו דרשין בספרי ס"פ עקב ומיין שנגזרו ביה הכי הוא שלכס ת"ל
מן המדבר והלכנו מן הכר וכו' אם כנשאת אף הכר נגזר ע"פ ולכן עפר ח"ל הכה
בספינה לרצן חייב במעשר ובשביעית אף כשאין הספינה נושאת וזהו דעת חכמים אבל
דעת ר"י דאין בכלל אלא מה שפירש כלומר דקרא דכל מקום לא אחי לנכות אלא הנבואה
שבתורה ולא הימים והנהרות ולכן מנריך שחא הספינה נושאת שחא מחובר לרצן וחכמים
מקשים לר' כדמסיק:

שם ה"ז בטי מומר וכו'. לפי הפ"מ אין דבדריס אלו שוב פעם ולע"ז דזה צריך לנרוס
קודם רבנו דקיסרי שאומר שם מקודם ר"א מן אחרים ור"ע מן אחרים והכוונה
דבפירות שזאלו לח"ל ר"א מחיר ור"ע פוסק ובפירות ח"ל שנגזר לרצן כוח להיפך דר"א
פוסק ור"ע מחיר ור"ע אומר ה"ז בטי מומר להיפך. מאן דלמר חמין חייב כלומר ציג'ו
מכאן לשם אף הכה חייב כלומר בפירות ח"ל שנגזר לרצן ומאן דלמר חמין פטור ציג'ו
מכאן לשם אף הכה פטור נכנסו לרצן. ודחי לה אפילו למאן דלמר חמין פטור הכה
חייב כיון שנגזר נאמרינו כ"ל כלומר דבפירות שנגזר לרצן הכל מודים שחייב וזהו
כדעת ר"מ ריש פרקין. ואח"כ צריך לנרוס הך רבנן דקיסרי עד שהיה דוד מניח ספרי
א"י ומכשם ספרי ח"ל ולכן הסמיך לזה כתוב הוא הסיב וכו' דמסיק דחרגא אחר יותר
ממה שביבס יהאע וכו' וזהו דומה למה שביבס דוד ס"י קודם שביבס כל א"י:

פרק ג הלכה א דף טו ע"א [י"ד ע"א] ויידא אמרה מי שאינו יכול לעשות
עיסתו נטברה וכו'. עפ"מ ודחוק ולע"ז נראה דה"פ דלמרי
שדחה דברי ר' חניי שקבע חסור ממני שהוא מערים ופירשה מן החלה שהרי עתיד להחזיר
להעיסה ובע"כ יס עשה אחר מה שאסור לאכול ממנה קבע ור"ל אין לוי ראייה על הדין
שאסור להאילץ עיסה מחובת חלה וכו' אמר ויידא אמרה כלומר דמאין לנו דין זה ומביא
מהמשה לעיל פ"ב מי שאינו יכול לעשות עיסתו נטברה יעשה קצין וזהו מפני שאינו יכול
לעשותה נטברה ה"א אם יוכל לעשותה נטברה לא צדא כלומר אסור לעשותה קדים הדא
אמרה שאסור לעשות עיסתו קצין לפיכך מן החלה ומכאן למדנו דין זה:

שם עשה עיסה מן החטים ומן האורז וכו'. הפ"מ מניח ומן העשורים ולא ומן האורז
דאורז כסור מן החלה ע"פ ותמימינן דה"פ מאי קמיבעיא ליה אלא וודאי דהנירסא
ומן האורז וכו' דהנה לקמן תנן העושה עיסה מן החטים ומן האורז אם יס בה פעם
דגן חייבת בחלה ולעיל בריש מביילגן אמרו הכעס משום דחטים נורדיין את האורז ונעשין
כחטים ולכן אפילו רובה אורז חייבת בחלה כמבואר שם וזהו ששאל אחר שהקדים דשאר
כל הדברים אחת הולך אחר הכימוס וזה אורז בכלל ושאל בשם עיסה מן החטים ומן
האורז והאורז הוא רוב אם הולך אחר הכימוס מפני שהוא רוב או דילמא כיון דחטים
נורדיין לאורז נעשו כחטים נורדיין אותן גם לענין זה לילך להגלוס כחטים אבל לפי
הפ"מ בכתין ושעורין מאי קמיבעיא ליה פ"ה אשילבין אחר הכיב ושנאמר דקא מיבעיא
ליה במחשך למחשך הדוחק מנזרח חלה דה"ל לנמנא ועוד וודאי חס"ס עדיפי מעשורין
כמו לענין ברכת המזלץ שהחטים קודמים אבל בחטים ואורז שפיר הוי ספק ושנאמר בפסק:
שם משתלגלל בחטים ותעמסם בשעורין. זה צריך לנרוס קודם ושאר כל דברים כמ"ס הפ"מ:

הלכה ד דף יז ע"ב [יב ע"א] והסיפוי זה על שלו וזה על שלו פטורים וכו'.
הרמב"ם העתיק דין זה בפ"ו מבכורים והר"ב"ד נקט על זה ככרובית אינו
דיומי

הלכה ד דף לא ע"ב [ב ע"א] ולא מכל הוא וכו'. לפי הפ"מ לא שייך כאן אלא
הלעיל קאי על המשנה הקודמת בפירושה ולע"ז נראה דהמשנה זו קאי אחר דר"ג וחקיה עיסור
זהו לא פירות כמבואר בפירושו ולע"ז נראה דהמשנה זו קאי אחר דר"ג וחקיה עיסור
שאינו עתיד למוד כהן ליכאע וכו' וא"כ צדיק לא עיסר ר"ג מעשרותיו ועדיין מכל הוא
וא"כ למה חייב צביעור וזה כתוב בערתי הקדש מן הכית וקס"ד דקדש לא חקרי רק
בכר נעשרו המעשרות אלא בלא נמנא עדיין לנעילה וזהו חורב לנער ולנכור כריס
אבל מכל לא חקרי קדש ואינו חייב צביעור וזהו אחר ר' הילא וזהו אומרת שהפסל קרי
הדש וחייבת צביעור וידינו להפריש ממנו המעשרות וליתנן לנעילה כמו שעשה ר"ג ואח"כ
מביא ראייה ממה שכתב ר"ג דמשה וזמן צביעור חפזון מעשרה וכו' אלא דומה צביעור
מחייב להוציא את המעשרות מן הפסל וקריקן על הפסל בערתי הקדש מן הכית וכו':

דף לב ע"א [שם] בפירות מחוברין לקרקע וכו'. אינו מוכן כלל דלכ"כ אינו חייב צביעור
שהרי אפילו לא הניעו לעשות המעשרות כפזרין מן הפיגור דלדריש ר"ע
נמשתינו וכו' במחזור לקרקע ולכן נלע"ז כוונה חמרת בזה דכונה בש"ס שלנו ג"מ י"א:
מסיק דהקנה להם אגב קרקע ע"פ ולפ"ו יכול להקנות אפילו על ידי קרקע אחרת אבל
הירושלמי סובר שהקנה להם המקום שהפירות מונחים שם וקנו מתורת הדין וזהו שאומר
צביעור מחוברין לקרקע כלומר שהפירות לא היו מונחים בכלים אלא על הקרקע ממע
ולכן קנו הפירות דאם היו מונחים בכלים לא היו קונין הפירות שהכלים לא הקנה להם
וזהו כליו של מוכר בנשות לוקח ולא קנה כמו שחסיס ה"ל קופתו של ר"ג נחוסה לזון
ביתו של ר' יהושע וכו' כלום עשה וכו' וכן הוא בבב"ב פ"ה דכליו של מוכר בנשות לוקח
לא קנה לוקח ע"פ:

מסכת חלה

פרק א הלכה א דף א ע"ב מהו שיבט חייבים על קלי שלו וכו'. הפ"מ פ'י
שואל על קלי של כל המינים ואינו אלא תימא דמאין לנו
לומר כן ולכן נלע"ז דרך על קלי של אורז שאל דלוי כיון דבליטה נגרת אחר חטים
ונשית חטים ולכן אולי גם קלי שלו אסור שהרי קריקן ציב וזהו וקלי וכו' כאלוה שם
החטים וזהו מביא את החייבים על להם שלו כלומר שלו לבדו בלי דיוק אל מין אחר וזה
אינו נכחן:

שם רבי ירמיה צבי קומי ר"י עירב ארבעת קבין צפני עמון וחמין וכו'. אין לזה שום
בבנה לפי הפ"מ ונלע"ז דכ"פ והכל קאי על חמין ואורז דלפי מה שאמר מקודם
דחשבה מינים ולפיכך בחלה להם לחם מפכה דבר כבא ליד חמין ושאר דברים באין ליד
סרחון ולא ליד חמין ורק חטים ואורז כשגלוש ציח גיררין החמין את האורז והחמין
כהמים וזהו שאל ר' ירמיה מר' זעירא אם מקודם עירב ד' קבין חטים ואורז וחמין וזה
וודאי חייבין בחלה משום גיררין וזהו ח"כ עשה ד' קבין אורז צפני עמון ועירבן עם
הקודמים וכמוכן לא תתחמך אורז זה עד שיעברו איזו וזמן וקבלו החמין מן הקודם
אם חייבים השמים עתה בחלה מפני שעתידים להתחמך או דלכ' זמן שערין לא נהממו
כפזרין מן החלה והשיב לו ר' זעירא כרי בשעת חובין לבא ליד מלא וחמין כלומר כרי
עתידים להיות חמין וחייבין בחלה ולכן מדמי לב לנלוגתא דר' יונה ור' יוסי לקמן דף
ז' דלפניו דבדר שבתים דר' יונה סבר כנראה שזהו וזהו כר' ירמיה ור' יוסי סבר
כנראה שזהו וזהו כר' זעירא ע"פ זה שאמר ד' קבין י"ל דהכוונה אפילו קב אחד חטים
וג' קבין אורז וזהו ח"כ י"כ ד' קבין אורז שהחטים א' משמנה שזהו כוונה אפילו פס
לר"ס דיות הוא חלי ביה ופרס הוא ד' ג'ים וזהו שאמר אחיב כר' הילא דלא נענין
דונא דגן אלא עממא וסעמא הוי כבדי א"פ לביט הרמב"ם ברפ"ו ממאכ"א וכן הוא
סיפת הכתוב כמ"ס:

שם דף ב ע"א מיסבר סבר רבי יסודא בן פיי שמנחת כעומר בזה מן הכוסמין וכו'.
לפי הפ"מ ק"ל מאי שייטס לר"י בן פיי הא ר' יעמאל נטו של ריב"ז
אומר כן צברייתא ולכן נלע"ז דה"פ והלכך במקדש על ר"י בן פיי דלוי יעלה על
דעתך דר' יעמאל ס"ל שם חמשה מינים ח"כ למה ליה ק"י שהרי חמשה חמרים ר"ל
שעורים אלא וודאי דגם ר' יעמאל סובר כרצון דחיס אלא ג' מינים ושבלות שזעל הוי
מין שעורין וזיין דמין אחד הוא שפיר צריך למעט דלכ"כ הכי הן שעורין שאמרה
תורה וזהו כרצון ר' יוסי הוא דאמר לר' דר' יעמאל סובר כרצון ובר' יעמאל
צריך לנרוס יבול מניח מן שבלות שזעל ושיפון דשפיה הם מן שעורים ופאשר דבגירסא
כוסמין א"פ ג"כ שהרי הכוסמין הוי גם מין שעורין שהרי מנשרף עם הכל כמו שמבואר לקמן:

דף ב ע"ב [שם] מהו שילקו על הלחן דבר תורה וכו'. הרמב"ם וכל הפוסקים לא הוכירו
כל קוניה זו וגם הכות' מנחות ע"פ שהביאו זה הירושלמי כאן בשוק כאן צבלול
לא הוכירו יותר ע"פ וגם שם שהאלם תמוס דפיון דכולם חייבים בחלה למה לא ילקו
על הלחן דבר תורה כשגלפסין זה עם זה ואיזה ענין הוא לאיסורין ולכן נלע"ז דכל
הענין אינו להלכה אלא לר"ס דס"פ בפ"ג דערלה משנה י' דשני מינים משם אחד כלומר
בני מינים מאיסור אחד אין מנעפסין ולדידיה אומר כאן שאין לוקין וכו' כלומר וודאי
חייבת בחלה מן התורה אלא לענין איסור אכילה של החלה לר או לאכול קודם הפרישה
חלה אין לוקין על זה דזהו שני מינים משם אחד ולא קי"ל כר"ם ולכן השמיטו הרמב"ם
והפוסקים ור' הרמב"ם בפ"ד ממאכ"א ובפס"ו שם ונכנסת הר"ב"ד שם:
שם עד שלא נעשו איסור וכו'. כלומר קודם כלשהו שאל לא נהמייה עדיין בחלה:

שם וחור ועשה חמם עיסות מתמשה וכו'. הפ"מ פ"י שח"כ עירבן ולכד שאין הלשון
משמע כן קשה דלכ"כ היינו קמייתא וכל הכסבר של הפ"מ אינו מוכן ולפ"ד דלא
עירבן באחריות אלא שאלב בנת אחת חתיכה מאחריות וחתיכה מראשיות וזהו ששאל
אם המעשרות שפיו הוי כמעשרות שביעיה ואינו לוקה או דלא דמי ולוקה:
דף ג ע"ב [שם] דר דעתון דבנוי דרבי היא רבב וכו'. הפ"מ ביה ופירושו נעומנס
ולע"ז נראה ש"ל לנניס וה"פ שרצ היה אומר דבזמן המקדש רק
הקרבן מחיר ואמר על זה ר' זעירא דרס הוא צד דתפיה דבריה דר' חייא רבב דחוקים
הוא נטו של ר' חייא דרס סבר כוחיה דר' כר' יוחנן ואלו תאמר דגם לר' יוחנן אסור
מן התורה עד אחר הקרבן בלא גם צד דתפיה דר' יוחנן הוא אלא וודאי דלר' יוחנן
איסורו רק מדרבנן ואמת דהכי איתא במנחות ס"ח. דרס אמר דבזמן המקדש היה עומר
מחיר ע"פ:

שם א"ר יוסי בר' בון מפני הרחוקים וכו'. וקשה דלכ"כ די עד חלית כמו שעשו הרחוקים
בזמן המקדש ואולי משום דכלל מקדש לא שייך להלך בין קודם חלות לבין אחר
חלות ובכשרת לאסור כל כיוס:
דף ד ע"א [שם] רבי יונה אמר קודם להבאה ר' יוסי אמר קודם לקי"ר וכו'. וכן הוא
במנחה ע"פ וזה שאמר לפוסק ר' יוסי חווי בה ק"ר וכו' ס"פ דבוס אפי' ר'
יוסי מודה דקאירס ראשונה אינה מן המניין וצריך להמתין על קאירס של הבאה ואח"כ
צריך לנרוס ר' יונה אמר קודם להבאה ור' יוסי קודם לקאירס וזהו כמו אמר מר כמ"ס
הפ"מ ואח"כ צריך לנרוס אמר ר' יוסי מילתא דכסהא מסייע לי כ"ל:
שם ע"ב [ג ע"א] אמר רבי יוסי מילתא דרבי אבייטא מסייע לי וכו'. עפ"מ וזהו מה
שזכרנו לעיל ה"פ דעוד ראייה מביא ר' יוסי דקודם לקאירס מדר' אבייטא
שאמר תימנהר בזהל מתניתא במקום וכו' אלא במקום שנהנו לעשות מלאכה צ"ל וכו'

מיל ללא כדוך הן בתמיים והא הארץ מחובר צידה יותר ממה שהסיסות מדויקות ומתקן
מצינו חלה מהלכה כלומר הירושלמי קורא הלכה מה שהוא מדרשן כמו שאומר לקמן מקב
חלה מהלכה כמו שפי' הפ"מ ששמו ע"ס וכן בכ"מ וזהו שמתקן דלעולם מן התורה אינו
חיבור אף זה שחיברו בחלה הוא מדרשן וזהו מהלכה שאומר הירושלמי אבל במעשר דבמה
לא מצינו הלכה כלומר חיבור מדרשן:

הלכה ד דף כו ע"א [יו ע"א] אל רבי מני לא תני רבי הושיע וכו', לפי הפ"מ נשאר בקושי ולעג"ל ה"פ דלפי מה שהוא צביר דר' הושיע אמר לר"נ דמעתה שינעו דמאי יחושו הכהנים על חלתן שמה אינו מעשר שפיר הקשה דמהלפא שיפתיא שדרי אמר בעלמא לענין דמאי צ"ל אימת קדשים עליו וה"ל כן הוא ותיקן ר' זון דהכוונה על חלת האור וכמונן שחירון זה דוחק וא"ל ר' מני לא תדחוק עלמך בזה לאדרבא ר' הושיע לא אמר לה"ל דלא ינעו דמאי יחושו וכו' דודאי או לא יחושו דכיון שהעמי הארץ יודעים ענין דמאי אימת קדשים עליהם ויפרכו המעשר חלה באמת ר' הושיע לא הניח לר"נ להנכיג דמאי מפני שלא נכחו עד כה לא ראה לעשות חדשות ועל זה אמר מעתה [שאיין כאן ענין דמאי] לריכסי הכהנים לחוב על חלתן דכיון שאינם יודעים כלל ענין דמאי לא שיד אימת קדשים עליו כיון שפגלם ממנו כל העניין ולכן לריכסי הכהנים לחוב על חלתן

שם א"ר יונה וכן שראו אותו מנבל אלל אחר וכו'. ע"מ ויפירו דחוק כמיין ולבד
הולך לשיטתו לשלל בזה"ש בד"ה שחלת בשיאר אם ובטור מקומית ללענן מהל לא חסיד
כלל בסריח ואמנם בא"י חסיד ולבד שקשה לומר כן והרי תש"ב נפ"ב דעו"ס דבסוריא
היו חסידים של הרבה דברים ע"מ ולשון בהלם היו ערופי גם על בני א"י ואין זה אלא
תימא ולכן נלמד בחדר דבין בסוריא וכן בא"י בעניי בזה"ש חסיד וכן אמרו של אכל
נחתומין בכל מקום חסידיו חמני שמו פרנסה אללם וככאן ע"מ דה"י יונה אמר דרמחלח
אלל בעה"ב שח"ל להפריש דמאי וכו' במחלחלה אללם נפיקו כלומר לשיטתו של בעה"ב
ועל זה אמר שור ר' יונה וכן שראו אותו מנבל אלל אחר כלומר דבעה"ב הוא אינו לש
ואמנם בביתו אלל מוין עיסתו לנגל שליטה ויפאנה היין כך חוקת בעה"ב בסוריא שח"ל
להפריש וכו' כלומר כיון דהבעה"ב מוין להנגל קמח שלו צודאי הנבל מפריש ממנה מה
דבין דלמה לא עפייס אחרי שהקמה הוא של בעה"ב ואינו כלומר לנחתום שהקמה הוא של
נחתום ולכן לא ידעו אם הקוים נבעה"ב שרוב מכאבו משלחו לומר שאינו מוין קמח להנגל
אלל הנבל קויה קמה ועושה משלו היו דין גבל דבין נחתום ולכן לרין להפריש חלת הנבל
שם כאן בא"י כהן נח"ל כלומר ר"ה ושע"ה יאמר כן דכאן מיירר בח"ל ובה"ל ליכא אימת
דימוע פל ע"ה ולש"מ מתוך גם הקישיה הקודמת מחלפא שיטתו וכו' אלל הירוש'
בעמנו אינו כן אלא כמ"ס מדרש. ודע דכאן בעמוד זה בפי' הפ"מ דב"ה מן דלומר
הירדן מה"י והערבה וסירדן ונגול וכתב הפ"מ לייף לא מקרא דכתיב ביהושע וגו' ואח"כ
כתב דלא מלא מקראו של ביהושע וכו' ע"ה ותימא עליו דמקרא זה הוא בתיבה בפי'
דברים כתיב והערבה וסירדן ונגול וגו'.

דף כו ע"ב [שם ע"ב] וסוף שמעך ע"ב וכו'. ופי' הפ"מ אבל אם ספק פירות וכו' ואין זה מעניינא ולפנ"ל ה"פ אבל אם משך נזירות ומה העלה שרשון ומעשה אי קטן אינו נזון כהמקום הקודם:

הלכה ה רף כה ע"א [יה ע"ב] ר"י כשר כל כר. הדבר פסוק דלא הירושלמי
אומר כן ח"ו אלא ר"י בעצמו אמר על עצמו כן מרוב ענווה כמ"ש הפ"ט
בדמאי פ"ג ע"ט :

פרק א הזכה א דף א ע"ב אלא אפילו מחלה משמרים ומחלה שאין משמרים
 א"ל מחלה מן דברתה וכו'. עפ"מ ופירושו לחוק דמשי
 פירושה דלא הישג מפירושה לחשב ע"ה ולפ"ד נראה דל"ל פהר ר' מחלה מן דברתה
 מקום שאין הרוב משמרים אפילו חיוב פסור כ"ל כלומר מן מה שאמר מקודם מחלה
 משמרים ומחלה שאין משמרים לפרך על ד' חיוב לאכול וכו' הלא חיוב חיוב משמרים מזה
 להכרייחא שאחרי דחיב זה כהן הוא אפילו חיוב פסור מזה לחיוב שאין הרוב
 משמרים אפילו חיוב פסור שרייבן מוקמינן ברייתא לפסור דבש"ן הרוב משמרים
 ויותר ל"ל לפרש דקושא הוא על ד' הסדל דמוקי כלל בשכרוב משמרים כלל
 בש"ן הרוב משמרים והקסא מקודם ככרוב משמרים למי נן חיוב ויתיר דמייירא בתחלה
 וכו' ו"ל פריך ר' מחלה מן דברתה כלומר מן הרייתא שאחרי דחיב פסור ומוקי
 לה ר"ח בש"ן הרוב משמרים אפילו חיוב פסור בהמיא כלומר ולמה לא תושיל דם ומחשך
 דף ב ע"א [שם] ועוד מן הדל דל"ר הינה פרי אם אומר וכו'. אין סוב הכנה לפרוש
 הפ"מ ולפ"ד לה"ס דל' הינה אומר דבאתרו כחיו פרי עץ הדל הכונה
 שיטתן נעשו להם הפרי והוא האתרוג ולא שבתולן גלם העץ אם אומר ע"ה (כ"ל) אין
 אלא יואל וכו' וכיון דכן נעלה נמי לדחיב ופרשתא נעלה את פריי הכונה אותה שמוכרת
 לבין על הפרי וכו' ויכין אתרוג

שם ע"ב [ב ע"א] נקעו שלם שנים לסייג וכו'. עפ"מ ודבריו תמוסין שאם עתה
השז שאחר ג' יאה למאל הכי יס בו שירוב מחשבות וחיוב מיד כשרה
דמה לי שנה אחת ומה לי ג' שנים חלו דה"פ דמקודם נקעו לגמרי לסייג ופסור מעלה
אך אחר ג' שנים נמסר סיחא למאל ולכן גם מזה שכתב הפ"מ דה"פ א"ר יוחנן וכח
שם בזה"ל נכון עתה שנה אחת ו' שנים סיחא לסייג ומאלו לסייג וכו' עכ"ל גם
כאן נ"ל כמ"ש שעתה נקע ר' לסייג ומאלו חור ב':

דיחוי הוא הא לא מחייבה עיסה זו מעולם דהא בע"כ ששאלוה על מנת לחלקה דלח"כ
הא גם מקודם חייבה וכל אריכות הכ"מ וספ"מ לומר שזה דיחוי אין מובנים ואנחנו
נצטוו בס"ד בהורנו ערך השלחן על יו"ד ס' ש"ז סני י"ג לדיחוי נכ"ג שלקחו שני
קנין קמה ע"מ לעשותן נשותיה ויתחייב נחלה אך אח"כ בעת שפיכת המים להקמה
נחחרו וגמרו לחלק ונפטר מן החלה ואפ"ר קורא לזה דיחוי כיון שמקודם היה דעת
להחייב נחלה ע"ש:

דף יח ע"א {שם} והלקו של גוי פטור. גם ע"י התמזמר הראש"ל שם ופסק דגס חלקו של גוי חייב ומפרש להעיר ולמנוח בתמזמר הראש"ל כלומר חלקו של ישראל חייב וחלקו של גוי פטור בתמזמר אלא שיהיה חייבים ע"ס :

ספ"מ ואינו מובן ולגנ"ל נראה דכ"ל דהא כלן הרוגים שאור נחטבל בתור
העיסה שהורמה חלתה בדבז ואי ס"ד דשיקר דר' נשור אינו מן התורה לא היה מעיל
כלן הבאת ד' רובעים ממקום אחר וכל העיטלים יפסדו ודא כבר נחטבל בלא"ה מן התורה
בדבז אלא ודאי דשיקר דר' נשור לזירוף חלה הוא מן התורה וזהו שאמר רובע שאור
סנטבל במקומו כלומר במקומו שמעורב שם עם העיסה כל חולין ומקום הכפק הוא משום
דמניו בריש מילתא חילוק בין שכן לזבל דבטלול כל המינים מעשרפין זה עם זה ולא כן
בשדך כ"ס ואולי הסעם משיס דאין הנשור מן התורה לזירוף שיעור חלה או דמ"ה מן
התורה הוא והחילוק בין שכן לזבל הוא ג"כ מן התורה ונראה דהספק הוא רק לענין
להנשיך שני חלא' שיעורין זה לזה אבל אם באחד יש שיעור רק בזהים אין בו שיעור חלה
ונסבו להראשון פשיעא דככה"ל מן התורה הייב השני בחלה משני הנשיכה וכן מובאר
לקמן בירושלמי וגם כ"ל דנשיכה גריעותא מזירוף וכן דמשמע בכ"ל לזירוף כל היו מן
התורה האמנם לדינא הרי מוסר שזהו פלוגתא דר' יוחנן ור"ל ור"י ס"ל דנשור היו מן
התורה והוי"ל כ"ר לנשיך כ"ל:

דף בא ע"ב [יד ע"א] הוה המהלות נאמר ר"ם בן לוקס כדעתיה וכו'. עפ"מ ולע"ד נראה דה"פ דהנה אנו רואים דלר"י הוה קשה סברת רשב"ל דלמה לא יהא הספוך תורה שברי חיבור יסא הוה ולזה רש"י ל"ג דרך בנשיך מאליו פליג רשב"ל אבל בנשכו גידים מודה רשב"ל דהוי חיבור מן הכתוב ואמר לו אפילו תימא השיבו גידו הוה המהלות כל מקום [ל"ק סברת רשב"ל מבוט ד"י] לא אמרו זה רק על דינא דמתינון דהשואר של עכל נחשבה של חולין המצוה דהולך יתשמו דעכל צפל ברוז ועל זה אמרם בהרייתא מביא ד' רובשין ומשיך וכו' אמר רשב"ל דלמיה תורה מפני שכבר נתפסל אבל בלח"ה מודה בנשיך הוה מן השורכה:

דף כב עא [שש] מכיון שקידם רובם לשם חלה הצטלו כרוב וכו', ופי' הפ"מ דלשיטת
שטות קרי למה צריך כולה יעשה רובם והמניעות יתבטל ע"ש ואינו מיצ
למה יעשה כן והיון שמענו בטעל לכתחלה כרוב וכו' נלע"ד דהא מעשים א' מפרים
על שפרי עיבות של דמאי שם ספק אם הופרש חלה מהם וצדמתי הקטן הדרכה קלות
ולזה פריך למה צריך להפריש על כל העיסות של הדמאי פריש על רובן של העיסות
והמניעות של העיסות של דמאי יתבטל בטעל כחוד החולין דהדמאי ודלתי ים להלן ואפי
חומר דזהו גם קושיא על הקודם על ר' בא שרצה לומר דלא פליגי ר"א ור"ל רק בטעל
של תורה ולא בטעל של דבריות דזהו גם כן דבריות פליגי ר"י ור"א בשל וכו' ויחא מה
מדמאי שהוא של דבריות אלא ודלתי דגם בשל דבריות פליגי ר"י ור"א בשל וכו' ויחא מה
שהשמים הרמז"ם דיוט של ר' בא, ומתוך דברום כלומר דוולתי אם היה מפרים בפשט
אחת על כל העיסות של דמאי יתבטל עושה כן אצל הכא מפרים מעט מעט, כהמשך הדמן
ועשה רושמים צביטם זו עד כאן לעישה אחת לשיעור חלה עד כשתים וכן להלן והרי
צ"ע דלוח על שיעור חלה דלוח משיעור א"ל הפרס :

שם [שם ע"ב] ה'ן העכל בעל ברוב וכו'. תימא אפילו למ"ד דעכל בעל ברוב להא
ירכוס אדרבא לא ירכוס ויתבעל ברוב שהרי לפי הפ"מ הקדא זה בעלמו
על המשנה דמיסל כדי הלא וכו' ואולי מפני שלא יעלה על דעתו שהמשועט בעל ברוב וכו'
יעשה תלמודו עד סוכה ובאמת המושט לא נתבעל ברוב ומלא שבמישועט האחרון הפרים
כן הפסוק על הציב:

שם כדי שיבא זקוק ליתן לשבת ביטול וכו', פי' ה"מ לא יכולת להולמו ומאז לשון ביטול
ולכן נע"ד דה"ס דרבי סבר דכל הפסדה סהוי מפריש מחייב ליתן מיד לכסן ולכן
עושה רושם על כל הפסדה ומיד מתפריש תרומה אחת פורשה ונותנה לכסן וכן הספי
והשלישי וכלא רושם לא ידע שיתן ורש"י לא חשב לזה וכשיפריש כולה יתנה כולה
לכסן וזה לשון ביטול כלומר בין הפסדה ופרישה:

דף כב ע"ב [שם] אין תורם מן המוקף וכו'. פי' הפ"מ שא"ל ליהרם מן המוקף ואין זה אלא הימא ושקרי פירושם תמוהם ולכן נל"ד ד"פ להסג היין כולו צבור בכלל חציות רק ששיעור התרומה על כל הצבור הוא ד' או ה' חציות וזה שאומר מעלה אחת הראשונה ואומר. ה"ן תרומה הכונה השעלה הבית אחת ואומר ואח"כ מעלה חצית שני ואומר וממנה כל הבית ומעלה ואומר וזוהי כאלו הביאור מהן דלמך מעלה חס על כל הצבור תורם מן המוקף כלומר ס"ל דזה מקרי מן המוקף שצרי החציות מומחים סמוך להצבור וממך דלמך מעלה אחת הראשונה ס"ל אין תורם מן המוקף כלומר דכשיעלה כולם ויעמידם סמוך לצבור לא ימירי מירף ורק הכוונה ממש להצבור מקרי מוקף אבל השגיטה שאמרים ויכול"ה שהתורה לא מקרי מוקף דמסתמא לא יספיק לזרז ורובם הצור יעמדו כולם סביבות הצבור ממש ולכן כוין לזה הראשונה לא מקרי מוקף ולפיכך מובי יותר למלאכה את הראשונה ולהעמידה אלל הצור ויאמר ה"ן תרומה ויעלה ממש ויעמיד השגיטה ויאמר וכן כולן וכו' אצטרו מהלך מהן להני מעלה אחת הראשונה וכו' תורם מן המוקף וממך דלמך מעלה כולן אין תורם מן המוקף כלומר דבמעלה אחד לא מקרי מוקף דכיון דמקצת התרומה חציות ומקצת תרומה צבור אין זה מוקף דבעינן שהתרומה תהיה כוללת ואכלם החיטין ולא שהתרומה מקצתה הוה להחליט ומקצתה תוך הכליין ומקצה ה' וצירה אלא כולן ממוצרים זה לזה ע"י גידה היין הנוסף ממלדי החציות ומפיסה להצבור :

וער"ם וכ"מ פ"ז מביכרים ולענ"ד נראה דה"פ דהנה השאלה מהו שירתה הם רק על שני דברים על יסודן ששאלה שועל של חצנים במהנה ושואל עליהם אם דינם כשעירין ואין למעשרין עם החצנים וא"ל דין כדומין למעשרין עם החצנים וזה שאמר דה"ב הוא אם אמר את הסיפין מין כדומין למעקר עם החצנים שכולה שועל מין שעורין מין מעקר עם החצין כלומר דהשאלה שלך הוא רק על סיפין דשחא מין כדומין הוא מפני שאינו דומה לשעורין בגידולו כאשר עיניו רואות וי"ל מין כדומין הוא למעקר עם החצין אבל שכולה שועל פשיטא שהוא מין שעורין שכרי דומה בגידולו לשעורין כאשר עיניו רואות וא"כ פשיטא שועל שכולה שועל אין שאלה דיוודאי אינו למעקר עם החצין וא"כ ממילא דליכא שם שאלה על הסיפין ופשיטא שסיפין אינו למעקר עם החצין שכרי מולא חצן שחם אלו במהנה ש"מ דהר"ב ר"ח אי"ת לא וא"כ ממילא כמו ששאלה שועל אינו למעקר עם החצין כמו

הרכה ב דף כ"ג ע"ב [שם ע"ב] ה"א קב חטין וה"א קב שצירין וה"א קב כוסמין וכו'. כל
השעירין אין לו פוס הבנה ופי' הס"מ תמוס ונלע"ד והנה בתוספתא פ"ב דלהל' ה"א
ג' תיבא קב חטין קב שצירין קב כוסמין הרי אלו מנזרפין כשכוול חורס חורס מכל' אחד
ואחד שאין יורממן ומיין כל פליטו מינו ה"א קב חטין וה"א קב שצירין וה"א קב כוסמין ופסל
מן הכוסמין נכ"ל התוספתא וה"ס דכשי' קב מכל אחד ויבזמין ממזרף עם ההטין ופסל

הלכה ו דף יג ע"א [פ ע"ב] מותר למלאות חבית של יין וכו'. בנבלי בנדרים ל"ח:
הניקחא של מים ע"ה:
שמים בשעה ק"ה יהיו יושבים וכו' ע"ה:

מיכל המים

הנהגות וביאורים על ירושלמי

מסכת שבת פרק א ו

גללה כל זכר וזכר אומר מחזירו את שלם ואין את מחזירו מחזיר לומר כשנעלו מהחזר ואלו החזרו מחזיר להחזירו לומר כיון שכבר גללה אבל אם החזרו אסור להחזירו והפסח חפרש ר' שמואל בשם ר' מנסי פסול ועדיין אינו מוכן איזה פסול ולזה מפרש ר' יוחנן ויאות כלומר פסעם טוב הוא וכיני לאוכלו אין אתה יכול וכו' ללוחותיו אין אתה יכול וכו' וכו' אלן דענו בלחמם שכבר גללה כל זכר וזכר היה מותר בכל ענין אבל חיישין שמא עדיין כל זכר לא גללה וכו' דלענין שבת ליכא איסור כיון שגללה כמאכל בן דרוסאלי ויורר מ"מ לאוכלו כך אסור משום נא. וכן להחזירו מחזיר אסור שלא יהא גללה בשבת כיון שחזמו וחזרו להחזיר מחזיר לא כמו שהיה שלם בתחלה מיהו גללה בשבת ולכן אסור להחזירו מחזיר ואי קאי תנינן כשיע עדיין ספק אם גללה כל זכר או לא אבל כשידענו ברור לפי משך זמן ללייתו שכבר גללה כל זכר למה אסור ועל זה מתיר דבכרחה לאסור מחזיר בכל ענין דמחזיר שחמם אומר שהוא מותר (בגללה כל זכר) אף הוא אינו גללה אחרת כל זכר מצדד יום שיאמר לפי האומדנא נא כבר גללה ובאמת אינו כן אבל מתיר שחמם אומר לו שהוא אסור וכו' לומר דבשבת שיראה לנתחו בלחמם לא יעלנו אלא"כ יראה לאכלו שביע זמן אכילתו וזהו שאומר אף הוא גללה כל זכר מצדד יום בלומר ולא יסלנו מהחזר כמ"מ:

פרק ב הלכה א דף ע"א [ח ע"ב] רב אחא בשם רב חסדא זאח אומרת שמואל להאית את האור במדורת קדשים. הלשון תמוה וכו' דה"פ דזה שאומר וזה תנין אין מדליקין בשמן שריפה ביום"ט קושאלי היא דמזה מדליק דין והקושאלי כן הוא וזה תנין אין מדליקין בשמן שריפה ביום"ט ומזה יתירא היא דכיון דתמן מקורס לענין שבת ולא בשמן שריפה והטעם מפני שאין שורפין קדשים בשבת אלא ממילא ה"פ ביום"ט שיעקר לומר דבזכר שני ביום"ט הוא אלא ודאי דלא תתן ולא בשמן שריפה מפני יום"ט שחל להיות בע"פ. לומר דמירא ביום"ט שחל להיות ערב שבת והכי מוקף ל"פ ב"ב ב"ב כ"כ: אמנם עדיין קשה תרתי למה לי אלא ודאי להשמיענו דבש"ס דשלמא מותר להאית וזהו דולקת וכוללת בשבת וזהו דאחמרת כלומר דמכפילת דברים ידענו דין זה ובבבלי שם מפרש מה פסח קאמר ע"פ והירושלמי לא ס"ל כן אלא דאחא להשמיענו דין זה:

הלכה ב דף יח ע"א [י ע"א] מה בין המגיל מזה שכתב וכו'. נלע"ד דלאו על המגילה דלכת על הכר קאי דהנה פירוש המגילה את הכר אלא זהו שאלה אם מותר ליטול ק"ז שמן מן הכר בשעה שהוא דולק ויורר נראה דקאי אכרייהא שבוש בביאה כ"כ. דהמחזיק מן הכר חייב משום מבעה ולא מקשה מה בין וכו': שם מה אינו נ"ך נזקק בגופה של פתילה וכו'. כלומר בשלמא בעלים שייך שמירה לעשות פתחים אבל בפתילה מה שייך פסח מה נזקק הפתילה לשחם ומחזק כדי שחלוק יפה: שם [שם ע"ב] מהני פליגא על ר' יוחנן וכו'. הכר כאלו וכו' אפילו ה"ל לאסר אומר ר' יוחנן וזהו שיהא נזקק לרס וכו' וזהו שיהא נזקק לאסר מתנין פליגא על ר' יוחנן וכו' כ"ל דמ"מ בגיטין ה"פ וכו' הוא בירושלמי פסחים פ"ו הל' א': שם מחזק בלא לזקק היה מתחייב בנפשו וכו'. ה"ק הנה ע"פ וא"ל זה וכו' פ"פ מחזק שחמם אומר ששם שלם לזקק מתחייב בנפשו ולכן שונג חייב חשאת ולפיכך גם לענין תשלומין אפילו שלם לזקק ואפילו בשוגג פסור מתשלומין מקרא דמכא בהמה וכאן הוי בירושלמי כמו לכן:

דף יח ע"ב [שם] תני בשם ר' לעזר הכה לזכיר על כל אחת ואחת כ"ל:

שם דמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן לית כאלן חייב שמים וכו'. נלע"ד דקושאלי היא דהאמר ר' אבהו בשם ר' לית כאלן חייב שמים בזה דחומה נחלים מתחת הקריירה אלא מעלין עליו וכו' והטעם משום דלא נחמין כלל לא להבערה ולא לזכור וכן אמר ר' יוחנן בברייתא זו שלם תגלגלה טעמה של הלכה זו ע"פ. ויתירך ר' יוחנן תמן בחומה מתחת הקריירה אינו רואה לא שיעצרו ולא שיכבדו ולכן לית כאלן חייב שמים מפני שלם כיון למלאכה ברס ככל רואה הוא שיצטרו ואינו רואה שיכבדו כ"ל ולכן חייב על הבערה:

הלכה ו דף יח ע"ב [יא ע"א] ולא שמע לא לזין ולא לזין ואילו בימא. במדרש בראשית פרשה ו' מסיים דכן הוות ליה ומנעב בים ע"פ:

פרק ג הלכה ד דף כד ע"ב [יר ע"ב] אחא רבי נא בר כהנא וכו'. ולפ"ו כשאר דברי ר' יוחנן תמוה ואולי כוונתו לומר דהא הכוס אפילו נשגל שיחמו מותר דהאיסור הוא רק במים כדמוכחא רישא ולשון לא שג לאו דווקא:

שם אחא דרב כ"פ בן אלעזר וכו'. דברי הק"ע תמוהים ונראה דקאי תרב ור' יוחנן דלענין באשכוחי קודם משנה זו וגם זה דוחק וכו':

הלכה ז דף כד ע"ב [כו ע"ב] ותני עלה עלו מאליהן אסור למסלן. איני הקושאלי היא משום דקאסר כל אינו מיוחד לאפריחין ולירידך דבמיוחד תלוי למה אסור: **דף כז ע"א** [שם] מה חמית מימר כ"י יודה. אין שום סבבה לזה והשיבש רב ונראה לע"ד דכ"ל מה חמית מימר כ"י יודה אינו קיימין מאן אינו ליה כל המיוחד לאיסור אסור לא ר' מאיר הוי אס התנה עליו מותר ר"מ כ"ל וכו"פ מה חמית מימר כ"י יודה וכו' כלומר אינו שייכות יש לך דין דתנאי לר' יודה ואיזו שייכות יש תנאי למימא ויותר יש לתלות זה בדרי"מ דהא מאן אינו ליה כל המיוחד לאיסור אסור ר"מ ולפ"ו כשהתנה כרי אינו מיוחד לאיסור הוי כן דתנאי אהיא כר"מ ואח"כ נזקק לגרום כך דבר המונח אחרי כהלת ואם פנין בפני עמו עד ער ועונה ואח"כ נזקק לגרום לכל כוס וקשרה ופשיטת וכו' וזהו ברייתא ומוכח בבבלי מ"ד. וזה מפרש דלכן מודה ר"מ משום דאין דעתו עליהם שיכבו וירושלמי מפרש פסח אחר משום גיירה בלא אומר את שהוא מותר וכו':

הלכה ח שם ע"ב [כו ע"ב] וככה את אומר אין נותנין כלי תחת הכר לקבל בו את השמן כ"ל:

פרק ו הלכה א דף לג ע"ב [יח ע"ב] תני מעללין את השופר להשקות בו את התימין וכו'. אינו מוכן כלל איזה ענין הוא להשקות וכו' והפ"מ פ' דמראה הוא תכשים ויתמא לומר כן וגם מה שאסרו לזאת ביום"ט בתכשיטין אינו מוכן כלל אלא יש איסור הולאה ביום"ט והפ"מ כתב דמור יום"ט אמו שבת ודברים מתמימים ולא מוכר זה בשום מקום ולע"ד דהנה הירוש' מי כזה אימא ג"ב בספ"ק דביאה אמנשה דמלחין בליס בין תפורין בין שאין תפורין ועל זה תני ר' חלפתא דתכשיטין בכה"ל כלומר שאין תפורין ורייטו שיעדיין לא עמרה מלאכתן שיהיה האזה להקטשם נהן כמו מרגילות שלא נמתחו עדיין בחושין או אכניה טובות שלא נשגלו עדיין בכסף או וכו' ולכן אסור לשלחן ביום"ט דשלמא בליס שאין תפורין חיי לכשווי בכו. כדאמרין בבבלי שם אכל:

פרק א הלכה א דף א ע"א לא איתין מיתני אלא פסור שהוא כנגד ריוח. דע דרש"י ו"ל פ' פ' בפנים לבש"כ העמוד בפנים ומכחך לעני:

העמוד בחוץ וזרזי שבוטות פירש"י בפנים היינו הכנסות ומכחך היינו הולאות והתוכ' הכנימו לפרושו שכללן ובפסוקי דלתי לירי חיוז חשאת פירש"י דזכו עקירות וריב"ל מפרש זה שפוט ידו ומכניסה או מושיאה והניאו החוט' בדף ג' ד"ה פסוקי ראי' לפי ריב"ל מזה הירושלמי ע"פ. ואמרו בניאורינו על ספר הישר לר"ת ו"ל ס' קס"ד בזכרו על פי דבריו שם לפרש המעשה באופן אחר והיינו שמים הולאה והכנסה לחיוז שכן ארבע הולאה והכנסה לפסור בפנים מה שיעקר המלאכה נעשית בפנים ברה"י ובחוץ היינו מה שיעקר המלאכה נעשית בחוץ ברה"י ובכ"ל דפסח העני דרישא שיעקר המלאכה נעשית בפנים ואפילו כך דלמל ממה- והולאה הפשיטות יד והעקירה נעשית בפנים ובפסח נעש"כ דרישא ודסיפא שיעקר המלאכה נעשית בחוץ וכמו לפי ריב"ל דהפשיטות יד הוא שיעקר והתנא חשן ליעקר נס בחיובי כמו לפרושו של הריב"ל חשנה ה"פ ליעקר בפסוקי דלתי לירי חיוז חשאת. ולפ"ו א"פ הירושלמי בפשיטות לא איתין מיתני אלא פסור שהוא כנגד חיוז כלומר שמים הן פסח העני דרישא שכן ארבע פסח העני דסיפא וכן בבבלי"כ ואי קאי כיון דבבבלי דפסחים איכא חשאת פירש"י ד"ה א"פ חשאת פ"י ידו של אדם אינו לא כרה"ל ולא כרה"י. ולפירש"י קמ"ל אביי דאין יד נעילה למקום שהניק עומד שם ולפ"ו בעל המאור קמ"ל אביי דאין יד נעילה לגמרי לרשות שיד פשוטה שם ולפ"ו ר"ת שם תרייכו קמ"ל ע"פ ואביי דייק לכולנו ממתניתין לרש"י דייק לה מפסוקי ולתמאור מחיובא ע"פ. ולפ"ו איתעריכו לכולנו בני דלי הוא תני בחיובא רק בבבלי דפסח העני הייתי אומר דבפסח נעש"כ את ידו לחוץ אף אם לא נתן ידו של עני הייב משום דהיך נעילה לגמרי לרה"ל והוא כמו שמועד כל הנוק שם כמ"מ המאור ואי הוא הייב משום דפסח נעש"כ הייתי אומר דבפסח העני ידו לפנים אף אם לא נתן ידו ליד נעש"כ משהו דהיך נעילה לגמרי לרה"ל וכן בבבלי דפסח לא הוא ידעין דהא מאידך כלפירש"י דלי הוא תני בבבלי דפסח העני הייתי אומר דבפסח נעש"כ את ידו לחוץ ונעל העני מחובה חייב העני משום דהיך נעילה לגמרי לרה"ל למקום שהנוק עומד שם והוא כנעל מרה"ל והולאה לרה"ל ואי הוא תני בבבלי דפסח נעש"כ הייתי אומר דבפסח העני את ידו לפנים ונעל נעש"כ מתוכה חייב נעש"כ משום דהיך נעילה לגמרי לרה"ל למקום שהנוק עומד שם והוא כנעל מרה"ל לרה"י וא"ע"כ דבשבוטות אין הפ' שמים שכן ארבע כמו בכלל הלא לכל הפירושים כן הוא וזה שפירש בשבוטות שם שמים דעני ודעשיר עיקר הכוונה ר"ה ורה"י ולפ"ו א"פ מה שדקדקו החוט' לפרש"י ולפ"ו ריב"ל אינה הולאה המעשה כפסח שמים שכן ארבע ע"פ ולפירושינו הולאה על הסדר. כנלע"ד לפרש:

דף ב ע"א [שם ע"ב]. אומר ר' אילא ר' סוף דבר. שני פתחים וכו'. ע"ק ופ"מ ופירושם דהוק ונלע"ד ר"פ אילא אמר דאפילו פתוחין פתוחין לפלגיא אחת הוא כשני רשויות ופסור וירושלמי מקשה על זה והכי מקשה אף ר' יוסי מודה וכו' כלומר כיון דר' יוסי מדמי רשויות להעלמות לפסור שני חייזים שחתי רשויות כמו שחתי העלמות וא"כ בהכרח דגם לחיוב הוא שני רשויות כשני העלמות ולפ"ו א"פ הויה כיח רשויות זה וכו' נרבות אחר נכעלם אחד הייב שמים דכוס כשני העלמות וזה נזדריא אין כשרא כלל וא"כ נחמין כן ס"ל לר' יוסי להשמיענו זאת ומתירך ר' יודן דאין מדמה רשויות להעלמות אלא לענין אכילת פרס מדמי לא כלומר כמו באכילת פרס אין שני חייזים מתרפין זה לזה אלא כשאכלין בשיעור אכילת הני פרס ומה"מ באוכל שני זוחים בשני פרסים נכעלם אחד אינו חייב אלא אחת ולא אמרינן דכל פרס הוא כהעלם בפני עמו וכו' ברשויות כן ורבנן דקסרין מדמה לה לאירי דג"כ הוא כפרסים וזה שאמר אף ר' יוסי מודה וכו' ה"פ דע"כ אף ר' יוסי מודה דכוס מדמה רשויות להעלמות לחיוב ויתירך ומפרש דכוס מדמה לפסור כמו ר' מדמה לחיוב ולפ"ו א"פ הויה כגורורות בפסח זה ונכגורורות בפסח זה כהעלם אחד שמה אינו חייב שמים לפי כשרא זו דרשויות דומות להעלמות וברי זה כשתי העלמות וחייב שמים ולא מלינו דבר תמוה כוס ולמה לא השמיטנו ר' יוסי חידוש זה ומתירך כמו שגאורנו:

דף ג ע"א [ב ע"א] בגין מדמייתא לתלין והוא עבד כן. ע"ק ופ"מ ולע"ד נראה דה"פ דמכני שמקורס אומר דשבת קילא מהלכים לענין דבבבלי א"פ אכל חזי ית. והקילו וחזר ואלכו חייב ולא כן בשבת דהא הולאה חזי נגורורות והכניסו וחזר והולאו דפסור וכו' יוסי מוסק דלפעמים אף נגורורות פסור כשנכדף חזי הרשאות ומשמע דזהו רבנא יותר מהדין. הקודם ולזה אומר הירושלמי דאדרבא דבזה הוי ממש דומיא דהלכים שברי נס. בתלמיס אלו הוי אסור לזייר שחתי ית הקודם נשרף או נתעכל הוי ג"כ פסור אלא שאין זה באפשרי כמובן וא"כ אין בזה רבותא נגד דין הרשאות וזה שמקשה בגין מדמייתא וכו' כלומר אדרבא זה הדין הוא בגין הדמיון לתלמיס הדין כן ולא כן דין הקודם ונדרשו דברי ר' יוסי:

דף ג ע"ב [שם] על דעמיה דבן עזאי אף אדם מתחייב דרי אמות לעולם וכו'. דע דבתוס' ה"ל ב"ד"ש בלחמא דיניא חירוק מירושלמי דמשכחת לה בקופץ ע"פ ולפנינו לא נמלא זה בירושלמי:

דף ד ע"ב [שם ע"ב] רבי הקדא בשם אבי קהנ נעוך וכו' המסתמח וכו' חייב לקמן ולכן נ"ל: אומר ר"ח בעצמו דמותר לכלן ולכלן דמקס פסור הוא ע"פ וכן גם כאלן יש להביא כן וכו"כ הפ"מ ע"פ:

הלכה ב דף ג ע"ב [ח ע"א] תמן תנין שחית ילאו ואלו את פסחיהם ואת אחרת הכין וכו'. לפי המפרשים הענין מבהיל איזה דמיון הוא בשם שחית ילאו ולא בשבת עומה אלא כאן הא משלחין בע"פ עם שחית ולכן נלע"ד דאין הקושאלי על הלכיה שרק בחשיכה ללו את פסחיהן אלא הקושאלי הוא על ילאו כלומר שישבו שם בבמה"ק עד הערב ולמה לא הלכו לביתם מפני שהיו צריכים לשלול עמיהם את הפסח ויהי שבידו"י לא הוי ר"ה ומותר לשלול בכל העיר כדמוכח כמ"מ הפסח הוא מוקדא מפני שביסו אינו ראוי לאכילה וגם הוא אסור בכל האכילה ומוקדא הוי רק איסור דרבנן וזהו שחית דבבבלי תמן משלחין את הפסח בתורם עם שחית וזהו מקודם תמן אין לזיין בשר וכו' אלא כדי שילוו מצדד יום מסעם שמה יתמה נחלים אלמא דמקדש לנבי הפסח החזירו איסור דרבנן וא"כ למה ישבו עד הערב ומתירך אומר ר"ה חגורות זריזין הן וכן הוא בש"ס דין על משנה זו כלומר לעולם לא החזירו איסור דרבנן ואלן ליכא חשח חיתוי בנחלים משום דבני הבוזה זריזין הם. וזה שאמר פסח מחזירו את שלם לא קאי אקודם כפי המפרשים אלא הוא ענין בפ"ו ור"פ שולחן דין המעשה כששיללוהו גם שחית פשיטא שאסור להעלותו בשבת על שידע שילא כמאכל בן דרוסאלי דאל"כ הרי אסור להחזירו בשבת אלא דקא מירא בפסח שילאו מצדד יום נעוד היום גדול ורצו לראות משחיתא אם

571

מחשבת של יסכנו פסור דזכו היקר מחיוב כלל מקום אכל לעולם הוא מותר ומסיים
הי' לית כאן פסור אלא מותר וכמו שכתבנו:

הלכה ה דף סו ע"א [שם ע"ב] מה בין בלע מה בין ספיקה וכו'. אינו מוכן
שכרי בלעמין אין שום חילוק וכן ה' דר' אילאין לאו דאם פירוש והמפרשים
לא מרעו בזה ולע"ד יש כאן הכרה בינונית וכלל בלע שנים וכו' פחות מכאן מותר
ולא כרמלית היא כלום הוא מותר למשל בכרמלית אלא בארבע אמות אמר ר' אילא על
ריסה בלע שנים נזכר עשרה פסחים אין משלשין לא מתוכה לים ולא מן הים לתוכה
פחות מכאן משלשין מתוכה לים ומן הים לתוכה ומשלשין זה עד בית סאתים אכל יותר
מכאן סאתים נעשים כמחצה שהקפא לורעים שאין מותר לקבל זה אלא בארבע אמות
מה בין בלע מה בין ספיקה שפיקה עולה ויורדת בלע במקומה היא ר' נון נר' וי' וכו'
כלל וכו' דמקשה אלא דהיא פחות מכאן מותר דמשמע דמותר לקבל ככלל בלע ללוא
מותר למשל בכרמלית אלא בארבע אמות ואמר ר' אילא על ריסה כלומר קושיה. על
סיפא לא קאי כלל דמי יומר בלעמין דהכונה מותר לקבל ככלל דלמא פירוש דק על
ד' אמות אכל על הריסא שפיר קשה שאומר בלע שנים נזכר וכו' ולא מן הים לתוכה
פחות מכאן משלשין מתוכה לים ומן הים לתוכה ומשלשין זה עד בית סאתים (דקן)
בית סאתים כ"א ע"ב) ויהי' מכלל נעשים כמחצה שהקפא ורעים שאין מותר אלא
ד' אמות וכו' דמקשה אלא דהיא פחות מכאן מותר דמשמע דמותר לקבל ככלל בלע ללוא
היא ובאר בקושיא ואח"כ שאל מה בין בלע לספיקה כלומר ולפיר קשה היא כרמלית
דכאבא יותר מבית סאתים אין משלשין זה אלא ד' אמות ומתוך ספיקה עולה ויורדת
כלומר ולא דמי למחצה שהקפא ורעים ששומדת במקומה אכל בלע במקומה היא ודמיה
למחצה שהקפא ורעים ולכן בספיקה מותר לקבל ככלל גם ביותר מבית סאתים שהיא
כמוקפת לדירה מפני הילוכה בים תמיד והוי כבית ובתאר המוקפת לדירה:

הלכה ו דף סו ע"ב [לע ע"א] כימי מתיר' והי' דקשיא וכו'. לפי' המפרשים אין
בזה פסס וריח' ונלע"ד דה"פ דהנה בצבלי הנירסא נמשנה ומר' לאחר בלעמין
מי' וכלל בירושלמי הנירסא ומר' עד שלא תלא מי' וזו שאומר כימי מתנין והי' דק
כלומר דבדולאי ז"ל כן שהי' עד שלא תלא מי' והיינו שמוכר או דל"כ אלא כנירסא
הבלי שמוכר לאחר בלעמין מי' ויפסור הלא אין צדו לומר וזכר חזק דברי
הרמב"ם ריש פ"ב משנת ע"ג כיצד: [בירושלמי שבת פ"ג סוף הלכה א'] בארע
בחיבורינו עירך האלקן ח"א סי' ס"ג ס"ג וכו' וכלל קרה היריעה:

פרק טו הלכה ב דף עה ע"א [פר ע"ב] רבי יודא מתיר' הא רבין
לא וכו'. עק"מ ופ"מ והדברים דחוקים ונלע"ד דל"ל ר' יודא מתיר' אמר ר'
יודא מתיר' אמר ר' בא בחבל שחול הוא מתנין חבל שהוא פשוט [שמשכין אותו משם
ולא מנעל לה ופריך פ"ב] הא רבין לא [בגמיה ולא ס"ל כ"ס דין דרבין גר' אמו חבל
לעמלן] אלא צנין וכו' כלל כלומר אכל לעולם גם רבין מודים בזה שמומ':
שם והוא לשם וכו'. ונלע"ד דל"ל ר' יודא לשם אין היינו עליו אכל גם אינו מותר כשיש
רש"י ותוס' ולא כשיש כרי"ף והרמב"ם דלעו במעשה אומן ופי' הק"ע תמוה ומס"ב

פרק טו הלכה א שם ע"ב [פה ע"ב] מהו בין שקורין צקן בין שאין
קורין וכו'. עק"מ ופ"מ ונלע"ד נראה דל"ל דודאי פירוש
דאין קורין צקן הוי כמו בסיפא מפני שישול בלעמין אלא שכתבנו י' לבד זה ע"ד איהו
כיונה דל"ל מ"א קמ"ל פסיקא דלעו בשביל לניסול בהמ"ד מריס' והלכות נחלקת
קדושין תלמי' אלא ודאי דהכונה דגם בחול אין קורין צקן מפני כנסתלק קדושין ולכן
זוהי י' רשותא שמינין אותן מן הדליקא ובמה נסתלק קדושין כגון שנתנו לו ד' טעיות
כל דף ודף וזה ממש ראיה מברייא דארבע טעיות אין קורין צקן אף בחול ואח"כ
אומר מן מה דתינן מפני מה אין קורין צקן מפני שישול בהמ"ד הלא אמרנו בין הורס
לכדיקא לכוזי' הקדש וזו ענין צפ"מ וס"פ דהנה ב"ס דין מבוחר דלכדיקא הוא רק
על כרובים ופירש' משום דמשכי ליבא ע"פ אלא בירושלמי לא ס"ל כן דהאיסור הוא
גם על גביאס צומן בהמ"ד כדי שימשה דיוי תורה שצ"פ ולא מקריא' הסדרה
והספירה דזכו שלל צומן בהמ"ד וזו שאמר בין תורה לנביאים וכתבי הקדש כלומר שאין
חילוק בזה וכולם אסורים צומן בהמ"ד. ואח"כ שאל אין (במריק) מילין וכו' וקאי על
כתובין בכל לשון והספק הוא דלכאורה כיון דתנן דשמינין גיזיה א"כ כראש דאין מילין
וכו' כמו דדיק ב"ס דין השא' אלו מילין גיזיה מנעיה ע"פ או דל"ל דה"פ ופ"מ שכתובין
בכל לשון מילין אותן מפני הדליקא ואדלעיל קאי וזה שאמר שמינין גיזיה שעתא קאמר
לדן מילין אף שאין לקרות צקן מ"מ הא שמינין גיזיה ויש צקן קת קדושה. ואומר מלן
דלמא שעתא את הדיס וכו' ואף שלא מילין פלונתא זו מ"מ בירושלמי ידע שיש פלונתא
זוה ופריך הרי עברי בכתב תרנוס אינו ממחא וכו' ומילין וכו' ש"מ דאין תלי זה בזה
דלפילו אינו ממחא את הדיס מ"מ מילין אותן מפני הדליקא (ומר' מן מה דתינן
ואפ"פ שכתובין בכל לשון שמינין גיזיה הלא אמרנו מילין וכו' כלומר דודאי דלעיל
קאי אמילין דל"כ אלא הוא דין צפ"מ אגזיה מה שיק' לאון ואפ"פ וכו' וכו' לומר הוי
כתובין בכל לשון שמינין גיזיה ומדקאמר ואפ"פ ש"מ דלוקרס קאי:

הלכה ז דף נו ע"א [לג ע"א] וקשיא על דר' יוחנן לנכול את הכוייה וכו'. כלומר
מפני שאינו מחזיק רביעית שהוא שיעור לנכול את הכוייה וכו'. ואפ"פ דגם
לרש"ל אומר מקודש כפשיטות ולא מודע רש"ל בכלי הרס קצן שלם שמקדשין בו מ"מ
הכא שם היא שגרי כלי ואין זה שיעור שהחזק כדי לנכול את הכוייה הוא דבר תימא
לומר שמקדשין בה:

פרק ט הלכה א דף נז ע"א [לג ע"א] מהו שבתא דבית אסרו וכו'. דתלע
ולכסוף חזירא הוי הלז בעכו"ס ותימא א"כ למה היה צריך
לחזק מקודש שהשתחוה לבית ואח"כ נזאו ובאמת בירושלמי עכו"ס פ"ג הל' ו' ויחא לזה
ע"פ ולכן ל"ל דמי חירויס' הם ויך דלמא ר' ושרא הוא חירון שמי וזכר' ויהי' נרטיין
אין מועדין בו וכו' כ"ק וכן הוא בירושלמי שם ומ"מ אפסר לומר דחד חירון הוא דע"כ
לפי המסקנא שאמר סתומין של אבנים הוא גמר מלאכתו בע"כ פירוש שהשתחוה לאבנים
קודם שיקנה בבנין דל"ל עדיין לא דמי לזוקק ששקע וכו' לפ"י שפיר הוצרך לומר
שהשתחוה לבית ואח"כ נזאו כמנא וכן ל"ל בירושלמי דעכו"ס שם לפי המסקנא ע"פ:

פרק י הלכה ג דף סב ע"ב [לז ע"א] רבי יוסי צעי מעשה הויה כרונגרות
על כחיפו חייב וכו'. נראה דה"פ מהדן סתמא על כתפו חייב
משמע איהו משא קלה כרונגרות חייב ולכאורה אין דרך צמי אדם כן דעל הכפה נטאס
רק משא כנייה ולא משא קלה ולכן המה בזה ומ"מ הדין כן הוא אלא שנתנו מנד הסביר:

הלכה ד דף סג ע"א [שם ע"ב] ר' אילא בשם ר' הלמור כמאן דלמא בשני
שמות נחלקו וכו'. הסיבוב רב נכאן כמ"ס הפ"מ והנהי' ופירוש דחוק
ופי' הק"ע הרבה תימא שמהייב צמי שמות יותר מבשם אחד ע"פ ונלע"ד דל"ל כמאן
דלמא בשני שמות נחלקו והכא שני שמות הן והוא פסור ברם כמאן דלמא בשם אחד
נחלקו כאן בשם אחד לאחרי' וזה לא לפינוי חייב כמאן דלמא בשם אחד נחלקו כמאן דלמא
בשני שמות כאן בשם אחד הוא חייב ר' אילא וכו' כלל וכו' ופ"פ דרישא דתנן מהמחזין
לחוי' לפינוי וזה לא לאחרי' פסור הנה נלאן דס"ל בכריות דבשני שמות נחלקו אכל בשם
אחד דגרי חייב בהכרח ל"ל דזכו כשני שמות ואח"כ מתנין כר' יהושע דפוסר דלס
גאמר דזכו בשם אחד הלא ל"ל חייב ברם כמאן דלמא בשם אחד נחלקו בודאי מכל
לומר דשם אחד הוא ואח"כ כר' יהושע דפוסר וזה הריסא אכל הכיפ' להחרי' וזה לא
לפינוי חייב צין נלאן דלמא בשם אחד נחלקו וצין נלאן דלמא בשני שמות נחלקו מכל לומר
דכאן הוי שם אחד ולמאן דלמא בשם אחד נחלקו אח"כ כר' דמחייב ולמאן דלמא בשני
שמות נחלקו אח"כ דגרי הכל מיו' ע"פ סיפא סותרת ורישא דברישא דמאן
דפוסר ונסיפא פסק' כמאן דמחייב ולזה מתוך ר"א תנאי היא וכן מתוך ר"א בש"ס
דינן (צ"ב) תנא מ' שניה זו לא שנה זו ע"פ:

פרק יא הלכה א דף סד ע"ב [ל"ז ע"א] ולא שנייה צין על דעתיה וכו'.
הסד כלן וכו' מרש"י לר"ז צין על דעתיה דרבי צין על
דעתיה דרבנן וכו' וכו' (אכל) מרשות הרבים לר"י על דעתיה דרבי (דמחייב שמים
צורק מרש"י לר"ז דרך ר"י) אפילו לא נחה על דעתיה דרבנן וכו' וכו' (ואפ"פ)
דלמא ר' בא בר חזיה משמיה דרבי לא חייב רבי אלא במקרה (אכל) ממילתיה דר' יוחנן
לא כן דלא ציי רק לאויר מחיאות אפילו אינו מקורס כנה דמי וחייב לרבי:
הלכה ב דף סו ע"א [לח ע"א] ושרא ויאות אס לנורן וכו'. נלע"ד דה"פ
ויאות אס לנורן כלומר דודאי מותר אס לנורן כמאן דלמא בשני שמות נחלקו
ישכנו דאין ל' לנורן גדול מזה ונודאי מותר גם לנחמיה ודא דתינן אס לרפואה חייב
כלומר ודא דתינן לשון פסור ולא מותר משום דתינן אס לרפואה חייב לכן מני בזה

שר מידה רבי הושיה שם הויה צין לפרס וכו'. כבר מרמו בזה הק"ע והפ"מ ואין
בזה כדי שמינה ולע"ד דל"ל ומודה ר' הושיה שם הויה צין כמלא סי פרס
לנמל שהוא חייב דלא חסור כמה דלית ליה למעבא אית ליה לקולא כלומר שלא חסור
במו דלית ליה צנאן כמלא סי גרי לנדי שהוא חייב משום דשיעור זה מסיק לנדי כמו
צין ופסור לקולא כמלא סי פרס לנמל שאינו מסיק ל' על שהוא פסור דאזיקן אחר איזה
דבר שבוטא קמ"ל דאין כן וכן הוא בש"ס דין ס"פ כלל גדל ע"פ:

שם בנע עמך שאין בתבטיל כרונגרות וכו'. אין לזה שום הכנה לפי דברי המפרשים
ונלע"ד דה"פ ששאל צמי שאלות בזה שמינו חזק מקליפין וגרעיין וכו' ובאלא אס
הויה תבטיל בתבטיל בקליפין וגרעיין ע"ה המאכל עמנו דרך שמשלשין פירות ובשם
המאכל בלא הקליפות והגרעיין אין זו כרונגרות רק הם משלשין השיעור אס מלפסין
לחוב מפני שכן דרך שישול אס ללא ואס תמלא לומר שאין מלפסין ואלא אס יס
מהקליפות והגרעיין הרבה כרונגרות ומעט הפירי ליתא רק כרונגרות אס בעל המאכל
לס' ופסור או דאין בעל חייב והנירסא כן הוא וכרונגרות מנעל כרונגרות והשאר בספק:

פרק ח הלכה א דף נד ע"א [רא ע"א] מהו לשחיתן מפוסקין וכו'. עק"מ
ופ"מ ויותר נראה ע"פ מה ששמעתי דזכו כלס גדולים שנקראו
פוסקין ולזה אמר כלום אמר שישא לא שישאכר וכשישאכר רובי נוסות מכלים גדולים
כאלו הלא ישאכר וזהו שמיים אס שואה אותן מפוסקין אף הוא אינו משאכר בתמיה
וזה בירושלמי איתא גם בירושלמי ערבי פסחים הל' א' ע"פ:

דף נה ע"א [ב ע"א] ה"ל מנא למלעטיין כל שכן וכו'. המפרשים נדחקו בזה ולע"ד
דה"פ דר' מנא אינו משבש המעשה אלא דה"ק דהנה ב"ס הקודם תנן דכל
שאינו כשר להנעין וכו' והי'אלו בשבת אינו חייב אלא המלעטיו כלומר דהמלעטיו חייב בכל
שוא אכל אחר המלעטיו מה שבלעט ע"ה אינו חייב וחיונו דהשיעור שבלע המלעטיו ובשני
רביעית כמו ברוב הפוסקין ור"ס פליג דבריה ויחינו דס"ל דזה שהוא דבר שהלעטיו חזירו
דמי שאינו כמו המלעטיו עמנו שחייב בכל שהוא מ"מ אינו כלל הונע כלל אלא שחייב
ע"פ השיעורים האמורים במשנה ובשבת לדרבנן כל השיעורין האמורים במשנה כל אדם חייב
בזה ולר"ס כל אדם חיונן רק ברביעית ושיעורים אלו הם כשהוא מה שהלעטיו חזירו וזהו
שמומר ר' מנא למלעטיין כלומר להמלעטיו עמנו מודה ר"ס דשיעורו בכל שהוא וחי' כן
על דר"ס כלומר דזכו כוונת ר"ס צמי שאמר לא נאמרו השיעורין אלא למלעטיו כלומר
למלעטיו מה שהלעטיו חזירו אס למלעטיו עמנו בכל שהוא ואי קאי למה הוי לשון
מלעטיו לזה אומר וחי' כן על דרבנן כלומר לפי שרבנן אמרו דהמלעטיו מה שחזירו הלעט
אין המלעטיו כלום וחיונו רק ברביעית לזה אומר ע"פ לזכור לא נאמרו אלא למלעטיו
כלומר מה שאסר אמורים דאין החשיבות של המלעטיו אלא למלעטיו בלבד ושאר כל אדם
ברביעית אינו כן ואנא בתרתא פליגא דזה לא דמי לכל אדם שבלע המלעטיו ויש חשיבות
להלעטיו גם לאחרים שחיונו הוא שיעור המלעטיו וכן פליגא עלינו בזה שלדברי שיעור
המלעטיו הוא בלא המלעטיו ואחרי' הוא בלא המלעטיו אכל בלא המלעטיו כלל כולם ברביעית:

הלכה ו דף נו ע"ב [שם ע"ב] והכא את אמר הכין וכו'. תימא איזה דמיון הוא
דהנה בכל הכלס הרי כלי זכוכית מייא' והכא הלא נחתיס זכוכית שאינה
כלי ולכן נלע"ד דשעות הוא מה שכתב כאן כדי לזק לזכור שכן דזכר ר' יודא אמר
כן במשנה דכל הכלס [ק"ל:] וכאן אין הקושיא מר' יודא על ר' יודא כמקודם
דכא דתנן במשנה זו וזכוכית כדי לגרור זו וכו' אינו מדברי ר' יודא אלא סתמא דמשנה
היא ורבין דכל הכלס אסורים שגרי זכוכית לככות צקן את פי הפך ומזן ממילא שכתבה
ולא נאמרה זו צין קיבול כלל והוי כחתיכה זכוכית ולפ"י שפיר פריך וכו' וכו' תנן תינן
סברי זכוכית לככות צקן את פי הפך כל"ל:

הלכה ז דף נו ע"א [לג ע"א] וקשיא על דר' יוחנן לנכול את הכוייה וכו'. כלומר
מפני שאינו מחזיק רביעית שהוא שיעור לנכול את הכוייה וכו'. ואפ"פ דגם
לרש"ל אומר מקודש כפשיטות ולא מודע רש"ל בכלי הרס קצן שלם שמקדשין בו מ"מ
הכא שם היא שגרי כלי ואין זה שיעור שהחזק כדי לנכול את הכוייה הוא דבר תימא
לומר שמקדשין בה:

פרק ט הלכה א דף נז ע"א [לג ע"א] מהו שבתא דבית אסרו וכו'. דתלע
ולכסוף חזירא הוי הלז בעכו"ס ותימא א"כ למה היה צריך
לחזק מקודש שהשתחוה לבית ואח"כ נזאו ובאמת בירושלמי עכו"ס פ"ג הל' ו' ויחא לזה
ע"פ ולכן ל"ל דמי חירויס' הם ויך דלמא ר' ושרא הוא חירון שמי וזכר' ויהי' נרטיין
אין מועדין בו וכו' כ"ק וכן הוא בירושלמי שם ומ"מ אפסר לומר דחד חירון הוא דע"כ
לפי המסקנא שאמר סתומין של אבנים הוא גמר מלאכתו בע"כ פירוש שהשתחוה לאבנים
קודם שיקנה בבנין דל"ל עדיין לא דמי לזוקק ששקע וכו' לפ"י שפיר הוצרך לומר
שהשתחוה לבית ואח"כ נזאו כמנא וכן ל"ל בירושלמי דעכו"ס שם לפי המסקנא ע"פ:

פרק י הלכה ג דף סב ע"ב [לז ע"א] רבי יוסי צעי מעשה הויה כרונגרות
על כחיפו חייב וכו'. נראה דה"פ מהדן סתמא על כתפו חייב
משמע איהו משא קלה כרונגרות חייב ולכאורה אין דרך צמי אדם כן דעל הכפה נטאס
רק משא כנייה ולא משא קלה ולכן המה בזה ומ"מ הדין כן הוא אלא שנתנו מנד הסביר:

הלכה ד דף סג ע"א [שם ע"ב] ר' אילא בשם ר' הלמור כמאן דלמא בשני
שמות נחלקו וכו'. הסיבוב רב נכאן כמ"ס הפ"מ והנהי' ופירוש דחוק
ופי' הק"ע הרבה תימא שמהייב צמי שמות יותר מבשם אחד ע"פ ונלע"ד דל"ל כמאן
דלמא בשני שמות נחלקו והכא שני שמות הן והוא פסור ברם כמאן דלמא בשם אחד
נחלקו כאן בשם אחד לאחרי' וזה לא לפינוי חייב כמאן דלמא בשם אחד נחלקו כמאן דלמא
בשני שמות כאן בשם אחד הוא חייב ר' אילא וכו' כלל וכו' ופ"פ דרישא דתנן מהמחזין
לחוי' לפינוי וזה לא לאחרי' פסור הנה נלאן דס"ל בכריות דבשני שמות נחלקו אכל בשם
אחד דגרי חייב בהכרח ל"ל דזכו כשני שמות ואח"כ מתנין כר' יהושע דפוסר דלס
גאמר דזכו בשם אחד הלא ל"ל חייב ברם כמאן דלמא בשם אחד נחלקו בודאי מכל
לומר דשם אחד הוא ואח"כ כר' יהושע דפוסר וזה הריסא אכל הכיפ' להחרי' וזה לא
לפינוי חייב צין נלאן דלמא בשם אחד נחלקו וצין נלאן דלמא בשני שמות נחלקו מכל לומר
דכאן הוי שם אחד ולמאן דלמא בשם אחד נחלקו אח"כ כר' דמחייב ולמאן דלמא בשני
שמות נחלקו אח"כ דגרי הכל מיו' ע"פ סיפא סותרת ורישא דברישא דמאן
דפוסר ונסיפא פסק' כמאן דמחייב ולזה מתוך ר"א תנאי היא וכן מתוך ר"א בש"ס
דינן (צ"ב) תנא מ' שניה זו לא שנה זו ע"פ:

פרק יא הלכה א דף סד ע"ב [ל"ז ע"א] ולא שנייה צין על דעתיה וכו'.
הסד כלן וכו' מרש"י לר"ז צין על דעתיה דרבי צין על
דעתיה דרבנן וכו' וכו' (אכל) מרשות הרבים לר"י על דעתיה דרבי (דמחייב שמים
צורק מרש"י לר"ז דרך ר"י) אפילו לא נחה על דעתיה דרבנן וכו' וכו' (ואפ"פ)
דלמא ר' בא בר חזיה משמיה דרבי לא חייב רבי אלא במקרה (אכל) ממילתיה דר' יוחנן
לא כן דלא ציי רק לאויר מחיאות אפילו אינו מקורס כנה דמי וחייב לרבי:
הלכה ב דף סו ע"א [לח ע"א] ושרא ויאות אס לנורן וכו'. נלע"ד דה"פ
ויאות אס לנורן כלומר דודאי מותר אס לנורן כמאן דלמא בשני שמות נחלקו
ישכנו דאין ל' לנורן גדול מזה ונודאי מותר גם לנחמיה ודא דתינן אס לרפואה חייב
כלומר ודא דתינן לשון פסור ולא מותר משום דתינן אס לרפואה חייב לכן מני בזה

55

מיכל הגים לירושלמי עירובין פרק ד-ו

סוכה כ"ק כ"ב יחא פסח דא"ה זה צבית הקברות אצל זה א"ה לומר דהא גם בית הפרס אינו ראוי לזה וא"כ צבית הקברות נמי. כן נלע"ד:

הלכה ה דף כג ע"ב [כ ע"א] גרס רבנן בין שירדו בין שלא שירדו מקודשת. תיבות אלו צריך למחוק:

שם נעקור את רגליו מבני שירו. נראה דנל"ל ועקר את רגליו מבני שירו כלומר וממילא דנשאר בלא יקום שניהם:

דף כד ע"א [שם] רבי הגוי נפח קומי רבי יוסה הכהן אס לא כי לא חד הוא. נפשונו נהלקו לג' תיבות והיכה אחת הוא ונל"ל בלאחר הוא כלומר כמו לאחר שירדו נשמים דמורה בה ר"מ כמו שאמר מקודש וע' בגליון ה"ה:

שם ע"ב אינו לא כפל תיבו וכו'. עק"ע ופ"מ ודחוק מאד ונלע"ד דה"פ שמדבר דאפילו לרבנן צריך כלל כפילת התנאי לענין הומו שקבע דכין שהוא אמר שני בדברים על מנת מיתן לו וכו' ומחייב ביום פלוני ויש מקום לומר דהתנאי הוא רק על מיתן לו וכו' אצל על הכשולין ליום פלוני לא כיון בהתנאי ולכן בזהכא נכפול הנאום גם על קומן וזהו שדקדק לומר אין אחת יום פלוני ולא כהההך וכו':

הלכה ז דף כה ע"א [כא ע"ב] על דמתי' דרב טעות הוא וכו' על דמתי' דרבנן:

פרק ד הלכה ג דף כה ע"א [כד ע"א] א"ר פנחס מתניתא אמרה כן וכו'. אינו מובן הראים מתניתא והק"ט סי' דכל לרבות אתי

והדוחק מיותר ולכן נלע"ד דה"פ דה"ר חורין אפילו ביו"ט הוא דחוי כלומר שמיא רביא מהך דכל היוצאין לכאן חורין לעקומן דהוא מיותר לגמרי שהרי מקודש אמר כלאו לא יא' אלא ודאי דהכונה אפילו במזיד ודאי לה דלון הכוונה על מודי אלא על שמוהרים לחורין ככלי זיין אצל מודי לא שמיא מיה:

הלכה ה שם ע"ב [שם] רבי זעירא בשם רבי חסדי טעמא דרבי יוחנן בן טרי היה וכו'. הלשון והענין מובלג ונראה שיש לגרוס כה"פ הק"ט מאחר שאלו היה

ער היה קונה שניהם יין קנה שניהם ויש לו אלפים וכו' כנ"ל וכן לקמן במקום אף לו צריך לגרוס כן וכו"פ דר"י שאל. אם טעמו דרבי"ל משום דלא היה קונה שניהם אלא היה קונה שניהם יין וכו' ואלו אמר אין לו אלפים לכל רוח אלא ד' אמות או דילמא אפילו ער ולא אמר קונה שניהם ויש לו אלפים לכל רוח ופסיק ליה מדר' יהודה שאמר מפרש אפילו ער ולא אמר קונה שניהם ויש לו וכו' ופסיקא דלתיא דר' כריו"ג דאין לעשות כלל מהלוקה בדבר ומזה הטעם דרבי"ל אמר אחד [כנ"ל] שאלו היה ער היה קונה לו שניהם [א] היה ער ולא קונה לו שניהם י"ל לו אלפים וכו' ולכן בעי' ר' חונא דל"ל אולי אפילו בנר שנתנייר בשבת צבור ארמין ג' א"ל מה שאמר שיהיה ער כלומר והיה מתנייר מבעוד יום היה קונה שניהם עכשיו נמי קונה ושאר בספק:

דף כה ע"א [שם ע"ב] צירר לו מבעוד יום חורר בו מבעוד יום וכו'. הדברים מתמיהים דהא במשנה מירר שישן עד חשיכה ואין צירר מבעוד יום וכו' והפ"מ

בזה דעל צירור ההחוס קאי ע"ש והו' יותר מתמיה ואין צירור החוס משפטיה ולכן נלע"ד דה"פ דמירר בלשם שירב בע"ה מבעוד יום ואינו רואה לקנות שניהם לחוס שבת ואין ראוי רק לשנות גד' אמותיו ועל זה אמר צירר לו הד' אמות מבעוד יום חורר בו מבעוד יום משפטיה חורר בו משפטיה וכו' ש"י יודעה אומר במשנה שאם צירר לו אינו יכול לומר צירר לו חורר בו משפטיה מירר י"ל שהכוונה שהחזיק בהם כה"פ הק"ט במשנה ע"ה אצל בלא זה יכול לחורר בו ואם צירר מבעוד יום וקידש עליו היום הוי בשא' אם יכול לחורר בו משפטיה כמשפטיה מן הדא לא יכנס וכו' וזהו משנה הקידמת שלא ידע עד חשיכה איהם הוא ואומר ר"מ לא יכנס דבעין כוונה מבעוד יום לתחומין ור' יודה אמר יכנס שאל"ל כוונה מבעוד יום לתחומין וכו' שאל"ל כוונה מבעוד יום לר' אמות ולכן יכול לחורר בו ולר"מ אולי אינו יכול לחורר בו. ואחר זה הוא ענין בפ"ה ש' יקדוש צריך לגרוס אמר ר' בון מודה ר' יא' שאל צירר לו שאינו יכול לחורר בו ונאמר מהו קמ"ל הא ר' אמר כן במשנה וזהו אומר בירושלמי לא על הדא אמר אלא על רישיה מי שהחזיקו וכו' כלומר דעם ג"כ אין לו אלא ר' אמות כההכא זו והייתי אומר דשם כיון דיוא' האם ע"י עכו"ם או רוח רעה הקילו אלא שאלו שאלו צירר שיכול לחורר בו קמ"ל ר' בון דאין כן דגם כאלו מודה ר"מ שאל צירר שאינו יכול לחורר בו:

פרק ה הלכה א דף לא ע"א [כו ע"א] מאי כן מעברין כנגד השקוף וכו'.

כל הענין מוקפה לפי' המפרשים ונלע"ד דה"פ כנגד השקוף מקרי כנגד הנתיב של העיר כדמוכה ממה שאומר אה"כ אצל כנגד העיר ש"מ דהיינו כנגד השקוף ומפני שהשקוף הוא היחיד קרוב לחוף וניאור הדברים כן הוא דלש הדברה פגומים יוצאים כנגד העיר והוא פסוק אחר פסוק על מהך רב ואה"כ הולכין הפגומים כן נלע"ד כנגד העיר וזהו שמוכרין ליד מורה ר' יא' (כנ"ל) וכו' יא' בשם ר"מ מאי כן מעברין כנגד השקוף עד אלפיים אמה כלומר אם נמשכים פגומים יותר מאלפיים אמה אין מוציין המדה כנגדן מפני שזהו יהיה החוס העיר יותר מד' אלפיים אמות העיר ולא היתיר רק עד כדי עירוב ולא יותר ואמר ר' יא' לר' יא' בר אחא לא מסתברא אלא כנגד הפסוק כלומר כנגד הפגומים שכן האד שהם שלא כנגד העיר מסתבר לומר כן אצל מכנה העיר כלומר הפגומים כנגד העיר אפילו כמה כלומר אפילו יותר מאלפיים אמה ליה אוק אלא כנגד כן אמר ליה ומה חמית לומר פסוק או נאמר הכן נו [כנ"ל] כנס כלומר ר' יא' בר אחא הסיב עגם דעתו היה לומר כן אך ר' יוחנן הסיב לו ומה חמית וכו' כלומר מה ראית לומר כנגד הפסוק בלבד או נאמר הכן נו פסוק כלומר אלו הנתיב שהנמיסם בהפגומים והכוונה שאין חילוק בין פגומין אלו לפגומין אלו דסוף סוף הכה הוא מהפגומים ומה כשהנו אלו מאלו:

הלכה ב דף דר ע"א [בכ ע"ב] רבנן דורשין וחוזה מה ח"ל וכו'. עק"ע ופ"מ

ונלע"ד נראה דה"פ דרבנן דייקין לשון מקור העיר דה"ל למיכתב מהעיר אלא דה"פ דלפעמים מודדין מקור העיר ונפעמים מחוזה הא כיצד דעיר אחת כדמוכה הלשון של מקור העיר דמכמה לשון יחיד מודדין מקור העיר ונפעמים מודדין מחוזה והיינו כשיש שני ערים ולא קרינן דזה מקור העיר שהוא לשון יחיד וממילא שלכל עיר מותין חוזה וזהו כמתניתא וזה שאומר לרבנן דהא אמר וכו' וכן אלא מכאן שנותנין קרפף לעיר ה"פ אלא מכאן כלומר מחוזה שאינה עיר יחידית כה"פ וזהו אמר שנותנין קרפף לעיר כלומר לכל עיר ושיר וזהו שמוהרים ר' יא' כה"פ סלחא מחינתא כלומר דהו' ממה כהמשנה. כנלע"ד:

שם [כח ע"א] הו' שנים האמנתי מהו וכו'. כלומר שהיו שנים החלונים מכאן ושנים החלונים מכאן וכו' כה"פ הגוי ע"ה:

הלכה ג שם ע"ב [שם] בחבל של שלל נהא שהוא תיבה אחת שלשלת והי"ל נחלקן בחי"ת וכן לקמן א"ר יושע אין לך מדה של אחת אלא שלל ג"כ ששלל:

דף לה ע"א [שם ע"ב] העליון כנגד רגליו וכו'. יש לשון ה"ה כל קירור הו' כדי להמשיך המידה א"כ צריך העליון כנגד רגליו והתחתון נגד ראשו וכן מפרש בבבלי (ל"ה) ובתוספתא ס"ד ונראה דהענין כן הוא דהנה במשנה ר"מ אומר שמקדינן צברים ובתוספתא שם חכמים אומרים אין מקדינן ע"ש ולפ"ו משמע דלחכמים מודדין צברים כנקרקע חקקה וכו' דבר תימא ולזה בא רב לפרש דוודאי גם רבנן מודים שמקדינן אך הקירור הוא בלשון אחר והיינו דהא העליון כנגד ראשו והתחתון כנגד רגליו קירור כזה גם לרבנן מופל צברים ואפילו התחתון כנגד מתינו ולא כנגד רגליו ג"כ רבנן מודים

דמוטיל והמהלוקת עס ר"מ הוא בתחתון נגד לכו ועליון נגד רגליו דל"מ מופל ולרבנן אינו מופל. וכו' העליון כנגד ראשו והתחתון כנגד רגליו כל עמא מודיי שמקדינן העליון כנגד ראשו והתחתון כנגד מתינו כל עמא מודיי שמקדינן מה פלגין בתחתון כנגד לכו ועליון כנגד רגליו ר"מ אומר מקדינן וכו' כנ"ל:

הלכה ה שם ע"ב [ל ע"א] דהא אמרנו בני המצוי שנתנו קורטן על פתח המצוי וכו'. ברה"ש פרק זה סי' ט' הביא זה הירושלמי ונירסמו בלחש המצוי

ע"ה וכן עיקר וכו' הק"ל ונראה שנתחלפה הנירסא דבמשנה מנחות למצוי הנירסא לשמש בלחש המצוי ובאמת בזה ל"ל על פתח המצוי וה"פ שהמשה מנחות פתוחות למצוי גדול אחד שדרך שם יוצאין כולן ונתנו אלו ההמשה כל אחד על הפתח שביניהם לבין מצוי גדול והמצוי הגדול לא עשהה קורה החמשה מותרין ובני המצוי הגדול אסורים מנתו אלו ואלו כלומר בנס המצוי הגדול עשהה קורה אסורים אלו על אלו כיצד הוא עשה נאמן את הקורה על פתח המצוי כלומר המצוי הגדול והמה יסלקו קורטותיהם:

פרק ו הלכה א דף לה ע"א [לב ע"א] אילו ישראל ובהמה שהיו דרים בנמר

שמה אין הבהמה אוסרת וכו'. לפי' הק"ט והפ"מ דלחשמה של ישראל אחר קאי מהך חמוס הלשון והענין ולכן נלע"ד דה"פ ישראל ובהמה כלומר שהיו בני ישראלים דרים בנמר אחד ולא עירבו וכל אחד אסר להטיל לחור מן הבהמה אצל כלם ששנתו בנמר מותר למלטין בנמר ועתה אם יש דיר בנחלך ועומד בהמתו שם הרי דין הדיר כדן הבית ואף שהדיר שייך לשניהם כמו הנה שייך לשניהם מ"מ אם עומד שם בהמתו של אחד אסור להטיל מן הדיר כמו מן הבית וכו' הרי שגם בהמה אוסרת: שם ר' הושעיה בעי מה נריכה וכו'. עק"ע ופ"מ ומאד דחוקים הדברים ולכן נלע"ד דה"פ מה נריכה כלומר למה לו לר"י להמשיכו דהלכה כרבי"ל הא ידוע שהלכה כדברי המיקל בשריונין ומתוך כההך דחיי רב"ל אומר כלומר ותיבא צפופתא פ"ה דהלכה כדבריו וכו' קשה מאי קמ"ל פסיקא דהלכה כדברי המיקל שצריכין אלא ודאי לכן נריכה מפני שרבנן פליגי עליה דרב"ל ולכיון דאמר דחייב נגד דברים אלו הלכה כהמיקל קמ"ל וסי' נכך דרבי"ל רבנן פליגי עליה וכו' צריך להמשיכו ולפ"ו א"ל מה שמקמל לענין זה כך דר' יהודה דרים מכילתא ודרבי"ל שכבר הובא בפ"ה אלא משום דהא עניינא הוא עס הך דרב"ל ודרבי"ל כדרך הירושלמי:

הלכה ב שם ע"ב הרי שיש לה שני פתחים וכו'. העיקר כפי' הק"ט דלחור הפתוח

לשני מנחות קאי וזהו דין שבבבלי (מ"ט) ורק בעירב אינו הולך הירוש' בשפת הבבלי ע"ה אמר מה שפי' הק"ט דכעוב"ה את מהלך אחר שאינו רגיל לאסור נס את שאינו רגיל תמוס מהך להחמיר כדבנן בכה"ג ולכן נלע"ד דלדברא לקולא קאמר דכעוב"ה את מהלך אחר שאינו רגיל דהעכו"ם אין לו קביעות ולפעמים הולך דרך חור ו' ולפעמים דרך האחרת ולכן הוי בשניהם כאינו רגיל ואינו אסור משא"כ כשעוב"ה בלחש שני הישראלים דברו ליהך במקום ששניהם הולכין ולכן גם הוא אסור הרגיל:

הלכה ו דף מ"א ע"ב [לה ע"א] מילתיה אמרה אין בית שער יליד וכו'. עק"ע

ופ"מ והדברים מתמיהים ולנע"ד צור ששעור נלע"ד וכו' מילתיה אמרה יש בית שער יליד מילתיה דרב אמרה אין בית שער יליד דמר ר' בא בר יהודה בשם רב דהא דתימר בבית שער דרביס אצל בבית שער של יחיד ה"ל עירוב וכו' כנ"ל וכו' משמע להדיא בבבלי (פ"ה) וכו' רש"י ו"ל שם גד"ה חוץ דמתניין בבית שער דרביס ע"ה וע' לקמן פ"ה ה"ד:

הלכה ז שם למעלה מעשרה שבות וכו'. אין לזה שום הנהגה ודברי הפ"מ מתמיהים ונלע"ד

דה"פ דכנה ידוע דבר"ל למעלה מעשרה שבות וכו' מקום פסור ושמואל חיי דמ"מ הוי שבות ואסור מדברנן נס למעלה מעשרה שבות וכו' לבני מנ"ל לומר כן אלא ודאי משום דס"ל דעיקר הווייתו של אדם וקיומו הוא אכילה ופיו הוי למעלה מעשרה שבות ולכן א"ל לומר שבמקום עיקר קיומו תהיה מקום פסור לגמרי אצל אי ס"ל מקום ליה גרס דהו' עיקרו של האדם והרי רוב שינאיה היתה על הארץ או מעות נטות כדמוכה ברפ"ב דקיה דהאן היאן תחת המטה צבוכה לא יא' ופרקי' ה"ס וזהו ליהא עשרה ומתוך תרומא שמואל צננה שעה ע"ה וכו' ומדפרקי' סתמא וזהו ליהא עשרה ש"מ שכן היה דרך המעות ומהו רביא דס"ל לשמואל מקום פיתא נגס:

דף מב ע"א [שם] מ"מ חיסם שותפין וכו' עק"ע ופ"מ ודחוק ויראה לי דהך מ"מ אינו מכל מקום כפי' הפ"מ אלא מפני מה אינם שותפים כלומר דשואל על פסם המעשה דכיון דמנה לכל אחד מהלכו ומקדו צביתו דל"ל למה לו להבא לעבוח כן ומה לא יאכלו כולם ביחד על שולחן אביהם ומתוך כפי' שאלן אביהם מוכס להא אלא במה שכן אולכין בלבד כלומר שאין רעו לא אביהם שידמו שותפים עמו ולכן כל אכילה ואכילה שולח להם לביהם למען ידעו כי מידו נתנו להם ויכחו בו כבוד:

שם [שם ע"ב] ר' חסדאי אמר נעשה כשותף וכו'. אין זה מתבאר יפה במפרשים וכו' דפליגי בפלוגתא דשמואל ורבה בש"ס דין (מ"ט) אם עירוב משום קניין או משום

דירה דאי משום דירה הוויין כולוהן כדרין בבית זה והם כליש אחד ולכן א"ל ליתן פה וכו' כיחיד במקום עכו"ם אצל אי משום קנין שמקנה מקנת ביתו לכל אחד ונעשו חלם שותפין בבית זה וכשתיתן נס הוא פה הוי עירוב דכן מובאר שם ולא בוויין כליש אחד אלא כהמה אכשים כשתתפו ואין לו יחיד במקום עכו"ם וזהו שמסיים אין תימר כשותף הוא ייסר כלומר אם כל אחד הוא כשותף הרי אין זה יחיד במקום עכו"ם:

הלכה ח דף כד ע"א [לז ע"א] דהא אמרנו שאין שתי רשויות משתמשות ברה"ש

אחת וכו'. אין שום הנהגה לזה וכן מה שאומר אה"כ דהא אמרנו כהמכין על שיתופי חצרות וכו' הרבה תימא וזה באמת סמכו על מה שנתחלק להם שיתוף מצוי כמו שאומר מקודש אפילו לא כיוונו ונס אומר דאמר נאמכין על שיתופי חצרות מדחוקה הרי לא עירבו בכלל בחצרות כמו שאומר מקודש אפילו דהא אמרנו אפילו לא עירבו ולכן נלע"ד דזהו דחיו ונבאר הדברים דהנה שמואל אמר מכין שהחילו בתבטיל מבעוד יום מותר ויש לפרש דתבטיל זה יעלה לשם שיתוף וכדליתא בש"ס דין (פ"ה) בני הצורה שהיו מוסבין וכו' ע"ה ולזה אמר דהא אמרנו ואפילו באיור חצר ואפילו לא עירבו ואפילו לא כיוונו ודחי לה שאין הכוונה שסמכו על זה במקום שיתוף אלא הכוונה הואיל והחילו וכו' על דרך ואם החילו אין מפקינן אצל לא סמכו על זה משום שיתוף ואי קשיא היך סמכו דהא אמרנו כהמכין על שיתופי חצרות וכו' כלומר דאמר שיתופי עירבו ביחד ואי קשיא למה באמת לא סמכו על מה שנתחלק להם שיתוף ליה אומר דהא אמרנו שאין שתי רשויות וכו' כלומר כיון שלא הביאו בתבטילין לשם שיתוף אלא שחזה צריך לומר שרשות החצר יקנה להם לשם שיתוף אין שתי רשויות משתמשות ברה"ש אחת כלומר אין חצר זה יכול לקנות לשתי רשויות שאינו קונה אלא לבעל חצר זה ולא לאחרים:

הלכה י דף כד ע"ב [שם ע"ב] שכה אחד מן התהוה ולא עירב וכו'. עק"ע ופ"מ

ולדחוק מובאר ונלע"ד צור שירושלמי אינו הולך בעשיית הש"ס שלט דמיירי בין שנתנו עירובין בחצוהן בין שנתנו בפנימיות וכו' שם אמרנו דהשמים של טיפא דמשנה צנתו עירובין במקום אחד ושכה אחד בין מן החלונה בין מן הפנימיות שחייבן אסורות ומבאר הסעמים שכה אחד מן החלונה וכו' והפנימיות אסורה שנתנו עירובין במקום אסור וזה יתבאר אה"כ. שכה אחד מן הפנימיות וכו' והחלונה אסורה שנתנו עירובין במקום האסור שדריסת הרגל אוסרת כלומר החלונה אסורה ממ"ל אם נתנו עירובין בפנימיות הרי נתנו במקום האסור וזהו אפילו נתנו עירובין בחלונה כרי דריסת הרגל של הפנימיות אוסרת. ועתה חזר על הקודם בשכה אחד מן החלונה ולא עירב ניהא החלונה אסורה וכו' הפנימיות למה מפר שנתנו עירובין במקום אסור כלומר והא תיבא אם נתנו עירובין במקום אסור והיינו בחלונה אצל הרי לא נתנו עירובין במקום אסור כלומר אם לא נתנו עירובין בחלונה אלא בפנימיות וכו' ופ"מ

שם ע"ב [שם] ר' ודן אימר מיד אומר שונג אינו אומר וכו'. הרבה תימא סהרי
כמה משניות ותוספתות דבבבא ולא עירב שאומר וכי בלם דלא כר' יודא
בבבא בתוספתא פ"ה אינו כן אלא לענין ביטול מי שנתן דאורו והו"ל דבבא פליגי ר"מ ור"י

דף יד ע"ב [שם] מחיב ר' יוחנן לרש"ל אין את מורה לי משם וכו'. הרבם תימה איזה דוגמא הוא ולנ"ל דה"פ דהא חמץ אינו ברשותו של אדם המזון איסורו הכתוב כאלו הוא ברשותו א"כ ליהי הפקר אלא וודאי שלא רצתה התורה להחיד ע"י הפקר ומתוך דכאף איסורו גמר ליה שפיהה עד זמן איסורו וקטוה תורה משא"כ. כשהפקדו א"כ:

הרכה ג דף מז ע"ב [מז ע"א] תמן מיני ראוי להשלים ענה וכו'. הרבה תימה
 דל"כ איך ראה לומר מקודם כמה דתימר תמן וכו' ופטר אוף הכא בן וכו'
 ופי' הפ"מ שמקשה ממעילה פחות משוה פרוסה לחמץ הא חמץ בפסח מיני ראוי להשלים
 כמו שאומר בעמנו ולכן נראה יותר כמו שהביא הק"ע מקודם דר' יוסה בני הכהנים מן
 התרומה ולא הכהנים מן ההקדש ופסיע ליה מהקדש לתרומה דמעילה ילפינן חמץ חמץ
 מתרומה חה שאומר כמה דתימר וכו' אוף הכא בן ה"פ כמה דתימר בקדש אוף הכא
 לאמר כן בתרומה ומקשה מחמץ ומתוך לחמץ מיני ראוי להשלים אבל תרומה ראוי להשלים
 וראיתי בגנין ה"ס פסקה על סוטה ק"ע דלי בהרומה מני קרבן ע"ש ותמידי
 דזה אומר באמת על הקדש כשמשל ותרומה ילפינן מהקדש כמ"ל:

פרק ג הלכה א דף ב ע"א [יה ע"א] הכא את יליף מזה מחמת וכו'. עשה
הוא וכו' הכא את יליף חמץ ממנה ושד מן הדא וכו' כלומר
לדתיירו יליף חמץ ממנה דכש דמנא שאינה קרויה לחם אין יולאין בה כמו כן חמץ
שאינו קרוי לחם אין חייבין עליו כרה ולזה מקשה ר' יוסא איזה דמיון הוא חמץ למנה
דמנה עיקרו קרוי לחם כדכתיב לחם עוני אכל חמץ לא נקרא בתורה לחם אלא חמץ או
שאר וזהו קושיא מלד הסבירא ושד לזהדיא תנינא כן דמנא נימוחה לא ילא ועל חמץ
נימוח חייב כרה ובע"כ השעם משום דמנא בש' לחם ונימוח לאו לחם הוא אכל חמץ א"כ
לחם ולפיכך חייב בנימוחה:

הלכה ב שם ע"ב [יש ע"א] עד איכן סבירין מימר וכו' דברי הק"ע והפ"מ דחוקים מאד ונלע"ד דה"פ שזאל בזה שאומר מהו מיעשו בסל או מכין וכו' צריך לנצער את כולו דודאי אם הכוית במקום אחד פשיטא דלא מהי מיעשו וחיוב לנצרו כולו דודאי אזלינן לחומרא וסבי אמרינן דב"ס דלין בשעת [ה"א] ועמא"פ ורק הבטיח הוא כשהכוית הוא מחוץ ומחוברין זה לזה ומושב על פני כל העריבה בזה אפשר לומר דלא הסריחו אותו בך וכו' שזאל עד איכן כלומר בזמא מיעבד הכוית שיש ספק לומר שזאל הסריחו אותו לנצרו כולו סבירין מימר עד רובה של עריבה ועל זה עצמו שזאל ממה כלומר מה פירושו של עד רובה של עריבה אם פירושו רובה של עריבה בסל כלומר אם תפסם הכוית ברוש של עריבה ומיעשו בסל וא"ל לנצרו כולו וזכו פשיטא והבטיח שהוא כשהתפסם הכוית בפחות מרובה של עריבה או מדין קנראה וכו' כלומר דהבטיח היא בכל ענין אפילו תפסם ברובה של עריבה וזה שאמרנו עד רובה של עריבה ה"פ דלפילו ברובה של עריבה מיעבדא ליה:

דף בא ע"א. [שם] היא טבילה היא הוייה אינו חסור למאמא וכו'. אין שום הכנה לכל ענין זה ופירושי הק"ט והפ"מ אין מובנים כלל ולכן נלע"ד להביא דכ"ל היא טבילה היא הוייה מן הדא א"ס רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה ואם לאו כגופה של עריבה אבל חסור למאמא רש"י וכו' כ"ל וה"פ דהירושלמי מפרש כהנאה כן וכן לענין הטומאה אי ליכא כויה בטל במעושו אם נטמא זה נטמא זה ואם הקפיד וכו' קאי לענין הויה בטבילה כלומר אפילו ליכא כויה אם מקפיד חוץ בטבילה וכן להויה ומביא דא"ס ממה שאמר אם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה דמותר להר"ל לומר ואם לאו מקפיד טלל לומר לך הרי הוא כעריבה ממש אפילו ביהוה וזכו שאומר ואם לאו כגופה של עריבה וכונתו דאם מיותר הוא ולישנא קלילא נקט:

הלכה ג דף כב ע"א [כ ע"ב] וירדנה ויקרא לה שם וכו'. וקשה הא באתא אומר ר"א כן לא תקרא לה שם עד שתאפה וזהו אמר הרד"ה ודברי הק"ע בספ"מ תמוהין וגבן נלע"ד דה"פ דפריך על דעתיה דר"א יקרא לה שם כלומר למה לו להמתין בקריאת שם עד שתאפה יקרא לה שם בעודה בתנור שהרי אינו עושה מעשה הא"כ ומתוך וירדנה אסורה לטולל כלומר דא"כ יקרא לה שם בעודה בתנור וא"כ איך ירדנה הרי אסורה בעלטול והדר פריך וירדנה ויקרא לה שם שמה יבאח ויאכל כלומר איך קאמר ר"א לא תקרא לה שם עד שתאפה והיינו אמר הרד"ה מהתנור והרי מיד יתקרא לה שם אסורה בעלטול וא"כ שמה יבאח ויאכל ומתוך וירדנה ויקרא לה שם ויוליך עמה אחרת לקרן צוית כלומר דלוחי יתקנה שירדנה ויקרא לה שם ואח"כ יעלעלה ע"י חלה אחרת לקרן צוית ויטענה ודחי לה דלא דמי ונאשר בקדושה אמתם י"ל ע"פ מאי דקיי"ל בפי"ג ש"ח סעי' ג' דמסקנא כשהיא צידו רשאי להוליכה ע"ה וכת"ש בפי"ג :

הלכה ד דף כג ע"א [בא ע"א] דליטון חמין ובשערין שלשה קפין דליטון רמיסין .
ואין לזה שום הנהגה ואולי דכ"ל דליטון חמין וכו' דליטון רמיסין כלומר
חמין רשות ובשערין חמורות שכן ירשם :

הלכה ז שם ע"ב מילת דנו ושמיטת פסחו מי קודם. וקשה א"י לא ידע מקרא מפורש המול לו כל זכר ולא יקרב לעשותו והמה"פ האריך בזה וכל דבריו ממוהין אמנם האמת הוא דדרשא זו היא בעצמיתה פרשה בא סוף פרשה ט"ז ויש שם מי מוסבר דאין מילת דנו מעכבה מלאכול פסחו והכי איתא שם ר' יונתן אומר אין מילת דניס מעכבתו מלאכול פסח ומה ח"ל המול לו כל זכר כרי שהיו לפניו שתי מלות מלות פסח ומלות מילה איני יודע איזה מהם ח"ל המול לו כל זכר וכונתו אסיפא דקרא

הלכה ה דף כד ע"א [כב ע"א] רבי שמואל בר דר יצחק בעי אם קדש הוא וכו'. כל הענין אינו מתיישב לפי פי' הקמ"ט והפ"א ונלע"ה דה"פ דמקשה אם קדש הוא כלומר אם הוא קדש גמור כדמשמע בלכאורע מלשון המערכה א"כ ישרפנו במקומו תמימה כלומר איך חזן בצבעדן צופים אשופי במקומו הא אפילו ירושלים עממה שהוא מקום הקדושה ומ"מ צריך לשורפה לפני הבירה מעני המערכה וכו"ש שאין לשורפה חוץ לירושלים אפילו עבר אשים הלא בע"כ דאין הכוונה לקדש גמור אלא כקודש שנתמנה והיינו מלא דיוואה איי בשוממיה וא"כ יש לשאול הכן יוצא מה את עשיר ליה כ' נמנא בחוץ לא ינמא בפנים כלומר בשלמא את אמת עושה וכו' כנמנא בפנים א"כ לכן נאמר עבר יפיה חורר ושורפו לפני הבירה מעני המערכה וכעשור צופים לא תשרוהו וכו' אבל אם אתה עושה אותו כנמנא בחוץ קשה למה בלא עבר צופים חורר כרי ב"ה בשקלים ואמרין וכו' ישרף בחוץ חוץ מנמנא בפנים ואמר ר' יוסה מתיבן שנתמא פסיל סחורא מקומו נעשה נמנא בחוץ וכו' הוא מפקינא וזמנא מתרץ ר' יוסי זי' בן קון סחורא הוא וכו' כלומר לכן אין לעשותו יותר מנמנא בפנים ואפי' שפיר משתניו כמו שבארנו:

חב"ע [שם] חמי פתח מנא? אין מטריחין עליו וכו'. נראה לע"ד דמקום צריך לגרוס מה בין זה לזה וקאי אדברי חכמים ואח"כ צריך לגרוס הכי חמי פתח כמאן? אין מטריחין עליו וכו'. ויבאר דזה נראה רק לענין בשר קודש ולזה שואל עד דלון בשר קודש חמץ מניין כלומר מלן? דלפני? אין מטריחין בפתחת מכביה לר' יודא? ואומנם הא בכיות עובר בכל יראה ופסטי ליה מהמטבחין? מה דלמקין וכו' וכו' הלא מורה מה דנפל וכו' כלומר דלין אחד פתחת מכביה גם בחמץ שקולו רבנן?

פרק ה' הלכה א' דף לא ע"א [בח ע"א] ויבא כשר משש שעות ולמעטין וכו'.
 וסימו מובן וזה בלחמ כשר משש שעות ולמעטין כדחזן חל
 ע"פ לסיכות בע"ה ששעה בשש ויחמל ולכן לע"ד ללחו לחמיד קפי אלא פסחא דקמ"ד
 כה לחמיד קודם לפסח הוא לעיכובא ולזה פריך כיון שסתורה חמרה בין הערבים וזהו
 נאמר

יצר כרפ"ה לטובה דמי עושה שלישי בחולין וממילא דבחרומו יב רביעי ובקדש חמישי
ויאכ"ג דש"ס שלנו בפסחים (י"ט.) דח"ל ה"ע מ"מ הירושלמי סובר כן ולפ"ו אין כאן
פסול ע"ה קמא אלא עמא ע"ה קמא וגם ב"ש מודים קמחור לשורפן ביהר ואע"ג דלפ"ו
גמ' הוסיף י"ד דקלה סומא' זו מהקודם כמובן וע' בירושלמי סוטה שם סוף פל' ב':

הלכה ח דף ח ע"ב שם צרם הכא פכול תורה. טעות הוא וכל"ל צרם הכא פכול
777 נריהס :

שם ע"ב [שם] והשיא דרבי יוחנן על דר"מ וכו'. השיב רב צפון וכו' וקשיא דר' יוחנן על דר"מ והלא דר' יוסי אמר אינה היא המדה (כלומר שפיר אמר ר' יוסי) אמר ר' אבין ר"מ כדעתיה דר"מ מחמיר דצדריס דצדרי תורה אן אשכחן דמחמיר וכו' כיי דהנין תמן הוואה כתא וכו' דצרי ר"מ והכ"א אין בכתמים משום וכו' וקשיא דר' קפרא על דר' יוסי והלא דר"מ אמר מדצריס למטו (כלומר שפיר קאמר ר"מ) סבר דר קפרא דרשב"ל אמר מדצרי ר"א וי' יסופע תמן הנין חבית וכו' כנ"ל ויותר נל"ד להסיך לרין לגרוס וקשיא דר' יוחנן על דר' יוסי וכו' וקשיא דצד קפרא על דר"מ וכו' ומתוך לבר קפרא דר"מ מחמיר דצדנן וכו' ויהוה מתוך דמדצריס כווא מדצרי ר"א ור' יסופע ואין כוונתו שר' יוחנן ובר קפרא הקשו אלא שבידוענו מוקפס לשיפסח לעיל דבר קפרא מוק' להך דר"ה סב"כ דצדנן וכו' מוקי דצדרייהא: דר' ר' ע"א [ש ע"א] דצריא אמרין וכו'. כל הסוגיא עמומה לפי פ' המפריש ונלמד דה"פ דצריא צריס דס"ל לר"מ לכל תרומה שח"א ללבלה וסוגיא

קדושתה ולכן שורפין עטורה עם פמלה בע"פ מפני איבוד אכילתה ואל"ה תלויים בכל ימות השנה מותר לבורס כיון שלא כילה אכורה והאמורא ר' יוסא חולק עליהם וס"ל דתלויים אכור לשרוף בכל ימות השנה גם לר"מ וחזק כססה שאני מפני שעומדת לשריפה ונשחלקם קדושתה ואל"ה תלויים לא פליגי כלל ר"מ ור"י ומפני ראיות לזה דלדברי הגרי"א גם לר"מ ס"ל דס"ל אליבא דר' יאשיע שמותר לשרוף תלויים עם הפמלה צברד פסח נ"כ מותר לשרוף תלויים בכל ימות השנה ואל"ה אין הלכה כר' יוסי ואש"ל דצטורה פליג ר"ש על ר"מ מ"מ תלויים הרי סבר כר"מ ובוד מקשה אין תאמר לית לר"מ תלויים כלומר אין תאמר שבתלויים אין כה שום קדושה לר"מ ולמה לא התייר ר"מ לשרוף תלויים רק ע"ש גם התייב כחלל ע"פ להיות בשבת והרי לדבריכם מותר לבורסה התייר ור' עזריא דוחה דליה וז מהצרייתא דתופרת להצרייתא תלויים שדעתו להסאל עליה כנ"ל וכן הגירסא בתרומות פ"ח ע"ש ולכן עדיין בקדושתה שומרת וכן אמר ר' יוסא כל מה דלא קיימין הכא כנ"ל כלומר בנשמה דחזיה כל תרומה דר"י ור"ג כפרי שאין צורך לשומרה אלא לתלויים שאין דעתו להסאל עליה אלא דעתו להסאל עליה הרי זו סבורה כלומר דינה כסבורה וצריך לשומרה כסבורה ומתי כן (תיספחא תרומות פ"ו הל' כ"א) תלויים שאמרו והאורה היא עמלה היא ס"ל עמלה אם אמר הרי אני מניחה להסאל עליה ה"ו עטורה אמר ר"י בר בון וכו' כנ"ל כלומר דתלויספתא גם התייר אין מערבין תרומות סבורות ואלוהיז ע"ז גזר דתלויים אין דיוק כסבורות ומכאן בזהו תלויים אמרו חזון קסבורה היא ומלאה היא כלומר כספס קדושה ספק פסרה כשאר לעולם אלא כל אמר הרי אני מניחה על מנת להסאל עליה דינה כסבורה ממנו ור"י בר בון דחי דברייתא דר"מ מיידי בגולל דגפק קומאם עם דמדומי המה ערב שבת עם התייב ואם היתה ופמלה מקודש היה ר"מ יסיר לבורסה מקודש ומ"מ בראיות בקדמות שדה ר' יוסא להצריא קיימות וחו שמכיים ר' יוסא ואמון אמרין חזית הכרטיאה וכו' ולית ר"מ מודה בזה בתנאים והירושלמי כפסיקין ר' יוסא לנדות ראיותו מהצרייתא אכל מ"מ דחיותה קיימות וחו שאומר תח"כ והתני דל"ה וכו' זה מקשה ר' יוסא הריקו דבריהם וכמו שסיים בפ"מ ויאתר נאליה לגרסא ואמון אמרין חזית השנייה כר"מ ולית ר' יוסי מודה בזה כנ"ל

פרק ב' הרבה א' דף י' ע"ב [יא ע"א] וזאת אימרת שמונת להאכילו לבהמת
בבקר וכו'. והתמא שזר ללא כמסקנא ונלט"ר דלכ"ל זאת
ומרת שאסור להאכילו לבהמת הבקר וזהו דיוקא דמתניתין עבר זמנו אסור בהנחתו כלומר
כל ענין אף עלו לא יגיע הבהם ומקשה ר' ירמיה ובתנין מפרש סבר ר"י ככרות כלומר
לשון פירוקי חל גם על חתיכות גדולות שראוין לאכילה כדאמרינן בבבכות (נ"ב:) טמל
ירורין ישק בן כית' ולכן סבר ר' דמפרש פירושו שמפירות הככרות לתחיכות ויאכלום
בהמות השם ק"ל ר' יוחנא לא אמר קלא מפרש מכיון שפיררו בטל כלומר כיון דאך
פירור הוא כדי לנטל פשיטא כהכונה לפירורין דקמיין.

יב ע"ב פער חמור שאמית וכו'. נלע"ד דנשיא ו' דפטר חמור תיך לנרום אחר
נשיא דחלות חודה ולכו שייכא לכאן שיש על החמור שני חיובי מיתות
על חלות החודה שני נישורים מכני חמץ ומפני נותר ודברי הפ"ח אינם מובנים:

הלכה ב דף יג ע"ב [יג ע"א] אימתי בזמן שמסר לו את המפתח וכו'. אינו מוכן
 כלל לדין שנכנס לחיוב פשיטא שמסר לו את המפתח ודברי הק"ע והפ"מ
 אין בהם פסח ונל"ד ר"ס ד' דוולדי זה שאמר מקודם עד שלא יכנס לחיוב המסביר חייב
 בעד וכו' הכוונה על יום י"ד כלומר שלא נכנס ביום י"ד בנזקק אבל נכנס בנזקק חייב
 שובר לצעד ועל זה תומר ר"ס ב' בזמן שמסר לו את המפתח כלומר שמסר לו המפתח
 וזה שנכנס ובינו צ"ל או בתהלה ליל י"ד אבל לא מסר לו את המפתח אע"פ שנכנס
 בנזקק יום י"ד ע"ד המסביר לצעד חפשי שבהתלהות זמן חיוב הנעצור לא היה המפתח
 אלא השיכר ובה מפתחיים הדברים עם צרייתא דש"ס דלין ריש פסחיים:
 אם מסר לו את המפתח מהו וכו'. ופי' הפ"מ ולא אמר לו חזק וקני ע"ש ותימה ונל"ד
 ולא מיידי כלן כלל בעצור ומסביר אלא בנן ביהו וכיוצא בו שמסר לו המפתח
 ודע י"ד מי אמרינן כיון שידוע שאין ביד הבעה"ה המפתח וא"ל לו ליכנס להם ממילא
 מהחוייב הוא לנזקק או לא וזהו דומה ממש להמנשה שהביא המוסר מפתחו לע"ה
 וכו' מהר"ם :

פ' יד ע"א [שם] מ"ס דר' יודקה לא יאכל חמץ היום וכו'. לנאורה משמע מזמרח
 ליה היום וקשה הא ר' יודקה לא דריש כמחין וע"ס דין (כ"ח): וז"ע:
 [שם ע"ב] תיפחר בקדשים שהוא חייב בהחריפות כר"ס וכו'. ודווקא לר"ס אבל
 לרבנן אע"י דבהחריפות חייב גם בשל עו"ס כמבואר גמ' (ה"י) וה"ס
 הקדש דחד דינא חיה לכו אף התוס' (ו' ד"ה יחד) כהבו בפשיטות דלס קיבל החריפות
 ל חמול של עו"ס צביתו של עו"ס אינו עובר בכל ירכא ע"ס ובהקדש כל כיכי דליהא
 גזא דרחמנא היתא דלמרינן כהולין (ק"ט-ס) דכ"י ס"ל לר' יוחנן ושמאל והרמב"ם
 י"ג משמיש פסק כן ע"ס ח"ל ח"ל כלאו קיבל החריפות על חמול של עו"ס צביתו של
 עו"ס ורק לר"ס דס"ל דכ"י דכ"י כסול ממע עובר בכל ירכא:

ב' א"ל בן נר ח"ל חפצת בקדשים וכו'. עפ"י ופירושו חמור וקצ"ע מחק לה לגמרי
 וכן זה קשה לומר ונל"ד דה"פ ללכאורה מנלן לאוקמי כשהפקיר הא לא כוונת זה
 ל' אלף ודל"י מהוב דחמך ש"ו אין חילוק בל"ה מקום מונח וחמ"ד עובר בנ"י וחמ"ז של
 יריסא פשיטא שכל מקום שהוא מונח אינו עובר בנ"י אלף ודל"י מיירי שהחמך היה
 לו ותפס אינו ש"ו כגון שהפקירו והפקר צריך להו"א מרשותו ולכן מוקי לה דהר דל"י
 נדר כגון שהפקירו קודם זמן ביטורו וכך דעובר כשהפקירו אחר זמן ביטורו ולא נסיר זה
 א' בן דל"כ אין צוה שום רבותא לפשיטא כשהפקיר קודם הביטור והואילא מרשותו
 עובר ולמה הביטור אסור שהרי אין צידו ללחמך כן הליכור להפקירו ולכן מוקי ר' בון
 שזמן אחר וסייגו שהפקירו קודם שביטור ולכן אינו עובר ומלן דל"י עובר ר"ס היא
 מיירי בקדשים שחייב בלחמיהו או בתרומיהו אליבא דר"ס ונרייתא דעובר מיירי בקדשים
 שחייב בלחמיהו ונרייתא דל"י עובר בקדשים שאינו חייב בלחמיהו

ר"א דבא ר"א אפילו באחרים א"ל דעת בשעת שמיטה כשהפסח היתה מדעתו וכו' שצו וצוה וצוהו וזה אין לומר דמיירא שנס הפסח היתה של מדעתו דא"ל ה"ל להפסחא לומר אין מפרישין אלא מדעתו וכו' וזה שאומר מה אן קיימין אס בממחין כלומר שאלו שיתו על ידו ולפ"ל ל"ק לר"א אלא מקשה סתם הלכה ממחין לומר אלז בני אמי רוצה כלומר כפי שעל בני וצוה ואל שמיחו אלז אצחו אין מדרכה לחיות נד בעל אפילו אלז בנס ואין דרך נשים כן ואל שמיחו אף שאלו דרך נשים כן מ"מ כאן מיררל מתניתא בממחין כלומר דע"כ ל"ל שמיחו ואף שאלו דרך נשים כן מ"מ כאן מיררל שמיחה. ואח"כ אומר לית הדא פליג על ר"א כלומר ר' יוחנן שומר דחטאת חלב אין מפרישין שלא מדעתו וכו' ההקדמה כמו שבארנו וא"כ פליג על ר"א דמתיר בפסח דמס בין פסח לחטאת ועל זה מתיר שנייה היא פסח שנייה היא חטאת כלומר דודאי יש הפסח בין פסח לחטאת דפסח של צומט קרב שלמים והחטאת תמות ולכן קילא פסח מתפאת. והך דלמחר ר' יוחנן ברנל דרופין שני הוא ענין בפ"ע ואספא קאי כשילכס רנל ראשון וכמו בש"ס דין פ"ט והק"ע והפ"ט חיבורו לה קודם ואין זה אלא תימל ונס עיקר פירוש דחוק ולחן ולדגרינו א"ס בפשיטות כס"ד. כנלע"ד:

שם [ע"ב] אומר ר' יוחנן ברנל דרופין שני וכו'. דע דר' יוחנן לא אומר זה על משנתו אלא על משנה דפ"י דכתובות המדיר את אשורו של חתך רנל אחד לבית אביה יקיים וכו' ועל זה אומר ר"י דמיררל ברנל דרופין וכו' איתא בירושלמי כתובות שם ומפרש איו היא רנל דרופין אחר וכו' זה רנל ראשון ושאל אם לא הלכס בראשון מכו שחטתה ברנל השני רנל דרופין ופשיט לה מסבירא דלעולם יש לה רנל דרופין אחד ואם לא הלכס בראשון הוה השני דרופין והדר מיבעיט ליה באלמנה מכו. שיהא לה רנל דרופין ולכאורה איו מוכן מה שייך שם באלמנה הרי שם איירא כשבעלה הדירה ואם הוא מת הרי אין כאן נדר אמנם זה יפרש אח"כ דשאלו זו אינה ענינה למשנה דכתובות אלא למשנתו ולע"פ פשיט לה משנתו דתן הלכס רנל ראשון לעשות בבית אביה וקשה למה לא אמר הכהנא שם ברנל ראשון כשחטתו עליה אביה וצוה תאכל ממקום שחטתה ובאמ"ר בש"ס דין מקשה על זה דמיררל ומתיר דמיתתו וצוה תאכל ממקום שחטתה אלא בירושלמי ס"ל דלכן דקדק התנא בלשון הלכס לעשות משום דלאו ברנל ראשון תלוי אלא מתי שילכס אפילו בשני ואפילו אחר כמה רגלים וזהו שאומר אי הדא אמר ללעולם יש לה רנל דרופין וממילא דנשמע נ"כ לאלמנה כיון שבעליה תלוי וכו' ר' יוסי כי י"ן בן לפרס מה שייך באלמנה דרופין אחרי שבעלה מת פשיטא שריונה לשמור על אביה ואפילו עדיין יושבת בבית בעלה כדן האלמנה בבית בעלה מ"מ מ"מ לא כן שחבר מקום זה על בית אביה ולזה אומר ר"י בר שון תפטר כשיש לה בית מצעלה ואין לה בעל וסתא אשה ממנה לומר אלז בני אמי רוצה כלומר דאין כאן הכרח ללד אחד דילל דיתחא לה יותר בבית בעלה מפני שבנים וי"ל דיתחא לה יותר בבית אביה כדי שלא תראה הסער בבית בעלה ממיתתו ולכן תאכל במקום שחטת רוצה. כנלע"ד:

שם [ע"ב] [נ"א] ואחיה כמ"ד פסחן של נשים רשות וכו'. עק"פ ופ"מ שדחיקי בזה ולענ"ד הפ"י פסוק דכסה הכיז רחוב מנזייתא זו דמלח חובה לנשים וקשה איו ראיה היא דילמא ס"ל להאי תנא דנס פסח חובה לנשים והרי עיקר המחלוקת הוא למאן דל"ל פסח בנשים רשות וא"כ איזו ראיה מלאן ולזה אומר ואחיה כמ"ד פסחן של נשים רשות כלומר דע"כ תנא ס"ל דנשים בפסח רשות דל"ל למה ליה דרשא על מזה הא כיון דפסח חובה ממילא נס מזה חובה כדכתיב על מצות ומורוים יאכלוהו אלא ודאי דל"ל דפסח רשות וממילא דכך קרא על מצות וגו' לא קאי אכשים כיון שאין חייבות בפסח ולכן לר"י על חיוון במה מקרא אחר וביינו מלא תאכל עליו חמץ וכו' את שיטתו בכל האכל חמץ ישנו בקום אכול מזה כמו שאומר שם:

דף ג ע"א [שם] אין רשות לרבי לומר לו אפשי שתמנה וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו דאסתם עבד קאי וא"כ למה לביא מקודם כך דעבד של שני שותפין ועוד מאי רבותא פשיטא שעבד חייב בפסח ולכן קדש"ל נלע"ד על דאשכח שני שותפין קאי ובאו לפרש לשון המנהג ולכאורה מדלומד לא יאכל מל מציה נראה שאינו אלא כלל וזה אי אפשר ולכן מפרש ר' יוסה דה"פ לא יאכל מל מציה בלא דעתא אבל כל מחוייבים להעמיד לו פסח שילכסו וזהו שאומר אין רשות לרבינו [כנ"ל] לומר לו אי אפשי שתמנה על הפסחאכל אומרים לו אפשי שתמנה על זה או [כנ"ל] על זה:

[שם] שמואל בר אבא בעי עבד מהו שיאכל משנתן וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו מהו שיאכל אחד משנתן ואינו מוכן כלל דמה זו שאלה פשיטא שעל האחרון שנמנה כשהיהרורו שניה אין שום ספק ולענ"ד ר"א דמיבעיט ליה לה מהו שחור לאכול מל השלם והיינו דלכאורה כיון שנמנה על השלישי נסלו הקדמיים וזהו שומר כיון דהקדמיים נעשו דקין גמור לפי מלכו או שהיה עבד ואח"כ הוי עבד וא"כ נהי דשמיטתה צו מורין לגמרי מל עליו חיוון אחר מ"מ הראשונים ששעזו דקין למה לא יאכל וכו' דאשתי גופו לענין שארי מצוות מ"מ הא לענין פסח לא נשמע דהא נס כשהיה עבד חייב בפסח וא"כ נמה נספלו ולמה לא יאכלו ואמר ר' יוסה דנודאי כן הוא דאם אהא אומר שפסחיהם שמקודם שיחורר נפסלו וא"כ הויא מוטין עבד על הפסח שמה ישחררו רבו ונמלא הקדש כסול מעורב בעגוד כלומר דאין מותר לבניא קדשים לבית הפסול אלא ודאי דמותר לאכלן כולן. כנלע"ד:

הלכה ג דף ט ע"א [ג"ב] מה יאכל לחולין וחור וקדש וכו'. לפי' הק"ע והפ"מ כל הענין מסובך ודחוק ולענ"ד דה"ל דכסה הכיזא אומרת תנאי ב"ר הוא שיהא זה מפרש משותף וזה מפרש פסחו וממיתו על שלו והמעות יוצאין לחולין ומלחין וכו' דאין הקדש מתחלל על מ"מ כי היתה התקנה בהמעות יאכל לחולין ולזה מיבעיט ליה. איך יוצאין המעות לחולין אם הכהן דשמיטתו בשמות לבעל הפסח או יאכל לחולין אלא מקודם כשהמעות היו ציד המקדישים לפסח היו קדש רק אח"כ שמוסרין לבעל הפסח נעשו חולין ואח"כ יכול בעל הפסח להקדישן כמו כל חולין שבעולם או שהנהיג הים שמשולם לא יחול קדושה על המעות שהקדישן לפסח אף בהיותן ציד ומזה שאין ביכולת כלל להקדיש משותף אלא בכך היתה התקנה והיו שאומר מה יאכל לחולין כלומר ציד בעל הפסח וחור וקדש ששאר המעות שהקדישן לפסח לא יחול בהקדש או לך הקדשו ששאר ראשונה כלומר שהתקנה היתה שמשעבד ראשונה לא יחול בהקדש כלל ואין ביכולת להקדישן עוד ואומר מה נפק מנייתן הספרי ק' מזה ומינה על חמץ אין תאמר יא לחולין וחור וקדש ששאר המעות שהקדש הן [כנ"ל] שברי לא בלו ליד בעל הפסח אין תאמר לך הקדשו ששאר ראשונה ששאר המעות חולין [כנ"ל] ואמר ר' יעקב בנע עמך שימנה אותו על חס דהא הכיזא לא אמר רק המנהג אותו על שלו והמעות יוצאין לחולין אפילו במנהג אותו חס דהא תאמר חמץ בעל הפסח יוצאין לחולין בלא לא בלו לידו כלל אלא ודאי שמשולם לא חלל קדושה על המעות ומיליתן דרבנן אמרין ג"כ כן דלמשנה דתמורה נתן לה כפסיכ וכו' דתן שם דאיתן וזה נתן לה מקדשין וחור וקדש פשיטא דאין יכול לתן על מוקדשין ימתרין רבנן במנהג וזה [כנ"ל] על פסחו כלומר שבה עליה ובעד זה נתן לה חלק בפסחו ואי ס"ד שחלקה בזה חמץ נעשו כחולין אלז בעל הפסח דשם שאני אומר בנחון מעוה על הפסח דהמעות נעשו חולין אלז בעל הפסח כמו כן חלקה של חסות ואמר ר' יוחנן על זה איסור לתן ומתיר מביא ראיה מן הולך אלז מוכרי פסחים ואי ס"ד דמעות צידו קדש ולחולין יוצאין ציד בעל הפסח א"כ הרי זה כהקדש ציו"ט שברי לא הקדיש המעות קודם שבת ובע"כ נעשו עתה קדש ודאי לה דק להקדיש למחר אסור אבל להיום מותר וחורא אחר דק לנצק הכיז

לחור אלז אלא שם ורק סורא ומנא דהמקריבים ליחיד כשעשו עון אס ורק לא הורא שישו עכ"פ שמיטת דבמיתת דס אפ"פ סורא מ"מ נחשד כאלו כל הפסח שמה ולכן נס בנצור כשנמא דס כלל כאלו נמא כולו. ויותר נראה דזכו דחיו להקדש כלומר דאין ראיה מדר' הושעיה לדין זה דשם ביחיד יש עון המקריבים ולכן כל הפסח פסול אבל בנצור כיון דאין כאן עון אסור דלא הוי כאלו כל הפסחים נמא וזה שאמר הספרי בין קריבין ליחיד וכו' דחיו הוא וכו"מ:

דף ט"ז ע"א [שם ע"ב] סברי מימר דר' נתן היא וכו'. ספ"מ כחז דבמעות כחז כאן ושייך על הקדש וכו' ספ"מ ולענ"ד נראה דקאי על הכיזא דהמעות פבורות וכו' דסברי מימר דר' נתן היא דלכילה לא מעבדא דאלו לרבנן כיון שאין יכולין לאכול חייבין בפסח שני ומתיר חיתת דכדרי הכל כמיתמא [כנ"ל] נספק קבר התבוס כלומר כסם אביתמא בספק קבר התבוס אמרין לקין דפטור מפסח שני אף לרבנן ואף שלא כלל הפסח וכמו כן בנאן וזה שאומר וכו' נתן וזקק את דס ס"פ דבאמת כך דהמעות חבורות מיירא שנתערבו לאחר זריקה אבל קודם זריקה חייבין בפסח שני וכו' אחר אבי בש"ס דין [פ"ח]: וכו' דומיא דספק קבר התבוס דמיררל נ"כ לאחר זריקה אמנם אומר הירושלמי דלפילו תדחוק לומר דאין מיררל קודם זריקה וא"כ איו דומה לספק קבר התבוס ולכן אהא מוכרח לומר כר' נתן ועל זה פריך וכו' נתן וזקק את דס בתמיה כלומר דאי קידם זריקה פשיטא שם לר' נתן חייבין בפסח שני דאסו לר' נתן יורוק כדס בספק מריסא וכיון דלא נוצר עדיין דסם בין לרבנן בין לר' נתן חייבין בפסח שני:

הלכה ו ג ע"א [מ"ד ע"א] אחיה דר' יוסה כר"ס כמה דר"ס אומר שבת אחד הקרי קהל כן ר' יהודה אומר שבת אחד הקרי קהל מה נפיק מבייתן גיריה ר' יהודה אומר שבת אחד גורר כל השבטים ור"ס אומר אין שבת אחד וכו' כנ"ל:

הלכה יב ג"ה ע"ב [מ"ה ע"ב] אין תימר הבה יוצא משמא את הידים וכו'. עק"פ ופ"מ והדחוק מנאר ולד זה הא לקמן פי' ע"פ דליתא ג"כ ענין זה ואין הנירא כמו בנאן ע"פ ולענ"ד דה"ל דה פשיטא ליה להירושלמי מלד הסבירא דכינוי ויותר כר"י לבית יוסה המור מיואל ולכן אס סיגול ומתיר אין פוסלין בתרומה רק משמאן את הידים פשיטא דיואל אין משמא את הידים ואס יוצא משמא את הידים פשיטא דכינוי ומתיר פוסלין בתרומה וזהו שאומר אין תאמר הבה יוצא משמא את הידים סיגול ומתיר פוסלין [כנ"ל] בתרומה אין תאמר סיגול ומתיר אין פוסלין בתרומה הבה יוצא לא גורר עניו כלום [וראיה לוס] דלא כן יעמאון דל החיון ללד הפיטוי [כנ"ל]:

הלכה יג ג"ה ע"ב [מ"ט ע"א] כתיב לא תחיה מן הבית וכו'. כל הענין מתפרש בדחוק לפי' הק"ע והפ"מ ולענ"ד דה"ל דכתיב לא תחיה מן הבית מן הבשר חובה וזהו כפל לשון דלמה ליה לכתוב מן הבשר פשיטא דאשכח פסח קאי אלא דה"ל לא תחיה מן הבית חובה כלומר חוץ לבית לא תחיה מן הבשר חובה כלומר חוץ למקום אכילה ההבורה וזהו שאומר אין לי אלא חוץ לבית חוץ להבורה [מניין ת"ל לא תחיה חובה כלומר דנס על מן הבשר קאי חובה אחר ר' יודא מלאן וכו' וכמו שבארנו ור' מנא מקשה לא ליכחז רק לא תחיה מן הבשר חובה ונית ידענו בק"י וזהו שאומר ר' מנא אומר קרי' לא תחיה חובה כלומר מן הבשר בלד וכן אמרין וכו' כלומר ולמה לי מן הבית ועל זה מתיר הירושלמי דר' אמי בשי חובתא מחבורה להבורה כשי זהים כלומר שהיואל לשי חבורות אחת שאכלה בבית ואחת שאכלה חוץ לבית והיואל כיה לבאן וכיוצא נאמן אס חייב בהם אחת משום לא תחיה מן הבית ואחר משום לא תחיה חובה כלומר מן הבשר חובה ולפ"י מתיר קושיא ר' מנא ואלדכא נפשות מזה בעיית ר' אמי ונאמר דלכן פתח בכתוב בשני דברים כדי להייב שתיים דאס היינו דורשין מק"י הא אין עובדין מן הכין. כנלע"ד:

[שם] יחיד שהיואל כיה חוץ להבורה וכו'. הק"ע מתק זה ופ"מ פי' בדחוק ולענ"ד נראה דה"ל דהירושלמי מקשה על מה שאמר היואל אחד חייב שנים ונ' פסורין מפני שני חבורין ראויין להמשך אללן מאי פסקא דשנים ונ' יותר מיוחד אסו שנים ונ' יכולין לנפך את בני ההבורה שיניאו אללס אלא מרזנס וא"כ ביחיד נמי ליפטר דאס ירצו יוצאו אללן ור' חייא מקשה קושיא אחרת על מה שאמר דלרבנן הוי בעשה בלא נפסרו נס מהללו נס מהכסס דאסו אולכין שם הלא רק ראויין ללד חלוי ליטב עמו ואין מוכרחין לאכיל עמו דיוקא:

ג"ה ע"א [שם ע"ב] התחילו אלו ונעמא אלו וכו'. ספ"מ פי' בשתי חבורות ולא כן הוא ברמב"ם פ"ק ע"ש ונס בחבורה אחת הדין כן סל שבתחילו לאכול ונעמא או מה דנין חלקו כותח ע"ש ולא נחברר לנו עיקר טעם דין זה ואולי מפני שהבורה אומרת וכו' ונמנו ממנו בזה השפוט ופירושא דממנו הוא מל אחד ואחד לפי חלקו המגיע לו ולענ"ד נראה דזה איו אלא כשהלקו מקודם לכל אחד חלקו ונתנו לפניו אבל אס התכו מהפסח ואפילו לא שייך דין זה:

[שם] יחיד מפשיט ידו בכל הבית וכו'. בהוספתא ספ"י מנאר כדכרי הק"ע דקאי ליחיד מנזי ההבורה ולא כפי' ספ"מ שפי' יחיד ששם פסח לעמא אף הא דפריך וזה תנין שתי חבורות איו מוכן כלל לפי פירושם ולענ"ד דכרי קא מקשה הא תנין שתי חבורות וכו' אלו כופיין פניהם ואלו וכו' ומשמע דלפילו אחד מהם אסור לזוז ממקומו ומתיר לא אחר אלא כלומר דבשתי חבורות ודאי נס היחיד אסור לילך בכל הבית אבל בהבורה אחת מותר והדר מקשה להיך והכנין הניהם באלעז והסר וכו' וכוונתו על סופו והשמש קופץ פיו וכו' קא מקשה אהא אמרת דבשתי חבורות אסור ליחיד לילך בכל הבית וס' כאן יש שתי חבורות ומ"מ ששמש רק קופץ פיו אלז הרי הוא הולך בכל הבית ומתיר מקום וכו' כלומר ששם שאני מתקומו מוכיח עליו ופריך מכלה שהוספת פניה ומשמע דלפילו כשים בבית שתי חבורות מותרה להסוך פניה וכו' זה כהילוך ומתיר דכלה חתירו מפני הנוסע ונס אין זה הילוך גמור ומ"מ בנאר אסור נס זה:

פרק ח הלכה א דף ט"ז ע"א [ג' ע"א] מה כן קיימין אס בממחין וכו'. כל כענין תמורה לפי' המפרשים ועוד מאי לשון ממחין אי

אלעז בלד קאי וכו' לומר אס במוסח לשון יחיד ולכן נלע"ד דזכו ענין בפ"ע וס"פ דהנה ר' יוחנן אומר דס קוצע חטאת חלב שלא מדעתו אבל איו מפרישו אלא מדעתו וכן קרבן מיר ופשיטא שהקרבנ ודאי אסור שלא מדעתו וראיה לוס שברי שמואל ועולא פליגי בזה עברדין ספ"ה בעולם דלמילא כשהפריס מדעתו של בעל הקרבן א"ל דעתו בשעת הקרבנה ולעולא לר"י דתו דעמו אלז בחטאת נס לשמואל לר"י דתו בשעת הקרבנה אף שהפריס מדעתו ע"פ וספ"מ שפי' להקריבו שלא מדעתו לא כיון יספ בזה וספ"מ לא פי' כן וספ"מ נעמא בירושלמי מיר פ"ב לא פירש כן אבל ר' זעירא בשם ר"א הוסיף דבפסח כשהפריס מדעתו מותר להקריבו שלא מדעתו ולקמן יבאר בירושלמי טעם החילוק בין חטאת לפסח וביא ר"א ראיה לחידוש דיו משנתניו דתן ששם עליה אביה ששם פניה בעלה תאכל מל נעלה ואינו מנאר טעם הראיה ואמנם הכיוון הוא דאי ס"ד דבעין דעתו בשעת הקרבנה וא"כ בע"כ הסכימה בשעת השחיס להלד מהם הרי לא תוכל לשנות ואס הכרימה לאביה אף החלב מל נעלה ואס כשהיה מל נעלה מל קמ"ל אלא ודאי דה"ל דעתו בשעת הקרבנה ובהפסח הסכימה לשיטת וסס שחמו שלא מדעתה וזהו אמרין דודאי ינחא לה יותר בשל בעלה ומתברר מזה דבכסה א"ל דעתו בשעת הקרבנה דק בשעת הפסח וזה שאמר מה אן קיימין הוא ענין בפ"ע להקשות על דיו של ר"א וכוונת בירושלמי על הוספתא דפ"י דפסחים ב"י ד' דהיה לא יחוט אס על ידי בנו וצוה כדנולס וכו' ועל יי אשור אלא מדעתו והשחא הוספתא זו סותרת כל דיו של

וימות או כיון שאינו ראוי לחסות אין לו דין תמורת חטאת ויקרב עולה ונלמד זה מדין תמורת פסח המיר בו ז' ר"ז אמר תמורתו קריבה שלמים משום דנ"ג אין שם פסח עליו ור' שמואל אמר אין תמורתו קריבה שלמים כמו תמורת פסח ב"ד וממילא נס לענין תמורת חטאת כשהקדים זכר ים פלוגתא זו דלר"ז לא חל עליו שם תמורת חטאת וקרב עולה ולר' שמואל חל עליו תמורת חטאת וימות וכן חטאת במזוה בעליה ימות כ"י דמר וכו' כלומר יחיד שהקדים זכר לחטאת ומח למדנו מפסח שאין לו דין חטאת שמהו בעליו שימות אלא יקרב עולה ולמדנו זה מן כ"י דמר ר' הילא בשם שמואל שאמר מהו בעליו ב"ג גופו קרב שלמים ולמה לא [כנ"ל] אמר ב"ד כל עמא מודייזכו' כרי להדיא דב"ג שאין לו שייכות לפסח אין דינו כהפסח וכמו כן בחטאת שאין לו שייכות לחטאת ומח בעליו אין לזה דין חטאת שמהו בעליו ולכן יקרב עולה וכן בשעברה שניה בחטאת שאינו ראוי לחטאת למדנו כ"י דאמר ר"ח בשעברה שניה בין ראשון לשני ור' הילא בשם ר"י בשעבר זמן כפרתו וזהו לעיל בפ"ה ב' ד' במשנה דהשוחט את הפסח על החמץ ומהבאר שם מדבריהם דעברה שניה או זמן כפרתו ואין שם פסח על זה ע"כ ומה למדנו חטאת אף הקדישה כשעברה שניה אינה בכלל חטאת שעברה שניה שמתחת אלא קריבה עולה :

שם ע"ב [שם] ובאברהם ונמלאת ברי וכו'. הפ"ח מחק זה ולענ"ד אינו כן וגם זה אמרנו דתמורה קאי וכמ"ס וכו' דהתנא חזב בשר משנה דהטאות המחות ושאברה ונמלאת בעלת מוס ולזה אמר ושאברה ונמלאת ברי מותר ובההוה אינו מחק בין נמלאת קודם שנתכפר באחר ובין אח"כ ולזה בא ר' יוסף בשם ר"י אין לך פסח גופו קרב שלמים אלא שאבר ונמלאת אחר שיפירו הבעלים וכו' בחטאת שאבר ונמלאת מוס אף נמלאת קודם שיפירו הבעלים מותר להקריבו ואם לא הקריבו דחייב בידים ותמות ואם נמלאת אחר שיפירו הבעלים חמות ולזה הביא ר' דר"ז בעא קומי ר"י לא מהבזר דהבן בעל מוס דתנין הכא באבר [כנ"ל] הוא כלומר שהיה מסתפק אולי בעל מוס היו דבר בפ"ט ושאברה מיירא אפילו נמלאת תמימה ודלא כמ"ס מקודם או דבעל מוס אאבד קאי וכמ"ס מקודם או דבעל מוס אאבד קאי וכמ"ס מקודם וא"ל ר"י אלא סבור כן דאאבד קאי וממילא דהדין הוא כמ"ס מקודם :

הרכה ז דף סו ע"א [שם] מתניתא לאחר כפרה וכו' אין לזה שום הצנח ואולי יש לגרוס ודלא כר"ס כלומר אלא כה"ק וזה שאומר ויביא גדמיה פסח מיירא קודם כפרה והמשנה מיירא קודם כפסח :

פרק י הרכה א דף סח ע"ב [גמ ע"א] הוה ר"ס עבד כן. כלומר בנל דרגלים ביה הולק לקטעים אגוני וזהו מקורו של דרמב"ם בפ"ו מהלי י"ט וענ"י ח"א סי' תקכ"ט שכתב בזה ודלא כפי' הק"ע דאע"פ קאי :

דף סט ע"א [שם ע"ב] מפוסקין וכו'. וזה כלי גדולה שנקראת פוסקין כמ"ס נרפ"ח דשבת ע"ה :

הרכה ג דף ע' ע"א [ס ע"א] סנר ר"ש בן לקיש על הדא דבר קפרא וכו'. נל"ד דה"ל דבר קפרא תני זה בלשון אחר שכלל הילולת אנו מפבילין אותו שם הפת וכו' כמו שמבאר וס"ל לרשב"ל דנוכח משתניו פליגא על דר. קפרא ואיכו סנר כבר קפרא ולישנא דבר קפרא מורה על מביילה פסח אחת שאומר אנו מפבילין אותו לשון יחיד :

הרכה ז עא ע"ב [סא ע"ב] הון יוצא מה את עבד ליה וכו'. לעיל בפ"ה הל' הנוסחה חשיבה קתא ושם נאמר בס"ד :

בנית אסור או דאין שבות במקדש. ולא תקשה לך לפי פירושנו מאי קאמר מה נפק מבייטאון הא הכפרה נתבאר אף יכול להקדישם עוד אף לאו דזה ל"ק דבהרבה מקומות בירושלמי ככה"ג ששאל מאי נ"מ לבד מה שנתבאר כידוע :

הרכה ד שם ע"ב הפריש קטם כל מה שיצאו מיטויו הם וכו'. ופי' הפ"ח אפילו הוא עצמו יכול לימשך ידו ושישאר הפסח בלא בעלים ע"כ והימא היכן מרמו זה בדברי רב הונא ועוד דאמו יתלוק על כל התנאים שבפ"ס דלין ספ"ט ובירושלמי ותוספתא פ"ו ומכילתא בכולכו ס"ל דאסור להניח את הפסח בלא בעלים כלל ועוד דל"ב למה נריך להקשות אין תימר כל מה שיצאו מוויין הן הן בני חבורה הראשונה הן בני החבורה השנייה ללא קשה רק לר' יודא עדיפא ה"ל להקשות שהרי נס ר' יוסי מודה שלא יניחו את הפסח כמות שהוא ולכן צריך שאין הכוונה כן אלא כוונתו כל מה שיצאו מוויים הם כלומר אם ימנו עליו חבורה אחת ואח"כ ימשכו רוב החבורה ידיהם וימנו חבורה אחרת הכל דין אחד להם בני יתרון חבורה הראשונה על השנייה ולפ"ז שפיר תקשה רק מדרי' יודא דהן הן הראשונים והשניים ואין לומר דס"ל כר' יוסי דבאמת נס י' יוסי הא מוזכר ראשונה ושנייה אלא שאומר שמהני גם מן השניים ולדברי רב הונא אין כאן ראשונה ושנייה ולפי' שלדינא קי"ל כר' יוסי וא"כ אין כ"מ לדינא בין רב הונא לר' זעירא ולכן שאל מה נפק מבייטאון ודלא כהפ"ח שנדחק בזה ע"כ ואומר כמ"ס הפריש פסחו ומשך ידו וכו' כמו שפי' הק"ע ע"ה :

פרק ט הרכה ג דף סח ע"א [נו ע"א] את שאינו טעון הלל אינו טעון הניגה וכו'. וקשה הא פדין לא למד שהפסח שני אינו טעון כלל ואם נאמר דהטויה כמו שב"ס שלנו [ז"ה] דדריש ממקרא זה לילה שאין מקודש לחג אין טעון כלל שהרי לפי מה ששאל בירושלמי אי מה זה טעון הניגה אף זה טעון הניגה הרי קרינא בו חג וז"ע :

הרכה ד שם [שם ע"ב] יאכלו ממנו זבים וחיות נדות וכו'. משמע דלר"ס לכתחלה מותרין לאכול מפסח הבא בטומאה וא"כ ג' מחלוקת בדבר ר"מ סבר חייבין כרת ולתנא דמשנה אסורין לאכול ופסורין מותרין ולר"ס מותרין לאכול לכתחלה ולפ"ז לישנא דר"ס פסור אינו מדוייק ואפשר משום דר"מ אמר לשון חייב אמר איכו פסור וכן דרך הכ"ס כמבואר בשבת קל"ח וכבר בארנו כעין זה :

הרכה ה שם אין דוקים ותכלוים פוסלין בו. מהפ"ח משמע דאכסתה פסח קאי והוא דבר הימא אלא אכסתה מזרים בלבד קאי וכן מוכח כולה סוגיא :

הרכה ו דף סו ע"ב [נו ע"א] דר"ס אמר נקבה לעולם לא קדשה אלא הקדש דמים ותמורת חטא דאיתפלגון וכו'. לפי' הק"ע והפ"ח דתמורת חטאת וחטאת שמהו בעליו זהו לענין פסח קשה מאי שייכא דתמורה לכאן ולמה הביא כלל הך משנה דתמורה שאינה ענין לכאן ולכן נל"ד דכלל אתמורה קאי ועיקר הכוונה שהביא המבנה דתמורה דאנו למדין מענינא דתמורת פסח כמה דכ"ס נהך דחזמא חטאות המחות בחטאת והיינו אף שהקדים לחטאת דבר שאינו ראוי לחטאת כגון בחטאת ליטור וחטאת נשיא שהם זכרים והקדים נקבות ולהיפך בחטאת יחיד אף יש בהם דמי חטאות המחות הם לאו ודבר זה אנו למדין מדמי תמורת פסח שבכאן ולכן הביא זה וה"פ תמן תנין וכו' ולד הסאת דאיתפלגון וכו' וזה לא נלמד מכאן כמובן אלא שבהכרח לפרשה כולה ותמורת חטאת דאיתפלגון כלומר יחיד שהקדים זכר לחטאת וימיר בו אף דינו כהמורת חטאת

בס"ד הליק מסכת פסחים

מיכל המים

לירושלמי מסכת שקלים

בגד קלי על מה שחמר דנפירות כשחמר ונכסיו כר"ל דשמיס שום שימכמו לעלות ובסמך כשחמר נכסיו בלגד כר' יחושע דחלוקים סנהדות מהנכסים להנחמה בעמלן קרינן טולות ולכאורה הוה סגרא ספוכה דלדבריה כשמיס כלולים בחיבה אחת צריך להיות שמיס שום כדמוכה בנימין פ': ע"ס ולזה מסביר רב שטעם דלדבריה בנימין כלומר שום שמכריזין בו את השמיס ופירש"י בשבת ע"ס: ח"ל שובט משום השמיס נכרער עכ"ל כלומר שיש שם כמה חסין ועושה אותן שיכיו שוין וסגל נמי כשחמר כשני דברים כוונתו להשוותן שיכיו שוין. כנלע"ד:

שם [יה ע"א] רבי אילא בשם רבי יוחנן מעמא דרין תנייא וכו'. הפ"מ האריך מאלד ופי' דקלי אמרתינו: ע"ס ועם כל הריכות דריו דנדרים דחוקים מאלד ופ"ק ע"י דקלי על ר"ס דלעיל דהמקדים לעולתו וכו' אינה עושה תמורה והנה לבד שום פירוש דחוק הלא ר' יוחנן פי' לעיל מעמא דר"ס שכן מצוי נקבה בנזף כשרה וכן פי' ר' יוחנן שטעמו של ר"ס צן יהודה ולכן נלע"ד דקלי דק"ל דר"ס שחמר הפירוש נקבה לעולתו ולפסחו ולא שמו עושה תמורה ופ"ס מעמא דרין תנייא וכו' התנא שלא כתפרש שמו והוא הפ"ק דר"ס ואם כל בהמה עמאה וכו' וקשיא גדא וכו' ר' זעירא בשם ר"ל לא אמר כן אלא וכו' ופ"ס נקבה לעולה וכו' אמר ר' בון וכו' כרי הרובע וכו' [ודומה נ"ס זה] אמר לון אף אני לא אמרתי אלא עמאה ממנו וממנו גדא כתיב והעמיד ופירש"י [כנ"ל] וכו' המסקנה דרך בעל מים מעיקרו אינו עושה תמורה אבל כל הכמות החמימות בין שראויים לאותו דבר שהקדישו בין שאינם ראויים לאותו דבר שהקדישו כגון שהקדיש נקבה לעולה לפסח ולא עושה תמורה וכו' שטעמו של הפ"ק דר"ס:

פרק ו הלכה א כה ע"ב [פג ע"א] מ"ש דר"מ דכתיב ונתת את הכפרת וכו'. לענ"ד צריך לפרש מ"ס דר' יהודה כלומר מנ"ל לר"י שהפ"ס כיתם חוץ לארון משום דכתיב מקודש ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה כרי הארון נקבר ופ"ס כתיב ואל הארון תתן את העדות וכו' ופ"ס ופ"ס הארון כבר פורס אלא ש"ס שהניחו אותה מכתף ועל דעתיה דר"מ שחמר שהיה כס"ת מנכנס אין מוקדם ומאוחר בתורה ובפ"ס דין נכ"ב [י"ד]. מביא ר"י ראייה מקדש דושמחם אותו מלד הארון וכו' ע"ס:

פרק ז הלכה ב דף כט ע"א [כו ע"א] אם היו מחזירות מותרות וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו דעל גשר הנמצא בעולם קלי ואמת שכן הוא בחוספתא שקלים פ"ג אך לפ"ו ה"ל להירושלמי לומר דין זה מקודש הנמצא בגבולין וגם בחוספתא מסיים מחזירות שעל גבי אשפה בכל מקום אסור עכ"ל ואין זה היפך מן מחזירות הנמצא בעולם דרישא כמובן ולכן נלע"ד דמחזירות הוא סימן היתר אפילו בעולם מפני דבר קדש אין עושין מחזירות וכו' דכלל מקום מותר שאין שורטין לעשות שם כנילה מחזירות ולכן סימא בחוספתא מחזירות שעל גבי אשפה בכל מקום אסור כלומר לא לבד בעולם אלא אפילו בגבולין דלע"ג דלין דרך לעשות מחזירות רק בכשירות ובשל הדיוט מ"מ האשפה מוכתה עליה שגבילה היא ולפי' שפיר סמכה הירושלמי אחר דין דגבולין:

פרק ח הלכה ד דף לג ע"א [לא ע"א] הבא את אמר קדשו והבא את אמר לא קדשו וכו'. לפי' הק"ע והפ"מ דקלי אסר דר"ס בפלוגתא דהמקדים שקלים הרבה תימא מה ענין זל"ו הא המקדים שקלים וזיכוריהם כס לבדק הבית ובזמן הבית כמבואר מהרמב"ם פ"ו מעריכו ה"ל פ"ו שכתב המקדים שקלי לבדק הבית פ"ו קדש ואם הקדים זיכוריהם לבדק הבית אינו קדש אבל אם הקדיש הכהן וכו' עכ"ל דפסק כר"ס כדלמך לקמן הלכה כר"ס וכן אמת שהר"ב פי' בשמנה דהמקדים שקלים וזיכוריהם מייבא במקדים בזמן הזה והקשה על פי' הרמב"ם אבל כבר יישב החו"מ קשייתו על הרמב"ם ע"ס שדברי הרמב"ם צרידין בעמלן ולכן נלע"ד לפרש כדלן דקלי אצבא הקודמת במשכתינו דתתן השקלים והזיכוריהם אינו נוכחין אלא בפני הבית ומשמע להדיא דגם בדיעבד לא קדשי וזה ששאל בנאן עבר והקדישו מהו קלי אסר דר' אסר עבר והקדיש קינו בומה"ו אי קדוש או לא קדוש ופשיט ליה מן מה דלמך מפני התקלה ש"מ דקדוש דאם לא קדוש לא שייך תקלה ולזה מקשה ר' יודא קומי ר' יוסי הכא את אמר קדשו כלומר בנר שהקדים קינו וכבא בשקלים וזיכוריהם את אומר לא קדשו ונוודא זיכוריהם ל"ק כלל שברי אינן ראויין כלל בומה"ו ועוד דכולנו עמלים ונעמלו הזיכוריהם אבל משקלים קשה דהא מעות ניכרו והיו כנר שהפריש רובע לקו ויניחו עד ביאת הגואל ואי מפני התקלה הא אמרת דכל שהוא מפני התקלה אסר עבר וקדש קדשו נגר ולזה מתרין חמין כלומר בשקלים לכן אין מקדישין לכתחלה [לא מפני תקלה לבד אלא] לפי שמוזה לפי שמוזה להביא מן ההדס ואפילו יבא הגואל יבנה המקדש אינו ראוי לקרבן מפני שזהו תרומה ישנה ולכן גם בדיעבד אינו קדוש אבל הכא מלי אית לך למימר הא יסנה היא לגבי הקדשות אחרים בתמיס כלומר הא חדשה וישנה לא שייך רק בקרבנות זיכור ולא בקרבנות יחידים וקנו של נר קרבן יחיד הוא וא"ל חדשה כשאר קרבנות יחידים ואין השעם אלא מפני התקלה ולכן אסר עבר דקדשו. וזה אומר ויניחה עד שיבנה בהמ"ק וכו' כמסכתא אחרונה והקושיא כמקודם למה בשקלים לא קדשו ובנר לקינו קדשו בדיעבד ודינו שייח עד שיבנה הבית וא"ל גם בשקלים יניח עד שיבנה הבית ומתירן שמה יבנה הבית כנראשונה וכו' כלומר דר"ל ור' יחושע פליגי ברי"א [י"א:] מתי תהיה הגולה העתידה אס בניסן אס נחשתי והמשכן הוקם בניסן וזה שאומר שמה יבנה הבית כנראשונה בניסן ויתרמו או התרומה החדשה וממילא שלא יושערו השקלים שהפרישו בזמן הזה ולפיכך גם בדיעבד לא קדשי אבל כלומר בנר שהפריש לקינו מלי אית לך כלומר דבזה לא שייך תרומה חדשה וככל כמו במוסחא הקודמת. כנלע"ד:

פרק א הלכה א דף ב' ע"א [ג' ע"א] אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי זו תרומת השקלים וכו'. לנע"ד כנ"ל אשר ידבנו וכו'. זו תרומת המשכן וזאת התרומה אשר תקחו מאתם וכו' זו תרומת שקלים ר"ל תרומת המשכן נתן כל אחד כפי נדבת לבו ושייך על זה לומר אשר ידבנו לבו אבל תרומת שקלים כולם שום מחלית השקל ושייך על זה לומר אשר ידבנו לבו:

הלכה ד דף ה' ע"א והוא כינוי בן הוא רישא בעכו"ם וסיפא בכותי' וכו'. נראה דה"פ דלדבריה מהו ראייה לר"ל דרישא מייבא בעכו"ם ולא נכוחים וראיה כהרי סיפא מייבא נכוחים ולא בעכו"ם כמו כן רישא מייבא רק נאחד בעכו"ם ולא נכוחים דומיא דסיפא דמייבא רק נאחד:

פרק ב הלכה ב דף ה' ע"ב [ו' ע"א] אגן תנינן אם קרבה וכו'. וזה שינוש והטיקו כמסכתא המוקפת מנכר לך אן תמין אס נהרמה התרומה וכו' וס' בדיקף שאמר מאן חנא אס קרבה כהנמה ג"כ שינוש וכו' מאן חנא אס נהרמה התרומה וכו'. וכן דכתיב וזינן הן מחקו כנר"ל:

הלכה ה דף י' ע"ב [ט' ע"א] אגא לא אמרית את בנן דך וכו'. לפי' הק"ע והפ"מ המסקנה כן הוא דלירושיו וכו' וכו' תמוס דפשיטא דעל דע' כן לא נתנו ואין לך נבייה בעשות יתיר מזה וזה גרוע הרבה מהדיו המבואר ביו"ד סי' רנ"ג סעי' ו' ע"ס ועוד לטעון ר' ירמיה סבר מימר וכו' משמע דנאמת אינו כן ולכן נלע"ד דלדבריה ר' ירמיה בודק לו ולשכח קלמך כלומר חנא לא אמרית אפי' לא עלה על דעתו לומר דבר זה את מנא לך וזהו סימן שחשך גדול אהא וכעין שפירשו התוס' בעירובין פ"א אין אלו אלא דברי נביאות לשבט ע"ס וכו' כעין זה הוא:

פרק ד הלכה ב דף טו ע"ב [יד ע"ב] א"ר חזקיה הנא ר' יהודה כו'. נראה דזה הוא תיורן על קושיא ר' מיה דכיון דר"מ ס"ל דמעבדין את הקרבן ע"ב וקשיא לן מוטלין זו אפי' דהו' לאחר שנתנו:

הלכה ד דף י"ט ע"א [טז ע"ב] וקשיא על דרבי בא בהרבה לא למזבח היא וכו'. עק"ע ופ"מ דחוקא ולענ"ד נראה דקושיא הוא אר"ל דכיון דמקדיש עדיו שכן העדר ראוי למזבח למה נאמר דכוונתו לבדק הבית ומתירן דאמת דכמה היא למזבח אבל הדין כזה למה פתח דבריו ולא אמר למזבח או לקרבנות ש"מ שהיה כוונתו ככל שהם קדוש שם לבדק הבית:

שם [יו ע"א] מתני' אמרה כן וולן וחלבן מותר לאחור פדיונו וכו'. עק"ע ופ"מ ומאלד דחוקים וכו' הנהיג הרבה ולענ"ד נראה לפרש כניסא שפלימו וזיננו מחיתן אמרה כן וכו' ראייה לדברי ר' יוחנן מלתן ברפ"ו דתמורה. יס בקדשי מוצח מה שאין בקדשי דקדק הבית שנקדשי מוצח וולן וחלבן אסור לאחר פדיון ובקדשי דקדק הבית מותר כרי ראייה לר' יוחנן אבל ר' חזקיה בשם רב חסדא דמי לך דכיוונה שפדלן תמימין וסוממו דכנ"ל תתן צר"ס הירוע דנקדשי מוצח בשקלים הקדשן את מומן וולן וחלבן אסור ור' יוסה בשם רב חסדא מסיק לבדק זה דקדשי מוצח דנקדשי את בלא כוממו לעולם אסור ור' יוסה בשם רב חסדא מסיק לבדק זה דקדשי מוצח דנקדשי את מוצח גם כוממו אסור על זה אומר מתנין אמרה כן דאסור וזיננו משנה דר"פ הירוע שהבאנו ונמצא דלדעה כהיא מתמורה לר' יוחנן ועל זה בא ר' חזקיה בשם ר' יוסה לחוק דיו של ר' יוחנן מלד הסבאל דלנ"כ היתר קדשי מוצח תל על קדשי דקדק הבית ועל זה אין שום דיווח וזה שמקשה הירושלמי בעלי מומין קדשי מוצח תל עליהן וזה קושיא אחרת ולא אהקדשם אלא אהשנה דהירוע דתתן כל שקדס מוס קבוע להקדישן וכו' ובע"כ דאקדשי מוצח קלי דלי אקדשי דכנ"ל לא הו' דומיא דסיפא דכל שקדס הקדשן את מומן וכו' דיווח ודל"י בקדשי מוצח ומסתמא גם ברישא כן א"כ איך תל הקדישה עליהן כלל ולמה תתן שם דכשנפדו מותרין הלא מעיקרו לא תל הקדושה דליוס שייכות יס לבשל מוס למזבח ומתירן הירושלמי ליהרם מילה לגיזה ולעבור כלומר לאיסור גיזה ועבודה שפיר תל הקדישה כיון שסוף סוף שם הקדש נקרא עליה וכו' כהוא' בנכירות י"ד. ע"ס [כנלע"ד]:

דף י"ט ע"א [שם] ר"ש אומר כל עצמן אינן קדושים. דלפס כוקף זה בשמי תלמי לבנה כאלו נאקד למחוקן ומעית הוא ונירסא יפא היא דכתיב ס"ל לר"ס במשנה פ"ג דתמורה ע"ס וכמ"ל הפ"מ לכן נאקד למחוקן הדיקף וכו' כהנכות כנר"ל: [שם] אמר ר' אמי רואה את דבריו ר"ש בפסח וכו'. מעות הוא וכו' אין אפי' רואה את דבריו וכו' כמ"ל הק"ע וכן הוא בתמורה [כ']. וסא דפריך ולימא אין אפי' רואה דברי ר"ס כהנכות וכו' אע"ג דגם טולת ליכא נקבה מ"מ ה' יס טולת העוף וכן פירש"י להדיא בתמורה ומתירן ללא דמי כמבואר דפסק גופו הו' שלמים ולכן יס לשלמים שייכות זו משא"כ טולת נאסר ועק"ע:

דף כ' ע"א [שם ע"ב] טרו כרון הדין אסר הקדש דמיס וכו'. לפנ"ד נראה דלפלוגתא דר"ל ור' יחושע במשנה קלי דלכאורה שטמו דר"ל תמיה דלמה לא יקריב את הזכרים בעמלן לעולות וזהו אומר דר"ל סבר דכוונתו היתה רק להקדש דמיס ולכן בכהנה למוכרם ור' יחושע סבר דכוונתו היתה שכל מה שראוי לקדושת הגוף יהיו בעמלן לקדושת כנוף וכל שאינו ראוי יהיו לקדושת דמיס. ור"ל סובר שאין חולקין כהנכות וכולנו לקדושת דמיס ור' זעירא בשם ר"ל דריש מקרא למעמא דר' יחושע ור' אבכו בשם ר"ל דריש קרא למעמא דר"ל ור' יוחנן דריש לעיל מקרא דכיתו:

[שם] מה ביניהן רב אמר שבמאד וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו דקלי אדר"ע ור' פפייס במשנה והימא הלא החלוק מנואר דגבריהם דלר"ע גם בזה כנ"ל א"ל ור' פפייס נהסס כר' יחושע וגם המובן דשטעא דכדכדא אינו מובן לפירושם ולכן נלע"ד דלר' פפייס

במ"ד סליה מסכת שקלים

מִיכַל הַמִּים לִירוּשָׁלַיִם

מסכת סוכה

פרק א' הלכה א' דף א' ע"א דוקרנן בשירין בסוכה וכו'. פ' ה' ה"ע והפ"מ
תמוה והפ"ק: אורח ל"ז רוצה לשבש הנידסא ע"ס ואמחו נאמרו
בס"ד לעיל בירושלמי ריש עירובין :

[שם] ר' חייא בשם ר' יוחנן שתיים של ארבעה וכו'. ז"ע סא גם מוכה קמס לריך
מבעה מנחם לא פחות כדי ראשו ורצו וסלחמו :

דף ג' ע"א [ב' ע"ב] אילו חור בר"ה גבוה י' ורחב ארבע שמה אינו אסור להשתמש
ובו'. הק"ע הניה שמה אינו מותר ואינו כן דודאי אסור וכמ"ס
הפ"מ בפ"ק דשנה ה' א' ע"ט:

שם [ג' ע"א] שנים של ארבעה ארבעה מפחים וכו'. י"ע כמ"ס גלות ב'.

הלכה ז דף ו' ע"ב [נ' ע"א] שמואל אמר הדיא דאתא אמר לאורך אבר לרוחא כשר וכו'. הק"ע פי' דלפנותא דר"מ ור"י קאי וזה וודאי תימא וספ"מ פי' דלסיפא קאי אמנה זה שכתב ברוחא בלמנע ומאס ציטול זהו וודאי קשה לומר כן כמובן ולכן נלמ"ד דה"ל נתן עליה נכר שהיא רוח ד' טפחים כשירה ובלבד שלא יישן תחתיו וזהו בסוכה גדולה שיש שיעור סוכה לבד הכסר ואיך הדיון בסוכה קטנה לזה אמר שמואל ללאור הסוכה כסולה כשרי דופי' אחד רחוק ממשך הכסר אבל לרוחא כשר אלא שלא יישן תחתיו כדמסיק הירושלמי ור"ל מכשרי בכל ענין משום דמן הכא הניז שפיל אלא נד' אמות כדמסיק שאין קבר כסול פוסל אלא נד' אמות וזהו מן הכא כדנכטה דדיפן עקומה ובמואל סבר דבסוכה קטנה גם מן הכא פוסל נד' טפחים ורב המנונא סובר דבכל ענין הסוכה פסול כיון דליכא בשיעור סוכה סכך כשר ואומר הירושלמי מהתירא פליגה על רב המנונא סוכה שאינה מחזקת אלא ראשו ורובו ושולתו והניזא נכס של ד' טפחים ואיך ממנו שלשה טפחים בהסוכה ונפחא אחד חוץ לסוכה משום דבעין ללכא הפחות יתיר סכך כשר ד' טפחים [וכך נלמד לומר גם על שמואל ור"י ורשב"ל] איך תתיר לרוחא כלומר תתיר להאמר לרוחא קשה לרב המנונא פוסל בכל ענין אלא כן אכן קיימין לאורך וזהו לר"י ור"ל וממילא דלמילא מוקמינן לרוחא ואפשר שלא יישן תחתיו כמבואר במשנה אבל הסוכה אינה כוסלת. כולל"ד :

מסכת ראש השנה

פרק א הלכה א דף ג' ע"א [א' ע"ב] שלמה שנתו את מפיר יום האחרון וכו'.
ע"פ ותמיכתי שכתבם בפרשה דחוקה והפ"י פסוק דגם בשנה
בגל רגלים עובר בגל תאחר כלקמן וכן הוא בש"ס דילן [א'] וזכו מוספסא עשרין
פ"ו ולפ"ו שפיר איבעיא ליה גס. בדגלים הנל האחרון ולפ"י הפ"מ אין זה דמיון
כלל וכ"מ מפ"י בק"ע ופסוקו הוא:

דף ג' ע"ב שנה לו ושנה לתמורתו. כנר תמה צנליון ודרי תמורת צבור אינה קריבה
ו'כן נלע"ד דזה צריך לגרוס אחר שנה לצבור ושנה לקדשים וקאי תתמורת
שארי קדשים :

פרק ב' הלכה ה' דף יג ע"א [י"ב ע"א] אמר הרי השנה מקודשת בעיבורה. אינו מוכן מה הוסיף על דבריהם: בס"מ פ' שאמר במס' פ"ה ואינו מוכן כל ולענ"ד שחסר כאן וכל"ל בעיבורה שהוסיפו לה חכמים וזהו שהוסיף וקל"ט משמע כן דדברי הרמב"ן בספר המצות להרמב"ם בענין ה"ג ע"ה:

הלכה ז יר ע"א [שם ע"ב] מה היה לו ללמד איני מבין הא במשה מפורש מה שלמד מקרא דאלה מועדי ואולי דאם דק זה לא ה"ל לרע לומר לו בלשון זה אלא כתב אלה מועדי הלא וודאי שלמד מקרא זה כיה לו לימוד:

הלכה ה דף יר ע"ב [יג ע"א] משמש ידע מבוואו עשה ירח למועדים. עיקר הכוונה שאין חולקין המל"ע לשיני הדשים אפילו היה המולד באמצע מעל"ע וכמו שאמרו במגילה (י). שאין מהשבין שעות להדשים וזהו הכוונה עד סוף הפרק.

פרק ג הלכה ב מ"ז ע"א (מ"ז ע"א) מ"ט דר' יוסי והיה במשך בקרן
היובל וכו'. הסר כלן וכו' מ"ט דר' יוסי והיה צמח צדק
היוגל והסמך לו' מ"ז ע"א מ"ט דר' יוסי והיה צמח צדק

דברי שמעון בשל פרה מפני שכולם נקראו קרן מ"מ נקראו קרן ושופר משא"כ פרה ונקראת קרן ולא שופר ולזה מביא ל' ויט' גם משא ותשיב לך' משור פר וזהו משופר כדלמריקן בצבני [ר"ה כ"ז. ע"ס] ורצון טעמיהו קראו למקור' כתיב שלא היה לו רק קרן אחד והיה גדול הרבה וכמ"ס הפ"מ :

פרק ד הלכה ג יט ע"א [יה ע"א] מאן דאמר בשמחת שרמים הכתוב מדבר וכו'. מאן דאמר בשמחת הלולב הכתוב מדבר וכו'. תיכף לומר בשמחת הלולב וחס"כ תרי לומר בשמחת שלמים.

הלכה ז כא ע"א [ב' ע"א] ותני בן מהלמדיו מלתקוע בשבת וכו'. ויהי נכון
לגרוס מהלמדים לתקוע ציו"ט ושבת (שהלכו ר"ה) ואין מעבדין וכו' ציו"ט
וגם בתוספתא שהביא הפ"מ יש להביא הרישא ע"ש :

הלכה י' שם ע"ב נישמענינה מן הרא וכו' לענ"ד נראה דה"פ למקודם ראה לומר
 דלא פלגי דבריותות אלא דו מיירא כשאין סהות ציוס לחקוע וזו כשיס
 סהות ועתה לומר כשמעיניה מן הדא כלומר דליון כן ובודלי פלגי ובדייתא ראשונה
 פ"ל כריב"ל ובדייתא שנייה פ"ל כבדייתא שהביא יו"ט ש"ל ר"ס וכו' וזהו שאומר וזהידא
 אמר דא כלומר דבדייתא שנייה היכן מנאור מיייתי מאכאן שמבאר הטעם מפני שהכל
 יודעים לחקוע וכו' וזהו שמסיים דלא ארעס פלגיין כלומר דהבדייתות הקודמים חולקים
 זה עם זה:

מסכת ביצה

פרק א הלכה א דף א' ע"ב ואין כל התרנגולין מוכנין לשחיטה. הק"ט
והס"מ פירושו שזהו קושיא ואינו מוכן כלל פשיטא שאין כל
התרנגולין מוכנין לשחיטה דם בעומצו נגדל דם ולמירוסו מהבדל ב' דא וזה דרשה

ולכן נלמד דקדוקא ממהות מן מבו תאלן היא ואלה דמזש משמע דלמה תמיד מותרת מדתי היא בהמה והא אינו כן דוודאי אם אמה מוכנת לשחיפה מותרת אבל כשעומדת לגדל ציץ אסורה [והרי] ואין כל ההרענולין מוכינן כשחיפה וכל זה מהקישוא דרדף הני הדייתר צהאם דמשמע דלמה תמיד מותרת וכהני משכס בש"ס דיון [ד'] פ"ט ולכן מתקן דלדרגא הכיונה כן היא שותאל צהנת אמה כגומר אם אמה מוכנת לאכילה גם היא מותרת אמה אסורה גם היא אסורה:

דף ב' עא [ב' ע"ב] נמצאת מתורגל של ביצים וכו'. לפי הפ"מ קשה דהא אפילו דק נגמר קרום הדק ולא הקליפה הקשה ג"כ כבר נפרדה מן השלל ולכן נראה דה"פ דכל שלא נגמרה בשלימות אין ההמון מרגשים בין זה לזה ויבואו להחזיר גם כשהמחיצה להשלל ולכן לא פליגי רבנן ועק"פ:

דף ב' ע"ב דשון מתניתא מסייע לרבי הייא בר רבא וכו'. (שיל לא מוכר נר רבא וגם פירושי המפרשים מאל דחוקים ויותר היה נראה לגרוס מסייע לר' יסא

למדקתני קיבת העכו"ם וקיבת הגבילה אסירה כמסנה ראשונה משמע להדיא דלמסנה
 אחרונה מותרין שניהם וזכו כר' יוסה בשם ר' יוחנן שאמר כן:

הלכה ג דף ד' ע"א חד אמר יש הכן לצואה וחד אמר אין הכן וכו'. לפי"ק קס"ו והפ"מ מאן דאמר אין הכן לא מהני אפילו הכינו בפירוש לצואה והוא תימה דלמה לא יועיל ועוד דלמי פריך ויכסה בו את הכיו ובע"כ צ"ל דומיא דלואה שאפילו הכינו בפירוש לכוי לא יועיל וקשה ממנו לומר כן ואי משום דתנן כוי אין מכסין את דמו וזה בסתם דמוכן למצות כיסוי לוודאי ולא לכוי שהוא ספק ולכן נראה דהך איתפלגון לא קאי אהקדמו הכינו למצות וכו' לצואה וכו' שהכינו ממש לצואה אלא פלוגתא אהסם הכנה שהכינו לכל נוצר חד אמר יש הכן לצואה כלומר שם זה בכלל כהנה הכנה והחד אמר אין הכן לצואה כלומר שהסם הכנה לא בכללה צואה משום דלא שכיח והוא דבר המאוס אינו מועיל עד שיחדמו בפירוש לזה ולזה פריך דא"כ יכסה בו את הכוי כלומר כמו דאז חומר בהכינו בפירוש להכינו בכלל בו גם דבר שאינו שכיח ומאוס כמו צואה א"כ גם בלא הכנה דאמרינן למצוה אפר כירה מוכן א"כ מה לי מצות ודאי זה מצות ספק כמו כי סוף סוף מצוה הוא וכמו דבדבר הכרזות אם הכין סתם לזרעו בפירוש אין חילוק בין דא"כ שהכינו ללא שכיח כמו כי למצוה בסתם דתחלוץ בין ודאי לספק דלמי יועיל מצוה היא ומתוך מתוך סיבואו להחיות חלבו שישנו ואמרנו מומכסין בזה ודאי מיה היא כדאמרינן בש"ס דין [ח.]:

דָּךְ ד' ע"ב [שם] אב אומר את בן אף הוא חופר בדקר ומכסהו. אין שום הכנס להם
לפי פי' הק"ע והפ"מ וולע"ל דה"פ לפי מאי דאמרת דלכן אסרו כבוי
מפי שיבואו למעוה בזה אלמא דכל דבר שיש למעוה מנעו חז"ל את הכבוי ח"כ לז"ה
דאסרו לחפור בדקר ולכסות אפילו בוודאי ומזהים שם שם שיחפור בדקר ויכסה
כמבואר במסכת נדה התייר דעידע לחפור בדקר ולכסות הא אצו למיעוה לחפור בדקר
לכסות ולכסות דכיון שרוזין שדעידעל התייר שפיהו שיעשו כמכסהו אלא וולע"ל
למעוה לא חיישינן. והדרא קאמיא לדוכתה למא לא התייר באשר כירה כסתמא לכוי
כמ"ס ומי בן כלומר ועוד קאמיא על זה מהך דתייבא עפר למעוה את גנו וכו' מכסין
ואית הני ואין מכסין ואמר ר' יוסא בשם רב חסדא ללא פליגי דכאן אשכח כלומר אם
שחם מכסהו כבא לישראל כסתמא ומזהים לו אסור וקאמיא ג"כ למא לא גזרינן על
דעידע שחם שחם יטע למעוה. בלכתמא ופארר בקאמיא ולכן מצינן ברייתא דר' יוסי טעם
אחר על כוי שפסדוהו לכסות מק"מ ממילא כמבואר וע' דיבור הבא :

שם [שם ע"ב] והשיב ר' רעזר בנו שר ר' רעזר הקפר וכו'. והקטואה היא דאס
הכי בתשובתן של חכמים לר' יוסי הוא באגדרוניוס א"כ למה אמר
ר' חייא הגדול שעד שבר ר"א הקפר לא נמלא תשובה לדברי ר' יוסי והלא גם בלא ר"א
הקפר היו תשובות חכמים לר' יוסי מאגדרוניוס תשובה מעליא אלא וודאי דכוונת חכמים
לספק יו"ט ספק חול וזה אינה תשובה מעליא דממ"ל מותר כמו שאמר מקודם וכן פירשו
הק"ט והפ"מ ותמיהי סהרי גם לפירשו של ר' אחא בתשובות החכמים לר' יוסי אינה
פירכא לר' יוסי סהרי ר' יוסי ס"ל נשים תוקעות בר"ה רשות ואפילו לחכמים דאסרי
לנשים לתקוע שם ג"כ שפירכא כדאמרין בש"ס דין בחולין [פ"ה]. מה לתקיעת
סופר שכן וודאי דורה שנת נמקדת תאמר דכיוסו שאילו כלל נמקדת יבאמת מסיק הש"ס
בשם דלכן אמר ר' חייא דעד שלא הפיז ר"א הקפר לא היזת תשובה לדברי ר' יוסי
ע"ש ולמה לא נהיה בירושלמי לסעמים אלו וז"ע:

הלכה ה דף ו' ע"א [ה ע"ב] שמואל אמר המדחם את התריסין וכו'. זה קאי על משנה דלקמן הל' ו' :

הרכה ח דף ז' ע"ב [י' ע"א] על מה נחקקו על המתנות שהורמו מערב יו"ט לעצמן. כ"ל :

הלכה י דף ח' ע"ב [ד' ע"ב] יאות א"ר ועירא מה המרקד קמח מלמעלן וסולת מרמטין וכו'. כ"ל:

הלכה יא דף ט' ע"א [ח' ע"א] ואין כל תרגומיו מוכנין לשחיטה וכו'. גם בנאן
 אינה בתמייה אלא בשטות כלומר שמקשה מה זו אלא ממיל' אם הייתה
 מוכנת לשחיטה מותר ואם לאו אסור והרי ליה כל התרגומיו מוכנין לשחיטה ומיל' קא
 מיבטיל ליה ומתירא להכרח דלכן איבעי' ליה דלאו מותר אלא אינה עומדת לשחיטה
 בנידור אלא הכונה לשחיטה אלא עומדת סתם בלי הכנה ליה או ליה :

הלכה יב שם הכשיוני אסור לשרהם וכו'. כל הפניין תמים ולמה יאה אסור לשלוח תכשיטין ביו"ט ומ"ט הפ"מ גזירה אסו שבת אינו אלא תימא וזה הרבה גרוע מגזירה לגזירה וגם מה ענין ברייתא דפופר לתכשיטין וכפ"מ פ' דמראהו היו תכשיטין וזהו יותר תמוה וכן"ד נאכרנו ענין זה לעיל בשבת פ"ו ה' א' דקאי לתכשיטין שאין תפורין כלומר שלא נעמד מלאכה ענין שיאה ראו בהתקם בו דומיא דכלים שאינן תפורין במשה פ"א:

פרק ב הלכה א שם עב [ח' ע"ב] ובלבד שלא יערים מתני' דר"ש בן אלעזר וכו'. כק"ע מניח דלא כרשב"א ופירושו דחוק והפ"מ פ' דאמנא דפ"מ דחלה חלי וגם זה דוחק ונ"מ לי דהו' ונלמד מאלו יערים היא דיוחא

בש"ס דלן [י"ז]: ומסיים ואם השרים אסור ע"ש ולכן נעט"ד דע"ל ר' כהנא בריה דר"ח בר בא אמר תני ובלבד שלא יערים ועל זה אומר מחמיהא דרבנ"א והא תני אין עושין מיו"ע למזלוי' וי"ע אבל ממלאת היא אשה קדירה בש"ר וכו' אבל פת וכו' תני רבנ"א אומר ממלאת אשה את התנור פת מפני שהפת נאפה יפה כשהתנור מלא כג"ל ומדפירש רבנ"א הסעה מפני שהפת נאפה יפה כשהתנור מלא כלומר דבזה ים טובה גם להפת הנאכל ביו"ע ש"מ דלי לאו כך טעמא היה אסור הרי להדיא דאסור להערים דלנ"ב למה לו הסעה שהפת נאפה יפה וכו' אבל מת"ק אין ראייה ואדרבא משמע ק"ל דמותר להערים מדמחזירין למלאת קדירה בש"ר ואין מפרשים הסעה שזו טובה להבשר הנאכל ביו"ע עצמו וזה שאסורין בפת י"ל מפני שהיא עולה גדולה וישר דכל פת ופת הוי מעשה לעמא ולא כן בקדירה שמעשה אחת היא אבל מדרבי שמעון בן הלעזר ים ראייה מדמפרש הסעה כמ"ס:

דף י' ע"א [ט' ע"א] חני אמר ר"ש בן ארעזר מודים ב"ש לבית הדל וכו'. מעות
הוא וכנ"ל מודים ב"ש וב"ה וכן הוא בש"ס דילן בילה [י"ז] ע"ש:

פרק ד הלכה ג י"ז ע"ב [שו"ע] בבלייא חולא הוה אמר ר' חייא כנגד כן אסור ביו"ט. 355 :

הלכה ו' דף יח ע"ב [יו ע"ב] מה ביניהן לעשות ציבור ביניהן וכו'. הדגש
תמוסים כמ"ס ה"ק ונלע"ל דהיינושמי מפרש ל"א כרס"י וזו"ס למנצב
משלפניו דקדמרי חכמים דווקא צבית דא"כ סוף להו לומר מנצב מן הניז ורס"י ז' נדקס

עלום צדק דר"ה שפי' נוסל קיסם דהיינו מן הצידי דהא ר"ה מתיר וודאי מן החצר ע"ה
ובאמת ציח מאן דכר שמיא ולכן מפרש הירושלמי דגם מונח רבנן הוא מן החצר ולזה
שפיר שאל מה צייטן ומתוך לעשות ציבור וכו' דר"ה אומר מונבב מן החצר כלומר דמנבב
מכתה מקומות אל החצר ומדליק אה"כ וא"כ ממילא עשויש צבור כיון שמאסף למקום
אחד ותקמים אורמים מנבב ממלכיו ומדליק כלומר וותן ממה שזכינו על האש ואה"כ הו"ל
למקום אחר דמנבב ממלכיו וותן על האש וכן לולן ולי"ז הכריתא שגם"ל דילן [ג.א.]
רבנן דצרייתא כחכמים דמתניתין ור"ה דצרייתא כר"ה דמשה ע"ה :

פ"ה

דף ג' ע"א [שם] נטמא בשאר הימים וכו'. פעות הוא וכו' נעדר בשאר הימים ואקודם קאי על מה שאמר אף נטמא כן כלומר שהיה טמא ביום הראשון ונסתר בשאר הימים ולא דמי לפסח שהטמא עושב פסח שני דהתם ניה"כ הוא אצל הכה הכיזב היו רק ביום ראשון ולא יותר:

שם ע"ב מהו לשלח חגיגתו ביר אחר וכו'. ולע"ד דה"פ דכל אלו הגדולים החיגר והסומא והזקן וכו' שפטורים מן הראייה שואל אף גם מחגיגה פטורין כדעת הרמב"ם בפ"ב מחגיגה הל' ד' או כדברי החו"ם בחגיגה [ג:] דה"פ שומע שחייבים בחגיגה ע"פ ופשיט ליה מקרא דנזחל שחמ והנחתם שחמ שאינו מנוהר שם רק ראייה אלא כל הקדנות וכו' דפטורין גם מחגיגה כדעת הרמב"ם וכן קרא דנזחל כל ישראל כתיב סתם ומשמע דגם מחגיגה פטורין:

[שם] חזר ר' שמי ובר וכו'. פ' הפ"מ תמוז דלדברא דנזחל נחזקין דברי ר' שמי הקודמים כמובן ולכן נראה דאין זה חורס אלא שחזר לתקן דבריו הקודמים שבהכרח לדורש כן כמ"ס הק"ע:

[שם] הפריש חגיגתו וסת וכו'. לא ידעתי למה לא אמר הפריש עולת ראיתו ומת וזרמב"ם פ"א מחגיגה כ"ז בהמת כן הפריש עולת ראיתו ומת ע"כ נראה דגם כאן הכוונה כן שהרי אומר אח"כ והכא לא יראו פני ריקם אפילו לאחר מיתת הרי לאעולת ראיה קאי ונקים לכן הניגה לאשמעין דאפילו על חגיגה בעי:

[שם] אמר ר' בא בר ממל מהדורות שמואל ור' יוחנן וכו'. פ' הפ"מ דר' אילא ור' זירא פליגי בפלוגתא דשמואל ור' יוחנן הא שמואל ור' פליגי כשאלה הפרישו עדיין כמו שפ' בעמנו וכו' לומר בלשון אחר ור' אילא ור' הא בפרישו פליגי ור' אילא פסיר לגמרי ולכן דה"פ מחלוקת שמואל ור' י' בזה ג"כ בעינין זה כשאלה הפרישו וזמן שמואל וכו':

הלכה ד דף ה' ע"ב [ר' ע"ב] לרבות לירי וי"מ האחרון לשמחה וכו'. בירושלמי סוכה פ"ד הל' ה' הנירסא לרבות לירי וי"מ הראשון ור' חייא פליג ע"כ הישב:

פרק ב הלכה ה דף י"ב ע"ב [ר' ע"ב] אלא בר"ש בן אלעזר וכו'. אינו מובן כלל דהא רש"י אומר מפורש דשניות לתרומה ולא לחולין ויהי שאמר תחלה לחולין וכו' בהכנים ידיו לבית המנוגע ולא נסתם ידים כמבואר בחולין [ג:] ומשנתנו הא נסתם ידים קמירא ונס לקמן אין הדברים מתיישבים לפי פירוש הק"ע ופ"מ ולכן נלע"ד דה"פ שמקשה וי"מ ידים לחולין אלא כרש"י כלומר אלא מאי תאמר כרש"י שאמר י' ידים לחולין ופדין קשה דרש"י בידים תחלות קאמר כמו במכיים ידיו לבית המנוגע אבל נסתם ידים הרי אומר מפורש דוכו רק לתרומה ומתקן דברי הכל ה"א כדי שיהא דלל מן התרומה כלומר דלעולם שיקר שומאות שניות לידים הוא בתרומה ולא בחולין אלא שתקנו נפילה לחולין משום סכך תרומה ואין בזה מחלוקת כלל ואח"כ מביא ברייתא דרש"י וז"ל וז"ל מה רש"י כר"ש וכו' וקושיא אלא האמת אומר דשנייה לכן אחד אמרו לידים תחלות לחולין כמו בבית המנוגע והכי אמרינן בש"ס דילן בחולין שם ודמי בירושלמי שאין ראיה דילן דרש"י ס"ל אפילו כרבנן דר"ע כלומר דתאמר דרש"י לא מירא כלל במכיים ידיו לבית המנוגע אלא בשארי סימאות כגון שניי נשרץ או בשאר שומאות דנכבדה שיהיו תחלות וזכו שאומר תמן מה שמעון כלומר דמירא בשארי מיני שומאות ולכן אין שום פסג לומר בלשון אחר אבל הכא בבית המנוגע יסבור כרבנן דר"ע שכן שניות דדי בזה להבדיל מן התרומה ואין זה שייך להמשנה ואח"כ פריך על המשנה ולא מחמת משקל וכו' כלומר דקוין דמחמת משקל נזרו עליה למה לא יהיו תחלה:

פרק ג הלכה ב דף ט"ז ע"ב [ש"ס] וכו' א"ר יהושע בן רוי עד כאן בקדשי מקדש המקדשים וכו'. לפלא שזכו כיצד מש"ס שלנו בחגיגה [כ"א:] דהמשא ראשונה גם לחולין שנעשו על ספרת הקדש וחמס אחרונות רק לקדש מקדש בלבד ע"כ ואולי גם כאן ז"ל כן עד כאן בחולין וכו' מכלל ואילן בקדשי מקדש וכו': **הלכה ב** דף י"ח ע"א [ס"ז ע"ב] מתניא מינה קיומה וסויה תברא וכו'. עק"פ ופ"מ והדוחק מבואר ונלע"ד דה"פ דלענין חולין שנעשו על ספרת תרומה אינעיה ליה אם נעשה נופי שני לתרומה אם לאו וכן קמדיעיה ליה בחולין שנעשה על ספרת הקדש אם הוא נופי שני לקדש אם לאו וזכו שאומר מינה קיומה ומינה תברא כלומר דיה תלוי איך נפרס מה שאמר ר' יהושע נמצאם דספרת פ"ב שלישי שני לקדש ואין שני לתרומה ליה שלישי הוא דהא נפרס שזה השלישי נעשה לספרת תרומה דכוס הוא שני לקדש ולא לתרומה אבל אם נעשה לספרת הקדש לא נעשה נופי שני אלא הקדש [כז"ל] ולפ"י מינה קיומה לכי דינא דנעשה על ספרת תרומה לא נעשה נופי שני לתרומה וכן נעשה על ספרת הקדש לא נעשה נופי שני לקדש או מנה תברא לסיכך שנפרס שזה השלישי נעשה על ספרת הקדש וזכר אמר ר"י שני לקדש ואין שני לתרומה אבל אם נעשה לספרת תרומה נעשה נופי שני אלא תרומה וכו' אלא הקדש וסמ"פ שם

מסכת מועד קטן

פרק א הלכה א דף א ע"א אלא בר"ש וכו'. אינו מובן הא מתייחן דלא כר"ע דר"מ פליג ולכן נראה דה"פ דה"כ בבלל הקשיא כלומר אלא תאמר דזכו אליה דר"מ דמסיר גם ממעין ש"א בתחלה א"כ קשה דר"מ הא מתיר לבית הכנסת ומשנתנו רק לבית השלחין:

[שם] מה אמרי בה רבנן וכו'. ואינו מובן הלא לתירוץ ר' יוחנן ממעין ש"א בתחלה אחר בבית השלחין אע"ג דהוא אכזר אלא דלדבר וצריח אסור ומאי קמדיעיה ליה וז"ל דודאי היה סובר כן משמע שהפס דבית השלחין הוא דבר האכזר אבל באמת גם בבית השלחין י' זמן שאינו אכזר לגמרי אבל באכזר לגמרי י"ל דמותר אף בצריח אף לרבנן וגם י"ל דגם מקודם סבר כן דזה שקורא אכזר לבית השלחין וזו לגבי בית הכנסת ומ"מ אינו אכזר לגמרי והנעיה באכזר לגמרי ופשיט ליה מהא דתמיא כל שהיא פקידה והולכת זו היא בית השלחין כלומר בית השלחין נמור עמדה מלככהים זו היא בית הכנסת כלומר זו היא בית השלחין דדמי קאת לבית הכנסת וזכו פליגי ר"מ וחכמים אבל באכזר נמור גם חכמים מודים דמותר אפילו בשרחא וכן לקמן בעמוד ב' שאומר לא התירו אלא דבר שהוא אכזר ובלבד דבר שאינו סרה וכו' ג"כ בלתי אכזר לגמרי וכו'.

בסדר מליק מ"ק וכו' סדר מועד

הרי מחייב לקרות גם למחר כיון שהוא עשה בן כרך ולסיכך בן כרך שלא קרא נקממו ב"ד כד"ן בן כרך ובלילה עקר דירתו לעיר ונעשה בן עיר ואין שם קריאה נפ"ו הרי שנפטר לגמרי מקריאת המגילה או אפשר דלעולם אין מחייבין אדם בשני קריאות ולעולם לא נפטר אדם לגמרי ולכן בן עיר שעקר דירתו בליל ס"ו לכך ח"ל לקרות מחר וכן כרך שעקר דירתו לעיר בליל ס"ו צריך לקרות מחר גם בעיר כיון שלא קרא מדיין כלל ונשאר נספק וע' בדיוור הכא:

שם [שם ע"ב] ר' יודן בעי בן עיר שנתן דעתו וכו'. ר' יודן הוסיף על דר' נון דר' נון מירא שז"ל לא נתן דעתו לעקר יקרא צ"ל ור' יודן בעי דהא שז"ל נתן דעתו לעקר אם פטור מלקרותה צ"ל שברי וקראנה למחר בדרך ומסיק שאינו כן דכיון דלע"פ עדיין דירתו בכלל יקראנה כמו כאן:

הלכה ד שם אשר גדלו המדך וכו'. ואינו מובן דנאשר גדלו המדך להמן הלא כבר היתה גדולה מדרכי כמבואר באסתר ומאחר הדברים האלה גדל וגוי שוי גדולת המן ודברי הפ"מ דחוקים ונלע"ד דכלל גדולת המן אין ה"ס מרובה כל כך בגדולת מדרכי שהרי דבר מלוי הוא שהמלך מגדיל אחד מהשירים אצל לאמר גדולת המן הוי גם גדול שנתהפכה גדולת המן לגדולת מדרכי וזה אינו בטבע אלא מפני נסים:

הלכה ה דף כ"א ע"א דברתיב ביום אשר שברו אויבי היהודים וכו'. עפ"מ דוחק ונלע"ד נראה דאסיפא דמשנה קאי דנדיענד כשר מעמוד שהיה לזה מניח ראיה מן ביום דיום מקרי מעמוד השחר וכן משמע בפ' המשנה להרמב"ם ע"כ:

הלכה ז שם ע"ב [שם] דרבי לעזר בי ר"ש אמר מההך דקצור תחל רספור מעתה וכו'. אין לזה שום הכנה לא לפ' הק"ע ולא לפ' הפ"מ ונלע"ד

דה"פ דהנה נמנחות [כ"ו] איתא ג"כ דרש"י וז' ואומר שם יכול יקצור ויבא ואימתי שירכב יספור ח"ל מהכל חרמא תחל לבסור יכול יקצור ויבא ואימתי שירכב יבא ח"ל מיום הביאכה אי מיום הביאכה וכו' ח"ל תמימות אימתי איתא מואל תמימות בזמן האתה מהחיל למנות מצערב וכו' ע"פ דתמימות אינו אלא כשתחיל למנות מתחלת הלילה וזכו שמקשה בירושלמי מעתה כלומר כיון שלמדת להשוות שנים אלו וא"כ כמו שבספרי עיקר המנהל למנות בתחלת הלילה כדי שיהא תמימות כמו כן בקצירה תהא עיקר המנהל להחיל בקצירה בתחלת הלילה דווקא וא"כ יוא חוץ לתחום מצעד יוס כדי שיתחיל לקצור בתחלת הלילה והרי לא מנינו זה ומתקן משום דאין ביכולת לכיון זה לפיכך שנינו סתם כל הלילה כשר וכו' ולא הצריכו דווקא תחלת הלילה:

דף כב ע"א [שם ע"ב] מקצירת היום מה את עביר לה וכו'. עק"פ ופ"מ דוחק ונלע"ד נראה דהנה לראש"ס פשיטא שמינה פסולים בין נקצר

ביום ובין מן העלייה דה"פ ס"ד דנקצר ביום כשר למה דוחה שבת קצירתה ובמנחות [עב:] דייק לה הש"ס כן ע"כ וזה שאמר כאן סדר ר"ל שאין העומר בא מן העלייה חלה מייאסו נקטו וה"פ דנקצר ביום פסול וכן פשיטא לן דרבנן וזה החולקים על ראש"ס דנקצר ביום כשר ולכן מניחין לו אחרת וקולרין ביום וקורא לכו רבנן אע"ג דרק רבי פליג עליה דראש"ס משום דסתם משנה למנחות [ע"א] כן הוא דתנן נקצר ביום כשר ומוקמינן לה כרבי ע"כ אבל אם גם רבי סבור דבין דלכן מכשרי גם מן העלייה כתנא דברייתא ריש פרק כל קרבנות הניטר במנחות שם אין ראיה דזה י"ל דפסלי כראש"ס ולא נחלקו רק בנקצר ביום או אפשר דגם בזה מכשרי פלוגי בחרתי. וזכו שאומר בירושלמי מקצירת היום מה את עמוד לה כלומר לרבי דהיינו רבנן דמכשרי קצירת העומר ביום מה את עמוד לה אף בקצירת הלילה כלומר שום חשיבות בקצירת הלילה אף לכתחלה אבל מן העלייה דודאי לכתחלה לא שהרי קצירה כתיב ונדיענד נמי פסול וס"ל בזה כראש"ס או כבא מן העלייה כלומר דלעולם י' חשיבות בקצירה בלילה ומ"מ דנדיענד כשר כמו דס"ל לענין בא מן העלייה ונדיענד מכשרי בתרומתו וזכו שמסיים אין תאמר בקצירת הלילה ממיאל דרק נחז פליגי וכו' וקצירת היום אבל נחז במן העלייה מודים לראש"ס דפסול אבל אם תאמר כבא מן העלייה פליגי בחרתי וזכו שמפרש והו"ק כנלע"ד.

הלכה ז דף כו ע"ב [כה ע"ב] אינו בדין שיהיו בני מתקללין ואני מתברך. ואע"ג דלפי דין המשנה לא היו מנכרין כל הקרואים רק הראשון והאחרון והקללות הא הם באמת הסדרה אף באמת דיש שילאו מן הכלל כמבואר לקמן וקללות הכל מודים שמנכרין לפניהם ולאחריהם וזכו שאומר לקמן אין לך דבר ששטון בלכזה לפניו ולאחריו אלא קללות שבת"כ וכו' והכסף נראה להראות שאנו מקבלין אותן באהבה:

פרק ד הלכה ג דף ל' ע"א [כ"ה ע"ב] אית תניי תניי שבעה מ"ד ששה מפני התפלה. עק"פ ופ"מ ולע"ד פירושו מפני שיש בזה"כ שש תפלות עס הערביה דמולאי יו"כ או דהשיב תפלת מנהג של ערב יו"כ מפני שיש בן ידיו ונמלא ביחד שש תפלות שאנו אומרים בזה וידוע:

מסכת חגיגה

הלכה א דף ב' ע"א [א' ע"ב] בדיון היה קטן ולא חרש וכו'. פ' הק"ע וכן פ' הפ"מ דחוק מאל ונלע"ד דה"פ והיא מילתא באפי נפשה דהנה מלמטן יסמטון ממעטין חרש ומכל זכור מרבינן קטן ואומר ר' ירמיה בדיון כלומר מלך שם סדרות היה נראה לסיכך וכו' וזה חרש יהא פטור מלמטן יסמטון דשמיטת קטן לא יר"י שמיטה דשמיטת הוא לשון הכנה ואין הכנה לקמן ואי משום דכתיב כל זכור לרבות את הקטן הייתי אומר דזה אתו לרבות חרש גדול כדי שלא לחלוק בהלכות זכורך דכל זכר גדול חייב ולכן הוי צורכ להא דלאמר ר' יוסה מרבה אני את הקטן שהוא ראוי לנא לאחר זמן וכו' כלומר דסברה ר' יוסה מרענה לקיים הריבוי על קטן והמיוסע על חרש:

דף ב' ע"ב [ב' ע"א] אירא מפסח השני רמז ר"י וכו'. הפ"מ פ' דר' יוחנן חולק על חזקיה ולע"ד נראה דר' יוחנן סובר כחזקיה דכלום השלומן דראשון הם וכלא שנתחייב ביום ראשון פטור בכל הימים כמו קטן שמתגדל בין פסח ראשון לפסח שני ור' הושעיה חולק עליהם וכן משמע מהק"ע אך לש"י צריך לגרום לקטן על דעתיה דחזקיה ור' פטור על דעתיה דר' הישעיה חייב וכו"ס הק"ע:

מיכר המים לירושלמי

מסכת בבא קמא

מועד ואומר הירושלמי דמי שור שננט וכו' אינו מועד עד שנת נז' ימים ומס ת"ל מתמל ששום אלא טלם חזר וכו' כלומר כר' יהודה בחזרה נ"כ וזו שאומר למתוך ברייתא זו הוין סברין מימר הלכס כר' יהודה דו אמר משין שניהם כלומר שכלכס כר' יהודה שמה שומר בשני הדיון בהעלס וחזרה אכל ממנו דלחא ר' ירמיה בשם רב וכו' למדנו דלמי כן אלא כר"מ בחזרה וכו' בהעלס:

פרק ג הלכה א דף י"א ע"ב [ט' ע"א] אין דרך אדם להיות מניחם ברה"ר. כלומר נתמיה אלא ודאי דרך להניחם ברה"ר וסאזכר חייב:

[שם] היתה ממלא כל רשות הרבים וכו'. וה"פ ששאל אם יכול לשבור בידים או לשבור בידים אסור אלא עובר עליהן ואם נשברו ופשיט לים מצרייתא דשור שאסור לו לעשות מעשה בידים בשל חבירו כמו דבשס אין לו רשות לדחות השור העליון בידיו אלא להשמיט התחתון ופספסו הכעש ליעבור עליה ולא ישבור בידים וכן דולא יכול מימר ליה הוה ענין בפ"ע שמקשה על דיוחא דברייתא דשור שעלה על חבירו:

דף י"ב ע"א [שם ע"ב] ואם דחהו ונפר ויתר וכו'. לפי הפ"מ קשה מאי איריא דהו כיון דמירא כשעלה אפילו שמו חייב ולכן נראה דעל לא עשה קלי ודחוי כדי שלא יעלה עליו ולכן חייב כיון דעשה מעשה בגופו וכו' ברייתא דלעיל קר' לפלא דברייתא זו לא נמצאת בתוספתא דכ"ק וגרייתא הקדמת היא בתוספתא פ"ג: דף י"ב ע"ב [שם] מהו שיהא חייב בגוף הניח וכו'. דבר תימא הוה לומר שיתחייב כשחזר תחל בגופו מפני שמקודם הניח את האבן ברה"ר ולכן נל"ד דכ"פ דהרוב הפרייתו לר"ה ואח"כ הפרייתו הרוח לר"ה וס' נתקל אדם בה וכעשה היא אם נאמר כיון שהפרייתו לר"ה נסתלק מעשה ראשון או לא נסתלק וכן דין הכי בהפיה לר"ה ואח"כ על ידי איזה סיבה נתגללה לר"ה והיו ג"כ בעשה אם נסתלק מעשה ראשון אם לא:

הלכה ב דף י"ג ע"א [י' ע"א] אית מתני' מביעא דדין וכו'. נל"ד דכ"פ דלדינא רחיס מהברייתא לר' יוחנן דנש לאתר נפילה פוסר ר' יהודה שברי איסו ס"ל בתוספתא פ"ג בחבילה של קוים דפסור מעשה של יתנו ערי ישראל לכך כמו שכתב הפ"מ וזו מחקת יבאע וכו' דומיא דמשה אכל בהסגרא רחיס לר' הלשור שברי אי לאו התקנה היה ר' יהודה מורה לחייב וזו מטייעא לדין ומטייעא לדין לזה בעל דין וזה בעל הסגרא ותימא שלשון ברייתא בירושלמי אינה בשום מקום וגם תמוה מה שייך בזה תקנה כי זה שמיטת אגז וסכינו ומשאו ברה"ר מוקף הוא ואולי כוונתו שהיית לקח במשאל וזה י"ל רשות ולא לקח בחזרה במהרה וזכר כך ביהק וזה עדיף מהיחא דמשה כיון שעשה ברשות ולכן גם החמים מודים בזה ומ"מ נ"ל שיש על ועל דעתיה דר"ה הוא מילתא בלפי נפשה ועל המשה קלי לפרש דברי ר"ה מאי הוא מתכיון:

הלכה ג דף י"ד ע"א [שם ע"ב] דר' מאיר היא וכו'. במשנה דהנהו לו זמן לא כוזר כל ר"מ בשלמי ב"מ ונ"ל שקבלה היתה בידם דמשה זו ר"מ אמרי אכל אין לומר מעשה סתם משנה ר"מ דל"כ לא היה צריך להביא משנה דשם שברי גם כלא פתח מבנה רחא:

הלכה ד דף ט"ז ע"ב [י"ב ע"ב] ומה מקיים ר' יהודה וגם את המה יחזון וכו'. עפ"מ ויותר היה מראה לגרום ומה מקיים ר"מ וגם את המה יחזון וע' בזה ותמלא שכן הוא:

הלכה יא דף י"ז ע"א [י"ג ע"א] ר' יוחנן בעי הדין עמרת וכו'. לפי הפ"מ קשה שובא דלוק יסתחם הירושלמי מזה כפי הדין דעני חטאים וכו' וזה בשעורים דפסור וגם אין לא סוכר כלל הירושלמי מזה ולכן נל"ד דהירושלמי מפרש שיש עדים שרלו שנתו רק לא ידעו מי נחז זה ומי נחז זה ולכן אינו דומה לעני חטאים וכו' וזה בשעורים וזו דעת הרמב"ם בפ"מ ממקי ממון וכמ"ס שם ה"מ וגם ה"ק ב"ה' ת' וגם אפשר דהירושלמי ס"ל כשנדרה הנמק"ל שם דלא דמי כלל לעני חטאים וזה דה לו בשעורין ודמי לכמות עבד גדול וכמות עבד קטן ע"פ גימטריא שכתב כן לענין מועד וזה או דמוקף לה כשהניקט פועל שמה דבוס ג"כ לא דמי לעני חטאים וכו' וזה בשעורים וכמ"ס הסור ס' ס' ת' ע"פ:

פרק ד הלכה א דף י"ח ע"א [י"ג ע"ב] דר' ערירא דר' יודה מקדיש הראשון וכו'. לפי הנירסא שלפנינו אין שום ספק לזה וכל דברי הפ"מ אין בהם שום ודחוקים מהלך ולכן נל"ד דכ"פ על דעמיה דר"מ מקדים הראשון על דעמיה דר"ה שניהם מקדישין אותו הוקיר על דעמיה דר"מ הוקיר לראשון על דעמיה דר"ה הוקיר לשניהם עשה שדר על דעמיה דר"מ השכר לראשון על דעמיה דר"ה השכר לשניהם הבניה על דעמיה דר"מ השניה לראשון על דעמיה דר"ה השניה לשניהם כל"ל ואפשר דהירושלמי קלי דיון דר"מ ס"ל שכל חוב הכל ברשות וכו' ונ"ל דשופי יניחו עומד ברשות שניהם יחא"כ אומר ר' יוחנן דר' יודה דמשה דס"פ המניה דדריש קרא לנבילה יפה חשבים זה נוסל חזי וזהו המה וזה נוסל וכו' ור"ה דמשתני דס"ל דשופי יניחו אמרו דבר אחד כלומר דגם ר' יודה ס"ל דשופי יניחו כר"ה ור"מ פליג על ר"ה שם כמו דפליג על ר"ה שכלן חזו לשון קרא כלומר שיש להניקט חלק בשבור המיק אלא דבזה החלוקה דר' יודה ס"ל קנה לחי וקנה למת כלומר דיון דלריש קרא שהבילה שום ר' יוחנן שופי שופי כדמי ור"ה מירא כל"ל חזון כנבילה שום כלום כמבאר מדגריז דמשה ולכן לר"ה לא קנה אלא לחי בלבד כל"ל:

דף י"ט ע"א [י"ד ע"א] מה חמית מימר וכו'. בחבורינו ערוך השתן על ח"מ ס' ט"ז ס' כ"ח בלכר דכ"פ דשאל מה חמית מימר כלומר למת הפרס שחולקין כולן בשום ולמה לא נלך בתר רוב וימלא כל דפרים מריבא פרים ומתיר בניהם אן קיימין או איך קיימין אלא במשתיר כלומר מאוס ללא ידענו אחר מי נלך אם אחר הבניה ודאי כל דפ"ס מרובא פריש אלא אם נלך אחר המשתיר כל קצוה כמחצה על מנה דמי ולכן הולכין אחר המשתיר וכל אחד מפקד בשום וזו דומיא דשנים שביטלו לכים שביטל מקודם אחר ר' יוסי בי ר' זון ואין תאמר בניהם וכו' כל"ל כלומר דאך אפשר לומר שולך אחרי הבניהם וליך אחר הכרוב א"כ לקהה מדת הדין כמו שמבאר אלא וידאי בחולין אחר המשתיר וזהו קצוה ולכן כולו סובלין בשום ובחבורינו שם בלכר דבולכין לפי השבן המשתיר שבו דרך המיטע אכל יותר נראה כמו שצארת כלן:

הלכה ד דף י"ט ע"ב [שם ע"ב] נשבעינה מן הדא וכו'. ופשיט מדגין שניהם מכלמים מוק שלם ש"מ דמבעלים להחריס אפילו ר"מ מודה דרשות אינו משנה ודמי לה ר"ה דלחיתא כר' יוסי ותמיכתי על פי' הפ"מ ואולי יגרסא אחרת היתה לו:

דף כ' ע"ב [ט"ז ע"א] הדא אמרה הבכיש בהמת חבירו וכו'. פי' הפ"מ דהוק מאד ונל"ד דכ"פ כמי דדרישין כמי ינה דמיתה ולא שיעורו אחרים כמו כן נלך לדרוש כמי ינה דמוקף דכשהניחו אחרים אין חוב על הנעלים לשלם וממילא דלח החיוב על מי שביטלו דגריס להשיק:

הלכה ה דף כ"א ע"ב [ט"ז ע"א] אף באביו ובאמו כן וכו'. הפ"מ מוחק זה ונל"ד נראה דכ"פ דר' לא קלי על עבד דכר נמור דרשא דעבד אלא:

פרק א הלכה א דף ב' ע"א היתה מהלכת ופולטת עשבים מהו וכו'. פי' הפ"מ דחוק ונל"ד דכ"פ היתה מהלכת בהר הניק ועקרה עשבים ברנליה ופולטת למרחוק כלומר שזרקת העשבים ברנליה למרחוק ברשות הניק והזרקת בהמתו של הניק בעשבים אם חייב בעל השור לשלם ופשיט ר' יוסי מנחלת כמו שחייב בזמן הנחלת אף כשהשור הולך להלך ממקום הנחלת כמו כן כבאן ופריך מאי דקון כלומר איזה דונמא היא לנחלת שהשור נמשך ממקום הנחלת בלי הפסק מהנחלת אכל בעשבים כזר הונחו על מקומן ואין לכן חיבור עם הרגל ואין זה רק צורו של השור ואין קי"ל כי יכרה איש צור ולא שור ונל"ד דחזו דברי ר' יוסי וכסור על חוק העשבים ונ"ל כי יוסי צר' זון ואמר תפסור במניה סכין סמוכה לר"ה כלומר שכל קליס דברי ר' יוסי דכא דלחמ ר' יוסי דונמא לנחלת אינו על דין הקודם אלא על דין אחר וייתני המניה סכין סמוך לר"ה והבולר דכ"ה א"כ אם או ברמה התך מקצת רגלו בחורו של סכין ואח"כ תפססה המכה על כל הרגל אם חייב על כל הרגל או רק על מקום החתך וזה שפיר פשיט מנחלת דכמו דכאש מהלחל וכולך וחייב על כל מקום שכלך כאש כמו כן החתך מהלחל בכל הרגל והייב על כל הרגל ור' לוי מביא דונמא זו מבור ענמו שהמים נכנסו דרך האזניה וחלחלו כל הגוף וה"ל כן הוא כמקון:

[שם ע"ב] אם רמ נאמר שור הייתי אומר וכו'. או מה הבור משלם נזק שלם אף הבור משלם נ"כ אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן הבור או אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן הבור או מה השור משלם חזי נזק אף הבור משלם חזי נזק או אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן השור ולמה הניחא וכו' כל"ל וכו' דהנה בבבא ראשונה לא כרי השור ככרי המעבה ולא כרי המעבה ככרי השור מפרש שני הצדדים וכן לא זה חזי שיש בזה רוח חיים ככרי האש שאין בו רוח חיים הוה ג"כ כמפרש שני הצדדים דרוח חיים יש לפרש מהפלייתא ונרישיתא דלא שיש בו כח אחר חזי קולא כדלחיתא בש"ס דין [וי' י] וגם י"ל דהוי חומרא כמ"ס בתוס' [כ' ד"ה כי] וי"ל שכל דמי זה כולך ומזיק למרחוק ע"פ אכל כך צבא דלא זה חזי שדרכן ליקר ולחזיק ככרי הבור וכו' ודאי דלדין ליקר ולחזיק חזי חומרא וזה פריך הירושלמי חיתך דבור לא יליך מן השור אכל שור מבור הא יכילין ללמוד ואף אם לא נאמר שור הייתי למד מן הבור ומתירן או מה הבור משלם נזק שלם וכו' כלומר איך חזי יכולת ללמוד שור מבור אלא דמי מבוה וליך אחר חומר אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן הבור בתמיס ומקשה דל"כ שיקרא דמשה קשה או אלו לא נאמר שור הייתי למד שור מן השור דלחזק וזה חזי שדרכן ליקר ולחזיק ככרי הבור וכו' וסבוכה לכן אין ללמוד שור מבור או מה השור משלם חזי נזק וכו' כלומר הא גם בלא זה א"ל ללמוד שור מבור שברי אין דייקס שוב וזה חומר ולמה תנינא כהא דלית ליה מליץ סין כלומר דבאמת כן הוא אלא שמוסיף עוד טעמים וכו' כענין שכתב בתוס' מהם יגדיל חורס ויאליר ומביא דונמא מריס תמי' שאלמר לא כרי על משכב ומשכב שדיקס הלוקין לגמרי וכן על צווי מיד ולדורות שאומר לא כרי על פרשה שילוח סמא"ס ועל פרשה נרות אף שאין ענין זה לזה כלל וה"ל כן הוא:

פרק ב הלכה א דף ד' ע"א [ה' ע"ב] ואין דרכה להחיו צרורות וכו'. עפ"מ ונל"ד נראה דכ"פ דהנה בירושלמי לא נמצא כלל קר' דחזי נזק ברורות חזי נזק הלכתא נמירא לה וס"ל להירושלמי כשמוקם בש"ס דין [י"ט:] ולירושלמי גם לרנן כן הוא וייתני דס"ל דלרורות חזי ממש כקין ולזה מילך דרכה להחיו ברורות בהמים כלומר דלמה נהפכה כקין הלא אורחה היא והוי רגל ממש וזהו מתירן ר' חמי דמירא כשאלס החזיק את הכלי וזוהי דרכה כל כך בחזק עד שפלו ברורות לחזק הכלי ושברה דזו ודאי לאו אורחיה וזוהי כקין אכל אם ככלי מנה ברה"ר פסור דאורחיה הוא והוי כרגל ורנ"ה כר' ממל מתירן בלחזק אחר דלפילו מנה הכלי ברה"ר חייב [כנ"ל] ונכון שיהיה להבדלה שני דרכים לביטול אחת יש בה עשבים ולרורות ואחת אין בה וכו' ודרכה ליקר בדרג שאין בה עשבים ולרורות ולכן כשהלכס דרך האחר הוא משניה ודרכה כקין וכל"ל אע"פ שהוא מנה ברה"ר חייב ור' לעזר מתירן דלך שחזן לנוסא אינו בכלל רגל דזוהי כמחנה ודמי לקרן ולכן לא חילקו חכמים בין רה"ר לרה"ר דין קרן. ושא"ל הירושלמי לחזי כופר מכו שהקבל העלסה דברר שהוא חזן לנוסא כלומר דלענין מוקף ודאי דיש העלסה דברר שהוא חזן לנוסא כמו ברורות כיון דדמי לקרן אכל לענין כופר מינעיה ליה דכופר אינו אלא צמועד דתמנן בפ"ד [מ"א:] דחם ששור מן הכופר ולכן מינעיה ליה דלולי לענין כופר אין העלסה לרירות מפני שהוא חזן לנוסא ובכופר כפי כי ינוק או ינה שבור רק בנוסא כמ"ס רש"י [מ"ד:] דל"ה ואכתין וז"ל ואין כופר כתיב אלא בניהם שהוא גופו ממש עכ"ל ופליגי בזה ר' זעירא ור' אילא דר' זעירא אומר מקבלת כלומר דעשה מועד לכופר ור' אילא ס"ל דאינו נעשה מועד ומקשה ר' זעירא לר' אילא ממהנה דשור שהיה מתחזק בכותל להחיתו ונפל על האדס וזכרנו דהייב בכופר וזוהי נפילת הכותל חזי חזן לנוסא ובשלמה לדידי משכחת לה ששע כן ג' פעמים אכל לר' אילא שאלוהם חס הוא קשה ומתירן הירושלמי ואפילו כר' אילא לית היה פליגא בשבועה להיות מפתח את הכתלים ולמה כעיר מתיחה כשהפילה את הכותל לא היה אדם שם [כנ"ל] וס"פ דלין הכוונה שהיה מתחזק להנחיתו אלא מתחזק להפילו וזו בנוסא ממש וכשהשור נ' פעמים חזי מועד גמיר דזוהי קרן ממש ואי קדיא דל"כ למה פסור מתיחה חזין שבעת מעשה לא היה אדם שם שהלכס בל"כ אחר"כ וזכרנו לסיק חייב בכופר ופסור מתיחה:

הלכה ג דף ט' ע"א [ו' ע"א] ריש קריש אסור ער הראשונה וכו'. עפ"מ ומאד דחוק והאמת כל"ל ר"ל אחר על כולו כוספה ר' יוחנן אחר על הראשונה השונה כל"ל כמו בש"ס דין [ר'] וזוהי מחלפת שיעתיה דר"ל דגם פירות הבצירין ברה"ר חזי שנינו כמקון ולפ"י א"כ מילתיה דר"ל אחר בעט מהלכת ברבונה פסור לכל המכה וזה אחר וזכרנו צו פסור ולר' יוחנן חייב:

[שם] לא סוף דבר וכו'. נל"ד דזו צריך לגרום אחר"כ וכל"ל אחר ר' חמי לא אחר ר"ל אלא בעט מהלכת ברבונה פסורה אכל דביא ברה"ר או מהלכת במהלכת חייבת חזי ר' הושעיה כולו פסורה לא סוף דבר בעט מהלכת ברבונה או אפילו ברבונה במהלכת בעט מהלכת במהלכת שטמא דר' הושעיה דלין קרן ברה"ר כל"ל דס"ל דכמו דשן ורגל אין החיוב אלא ברשות הניק כמו כן קרן דכיון דבש"ס י"ס לו רשות להשיר להלך וכסה שורשים אינם גונחים אין בעלים מחייבים להלך אחרים ואש"ל דגבי קרן לא כתיב בשדה אחר ככנן ורגל מ"מ הא גם רכ"ה לא כתיב ואולי דלריש כי ינוק שור איש חת שור רעבו כמו ברשות רעבו וכמו דלר"ס לא מירא קרא דקין ברשות הניק דלר"ס ברשות הניק משלם חזי כמו כן י"ל גם לסיק דלא מירא כלל ברה"ר ובדברי רב צריך לגרום חייבת וכמ"ס הפ"מ:

הלכה ו דף י"א ע"א [ה' ע"ב] הלכה כר' מאיר בתמה וכו'. הפ"מ מוחק זה ומפרש דהך דמי הוא רחיס לר' כונה ואין שום פסע בדבריו ונל"ד דבנירסא שלפנינו שיקר וזק בחזק הוין סברין מימר הלכס כר' כונה צריך לגרום כר' יהודה וס"פ רב ירמיה בשם רב הלכס כר"מ נתמס שאינו חזיר לתמוחו עד שהתמוקף ישתמו צו ולא כר' יהודה דזהרר נ' ימים נעשה חס וכו' יהודה בהעלס דרק נז' ימים נעשה

מיכל המים לירושלמי בבא במא פרק ד ה ז ח ט

המים ויין דר' יוסי אמר דבעדות אחת ובהתירא אחת צל כל העדות הרי דהשקרי
היה בהתירא וסיעתא לר' ושירא ואח"כ דמי לה הירושלמי ואומר מהו שצלה מקלח
צלה כולה ומסחמא פירושו שסיו עומדין עליו בעשרה צינן שנגזר צור נאחד
צינן וכו' כל כחות שהעידו מעשרה צינן פסולות אלא דכסלו הוא מוזן שהעיד צ"כ
מעשרה צינן דל"כ ה"ל ליפסול מאחד צינן מוזן בהתירא ונדהה דר' ושירא
ומחרן ר' נא צר ממל תפסר צמידין עליו צנך אחד ולית שמעת מינה לנלים כלומר
שהעידו שנגזר וטבח צנך צינן והואו על הצניחה ונכסלו מאחד צינן מוזן התרייה
על כל העדות ולית שמעת מינה לדחות לדר' ושירא ואח"כ מפרש בהתירא דר' צ"כ
שני חוקי דתניא דאם חומון על הצניחה הצייה מ"מ צנך עדותן על שנה ראונה ואם
הואו על שנה שלישית נשאר עדותן על שני שנים הקידמין ואומר הירושלמי כימי דמי אש
בצמידין על כל ה"ל שנים צנך אחד א"כ פשיטא דנדרו דברי ר' ושירא וא"כ איך אמרת
לית שמעת מינה לנלים לדחות דר' אלא על ידי עדות כניא כלומר דבכל שנה העידו
עדותן ולא נכסלו עדותן של שנים הקודמית ולפ"י נס לה דר' ושירא ובאמת בירושלמי
מכות שם סיים אח"כ אמר ר"ז דלא אמרה וכו' ע"ש ושקרא שייכה לשם ורק בירושלמי
הביאם כאן בצביל ברייתא דר' יוסי שייך לכאן אבל אין זה ענין לפלגתא דגמרי ורבא:

הלכה ד דף ל"ג ע"א [כ"ד ע"א] מילתיה דריש רקיש אמרה מכירה כפרדיון
וכו'. פירוש הפ"מ והגליון דחוק ולעיל דר' נראה דר' דמדר"ל דלמר דפוסה
אינו כלוקח ולכאורה קשה הלא בלחמא דמי ללוקח שנה לרשותו אמנם דר' דלדברא
מכירה הוי דפרדיון והיינו דכסס שהמכור שוכר שיהיה ראוי ללוקח לאוכלו אחרי לקחתו
כמו כן הכוסד מהקדש פוסד כדי שיהיה ראוי לאכילה ונמאל דמעשה הפוסד הוי כמעשה
המכור אבל הוא בעצמו אינו ללוקח ויותר ראוי לגרום פדיון כמכירה אך הכל אחד במובן
והכוונה דהפוסד גורם לאכילה כהמכור:

פרק ה הלכה א דף ל"ד ע"א [כ"ה ע"א] ובמקום אחר הוא אומר וכו'.
ו"ע ה"ל נס בצמח צנף הסדרה כתיב עין תחת עין וכו' וכו' ליה לדורש נ' פסוקים של עין תחת עין:

הלכה ב [ש"ס ע"ב] רבי ירמיה בעי ערו בו צמחין וכו'. פירוש של הפ"מ
מהד המנה שהרי לא מוכר כלל כך דלנד בירושלמי וגם אינה פשיטא הוא
מעבר על דברי רופא ולכן נלמד דר' דהירושלמי שאל בזה דתנן בעלו צו נחמיה מחמת
המכה חייב ואלא מחמת המכה פסור וכן בנסתירי מחמתה נ"כ הדין כן דדווקא מחמת
המכה ואלא בירושלמי מהו כלומר מניין אלו יודעים אש הממחה או הסגירה הוי מחמת
המכה אש בלא מחמת המכה הפס"ס ליה מורפא ירפא שאל פנר על דברי רופא כלומר
האז כלל קיום צידק עבר על דברי רופא הלא מחמת המכה הפס"ס ופסור ואם לא
עבר על דברי רופא הוי מחמת המכה וחייב:

הלכה ב דף ל"ה ע"א [כ"ו ע"א] הייב לרפותו רגזי ר' יוסי וכו'. וקשה מאי
קמ"ל דאם מחמת המכה פשיטא ונראה מהם דש"ס דין [כ"ז] אומר
דנרנתי צא על ידי מיני מתיקה ומבואר שזאם הרופא הוכיחו שאל לאוכלו מיני מתיקה
ועבר ואכל והעלה מכתו נרנתי פסור ע"ש וזה קמ"ל בירושלמי דאם הרופא לא הוכיחו
על מיני מתיקה חייב ולא אמרינן שהיה לו להבין מעצמו דמיני מתיקה מויק
למכרה [כנלע"ד]:

הלכה ג [ש"ס] נפל מן הגג והויק ובייש וכו'. צ"ס דין ליתא זה בהמשגה אך
כעין זה מומרא דרבא ס"פ כ"ה ברנ"ג ע"ש:

[ש"ס] במקום שאינו נראה הייב לרפותו. וליתן לו מנה או סלע כ"ל:

פרק ט הלכה א דף ל"ז ע"ב [כ"ח ע"א] גזל שלח וליבנו איה רך מימר
וכו'. הרבה הימא הא בצמח צמחא פ"י לא שמינו עור
כלל ומנ"ל בירושלמי דבעור מהני ליבון ומ"ס הפ"מ דנס עור הוא בכלל אמר איין אלא
דברי חמא ולכן נלמד דר' דהירושלמי אמר זה מעצמו באתא דאמרת דקל הוא
שחקלו צנן אפילו גזל שלח וליבנו דוודאי לא שייך דפ"ס בעור ומ"מ קל הוא שחקלו
צנן אפ"ל לא מנינו ליבון בעור וזהו כש"ס דין צ"כ שאומר באתא דאמרת להכא
וכו' והאז איה לך מימר הוא בלשון בהמיה:

הלכה ה דף ל"ח ע"ב [כ"ט ע"ב] מאי מעמיה דר' יודן שרא בתבין. המוכר
לזכות אלא לבעל המעוה מעתה אפילו אמר ליקח לו חסין ולקח לו חסין
לא נתבין המוכר לזכות אלא לבעל המעוה ולמה איין חולק עמו שחשיר לזכות מחזירו
ובשעה שאמר ליקח לו חסין ולקח לו שטורס לא נתבין מוכר לזכות אלא ללוקח וקיים
מה צידה אמר ר' נכא בשעה שקיים שיתוחו נתבין המוכר לזכות לבעל המעוה לא
קיים שיתוחו נתבין לזכות ללוקח ולמה חולק עמו וכו' כ"ל. וביאור הדברים דכנס צ"כ
דין [כ"ז]: מביא ג"כ שני הבריות ומוקיך בן דהתירו לנשים כר' יודנה דשנינו לא
קנה ואומר שם מהו ענה במערה וכו' מי הודיעו לבעל חסין שיקנה חסין לבעל המעוה
פ"ס וידוע דש"ס דין כשאמר במערה וכו' חכמי ירושלמי וזהו נכא אל הביאור נס"ד
דירושלמי מקודם פירך לפי מה שגראה עמנו של ר' יודנה לכן אמר דהתירו לנשים
פס"ס שאל נתבין המוכר להקנות אלא לבעל המעוה ומ"מ נוסף נס השליח מחלש וא"כ
משהם אפילו אמר לו ליקח חסין כר' יודנה חסין כר' יודנה חסין לבעל המעוה ללוקח כל
היכא בנתבין לבעל המעוה נוסף השליח מחלש וא"כ למה איין חולק עמו ועל זה מחרן
שאסור ליהנות מחזירו כיון דלא שניה ואח"כ מקשה על ע"ש הפס"ס שאמר דמוכר כיון
לזכות לבעל המעוה וכו' מי הודיעו וכו' וכחוצא דש"ס דין וזהו שאומר ובשעה שאמר לו
ליקח לו חסין ולקח שטורס פשיטא דלא נתבין מוכר לזכות אלא ללוקח ולא לבעל המעוה
וקיים מה צידה כלומר וא"כ צריך לקיים כל המעוה שנידו להשליח ולמה נוסף השליח
מחלש אפילו אמר לו ליקח חסין כר' יודנה חסין כר' יודנה חסין לבעל המעוה ללוקח כל
כלומר לא כוונה ממש אלא לשלוח לאדם כמותו ובשעה שניה ודאי כיון המוכר להשליח
ומה שצט"כ נוסף מחלש וכו' הו"ל שאל לו הכאם ממנו להרכיבו חסין ליתן
לו מחלש. כנלע"ד:

הלכה ט דף מ"א ע"א [ל"א ע"א] דדרש רבי יוסי הגלילי וכו'. הרבה הימא
דכא דבני מנשה זו איין חולק כמבואר צ"כ דין ונפלטתא דריש"ל ור"ס
נוגע למשנה הקודמת בזה שצריך ליתן לבניו או לחזירי דלא מהני מחילה לנפסיה וצ"ס
דין [ק"ט]: מויק ליה רב ששה שנים כריס"א אך דס"ל דלאחרים מני מחיל ולא לנפסיה
ורבא מויק שנים כר"ע אך ר"ע הוא דלית ליה סגרא זו דלאחרים מני מחיל ולא לנפסיה
פ"ס אבל דבני מנשה זו הכל מודים ונס דברי ריב"ז ודברי ר"ע לא הובאו בירושלמי
לפי מה שהובא צ"כ דין שם ובתוספתא פ"י ובכאן דברי ריב"ז ודברי ר"ע שנין ואין
חולק בזה. ולכן נלמד דצור דשינוי רב נפל צנאן ופלטתא דחילוי וריב"ז עס רב ור"ל
צריך להיות אשכנז הקודמת וכו' חילוי חילוי אמרי דריש"ל ה"ל כ"ל וקאי אמשנה
הקודמת לכן צריך להחזיר לבניו משום דריש"ל אפ"ל דס"ל דוקפ. עליו במלשון מהני
מ"מ לנפסיה לא מני מחיל כר"ע ששה עס ור"ל אמרי ר"ע ה"ל דאמר תושב אשמה
בכל מקום כלומר דלא מהני מחילה ומשנה הקודמת שאמרה דמני מחילא אחיה כריס"א
והירושלמי לא הביא דברי ריב"ז ור"ע דפשיטא כי היה ידוע להם דכרך בירושלמי
צ"כ"מ. וכל זה צריך לגרום לשלוח אחר המשנה הקודמת ובכאן צריך לגרום בזה הכחוש
מדבר צנול את הכר ונכנס לו ואת שמשלם קרן ומומם לנכנסים ואשם למומם שצמח ואם
אין

אלא אדמי ולדות קאי וכו' כלל אמר את מחמיר בעבר וכו' וז"ל בסעם מפני שהוא
קניינו של אדון והסב הבורח על קניינו וא"כ כ"ס שהסב הבורח על הכא והאם בקניין
בניהם שבהאכידים ישלמו להם אף בזה ת"ל ובעל הכור נקי נקי ממי ולדות ולזה פירך
בכל אחר את מחמיר צמזע מנחם וכו' כלומר למה לך מושע בזה דמי ולדות הא
אפילו צמזע פסור כ"ס דה"ל:

דף כ"ב ע"א [ש"ס] לא תהא הובסת ויתרה על העיקר וכו'. לפי הפ"מ דהנדים
פחומים יותר מלמי נס לשון תוספת ושקרי אינו מוזן ויותר פלא
שאשתמוס בירושלמי הוה מתוס' ורמב"ם ורמב"ד ולכן נלמד דברר דפשיטא כחוב זה
כאן וזה שייך אחר המשנה דשור שהיה מתחבר צכותו וכו' דלפני רב צ"ס דין [מ"ד]:
דשמואל אמר פסור ממינה וחייב צכופר ורב אמר פסור מזה ומזה ע"ש וזהו פלוגתא זו
דירושלמי דהמיתה היא העיקר והכופר הוא התוספת כדמוכח מקרא שנאמר הכור יוסקל
וגם צעניו יומת הרי שמומר על הכופר וגם שהוא לשון תוספת ולכן חד אמר שלא תהא
תוספת מרובה על העיקר כלומר ופסור נס מכופר כר"ב צ"ס דין והרנא אמר דמשלם
לו כל נזק צכופר כשמואל שם:

הלכה ו דף כ"ב ע"ב [ש"ס ע"ב] במאן דסור פדיון נפשו של מויק אין הימיר
יש נוקי' בכורו והראשון נורן כופרו וכו'. נירסת הפ"מ ופירושו דחוק
וילע"ד דהנירסא היא כמו שהיה רק דלאן צריך לגרום הרבאון נוקן מוקי כנ"ל ופירושה
דיוס נוקים צכילו כ"ס דכשמויקו צכאון שימות מזה אש שייך לשלם בזה נוק אש לאו ולכן
למאן דאמר יש נוקים צכילו חייב הרבאון צכאון וכשני לאו כלום עניד כיון דנס ע"י
הרבאון היה מת ולכן אש איין ביד נוקין צכילו הרי שניהם פטורין דנס הרבאון פסור
כיון דס"ל פדיון נפשו של מויק וכל זמן שלא מת אין כאן פדיון נפשו אבל אש פדיון נפשו
של נויק יש כאן פדיון שהרי צ"כ ימות:

פרק ה הלכה ז דף כ"ב ע"ב [ש"ס ע"ב] א"ר ינאי רתובו בין שלפניו
וכו'. עפ"מ והדין יכול להיות כן אבל למה לא פירש ר'
ינאי דין המשנה ולכן היה יותר נראה דל"ל לתוכו צין שלפניו צין שלאחריו חייב הו"ס
לו לכינוי חייב לאחריו פסור כנ"ל וזהו כשמואל צ"ס דין [ל"ט]:

דף כ"ז ע"ב [ש"ס] מהני לא אמרה כן וכו'. עפ"מ ודבריו תמוזים כמו שהמם עליו
צנליון והגליון מהנה הגירסא אך א"כ לוס אלא דמקשה דק צכור
ואומר של שני מוים הוי כלאים ולא עושה ומחרן דנס עושה כן:

פרק ו הלכה א [ש"ס ע"ב] במקום הפרצה מהו וכו'. אינו מוזן
כלל מאי קמיבעיא ליה ודברי הפ"מ תמוזים ונראה דל"ל
ו"ימא במקום הנדורה ולפ"י שפיר דמאי בהתירא שהביא דפסל כוחלו מקול הושות וכו':

הלכה ב דף כ"ז ע"א [כ"ז ע"א] ירדה בדרכה והויקה וכו'. כלומר דעמדה ורעה
מקרי ירדה בדרכה:

דף כ"ז ע"ב [ש"ס] ע"ד דעתיה דרבי יוחנן וריש לקיש וכו'. כלומר דכנעיה היא
לר"י ור"ל דבעדות פטרי עד שתלא לרס"ל אבל בניהם י"ל דמניהם
לניהם הייבט והטעם מפני שהנינו הרבה הלוקים זו מזה ואין דומין לשדות דרוב נימות
גדורות כן כדליתא דריש צ"כ [ד"ז] ע"ש:

ש"ס [ש"ס ע"ב] א"ר יוסי בר הנינא הויא מתני' וכו'. פ"י הפ"מ דחוק מאד ולעיל
ה"פ דריש"ל אומר דפשיטא דנפלה הוי צכל עניין וכן ירדה ולכן היא
מתניתין אלא נפלה למקום שראיה לנפול ירדה [כ"ז] למקום שראיה לירד דא צריכא לרא דא
צריכא לרא כלומר דל"ל אלא שתאמר דהמשנה מיירא שנפלה צמקוס הראוי לנפול וירדה
צמקוס שראיה לירד כפשיטא ומאי קמ"ל וזהו כבואר דא צריכא וכו' כלומר לא דא צריכא ולא
דא צריכא לא דין נפלה ולא דין ירדה ומחרן דאיו כן דלא צריכא לרא שמשלם מה
שבהית כלומר דין דנפלה קמ"ל שמה שבהית משלם ולא נאמר כיון שנפלה צאינס אינו
משלם כלום ולא צריכא לרא שמשלם מה שהיקה כלומר כך דירדה קמ"ל שמשלם מה
שהיקה כדחתי איין שמיין בית כור וכו' כלומר דקמ"ל איין התשלומין וזמן שהיה אח"כ
הצרייתא ונמאל דכנעיה נשאר וכו' פשיטא דלינא ומכסס פסור וזהו דעת הרבא"ל
והרש"א וכו' שהביא הכ"ז פסור ח"מ ס' ט"ז ע"ש:

הלכה ז דף כ"ט ע"ב [כ"א ע"א] ורא כן א"ר אבהו בשם רבי יוחנן וכו'. כל
העניין מוקדם ופי' הפ"מ קשה מהפיל ולע"ד נראה דס"פ דקך ולא כן וכו'
הוא תירוק על חילוף ביטת רבנן דזה שמתעין כאן טמון הוא רק צדדן שאין דרכו
להטמין אלא בכלי גורן מודים וסס בפאה דרבו להטמין ודך דר' הושעיה הוה מילתא צאאי
נפשה וג"כ לתרץ הקושי דמתלפי שיעתיה דר' ודרבנן דר' הושעיה ס"ל דפלטתא דר'
ודרבנן אינו מלך טמון כלל אלא בעניין נהמית דר' ס"ל דלאק בנצושה לומר כך וכן
היה צמזע ורבנן סברי דליתו נאמן וזהו שאומר בשלין עדים רק על ידי שבעה אבל אש
יש עדים כל עמא מודים על כרד דר' דמי כן וכו' ומביא ראיה מבריתא דגדיס הס"ס
מחוספ בעשורים אינו משלם רק בעשורים והירושלמי לא ס"ל טעם ה"ס שלן [ס"ג] דלא
קביל עליה נסירוחא דחשין וא"כ קשה למה לא יבליס חסין אלא ודאי ליתא עדים
ובנצושה אינו נאמן לנפול ופשיטא דלאן לא שייך טעם טמון וזה שאומר כהדא חד צר
נש וכו' ה"ס או דוכו כר' יודנה או דכפקדון מודים חכמים דשנצו וטול וכן נראה שיקר
והר"י ז"ל הביא זה בירושלמי צ"ס הכונס ועמק"י שם:

פרק ז הלכה א דף ל"ז ע"ב [כ"ז ע"ב] ורא מבית האשה כל עצמו וכו'.
נראה דר"ס ולא מביא האשה בהמיה הא כל עצמו איין כתיב
רעבו כלומר דכלל הכומרין כתיב רעבו ואסו אשה אינה צכלל רעבו בהמיה אלא צכאל
כלומר ונוגז מביא האשם ולא מביא השואל ופירך ותומר הכין בתמים אסו גריע שאל
משומר חסס ובומר סבר וכן פירך בירושלמי ר"פ ארבעה עשרין ע"ש אלא דלית לדין
המשנה דאין הנוגז אחר הנוגז משלם תשלומי כפל ולא הסוגה ומוכר אחר הנוגז משלם
תשלומי ד' וכו' והסבר כאן וכו' אלא תשלומי כמבואר במשנה:

הלכה ב דף ל"ח ע"א [כ"ח ע"א] ורא כן אמר ר' אבהו בשם רבי יוחנן וכו'.
נלע"ד דבעשות נדפס כאן ושיך אמשנה דלקמן הלכס ד' בסנה צנצת
ולענו"ס דפסור מתשלומין משעם קס ליה דדרבנא מויה וזהו פירך ר' אבהו מלוקס ומביא
קרבן וקף דנס שם נדפס ראשית הדברים טעות הדפוס הוא:

הלכה ג שם הרא אמרה עד זומם איין נפכר בבית דין אלא מעצמו וכו'.
הפ"מ האריך דהירושלמי ס"ל כאני דש"ס דין [ט"ז] דלמפרע נפסל ע"ש
ולע"ד אינו כן דהא דר"ס פ"י שם למפרע משעם שהעיד צכ"ד הוא נפסל וזכרי בירושלמי
אומר מפורש דלית נפסל צכ"ד אלא דה"ס והירושלמי הוה שיקרו צמכות פ"ה ס"ל ד'
דקת איין עדים זוממים ורבנן צ"כ פירך בירושלמי וכו' יול מפקדון שדותן ירכנו ת"ל נפס
החת נפס הא אינו נכרנ עד שיגמר הדין ועל זה אמר ר' ושירא דהא אמרת עד זומם
אינו נפסל צכ"ד דלי ס"ל דכסלו צכ"ד ס"ל ליתרנ מוזן סקבלו צ"ד העדות אלא ודאי
דמעצמו נפסל ונורה הורה שלא יכרנ עד שיגמר הדין ופסור לה בהתירא כלומר כיון דאין
פסולו צכ"ד א"ל לומר כאני דלמפרע נפסל מוזן שהעיד צכ"ד דא"כ אחתי פסולו צכ"ד
אלא דנפסל מקודם צנצת שפסור סהרסא אוהו ומביא ראיה מדר' יוסי צננין מהנתינו
והירושלמי לא ס"ל כש"ס דין שם דרבנן פליגי על ר' יוסי אלא דר' יוסי מפרש דנברי

מיכל המים לירושלמי בבא קמא פרק ט י

במשמר שלם בשבתן מוילין אותן מידן רבי אומר אם כדברי ר' יודן אם הקרינו בני יהויריב את האשם [קודם הכסף] לא נתכפר להם [ויתן אשם אחר לבני ידעיה וזהו בין לר' חזקיה בין לר' יוסף] ואם עיבר משמר בני יהויריב [כלומר דתוספתא פ"י תניא עבר משמרו של יהויריב וכו'] כיני מתניתא ואם היה עיבור לאחר ימים [כלומר לא שרק עבר משמר של יהויריב אלא שעבר זמן מרובה] וכו בני ידעיה את האשם [כלומר שמוסרין האשם לידעיה] זאת אומרת אשמי משמר שזכו בקרבן בשבתן ונתענלו ולא הקרינוהו [במשך זמן מרובה] מוילין אותן מידן כל"ל וזהו ג"כ בין לר' חזקיה ובין לר' יוסי וכלל הדברים דהמשנה אחיא כרבנן דפליגי על ר' יודן בתוספתא שם והירושלמי מפרש רק דברי ר' יודן וכשתעין בש"ס דילן ס"פ הגזל ע"פ תבין:

פרק י הלכה יא דף ס"ד ע"ב [ל"ג ע"ב] דבי רבי ינאי פתרינן לה כפלים במשיכת מהט. כל"ל והא דפריך מה ופליגי ס"פ שזאל אם דני ר' חייא פליגי על ר' חייא ואם דני ר' ינאי פליגי על בר קפרא ומתוך דלא פליגי אלא דמפרשי מילתיהו אכל ר' חייא ובר קפרא ודלוי פליגי. פלג"ד:

אין לאיש טאל ואין לך אדם משראל שאין לו גולין אלא זה גזל הגר [וזהו טעם על דין כראשון במשנה ז] ואם אין לאיש גולל וגו' אשר יכפר בו הסעון כפרה חייב ילא זה שאין טעון כפרה וזו דרש ר"ע כשנא מחסירין כל"ל וזהו טעם אסיפא דמשנה דכשמת שזולן בדרך יתן הכסף לבניו והאשם ירעה דמה א"ל כפרה ודרשא זו דרש ר"ע כשנא מוסרין כמבאר בתוספתא שם ודרשא דגמא הכחוש מדבר נעתק שני פעמים בפעולה:

הלכה י דף ל"א ע"ב [שם] מאן דמר בשתי שבתות וכו'. לענ"ד הוא כולו משוכם וכו"ל מאן דמר בשתי שבתות נתן את הכסף ליהויריב במשמר יהויריב ואשם לידעיה במשמר ידעיה ילא נתן את האשם ליהויריב והכסף לידעיה כדברי ר' יודן וילך את הכסף מבני ידעיה אל בני יהויריב ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפר להם זאת אומרת אשמי משמר שזכו בקרבן בשבתן אין מוילין אותן מידן [ל"ג ע"ב] ששאו כלל כדין שקבלו האשם קודם הכסף] דמר בשנה אחת פליגיין נתן את האשם ליהויריב במשמר יהויריב ואת הכסף לידעיה במשמר יהויריב וילך את הכסף מבני ידעיה לבני יהויריב ויקריבו בני יהויריב את האשם ויתכפרו לכן זאת אומרת אשמי משמר שזכו

בס"ד פליק מסכת בבא קמא

יורה

מיכל המים לירושלמי בבא בתרא פרק ח ט י

פרק י הלכה א דף ל' ע"ב [כ"ד ע"א] אמר רב הונא רבועים אין העדים חותמין וכו' משמע דאמקושר קאי ורב סוגל הולך לשיטתו

בש"ס דילן [ק"ס:] דנמקושר חותמין העדים בין קשר לקשר נבחוץ ויש לזיז ולכן צריך שיר וקיים אבל למאן דס"ל דחותמין מבחוץ לארכו של שטר ומתחיל בסופו ומסיים בתחלתו ח"ל לזיז ולכן כך דואני פלוני וכו' אינו אלא בפסוק ור' אידי בשס ר' ירמיה שאמר ושם העדים אין הכוונה לחתימותיהן אלא להוכרת שמויהן:

[שם] ר' אידי בשם ר' ירמיה צריך דהרחיק מן המחק וכו'. לפי ספ"מ קשה מה שייך לשון שני שיטין ולכן נלע"ד להרבה דהירושלמי מתיר כשהשטר הוא על המחק שירחיקו העדים שני שיטין ויכתובו שהשטר הוא על המחק והעדים על הנייר ואין חשש שמה ימחק עוד פסע דניכר היסוד בין מחק פסע אחת למחק שני פעמים כדליתא בן בש"ס דילן [ק"ס:] ושם אמר זה דוחו גם כשהעדים הם על המחק והירושלמי ס"ל גם כשהעדים על הנייר יהיה ניכר בין פעם אחת לשני פעמים:

דף ל"א ע"ב [שם ע"ב] השיב ר' ריקים דברי ר' חנניה בן גמריא וכו'. לפי הנירסא בש"ס דילן [ק"ס:] דרבי הקשה על רהב"ג וכן הוא בירושלמי ספ"ח דגימין כמ"ס ספ"מ יש לפרש דרבי הציב לדחות דברי רהב"ג שאמר שצוה להעשות ממקושר פסוק דוח אי אפשר דנופו של גס מוכיח ומפרש מהו נופו של גס ומציא כך דאין העדים וכו' וזהו רק בפסוק למאן דס"ל דנמקושר חותמין מאחוריו לארכו דל"א לזיז כמ"ס מקודס וכו' כך דואני פלוני וכו' רק בפסוק וכו' ה"ל אפסר לעשותו פסוק שהרי נחמר זה כפי הרגילות ופריך וזה הני סופס שטרות כך הוא ואמר ר' מני דגם דנמקושר הפוסק בן ומהר"ן ר' אבין דלפילו תאמר בן פסיסא דעיוכו ליכא רק בפסוק אבל דנמקושר יכול להיות שלא כתבו בן וכו' אך יכול לעשותו פסוק ור' יודה נא לבאר זה שאין הכרח דנמקושר אלא כשרוצה להוסיף על הדין כמו כשרוצה להוסיף בפסוק להחתים ג' עדים ולהחתים מתוכו ומאחוריו כמו בן דנמקושר אם נא להוסיף כך דואני פלוני וכו' אבל אין זה הכרח וכו' ליתא להרשב"ג:

הלכה ב שם הני זוזין דינן ונבחקו חמשה וכו'. הס"מ פי' דהמלוה אומר בן ואין כללן כממע בן ועוד דל"כ משנה מפורשת היא ובהם נחלקו ר"ע ובן עזאי אלא נראה דגם הלוה מודה שהיה כתוב דנמקושר המחק חמשה ונמחק והמלוה אומר שפ"פ סיבה נמחק והלוה אומר שצוה מחקו לפי שהמלוה לא היתה אלא שנים ולפ"ו שפיר נחלקו כמובן ומובן לשון הירושלמי שאמר אלו לא הודה לו כל עיקר כלומר שלא היה מודה על מקום המחק שהיה כתוב חמשה:

[שם] ארא על מה שהודר. כלומר אינו נשבע כלל אלא על מה שהודה משלם:

הלכה ה דף ל"ב ע"ב [כ"ה ע"א] עושין לו קיום וכו'. כשעדים מעידים על השטר ובעדיין לא נפרע כגון חוק זמנו וכיוצא בו:

הלכה ו שם ושמואל אמר א"צ וכו'. אין זה ראשי תיבות אין צריך אלא אי צריך ומקשה על רב כמ"ס ספ"ח:

הלכה ז דף ל"ג ע"א [שם ע"ב] א"ר יוחי אין צריך להדיר הנייה וכו'. קשה לומר שיתחילק על המבנה אלא נראה דס"ל דבן על האב לא חיישין לקטניה ירבה בש"ס דילן [ק"ס:] ס"ל כר' אחא והמסקנא בכאן כמותו:

הלכה י דף ל"ד ע"א [כ"ו ע"א] רב ושמואל רב בר' יוחנן ושמואל ברשב"ל. לפי ספ"מ אינו מובן כל כך ולפענ"ד יש לנרסם רב כרשב"ל ושמואל כר' יוחנן וכו' רב דמתיר עתה לכתוב זמן בקודם ס"ל כרשב"ל דאינו מחמיר כל כך בשטר מוקדם ושמואל דמלריך לכתוב רק זמן שני ס"ל כר' דמחמיר בשטר מוקדם ואף שני עניינין בן מ"מ אידי ואידי כמקדם הוא כמבואר למענין:

א"ר את הכן ולא האחים שהרי האב הוא יותר קרוב להבן מהאחים שהמה האם מכחו של אב:

דף כ"ב ע"ב [י"ח ע"א] בר אחד ואחד נוטל רתך. נראה דצריך לנרסם כור שהרי יש כאן עשרה כורים ועשרה בנים:

דף כ"ג ע"א [שם] מן דו לעי הוא משכה כולרה. ספ"מ ויותר נראה דקאי על שכתה כלומר שהוא עמל ולומד ומשכה מה שלמד וממילא לית דיהא יותר מזה ובמדרש קבלת פרסה ה' על קרא דהוא ענין רע אשר נתן וכו' דריש דקאי על שכתה החורס ומבאר המדרש דהו לטובה כע"י בן יפסוק בתורה תמיד מיכו לשעתו אשר גדול הוא כמובן:

דף כ"ד ע"ב [כ"א ע"א] נסבין ברבריא מאה גרביין וכו'. אינו מובן למה עלה דעת ר' ירמיה לומר בן ומ"ס במה"פ אינו אלא תימא ונלע"ד דמייירא מלאהר זמן כולל היין ובעת שהגדולים נשאו היה שם מאה גרביין עשרין דינרין ולאחר זמן כשנשאו הקטנים היו שוין עשרה דינרין ולכן היה סבור ר' ירמיה דכיון שהגדולים לקחו מתפוסת הבית מאה גרביין גם הקטנים לא יקחו יותר ממאה חט"פ שהוא דכולינן אחר סכום היין ולא אחר סכום המעות וא"ר ר' יצחק דאינו כן דכולינן אחר סכום המעות וישלו הקטנים שתי מאות גרביין כשהול עד מהלך:

פרק ט הלכה א דף כ"ז ע"א [כ"א ע"ב] היה שם ראילו ולאילו מוזן שנים עשר חדש וארמנה דיוון. כל זה צריך למחק וזהו לקמן בצעיה דרב הסדא:

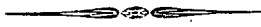
שם [שם ע"ב] רב חסדא בעי היה שם ראילו ולאילו וכו'. ספ"מ ולענ"ד ה"פ דלר"מ פשיטא דצריך להיות מזנות גם לאלמנה ולזה צעי אם היה שם כדי מזונות לכולן אם יכולין הבנים לומר להבנות אחס אין לכס אלא מוזן של י"ב חדש ויחנן לכס מזונות אלו ואלהו עם האלמנה כשהוא בייטו או שא"ל להם לומר בן כמו בלא האלמנה שאין יכולין לומר להן בן כמו שביאר מקודם ונשאר בספק ועל זה אומר הירושלמי וזה דתימר וכו' כלומר דמה נשמע דצ"י להיות גם מוזן לאלמנה וממילא דכ"ס לשארי דברים ככתובה ופרנסה וכו':

דף כ"ז ע"ב [שם] המחזיק באחרונה וזה בראשונה לא זכה. כנ"ל דכן הוא בצרייתא בש"ס דילן [ק"ס:] ומה מקשה על ר"א דלם עובר לית ליה זכייה למה כשהפילה לא החזיק המחזיק בראשונה אבל מרישא דחייצין להחזיר ל"ק כלל לר"א דזה ידע דירוצה הבא מאליה שהי כמו שאמר אביי שם ורק מסיפא קשה ומתחזן פהר לם משום יאוש וזהו כתיבאל דרבה סב דרפויי מרפויי בידיהו מעיקרא ע"ס וזהו שאומר הירושלמי ואפילו כשמואל לית היא פליגא כלומר דאפילו הימא כשמואל ג"כ צריך לומר סברה זו דיאוש דל"כ גם לשמואל למה לא יחזיק מי שהחזיק בראשונה כיון שהפילה ופריך או אפילו באחרונה לא יוכה כלומר דאי משום יאוש משום דרפויי מרפויי בידיהו נאמר ג"כ דגם מי שהחזיק באחרונה לא יועיל דג"כ רפויי מרפויי בידיהו משני בספק שמה אינו בן או סיבה אחרת ומתחזן עוד היא משום יאוש בהמים כלומר דכסה"ג פשיטא דלא שייך יאוש:

הלכה ג דף כ"ח ע"א [כ"ב ע"א] דבי ר' ינאי אמרי אפילו עירניה וכו'. אינו מובן ברנותא מכל אלו וגרסא דברנותא היא על הכיפא דאם אמרו ראו וכו' שהציחו לעצמן וקמ"ל אפילו בכלים אלו שלא הוסיפו כלום מעצמן מ"מ כשאמרו ראו מה שהיה וכו' שהציחו לעצמן:

הלכה ו דף כ"ט ע"א [כ"ג ע"א] באותו שלא הבריא וכו'. סעות הוא וכנ"ל באותו שהבריא אבל אם לא הבריא [שמת] הדא היא דמר וכו' כנ"ל כלומר וקנה ומכרש וזהו שגת מאותו בחולי ולא שניתק למחלס אחרת:

בס"ד סליק מסכת בבא בתרא

מִיכַל הַזֵּמִים לִירוּשָׁלַיִם סִנְהֶדְרִין פֶּרֶק ו' ז' ט'

בוי"ו החבור וא"כ מאי חכמת לי בוי"ו ולזה מהרץ ר' שמואל דנחמת דרשין שם בריבא ומיעט וריבא דהכי תני דני ר"י בחולין [ס"ו.] ע"ש:

הלכה י דף ל"ה ע"ב [פ"ח ע"א] טבא ורא מכר חזקיה אמר וכו'. לפי' הפ"מ
הרבה חיונה הא אין טניה לדבר עבירה וכו' וה' ריבנה חורה כדליתא
במרוכס [ע"א]. ולענ"ד נראה דכ"ל גב ולא מכר ואנוכס נפש קלי דפליגי חזקיה ור'
יוחנן בש"ס דילן. במסדרין [פ"ין] המוכח שם לחזקיה סוכר דנכס ואלא מכר לוקא ור'
יוחנן סוכר דלמנו לוקא ע"ס וה"ל דלתיב ומוכרן אל תחן לכעביר למולך וכו' וכסי דמיסת
חיו חייב עד שמוכר ויעצור מ"מ מלקות לחוד במסירה לחוד לחזקיה ור' יוחנן פוסק
משום דה"ל לאו שיתין לאזכרת מיתת ב"ד כדמערין סם :

דף ל"ט ע"ב [שם ע"ב] שהוא בלא תעשה שהוא בא מכת עשה וכו'. פי' הפ"א מאד תמוה ולע"ד נראה דנ"ל שהוא בלא תעשה שאינו בא מכת עשה כלומר שהוא לאו שאין בו מעשה וכפי חומר ר"ל בש"ס דילן [ס"ה]. ע"ה. אמר ר' זעירא קומי ר' יוסא הכן לא אחא מחיי' בר נח אוב וידעני צרכיותא אלא את כנ"ל כלומר לדברך לא ימא לא מי שלמוד צרכיותא נח אוב דנח אוב איין' בו מעשה כדאמרינן בש"ס דילן שם ואל' כמה דאסתעי קרייא וכו' כלומר לדידך דמוקמינן אוב דקרא למדבר בשמינו שפיר קשה לך שחיי איין' בזה מעשה אלא אי מפרש אוב עמלנן גזורו כדמפרש רב הונא לקמן ויש בזה מעשה וכו' אם אש נפרש אוב מקטר לשדים ולכן מפרש אח"כ מהו אוב וידעני :

הלכה יא דף ט' ע"א [כ"ש ע"א] בזרין שבת ובזרין מלאכה וכו'. יומר נראה לנרום ובשננת מלאכות כלומר דרך כה"ג חייב על כל אחת ואחת ולא להיפך כמבואר בש"ס דילן דר"ם כלל גדול ולכן כיון דליכא חסד גוויי לכן לא חני לה: [שם] איש אמו ואביו הריא ואת שבתותיו ישמר. חסד כגון ונוי' דהכוונה על: ואה שנתתו תשמרו שהקדש לשבת מה שנתת לה אהיה אף אביו ואמו כן: [שם] נערה ולא קטנה א"ל ורית את מודה לי שהיא בקנס תחת אשר וכו'. כ"ל: [שם]

פרק ז' הלכה ג דף מ"ז ע"א [ל"ג ע"ב] מהניחא מסייעא לדין וכו'.
הפ"מ הסך הגרסא ע"פ ירושלמי דנזיר ולענ"ד יש לקיים

הגירסא שלפנינו וס"פ דכאן קא' לרצנ' שמחייבי באמדובו למיתא והקיל ממה שהיה וכבדנ' ומת דחייב מיתא ור"ל אמר לחיוב ממון שנאמנע הוא חידוש מקרא כלומר גזירת החוקר וריצ"ל אימר מאס דבשעה שהיכל נתגלה דלאמד דהשקטן שעות היתה ולכן מחוייב לשלם ממנו. מה מפקה מציניהון הוקל וכבדנ' ומת מאן דלאמר חידוש מקרא הוא שיתן ממון ק"ף שמת א"ח"כ נתן נתן לא נתן ק"ף כלומר אין לייורטיו כיון שהחוקר גזרת ק' ומאן דלאמר שעות הפיסא דכבאל נתן נתן מורסין ול יתן שער עתה נתגלה שאינו שעות וסרי מת ואלדרא אכ' נתן מוסל מייורטיו כלומר שיש להסתפק כיון ללא שעות היתה הרי לא היה מחוייב בממון או דילמא כיון דנתן נתן. מתניתא מכייע לריצ"ל אמדובו לחייס

וזה אומד האמנטי כשהוקל ומת אה"כ מאימתי מונין לו כלומר בכל העניין מאימתי מונין להמכה בן לעניין מיטה בן לעניין ממון מסיכבד כלומר משמת אה"כ וממילא דבמיטה ליבא ממון והלא אמרה שבממון שאלו מחייבין באומד האמנטי משום דהליגין באומד כל עשות והיינו אומד הראשון דלא האמר חידוש הוא מקרא הכי התורה חייבתו בממון אף א"כ ימות אה"כ ור"ל למנות גם באומד האמנטי מחייב ממון ומיטה . מתחילתו מסמיע לר"ל האמדות למיטה והיה ואה"כ מת מאימתי מונין מסיכבד ואמר ר' יוסף בן שאן מסיכבד וכו' כלומר דהכונה משם הרשונה והמלך דגם חייב ממון כיון דמונין מרשעהו ע"כ אחריתו דהא אמרה חידוש וכו' דלי אמרת עשות נותן על שעת שימות כנ"ל כלומר בתחילה דהרי משמת נתגלה שלא היה עשות . כנלע"ד :

דף מ"ז ע"ב [ל"ד ע"א] מקרא הוא שיתן דמי היר. דמי ביר בראשון לירך למחוק.
והדלעיל קאי על מה שאמר ר"ל חידוש מקרא וכו' :

[שם] אמרדורו לרדיום וכת וכו'. ה"פ"מ פ' דלדלעלי קאי אמדורו למיתה ואח"כ הוקן ומת וא"כ למה הפסיק בענין אחר ולענ"ל נראה דענין אחר הוא אמדורו לחיים ומת ופסיקא דממיתה פסור מפני שאין דרך החיים למות וכיון שאמדורו לחיים נעפד ממיתה וזה שאמר ודרך החיים למות הוא בלשון בחמיה והשאלה היא אם מת מיד אם הייב ליתן ריבוי ושבת ליורשיו שהרי כאמדורו לחיים הרי חייבונו בשבת וריפוי ופחה שמת יתן לרשיו או דעל כל זה אין צריך ליתן ליורשיו ופסיקא וזה מלכתכב רב שבתו יתן לרשיו גם בבד"ס שהייב לתת ועוד שאל ר' ינאי אמדורו למיתה ואין חייב ליורש מננו ואמר ופסור ממיתה אם חייב ליתן לו שבת וריפוי כיון שצריך לזה או דילמא כיון דבשעת האומד למיתה לא חייבונו בכך פסור ופסיקא ליה ג"כ דהייב והכל מן לשון רב כלומר דהכי קאמר קרא רב שבתו יתן בכל גווני ונס ורפא ירפא:

הלכה ד שם בזה חידוש הכתוב וכו'. הפ"מ פ' זכור צ"ל ולא ידעתי למע לא
נכרש שפוסק לחיוב מפני שבה חידש הכתוב לפסוק וזוה לא חידש וחיוב
וכן צ"ל הסנייה וכך צ"ל חידש הכתוב הוא פ"טוה מסתמא דנ"א :

[ע] בודקן רדיין וכו'. כפ"מ פ' עמוק וכל יעשה למח לא פ' כרב אפי' בט"ס דין
פ"פ בין בודקין לאמר חכם דינא ע"ס :

פרק ו' הלכה ב'

דף כ"ז ע"ב (ב' ע"א) וכן עבד הוציא ליהסלל ולמצאון עדיו
 וזממיו"ר ויחנן אמר וזה רעצמו ר"ל אמר יאוש של מעות
 והיה. כ"ז וכן בירושלמי ד"ק פ"ל ולקמן פ"י הלכה ז' ע"ט:

הקדמה יד כ"ח ע"א [שם ע"ב] תניא וכמלא קומתו של נופל הרי חמשה וכו'. דברי הפ"מ אינן מוזגין כלל וזנא' (מ"ה.) תניא וקומה שלו הרי יבאן שלש וכן יש להגיה כאן בירושלמי:

הלכה ה' דף כ"ט ע"ב [כ"ב ע"ב] מתניתא דלא בר"מ וכו'. מהירושלמי משמע דר"מ מפיך קרא דקללת מפסטיה מלשון קללה ונ"ע אבל בש"ס שלנו [מ"ו] מפורש דהרתי שמעית מינה ע"ס ועוד אפילו אם לא יפרש כפסטה דקרא מאי גריעותא דמגדף לעובר עכו"ם להכמים ושאר עבירות לר"א דכל נסקלין לחלין ונע"נ:

פרק ז הלכה א דף ל' ע"ב [כ"ב ע"ב] ארא דהקל עליה וכו'. וחוזו לרנן
דחוק קלה מכולם אבל לר"ס דהרז קל מכולן ח"א לומר מטע
זה אלא כר' יוחנן דב"ס דלין [לכ"ז] וכרבי דסדמם מיהא איין כל רושם וחזו חנק ע"ס
והירושלמי ס"ל כר' יאשיהו שם דלע ברבנן כדפירש"ס ואפשרי לומר דזה שאומר בירושלמי
ומלו אומר נחנק סוי כעסם שני ור"ס וכו' וכעסא דמצי שם וע' הלכה ד':

[שם] היקילה בנישואיה שיהא בשריפה וכו'. עפ"מ ודוחק ויותר נראה לנרסם
בחוק וז"ל בפשיטות:

הלכה ב דף ל"א ע"ב [ב"ג ע"א] כד חמא דא מיריתא וכו'. ברור הוא שנסתכל
 ביונת הירושלמי כנס"ס דידן [ל"ב:] לתרץ שני המשגים להמשכה והבירייתא
 שזכו תוספתא פ"ט וזה שאומר כד חמא מילתא דבירייתא היה קטן ולכן הסבירו לו איך
 עדות לתמוך וכד חמי מעשה דמשנה היה גדול אך חימא איך היה מהלך עם רבי און
 רח"ל קדים טובא לרבי דרח"ל היה בזמן ההורבן ורבי היה כ"ה דורות אח"כ ויטור
 דהמעשה שהיו שאלו רבי עמו חוץ לטובה וכו' תוספתא דר"פ דסוכה וסם הגירסא ר"ל
 גר' שמעון ועיקרי הדברים רבי עמו מוביין רבי ראהו לכאן ואיפא מנזאר שהלך עם רבי ומאי
 ראהו מבירייתא על תלתין שנין ול"ע בכל זה :

הלכה ד [שם] וכל מיתה שנאמרה בהם תלו אותו בזה. כל"ו והשאר נמחק דהו"ל להרג קל מחקק וכפירש"י בנמ"ו וכמ"ש בזה"ל' ובהכרח כן הוא שהרי אומר לא מפני שהיו קלה והטעם מפני שאין זה רשע כדאמר רבי בנמ"ו שם:

הלכה ה דף ע"ב ע"א [שם] אבל אם היו נשים הרבה בהעלם אחד והעדרות הרבה באישה אחת כצ"ל. וכן לקמן בר' שמעון בן לקיש כצ"ל שלא תאמר יפשו נשים הרבה בהעלם אחד והעדרות הרבה בנשים אחת כצ"ל:

דף ל"ג ע"ב [כ"ד ע"ב] באן דמר שש שנים מסייע לרבי יוחנן. משום דמשמע רק זריעה וקצירה ולא עבודה אחרת. וסדק לא תזרע מסייע לר"א משום דרישא דקרא כתיב ובשנה השביעית משמע ולא בתוס' בשנה:

הלכה ט דף ל"ז ע"ב [כ"ז ע"ב] חזר וכדל כדל ופרט וברל והכל בכלל ר' בון וכו'. כלל זה דכי לא השתתוהו לאל אחר חשיב כלל זהו מסיפא דקרא כי ר' קנא שמו וכמו לקמן דבנתי לד' לבדו חשיב כלל וקוביטו ג"כ כמו ר' הילא דמרבה גס מנפס ומנשק למיחא. כנעט"ד:

[שם] א"ר לאי זה דבר נאמר השתחוויה רא ללמד ער עצמו שהוא מעשה המנפך והמנשק שאינן מעשה. כ"ל כלומר דכך קרא דכי לא תשתחוה לאל אחר מיותר לכיון דכתוב כי ד' קרא שמו וזהו כלל על כל מיני עבודות למה ליה למיפרט השתחוויה אלל ללמד על עמנו שהוא מעשה כיצונו וקיסרי ויסור וחייב מיתה וללמד על מנפך ומנשק שאינן מעשה כייצוי וכו'. כנלע"ד:

[שם] כתיב וילך ויעבד אלהים אחרים וכו'. כל הענין תמוה ולע"ד דה"פ דהנה כתיב ויעבד אלהים דהו"ל כל מה שיעבד ואח"כ כתיב ולשמש או

לירח דהוי פרט ואח"כ כתיב או לכל צבא השמים דהוא כלל וא"כ אם באתי לידון דרך כלל ופרט וכלל דאי אחת דן אלא כעין הפרט וכי נאמר הלילה שיש מה שמוחר לעמוד בתחיה ולזה נאמר כיון דכתיב ולבשם אין זה כלל ופרט אלא ריבוי ומעט וריבוי דריבוי הכל כדלמדיקין צטריבויין [כ"ז] ע"ש ולזה פריך מעניינא דסנפיר וקצקטא דלמדיקין צחולין [כ"ח:] צמערבא אמרי כל מקום שאתה מואל שני כללות הסמוכין זה לזה הטל פרט צינייה דדוקט בכלל ופרט וכלל ומוזה דריש קרא כל אשר לו סנפיר ונוי צינייה צמיה בכללים וצינייה ונחליהם לפתחיה ומוזה מחזיקין שם שצבורות שיחין ומושרות גם בזה סנפיר וקצקטא ע"ש וצמערבא כל זכר תלמוד ירושלמי ולזה מקשה הא גם כאן כתיב ונחליהם צו"ז וזהו שאמר אין כאן כלל ופרט אלא ריבויים אלא בגין דכתיב וי"ו כלומר מפני דכתיב וי"ו ור' יוחנן בר מרייא מוסיף כל הן דכתיב וי"ו אלא מוסיף ליה כלומר שמפרשו כמו או ולא

בס"ד. עליה מסכת. סנהדרין

מיכל המים לירושלמי

מסכת עבודה זרה

בבבית עובדיה כרי לא עשו שום מעשה לביטול ולכן י"ל דגמ"ג מהני הביטול של ישראל דכשעבדו"כ ביטול כלבו מהני ביטול של המעשה נס ששאל ולפי' מדוקדק לשון הירושלמי:

הלכה ח דף כ"ב ע"א [ב' ע"א] סבר רב הונא נחנך הבור וכו'. עפ"מ ולענ"ל נראה דזהו חירון כלומר דנס כהן ס"ל דניחוק אינו חסור ולכן אם נחנך הקינח לא נחנך הבור אבל אם נחנך הבור נחנך הקינח דעל כהן לבור ור' ב"ר פלוג על זה ואומר דודאי נראה דרב הונא ס"ל דניחוק אינו חסור וכמו בש"ס דין [פ"ג]: דמאס חומרת י"ל עשו כן ולכן אם נחנך הקינח נחנך הבור מעט ניחוק אמנם זה שאומר נחנך הבור לא נחנך הקינח הוא הימא דנס ונראה שהוא טעות ונס בזה ל"ל נחנך ונביחם נחנך זה נחנך זה:

פרק ה הלכה א דף ל"א ע"ב [כ"ב ע"א] כיתוף עמו חבית בחבית וכו'. עפ"מ ומאד דחוק ולענ"ל נראה דה"פ כיתוף אלל העכו"ם חבית של י"ל ושכרו הוא שיכתף העכו"ם אללו חבית של י"ל ואינו מוטל ממנו שכירות אחרת קאסינן ליה ציין כשר שלו שיספוק מחביתו י"ל עד כדי שכרו:

דף ל"ב ע"א [שם] אמי אמר דמי יין נכך ביר גברי אסור דמי ע"ז וכו'. לפי' הפ"מ דיי"ל ועי"מ דין אחד להם קשה טובא דא"כ למה אמר ר' אמי רק דמי י"ל ונס מה שפי' לקמן בזה שאומר חזי אומר שמא החליף דכוונה על מכירה דחוק מאד ולכן לענ"ל דהכל מודים דעל פי מכירה מותר ציין י"ל ציין עכו"ם ונחליפין שיהיה אסורים כמו שמסיים הירושלמי הכל מודים נחליפין שכן אסורין וה"פ אמי אמר דמי י"ל ציד נכרי אסור דחיישין שמא החליפין ודמי עכו"ם ציד נכרי פלוגי דר' יונתן סבר דמותר ללא חיישין לחליפין ללא הוא מולול דה להחליפה דבדר אחר ומכירה שאני דהמעות הכריזוהו אבל לשון חליפין הוא זלול ור' יוחנן אמר אסור דנס עכו"ם חיישין לחליפין ומפורש כן בבביתא דמסייע לר' יוחנן לא יאמר לו המתן עד שחמור וכו' חזי אומר שמא החליף כלומר ואין מאמינים לו בזה שאמר שמכר והבביתא דמסייע לר' יוחנן דה"פ כרי חייב לישראל מעט כרי זה מוכר י"ל וימתן לו עכו"ם וימתן לו מפני מראית העין כלומר לכתחלה נכון שיראה הישראל חזק שמוכרין ולא יסמוך על מה שאמר שמכרן מפני מראית העין כלומר דהרואה אומר שחליפין וזהו לכתחלה אבל אם הביא לו מעות ואמר שמכר י"ל או עכו"ם מותר לקבל ממנו ולא חיישין שחליפין ולזה מסיים הירושלמי הכל מודים נחליפין שכן אסורין:

הלכה ב [שם ע"ב] עד דרבין עד כדי שלא יהא החמור מקפיד. פי' הפ"מ דחוק ולענ"ל דה"פ עד היכן מותר לגנוב עד כדי שלא יהא החמור מקפיד כלומר שלא ירגיש החמור בהמשא אבל אם מרגיש כגון שהיה הלגין גדול הרבה אסור דזה מחמיר כשכר י"ל:

הלכה ג דף ל"ב ע"ב [פ"ג ע"א] מחלוקת ר"מ וחכמים. הרבה הימא וכו' אפשר ציין בענינים כזה כ"ס לפניו ולא נזכר זה בשום מקום והוא נגד החסד והלדא מוכח בש"ס בל"ו [ס"ו]. דהוא כ"ס לשבט ע"פ ולכן לענ"ל דלר' נגד ר' יהודה ורבנן וזהו לעינין מין דבבית דלר' יהודה לא בשל ורבנן בשל ור' חזני' בזה"ל ע"פ ור' יוחנן ממש נס לרבנן במשכו דכתבן לקמן במשנה י"א מ"מ ד"מ לעינין בזה"ל י"ל ודפסות נפל בכלן משום דלקמן הוי ר"מ והכמים לכן נפל העשות נס בכלן:

הלכה ד דף ל"ג ע"ב [שם ע"ב] דשיתוביהון דרבנן מעט מנה. כלומר דהסתיוס שחן במקצת המנוסה ור' יוחנן ור' יוחנן להתייבש כדי שלא יתרחש הספרש מה לכל המנוסה מה שאין כן לרש"ג ופי' הפ"מ דחוק כמובן:

הלכה ז דף ל"ד ע"ב [ב"ד] בתוך פשוט ידניים. נירסת הרש"ג בחזן לפי' ידים כה"פ:

הלכה ח [שם ע"ב] אמר רבי יוחנן רית באן אסורות אלא מותרות. פי' הפ"מ הרבה הימא שנגד דשיקר חסר מן הספר חזק אפסר לומר דבביתא סתומות ומאכלן סתומות שיהו מותרים וכמ"ל כר"ן הביא במכ"פ ולכן לענ"ל דבשעות נכתב זה כהן וזה שייך אמנם הקדמת היה חילול עמו על השלחן וכו' ואם אמר לו הוי מנוח ואותה אף על הדולבקי אסור ומה שבבית היות פתוחים אסורות ועל זה אמר ר' יוחנן לית כהן אסורות אלא מותרות דא"ל אפשר לומר דבביתא שחמ"ל לו כה"פ הוי מנוח ושותה ופשיטא דכוונתו לין שעל השלחן אבל מה שברחוק כמו על הדולבקי שהוא חזק לפשיטת ידו כמו שאמר מקודם יסול מש"ס י"ל וכו"ל חביות פתוחות שבבית ולכן אמר שהניסא במבנה אינו כן אלא בכל ענין מותרות ואמר ר"ל דאין ראיה ויבאור דבריו שיש בזה סימן דאם קרב נס אל הדולבקי והבביתא יחזיק טובה להבבית"ב ואם לאו לא יחזיק טובה ולכן כשהחזיק טובה ודאי דאסור ומתניתין מירא בהחזיק טובה וה"פ דאי משא בזה כלומר שאם יגיע לין שבבית יודיע לבבית"ב ויחזיק לו טובה דבביתא ה"ל שעל השלחן לא יחזיק לו טובה כה"פ מקודם ישב על השלחן לשחוק מזה וכשהחזיק טובה אינו אלא מפני יין שדולבקי ושבביתא ואין לא משא ליה לא מודע ליה דלא יהא שלים ליה מינו כלומר שאין לו מה להחזיק טובה וכו' דר' אמי הוא עניין כה"פ:

הלכה יא דף ל"ה ע"ב [כ"ה ע"א] במקום שהמים נמכרים במדה. הפ"מ גורם להיכר ולענ"ל השיקר כניסחתינו לגינסתו אינו מוכן מה צדק שהמים חסונים ואדרבא כיון שהמים חסונים הוי מין בשאינו מינו אלא ודאי כניסחתינו דמפני שהמים אינם חסונים כלל לא שייך לקרותם מין אחר נגד היין ובעלי בחביותן להיין והוי כמין דמיו:

דף ל"ו ע"א [שם ע"ב] א"ר ולבר דבה. כה"מ פי' לכל דין שיש בזה ולפי' אינו כמו שאמר מקודם דרך בחמץ של כותים החמירו ולא בכל זה וזה גורם דעלמא אין הלכה כר"א וקיי"ל דזהו חזק מותר ולכן לענ"ל דה"פ דר' מנא שאל אם כמו שאמר בחמץ כל כותים דלכא כר"א אף כה"ל הלכה כר"א כלומר במשנה דערלה פ"ב הל' ו' וזה שאומר כה"ל משום דשיקרה דרך סוגיא הוא בירושלמי דערלה שם ואל"ר ר' יוסי ולכל דבה בחמץ הלא לא החמירו רק בחמץ של כותים כמו שאמר מקודם אבל בעלמא זה חזק גורם מותר דלא כר"א במשנה דערלה שם:

הלכה יד [שם] דף ל"ז ע"א כלי פפיר שזפתן נכרי מחלוקת רבי וחכמים ר' יוסי ב"ר ר' בון בשם ר' שמואל הרבה כרבי. כה"ל ואח"כ צריך לגרום דחתי וכו' ענין כה"פ ע"מ

פרק ב הלכה ג דף י"א ע"ב [ח' ע"ב] ולא מתניתא היא וכו'. כלומר דמתניתא ידענו דין זה דאין נסך במבטל שפיר האיסור כה"ל רק מפני שהיה תחלתו יין וזה שנתבאר שאין בו משום י"ל וזה כשנא לידו אחר הביטול ופי' הפ"מ חמום:

הלכה ד דף י"ג ע"ב [יור ע"א] כנס הנכרי לחוכן מים וכו'. נראה דעמיה הוא וכנ"ל כנס הנכרי לחוכן יין וישראל כנס לחוכן מים לעירוי נ' ימים וכן הוא בגמ' [נ"ג]: וברש"י שם:

[שם] ר' אמי אמר מותרות וכו'. נראה דכוונתו על ידי עירוי נ' ימים ור' אמי נס על זה פלוג כמו שאמר אחר"כ ר' אמי מקצי ועבדין כן וכו' דר' יעקב בר אבהו בשם ר' חנינא הוא ביאור על דברי ר' אמי:

הלכה ז דף י"ד ע"ב [שם ע"ב] מתניתא מסייעא לרבי הייא בר בא. קיצת הנכרי ושל נכילה אסורה כמשנה הראשונה כשירש שניקה מן הסריס קיצתה אסורה כמשנה מריסא שניקה מן הכשירה קיצתה מותרת כמשנה האחרונה אפילו דיסנרין בית שמאי כבית הלל במשנה האחרונה הוי גידולי גופה וכו' כה"ל: דף ט"ו ע"א [י"א ע"א] רבי יעקב בר אבהו ר"ש בר בא וכו'. מיותר הוא כולו שכבר נכתב זה בראש ההלכה:

פרק ג הלכה ה דף כ' ע"ב [ט"ו ע"א] מה כמאן דמר בין שלו וכו'. הלשון דחוק מאד לפי' הפ"מ ולענ"ל דה"פ דודאי מדמער ר' בון אפילו סילת פשיטא דזהו למאן דחתי שלו אסור ושל חבירו מותר ולזה אמר דלא צבעני מים בלבד של חבירו מותר אלא אפילו שלא צבעני חיים דאי לאידך שאסור בשל חבירו נ"כ מהו לשון אפילו ואדרבא היה לו לומר בכולת אינו כן ואומר הירושלמי מה כמאן דמר בין שלו בין כל חבירו אסור וכו' כלומר להשיב לא היה יכול לומר ר' בון דאפילו למאן דאמר ציין שלו בין של חבירו אסור יאמר לא חיתפלגון דבדר שאין בו רוח חיים כלומר דבדר שאין בו רוח חיים נס הוא מורה דעל חבירו מותר ואח"כ ר' בון בר חייה מימר לך דבדר שיש בו רוח חיים הוא מתניתא ציין מה להיפלטון ולא דבדר שאין בו רוח חיים [כה"ל] דמהלוקת הנרייתות הם רק דבדר שיש בו רוח חיים אי אפשר לומר כן ומפרש הא דבר שיש בו רוח חיים אסור ודבר שאין בו רוח חיים לא כ"ס אלא ודאי דרך לאידך דבביתא דמחיר צבעני חיים בכל חבירו ואמר ר' בון דאפילו שלא צבעני חיים כן בלא תאמר כמה דלת אמר חמין דבר שיש בו רוח חיים וכו' נאסר לגבוה ודכוותה דבר שאינו שוף וכו' נאסר לגבוה כלומר לכל הפחות דבדר שאין בו רוח חיים וקמ"ל ר' בון דאין כן:

הלכה ו דף כ"ב ע"ב [ט"ו ע"ב] לית הרדא פלוגי על רבי שמעון בן לקיש וכו'. הפ"מ מוחק כל זה ע"פ ירושלמי דבבית דענ"ל נראה לקיים הניסא כמו שהיה לפנינו וכו' דמקור מקשה על ר"ל ממשנה דאבניו ועשיו ועפריו מסתאין הא ר"ל ס"ל דעכו"ם שכתבנה מותרת וכן סבירין מימר אם בעתיד להחזירן אסור כלומר דרך כה"ל אסור אבל בהחמא מותר והכא סתמא הוא ומתוך תיפטר במשחוח לכל אהן ואהן כלומר שום עתה עובדין להשגרים ואח"כ אומר לית דא פלוגי על ר' יוחנן כלומר אפילו על ר' יוחנן וכו' על ר"ל וה"פ דאפילו ר' יוחנן אסור דעכו"ם ששגבנה אסורין וכן סבירין מימר אם עתיד להחזירן דברי הכל מותר כלומר דנס לר"י כה"ל מותר וכו' לר"ל וא"ל קשה המבנה דלקמן אינן שנטעו ולבסוף עבדו אסור וביאור הדברים דהנה בש"ס דין [מ"ה]: אמרינן דר' יוסי בגלילי ורבנן במבנה דולא הכיסי אלהיבם פלוגי באלין שנטעו ולבסוף עבדו לרבנן מותר כיון שהוא מחובר ולר"י אסור ע"פ ולפי' פריך דא"ל נס באלין שנטעו מתחלה לנס עכו"ם למה אסור ומה לי במשכנתו כיון שלא עבדה עד אחר שנעשית מחובר הרי לא נאסרה מחוברת ובשלמא אם היינו אומרים דלר' יוחנן נס באליו עתיד להחזירן לכליין נ"כ אסור אלמא דמעשה איסור לא נאסרה נס באליו עתה לעמוד שפיר היינו יכולין לומר דמשכנתו שחישב למטעם לנס עכו"ם לא אישקע בחבירה לארץ אבל כיון דאמרת דבאליו עתיד להחזירן לכליין מותר א"כ למה בכלן אסור הלא פשיטא שאינו עתיד לקולאס ומתוך במשחוח ואח"כ נטעה דבכה"ל ודאי דהאיסור לא נהבטל:

הלכה ז דף כ"ג ע"ב [י"ז ע"א] ויפתרינה במשתחוה רבית וכו'. פי' הפ"מ דחוק מאד ולענ"ל נראה דכל זה הוא דרך בתמים וה"פ דבשלמא רב דה"ל המשחוח לבית אסור שפיר הוכרח לאוקמי למשתחינו דבמסתאן לארץ דלג"כ ליתני משחחיה לבית ולא בנאו מתחלה לעכו"ם הלא לר' דה"ל דהוי כמחומר ואינו אסור בדיעבד א"ל הוכרח התנא לשטת בנאו מתחלה דאף דדיעבד אסור וזהו שאמר ויפתרינה במשחוח לבית כלומר האם היה יכול לשטת במשחוח לבית בתמים ונס אין לומר. דלכן עוקף לה ר"ל בביתאן לארץ מפני שבעינין זה אין לה נס ביטול ועל זה אמר במשחוח לבית יש לה ביטול [וי"ה נראה] כהנאסן לארץ אין לה ביטול בהמיה הא נס זה יש לה ביטול ומפרש כ"ל הוא עושם וכו' ונאסר בקושיא כדרך הירושלמי כה"מ:

הלכה י דף כ"ד ע"א [שם ע"ב] אלא כן אנו קיימין בהם ר"ש אומר סתמן עובדין לצורה ולא לאילן ורבנן אמרי סתמן עובדין לצורה ולאילן. כה"ל כניסחתי סריסא"ל שהביא במה"פ אך בפירושו נקטק ע"פ ולענ"ל דהכי פי' המשנה אינו היא שיהיה כל סתמיה עכו"ם כלומר ומסתמא עובדין נס לאילן ר"ש אומר כל שבוצין אותם כלומר דווקא כשידוע שבוצין נס לאילן אבל כסתמא אין עובדין לאילן ומותר ולכן כסתמא צדיקן לורה הותר ר"ש את האילן ופריך הירושלמי ר"ש חלוק על חכמים ועושם מעשה כיונא בו כלומר והא יחיד ורבים הלכה כרבים ולא היה לו לעשות מעשה לקולא נגד רבים כדאמרין ריש גריכות כה"ל שאמר על דבר שהוא חילוק על החכמים דהלכה כהכמים והוא בעלמא לא הורה כמות ע"פ ד' ס':

הלכה יא דף כ"ד ע"ב [שם] עבוד קומיה וסמי עיניה. לענ"ל דה"פ שיתפוס עיניו צטת בעבור ולא יסתכל בו ופי' הפ"מ דחוק מאד:

פרק ד הלכה ד דף כ"ז ע"א [י"ח ע"ב] היא אמרה עבודה זרה שעבדה ישראל אין לה ביטול לעולם. זה צריך לגרום למעלה אחר אמר ר' יוסי צי רבי בון מפני שנתחד ישראל אחר וכו': [שם] ישראל מבטלה. הלשון מוקדם מאד שהרי ישראל אינו יכול לגמול ואולי ס"ל להירושלמי דעכו"ם שהניחו עובדיה צריך ישראל לגמול דבאמת קשה טובא והתקן צ"ל כה"ל כה"ל י"ל כולל מבטלה קורסא ירד וכו' הרי שצריך לעשות איזה מעשה וכן

מיכר המים לירושלמי

מסכת שבועות

כלומר מהמסנה אין ראיה ד"ל דמיירא שלא ידע כלל בעדים ור"י ור"ל קמ"ל דלא אכילי
ידע בעדים חייב שבועה ור"י יוסי דחי לה דמ"מ ממנה דשתי כיתי עדים שמענו לר"ן זה:
שם [שם ע"ב] כולוהן לפטור וכו'. הפ"מ באר"ך מאד ופירושו דחוק ולפנ"ד מראה
הירושלמי מפרש על שני עדים ולכן אמר ר' יעקב לית כן ר' יוסי בעי
ויהא כן הפסוק כלומר מה קשה לך ובאמת יהא כן הפסוק אמר ר' מני לית כן פסלם
אכזות כלומר דוודאי שתיים יש אבל שלש ליכא ומפרש דלמי מה שכתוב בברייתא בידע
בה ובמנא בה ולא במנא לא ולא במנא לא בה ולא במנא קשה בה ובמנא כן קיימין שמכח
אלא בה ולא במנא במנא ולא בה לא בה ולא במנא כימי מתניתא בה ובמנא
במנא ולא בה כ"ל ור"י דר' מנא אומר דכנה זו דנה ובמנא א"ל לפסוק שברי
מכחם אלא צריך להניח בברייתא ובמקום בה ובמנא צריך להניח במנא ולא בה ובאמת
כן הנירסא בנ"ב [ק"ס]: וה"פ שלנו מפרש דאמר אחר קאי וירושלמי מפרש
דאשני עדים קאי:

הלכה ב דף כ"ד ע"א [שם] אף כפי עצמו. שגאמר בלן חוץ לנ"ד מה מבי
אחרים שגאמר להלן בנ"ד אף מפי אחרים שגאמר כאן בנ"ד ורובן דרבי
נו"ם כאומר בה כ"ל כלומר כל חד וחד תיקום בדוכתה בשבועת העדות גם מפי עצמי
דווקא בנ"ד ובשבועת הפקדון גם מפי אחרים חוץ לנ"ד:

הלכה ג דף כ"ד ע"א [י"ח ע"א] מהו שתחול שבועה על האמצעי וכו'.
לפי' הפ"מ שאמר שני פעמים שבועה הכנה תימא דליוה ספק יש בדבר
ולכן נלע"ד דהשאלה לר"א כן היא דהנה אומר שאם לא אמר שבועה בסוף חייב אלא
אחת ומביעא ליה אף החיוב הוא מאד כל אחת ואחת דהשבועה היא על כל אחת אלא
שאינו מתחלק לחיובים לכל אחד בפני עצמו או דהשבועה אינה אלא על הראשון דמאן
ליה השבועה ויש ל"מ בזה והיינו אף על הראשון פסוק כגון שאנוס היה בשבועתו אם חל
החיוב מאד האחרים אם לאו דאם נאמר דהשבועה קאי על כל אחת חייב ואם נאמר
דאינה אלא על הראשון פסוק ופסיק ליה דיוודאי כי כוא דהשבועה קאי על כל אחת שברי
גם בתחלה ובסוף אהה צריך לומר פה"ל שבועה לכל אחד ואחד אלא דלענין לחלקם צריך
גם הסוף ואמצעי הכוונה כגון חוץ מן הראשון אלא משום דכשנשבע בתחלה ובסוף הוה
לשון אמצעי דווקא ולכן גם בנ"ב קטקט לשון זה:

הלכה ה דף כ"ד ע"א [י"ט ע"ב] בפירוש שמעת מרבי יוחנן או טמירתיה
וכו'. עפ"מ דחוק מאד ולענ"ד נראה דה"פ דנה ר' יורא שגאל לר'
יוסא בפירוש שמע לך או ממילתיה כלומר מכלליה וכוונת דלי מפני שקשה ליה סברת
כנ"ב דין בהרבה מקומות ומפני מה נכנס ר' יורא לשאלה זו מפני שקשה ליה סברת
ר"ם כמו שבאמת ברמב"ן ובר"ן הקשו בזה כמו שהוצא במ"ס דג"ה עיקר וזהו שאומר
בפירוש שמעת מר' יוחנן או ממילתיה אמר ר' יוסא כלומר או מכלל שמע לך ואמר
אמר ר' יוסא ולא אמר אמת מוכי הכבוד ומפרש הירושלמי דסבר כרגנן כלומר דלכן
נכנס ר' לשאלה זו משום דס"ל בפירוש דר"ם כרגנן דמיירא רק בתנע דבר אחד
דלנ"ל אין אום פסע לדברי ר"ם ולזה אמר ר' מנא דלי מפני זה לא היה לו לר"י לעשות
שאלה זו דאפילו לו סבר כר' אילא כלומר כר' אפילו בלא ר' יוחנן כשראה דברי ר'
אילא ג"כ סברת ר"ם תמוה דברי ר"ם בתנע דבר אחד כלומר דלדעתך אין לקיים דברי
ר"ם רק בתנע דבר אחד כרגנן בזה ככא כלומר לא לקימתא דר' אילא מיירא ר"ם
בתנע שלש דברים אלא שרקקים הקנס ונ"ל קשה להנין פטמא דר"ם לר' אילא ופ"ל אין
תימא ג"כ סברת ר' יוחנן ולא היה לו לר' יורא להעיר שאלה זו:

פרק ו הלכה א דף כ"ח ע"ב [כ"י ע"ב] איתא בחבורי דרבי יוחנן וכו'.
עפ"מ שפי' דקאי על מין הפענה שלא יוכרע כאן כלל ויפסי'
פסוק דאר' יורא קאי דהא זה נוסף בשומריין כתיב ובע"ד דעירוב פדשיות כתיב כאן:
הלכה ב דף כ"ט ע"ב [כ"א ע"ב] בכופר בראיותיו וכו'. עפ"מ ולא ידעתי מי
הכריחו לזה הלא אף כשנכרו שני חוקים מ"מ כיון שבמנא השטר פסול גם
רשנ"ג מודה וזה שאמר נדון בחזקה וזה שפ"ל להניח השטר כלל אבל כשהביאו ונמנא
פסול גם רשנ"ג מודה ואולי דלשון המחזיק מחמת לא משמע ליה דעדיין לא היה חוקה
אבל באמת אין זה הכרח:

הלכה ד דף ל' ע"א [שם] ר' אמי בשם ר' יוחנן וכו'. הלכה זו הרכה נשתבשה
וקשה להניחה בפנים אך מבוארת היא בפי' הפ"מ:

פרק ח הלכה א דף מ' ע"א [כ"ה ע"ב] ומר וגונב מבית האיש וכו'.
כלומר א"כ האמר גם לא מנושא שבר ושובר בתמים אלא
מכיון ששמירתו עליו הוה כענשים וא"כ כ"ס שאל שכל הנאה שלו ודחי לה ובאמת הירושלמי
עמנו בדים מרובה דרש לה על אין כגונב אחר כגנב משלם כפל וכו' ע"ס וכן פסק
הירושלמי דהתם ועמ"ס שם:

הלכה ב דף מ"ב ע"א [כ"ט ע"ב] שמירה שנאמר בשומר שבר אין משעריין
וכו'. לפלא שהפיר בה"מ סו"פ ש"ל הניא מירושלמי להיפך דה"פ הייב בגימט
אפילו באונס נמור ע"ס וכן אומר דאין משעריין אלא בנפול וגירסא אחרת היתה
לו ובאמת גירסא שלפנינו תמוה שברי מתחיל ולא דמי וכו' וככוונה ש"ס לחומרל ומסי'ם
בלשון קולא וספ"מ נדחק בזה ולגירסת הסור יחא ולגירסא נל"ל אין משעריין אוהו בנפול
כלומר אלא בכל עניין חייב בגימט דף ל"א לא א"ל לשון לסיכר וכו' וז"ע:

הלכה ג דף מ"ג ע"א [ל' ע"ב] ומסייעין לרבי יוחנן וכו'. כלשון תמוה דהא
הרבה דמקשה לר' יוסי' הפ"מ דחוק מאד ונלע"ד דה"פ הניי תמן ומסייעין
לר"י כלומר אפ"ל דגם תמן בבבל אמרו כן ומסייעין לר"י מ"מ קשה מהמסנה ולשון תניי
הוי כמו אמרין תמן או אולי היתה ברייתא בבבל שמבאר בה כן. וזה שאמר לקמן בידה
זהו שם אמורא בירושלמי בנ"ב ופ"ל לפי' הפ"מ:

פרק א הלכה א דף א' ע"ב ידעיה והעלם. על מומאה ומקדש ידעיה והעלם
על מומאה וקדש כנ"ל:

שם דף ב' ע"א מרמר שהן מצטרפין וכו'. כנ"ל וכן לקמן בנענע נרעת שנדפס מלמד
שאין מצטרפין סעות הוא וכו' כנ"ל בהן מצטרפין אך האמת דבלשון
ירושלמי הוה האלף כמו ה"ל:

הלכה ב דף ד' ע"א [ג' ע"א] לבלתי עשות מחוקות התועבות וכו' ורא
תמטאו בהם. כנ"ל ולקמן בדר"ס צריך לנרס יכול על כל סימאה מקדש:

הלכה ד דף ו' ע"א [ד' ע"ב] ר' בא בר ממל בקשי דרבי שני שעירי עצרת
וכו'. כנ"ל ולקמן שנדפס אלא זה וזה מהמת ראש חודש. סעות הוא וכו' כנ"ל
מחמת ראש השנה:

הלכה ו דף ז' ע"א [ה' ע"א] מילתיה אמרה אפילו לא נתוודע וכו'. עפ"מ
ולענ"ד אפשר לפרש ככלל נתוודע כלל מן הספק וכ"מ מפי' הק"ע ביומא
פ"ה הל' ו'. ומקדש זה נדפס ר"ס נשם לוי שובדא במוכר. סעות הוא וכו' כנ"ל במורה:
פרק ג הלכה א דף י"ב ע"א [ח' ע"א] ואם סבור שאבר ונשבע שלא
אבר. סעות הוא וכו' כנ"ל ונשבע שאלל כלומר והרי אנוס הוא
ידאמר ר' נא נשם רב ופי' הפ"מ ומכאן אלא במיד בה ובשונן בקרננה כלומר דבאמת
מירא נכה"ג שהיה שונן בהקרנן והוה כמנכז בשבת [ס"ט]: ע"ס ומניא ראיה לזה דלא
כן אמר ר' יוחנן כלומר דגם ר' יוחנן סובר כן דשגגת קרנן בשבועת יסיון הוי שגגה
ודחי הפ"ס לית יכול וכו' כלומר דא"ל לומר כן:

שם [ט' ע"א] אלא כי נן קיימין בברי לו שאכל ונשבע ונמצא שלא אבר. מדברי
הפ"מ משמע שלא טעה על מה נשבע אלא ששכח מה לכל וקשה דכנ"ג
נראה ג"כ דלמס הוא אלא י"ל בטעה על מה נשבע ומדברי הפ"מ נד"ס בריס בנ"ד
נראה ג"כ כן ע"ס:

[שם] אלא כי נן קיימין כר שהוא וכו'. לפי' הפ"מ שמפרש שאמר סתם שלא אוכל
קשה למה משנה לשון המסנה ומא' קפריך ונלע"ד דהכי מקשה אם באומר שבועה
באוכל ובתמא הוא אכילת תורס כלומר דגם בלשון בני אדם סתמא דאכילה הוא כאכילה
תורס בכיות אף ר"ע מודה וכו' אלא כי נן קיימין כל שהוא כלומר שבועה שאוכל כל
שהוא או שלא אוכל כל שהוא ופריך כל שהוא אכילה בתמיה דכיון שאמר מקדש לשון
אכילה הרי סותר את עצמו בזה שהוא אומר כל שהוא ואין חל השבועה ומתקן פתר לה
כר"ם כלומר דבזה פליג ר"ע ואומר דגם כל שהוא ככלל בלשון אכילה ואע"ג דכשאמר
סתם אוכל כוונתו הוא על כיות זהו מפני שהאורח לא תחשבה אכילה כפחות מזה אלא
לעולם לשון אכילה הל אפילו על כל שהוא ורובן כברי דכל שהוא אינו כלל בלשון אכילה
אלא בלשון עשימה ולפ"י יש ציניהם כל אלו החילוקים שהשג הירושלמי להלן:

הלכה ח דף י"ז ע"א [י"ב ע"ב] אלא כי נן קיימין בראייה אחת. יותר היה
נראה לנרס בהעברה אחת ולכן פריך שפיר:

הלכה ט דף י"ח ע"א [י"ג ע"ב] שבועה שאוכל כבר זו היום שבועה שאוכלינה
היום וכו'. נלע"ד שצריך למחוק היום הראשון ולכן יש תוספת בהשניה
לענין היום וקיים כתיב ור"ל כונן דכיון דגם ע"ס שבועה ראשונה כשאכלה היום ילא
ידו שבועה ולכן לא שייך לומר שקיים גם שבועה שנייה ולזה אומר שיקיימה בכבר אחר
כלומר דלכבר זה אין לו שייכות והוי כעין שבועת שיה וזה היום צריך להיות אחר ואכלה
כלומר שאכלה היום ולפ"י א"ל נשבע ולהפוך הירשפות עפ"מ וגם לקמן שבועה שלא אוכל
כבר זו היום שבועה שלא אוכלינה היום היום השני צריך למחוק ובוסיף בשבועה שנייה
שלא יאכלנה לעולם ולכן חייב שמים זה היום צריך להיות אחר ואכלה כלומר שאכלה היום
זהו שאומר אף רשנ"ג מודה וזהו כמו מאי פטמא דרשנ"ג משום דשבועה ביהם אינה אלא
כירוח בעלמא ולא שבועה בפני עצמה:

פרק ד הלכה א דף י"ט ע"א [י"ד ע"ב] הגע עצמך וכו'. נדפס בטעות
וכנ"ל הגע עצמך שאם הכס אחד מהם אינו נסגר עד שיזם

חבירו וכו' נמא נהרג על פיו ומניין שלא יהיו העדים קרובים לדיינים בנע עצמך כהוזמו
לא מפיהם נהרגין ומניין שלא יהיו הדיינים קרובים זה לזה אמרה הורה וכו' כנ"ל וכן
לקמן אחר תני ר' יעמאל וכו' א"ר יוסי וכו' ומניין שלא יהיו העדים קרובים לדיינים
וכו' גם שם נחלשו הכוזות וצריך להניח כמו שכתבנו כאן וגם להלן שכתוב ואין חבירו
משלם ממון מפי ב"ד. סעות הוא וכו' כנ"ל בפני ב"ד וכן הוא לעיל בזה בורר הלכה ט' ע"ס:
שם ע"ב [שם] אין בידו דשעבר ובהדא וכו'. פעות הוא וכו' לו כהדא. וזה שכתוב
לקמן על דעתיה דרגנן. פעות הוא וכו' על דעתיה דרב. וזה שאמר
אח"כ כהדא אין מקנלן העדים וכו'. כל ענין זה שייך למסנה דזה בורר כמבואר שם
וכנ"ל הציאו בנאנ כדרך הירושלמי:

הלכה ו דף כ"א ע"א [כ"א ע"א] פתר לה בר"ם דאמר לוקה ומשרם מ"מ לא
הפסידו בטמן וכו'. לפי' הפ"מ אין לזה שום הננה ונלע"ד דאכפל וד' וכו'
קאי וה"פ מכל מקום לא הפסידו ממון כלומר כיון דלפנין מפקדון כו"ל לומר דומיא
דפקדון שהוציא מוכסו ולא כפל וד' ופ' שזיכתה לו תורה ומתקן כיון שהיה צריך ליתן
לו הוה כממין שלו:

הלכה י דף כ"ב ע"ב [שם ע"ב] אין לי אלא אלה שיש עמו שבועה וכו'. כלשון
תמוה כמובן ונראה דכ"ל אין לי אלא שבועה שיש עמה אלה מיין שאין
עמה אלה כשיש עמה אלה ח"ל ושמעה וכו' כנ"ל:

הלכה א דף כ"ג ע"ב [י"ז ע"א] מתניתא בשאין יודע בעדים וכו'. עפ"מ ולענ"ד
נראה דהך דתמן תנין הוא קושא כלומר מאי קמ"ל דלית כאן עדים
פשיפא דלנ"ל אמאי חייב קרנן במסנה דאין תורי ומתקן מתניתא כשאין יודע בעדים

בס"ד סליק מסכת שבועות

מיכל המים לירושלמי

מסכת מכות

שלשה ושלשה אין הדין כן והרי אין צוה שום עשם וא"ל רבי יוחי דנאמת חנין דשלשה ושלשה אינם דדין זה והטעם י"ל דכשהם רק שנים ושנים ומקצתן רואין אלו את אלו שפיר מפרשין מפני שאלו שלא ראו אלו את אלו אינם יותר מאלו שראו אלו שלשה ושלשה ואחד מאלו ראה אחד מאלו אין מפרשין כיון שאלו שלא ראו הם יותר מאלו שראו:

הלכה ז [שם] עד זומם שהוא עונה באיש לענות בו ורא בעדותו. כלומר שאינו מכוין בעיקר העדות אלא נהלים שאומר לו עמנו היית כדן עדים זוממים וזהו נשתי כתי עדים כלומר העדים ראשונים שמעידין על המעשה והעדים השניים המזימים אותם ופסוק זה מירא בהמומים:

הלכה ד ר' ג' ע"א [ב' ע"א] א"ר ועירה חדא אמרה עד זומם וכו'. סוגיא זו הובאה בירושלמי מרובה ה"ל נ' ושיקרא שייכא לכאן כמו שזכרנו שם אלא דנכאן נפלו איזה טעיות ויש להניח כמו בשם. והיינו. כמה שכתוב לקמן כל עדות שהעידו מנ' צניסן צריך לומר מעשרה צניסן וזה שאמר אח"כ והיכי אמר נמעדין וכו' צריך לומר והיכי דמי כמו בשם במרובה ע"ס:

הלכה ו ר' ד' ע"א [שם ע"ב] אם היו שלשה שלשה לא בדא. לפי הפ"מ תמוה הלשון והענין ונלע"ד דה"פ דר' ירמיה תמה על לשון המשנה שאמרה כיו שנים רואים אותו מחלון זה ושנים רואים אותו מחלון זה למה לו לומר לשון שנים וכו' לומר היו עדים רואים אותו מחלון זה ועדים מחלון זה ומדקאמר שנים ושנים משמע

בס"ד סליק מסכת מכות

מיכל המים לירושלמי

מסכת הוריות

פסור ומסיק דלית קיוס להא דשמואל כלומר לפי החזירה אלא כר' זעירא אליבא דשמואל:

הלכה ה ר' ו' ע"א [שם דף ה'] רות הרא פליגא על רבי שמעון בן לקיש וכו'. פי' הפ"מ לא נתקבל אל"ל ולע"ל ה"פ דלעיל בהלכה א' מקשי על לשון ועשה שנג על פיהם מה שיד לשון מיד או שנג בהוריות ב"ד ומחרץ ר"ס בן לקיש כיון שמעון בן עזאי כלומר דנשאר אגשים לא שייך לשון זה אלא בשמעון בן עזאי שהוא ידע שטעו ועכ"ל. עשה על פיהן וכו' וזלתי נקרא מיד ע"ס ולפי' במשנה זו דכל הקהל עשו ופשיטא דכלל הקהל לא שייך במעון בן עזאי וא"כ איך תנן מוידין ועכו שינגין וכן שנגין ועשו מוידין ופי' יש ודון ובענה אלא הוראת ב"ד להיחיד וחרצו חזרייה בשלא קבלו רוב הציבור עליהן כלומר דשנגין מקרי כשקבלו רוב הציבור עליהם את הסנהדרין ומוידין מקרי כשלא קבלו וכו' ור' זעירא תירץ כשנעשו כלומר דמוידין מקרי כשנעשו עד כה בהוראתם והכא לכאורה דבר אחד הוא דכשלא קבלו רוב הציבור עד כה הוראתן ממילא דנעשו בהוראתם ולזה פריך מה מפקה מביניהן הלומר מאי נ"מ בין חזריא לר' זעירא ומחרץ קבלו וחזרו ונעשו על דעיה דחזריא מכיון שקבלו עליהם משעה ראשונה כרי אלו חייבין על דעתיה דר' זעירא כיון שנעשו פסורין [כל"ל] דחזריא שחולין בלא קבלו כיון שקבלו מקרו שנגין וחייבין בקרנן ור' זעירא דהלי בביעט כיון שנעשו אח"כ מקרו מוידין ופסורין מן הקרנן. כלל"ד:

הלכה ב דף ה' ע"א [ז' ע"א] הורו ב"ד והורו אהריהן וההליף וכו'. פי' הפ"מ דחוק מאלד וכבר בארנו זה בחזרינו ערוך השלחן על קדשים סי' רכ"ח סעי' י"ח דה"פ דהנה בעיקר בהוראתן ציעול מקצת וקיוס מקצת ולא עקירת כל הנוף ולזה שאל לדונמא שבחלב יש ד' מיני חלב ולא יותר והורו ב"ד על שנים מהם להיחר ושים לאיסור והמשיח בורס נ"כ בן שנים להיחר ושנים לאיסור אלא שהחליף שהשנים שהב"ד אכרו התייר הוא והשנים שהתיירו אכר הוא וממלא דבשני הוראות ניתד הוי עקירת כל הנוף וזה פשיטא שאם הוראתו היתה אחר הוראתן שנגרר אחריהם והוי עקירת כל הנוף ופסורין סך לסיק קמיצטא ליה:

פרק א הלכה א דף ב' ע"ב [ב' ע"א] וכו' יש ודון לשנגה ליחיד אצל הוריות ב"ד. הפ"מ פי' דזהו תירץ שנתחנף לו הלכ בשומן ולא משמע כן ונלע"ד דזהו הכל מהקוסא כלומר וכו' יש ודון ושנגה להיחיד בהוריות ב"ד ומחרץ כיון שמעון בן עזאי והשנגה הוא שלא ידע שהב"ד טעו לאפיקי שמעון בן עזאי שידע שטעו ועשה על פיהן חייב כמבואר בהמשנה:

[שם עמוד ב] חזרייה בשם שמואל יחיד משרים לרוב וכו'. כל הסוגיא המזה ופי' הפ"מ ספי' על נתחנף לו חלב בשומן לא משמע כן כלל והשיבוש רב בלאן ונלע"ד דכ"ל חזרייה בשם שמואל יחיד משלים וכו' אכל כל יחיד ויחיד שעה נפני עאלמו מביא כשנה ושעירה אמר ר' יוחנן אפילו כל יחיד ויחיד שעה נפני עאלמו פסור וקשיא על דעתיה דשמואל לא נמלא כל יחיד ויחיד מתכבד לו בשני הפאות ר' זעירא נשם שמואל היחיד תלוי אכלו רוב ב"ד מביאין אכלו מיעוט היחיד מביא כל"ל וה"פ דהנה תנן לקמן משנה ו' דאימתי רוב ב"ד מביאין פר כשעשו כל הקהל או רובו אכל אס מיעוט עשו אין הב"ד מביאין וממילא דכל יחיד מביא כשנה או שעירה וכו' קי"ל דיחיד שעה נפני צהוראת ב"ד חייב וכן פסק הרמב"ם בפ"ג משנגות אכל כשעשו רוב הקהל היחיד פסור וכו' ס"ל לר' יוחנן אכל חזריא נשם כמבואר אמרו דהמשנה שאמרה על כיחיד פסור חייב זהו לענין אס זה היחיד משלים לרוב ליבור כלומר דאם עשה על פיהן משלים והב"ד חייבין אכל כשידע שטעו אינו משלים והב"ד פסורין אכל כל יחיד ויחיד חייב אפילו כשעשו רוב הציבור ולזה פריך לשמואל דא"כ מהכבד היחיד בשני הפאות בשלו ונשל ב"ד ולא מצינו שתי הפאות על דבר אחד ומ"מ אין זו קושיא חלוסה דאין זה שתי הפאות לאחד דהאמת להיחיד והאמת להב"ד ומ"מ ר' זעירא חידש דכוונת שמואל נ"כ כר' יוחנן וה"פ דהיחיד תלוי אס יאכלו רוב יחיד פסור ואס יאכלו מיעוט יחיד חייב ולא פליגי כלל אלא חזריא נשם שמואל ס"ל דפליגי ומתחיל הירושלמי להביא ברייתות דשמואל אליבא דחזריא מחזרים לדבריהם עד דמסיק ברייתא דפוסרת משומד והטעם מפני שאינו טב מידעתו א"כ כ"ס שאינו טב מידעתו בהוראת ב"ד ומה דמיעוט חייבים מכני שאין הב"ד מביאים לבן מביאין הם אכל כשנ"ד מביאים למה יביאו הם וכן מקשה מנבייתא דתולה בב"ד

בס"ד סליק מסכת הוריות וכולא סדר נזיקין

מִיכַל הַמֵּיִם לִירוּשָׁלַיִם

לִירוּשָׁלַיִם מִסֶּכֶת יְבֻמוֹת

פֶּרֶק א הִלְכָה א דף ב' ע"ב [ב' ע"א] לא דרבי אחא פריג אלא וכו'.
ותימא דה' ודלי פליג על ד' בנימין ונלע"ד דנל"ל לא דר'
בנימין פליג וכו' כלומר דוודאי ס"ל ג"כ גז"ש דפליג עליה לאסור ערוה במקום יבוס
אלא דכאן מקפיד על ליטתיה דשמיט מן ר' אחא מה דקדו יבוס עליה ולדור נללות
ערוהה עליה בחייה מה עליה שנאמר להלן [בבב] יבוסה דף עליה שנאמר כהן [באחות
אשה] אפילו יבמות וכו' כ"ל כלומר דר' בנימין ספקה על ר' אחא מפני שאמר לו
לאסור על ר' זעירא דבסר ר' יוסי דר חמיה מה עליה שנאמר להלן בלחין מן הכא וכו'
הף עליה וכו' ולזה הקשה מאי מוכח מלשון זה כדי דבאחין מן הכא מירא מ"מ נאמר
שלינו במקום יבוס ולזה קיתירו דנבדיו אלף בכך ה"ל לומר מה עליה שנאמר להלן במקום
יבוס הף כהן וכו' דבוס מפורש דהנ"ל היא לענין יבוס. כנל"ד.

דף ג' ע"א [שם ע"ב] אלמנה לכה"ג מהו שתהא צריכה חליצה וכו'. ותימא הא
משה מפורש היא כפ"ב חסור מזה ואסור קדושה חוללת ולא
מתיבמת וחירוק ה"ק דחוק וגרסה לי דמסוס דאסור מזה כוס רק מדדבנן דמפרש
שם דמירא בשניות לעריות כמו כן י"ל דאסור קדושה ג"כ חוללת מדדבנן ולכן שאל הא
גם מן התורה כן היא:

דף ד' ע"א [ג' ע"א] מיליהון דרבנן אמרו חליצה פטור וכו'. אינו מוכן כלל דכאן
משמע לכדיא דהי חליצה היא פטור חייבים האחים על החלוצה כרת
שהרי אומר זה לר' יוחנן דבאחין חייבין על החלוצה והכשרה ג"כ כן הוא דחליצה פטרה
אותה מחובת יבוס ואינה קיימת על החולץ אבל מ"מ שם אשה אח של המת עליה ולקמן
ששאל בלחיה מה בין חלוצה ומה בין גרס כלומר ולמה על החלוצה פטורין מתוך ג"כ
דחליצה אינה קיימת אלא פטור ומפסע זה פטורין האחין על החלוצה וזהו היסוד מנכאן
ודגרי הפ"מ כמעט אינו מוזכר ודגרי הק"ע יותר דחוקין ולכן נלע"ד לפרש פי' אחר כזו
סגנא דדיבור הכא ג"כ:

שם ע"ב [שם] מה בין חלוצה אצלו מה בין צרה אצלו הור ואמר אין את יודע
משום מה את מחייבו וכו'. כלומר דזוהי הספרה דבאחין בין החלוצה
להנרות דבהנרות אלו מחייבין אותה מפני היסור אשה אח של המת אבל בחלוצה לא
נחביר החיוב אי משום אשה של חולץ אי משום אשה של מת וכיון שלא נחביר חיוב
ממילא קלישה לה חיובה לגמרי וזהו החילוק שבין החלוצה לבין הנרות וכו' יוסי ודחה
זה אחר ר' יוסי מה את סבור חליצה קיימת אינה אלא כשרה בקדושה מה בין חלוצה
חיובה ונאמר החיוב רק מהמת וכו' נחביר חיובה ופ"י כשרה בקדושה מה בין חלוצה
לבין הנרות ודרי כן מסיק להדיא לעיל ובכאן אין האחין חייבין עליה משום אשה חולץ
אבל חייבין עליה משום אשה של מת ולכן נאמר קושיא ר' יודן בקדושה והכרח בירושלמי
כן נאמר בקדושה:

שם [שם ע"ב] קידש אחד מן השוק את אחת מהן וכו'. גם ככאן פירושי הק"ע
וספ"מ מהלך דהוקים ונלע"ד דה"פ דר' יודן יורן ס"ל דקדושת תופסין יבוסה
לשוק דס"ל דקדש דלא תהיה אשה המת הוליהו כיון לאו כלאין דשלמה ודרי קדושת
החובסין בחייבי לאין מיסו זהו ג"כ פשיטא ליה דאם אח"כ בא עליה היבס נפקעו קדושי
ראשון לכיון שהתירה נזותה לו לייבס ממלא כחייבמה כרי היא שלו משפט מיתה אחיו
וכוס כמקדש אשה איש ולא עוד אלא אפילו תלך לה מקודש ואח"כ בא עליה וכבר אמר
דחליצה היא פטור שנפטר ממנו מ"מ כשכא עליה אח"כ וכו' אינו חייב על החלוצה כרת
קדושו ותופסין כיקחו דלפניהם אלא ככא עליה קידש החלוצה וג"כ נפקעו קדושי ראשון
דלא כדומה רק אחר החלוצה אבל זה מקודש קידש החלוצה כשכא עליה כיבס אח"כ
וינזמו תופסין נפקעו קדושי ראשון אבל אם אחרי הקדושת של האחר חלץ כיבס לאחיה
ויו נעשית כנרה שהיבס חייב עליה כרת פשיטא שם בא כל זו שנתקדשה לאחר הוס ככא
על הערוה ואינו כלום וממילא אינא מילתא דנעמרו קדושי ראשון וא"כ זהו דבר תימא
שעל ידי שהיבס בא עליה לפעמים נפקעו קדושי ראשון ולפעמים נעמרו וזה שאמר חלץ
לחברתה וכו' עליה אין הכוונה שבה על זו שהלך לה אלא על הראשונה שנתקדשה לאחר
וזה ר' יודן מקשה קדושת לבראשית שאלו דין כמו שאמר לחלק בין חלוצה לנרה אלא
כדברי ר"ל הקדושים שעל כולן אין חייבין כרת לא החולץ ולא האחין ולא על החלוצה ולא
על הנרות וכן מקשה ר' יודן עוד קדושה לקמן על דיעה זו חלוצה פטור ביאה פטור
וכי' וממלא שר' יודן הקשה ג' קדושות על שיטת זו אך על הראשונה לא הביעוהו כמו
בבבארינו נדביר הקידש ועל שיטת הביטוי:

דף ה' ע"ב [ד' ע"א] זאת אומרת שמוהר דאדם וכו'. כבר הקשה צמח"ס דהא גם
בכאן כן הוא וכן עוד יש כמובן ולכן נראה שיקר כפי' השני של
הק"ע לקמן פי"א הל' ד' דענין אחר הוא וכייתו שלא נזכר על זה משום אשה אחיו כמו
בבבארינו שניות ע"ש:

פֶּרֶק ד הִלְכָה א דף כ"ב ע"ב [י"ז ע"א] הלץ בהוך שרשה חרשים מהו
שתהא צריכה לאהר וכו'. ופי' הק"ע דזוהי לר' בושעיה
ותימא דלר' בושעיה פשיטא שחליצה זו אינה כלום כיון דקדש קדשים אלא השאלה היא
לשעמא דר' בא שלא הוה מגריבה כרות לכהונה והיו דומים דהשאלה לחליצות לר"מ ולפי'
נראה דאם לא חלצה אח"כ חליצהה כשירה כמו דקדשה דשם ובש"ס דילן דתנא דה"פ
אח"כ עוד חליצה אפילו לכתחלה וכו' קיי"ל בזה"ע"י סי' קס"ד ע"ש:

הִלְכָה ד דף כ"ה ע"ב [י"ט ע"ב] ארוסה שמתה אין לה כתובה. אין לה שום
הנכה ועק"פ ופ"מ ודדוקה מנאמר ולנל"ד נראה דה"פ דבירושלמי סיכר
כפסטה דמשה דריש פרק אע"פ דלרומה המיד יש לה כתובה והכי משמע בירושלמי שם
וחו שמוהר הרומה שמהה אין לה כתובה כלומר שירשיה אין יורשין כתובתה שלא הותרה
לכנסה לשוק כלומר דתנאי כתובה הוא לכשתנאף לאחר תפלי מה שכתוב ליה וכיון שמהה
כרי לא תנאף לאחר וטעם זה מפורש בש"ס דילן בכתובות [כ"ג:] לענין שלישי מחייב
לקדמה ע"ש וגם כהן יש לפרש דלענין קדושה מירא וכו' שאמר שלא תאמר יעשה כניס
שיש לה כתובה לפוס כן וכו' כלומר מפני הסעם שנהבאר:

הִלְכָה י"ב דף כ"ט ע"א [כ"ב ע"ב] ומהו להערים וכו'. הענין כחוס ונלע"ד דגם
זה מירא לענין הרומה כשהיה היבס כהן ודירושלמי סולך לשיטתו
בכתובות פ"ס הל' ד' דשומרת יבס אוכלת בתרומה וכמ"ס התוס' בכתובות [כ"ח:] וזהו
הענינה כשנאסרו כמה נשים מאחיו הסכה ואם יחולץ או ייבס אחת מהן כרי הנשארות
יאסרו מלאכיל בתרומה ומערים לבלי לחולץ ולבלי לייבס כדי שכולן יאכלו בתרומה ופ"י
זהו שפיר דומה זה למעשה דר"ם ואי קשיא דהא למשהה אחרונה אין אשה אוכלת בתרומה
עד שהכנס לחופה אך זהו ודאי דמירא למשהה ראשונה ודרי גם מעשה דר"ם בכתובות
לומר שזו למשהה ראשונה וזהו שפיר תמן אין כל אחת ואחת וכו' אין זו דמיון כפי'
הק"ע וספ"מ דא"ל אין עבד כן ר' יודן אלא דרבה דק"י הוא ומה תמן שאין ראיות
כלל לאכול בתרומה מקודם אף לא קידשן ר"ם ומ"מ עשה הענינה לקדשן ק"י בשומרות
יבוסה שער עשה אכלו בתרומה. אלא שם יעשה מעשה חליצה או יבוס ופטורין מלאכיל
פשיטא שרשאי להערים ולבלי לעשות מעשה כדי שיאכלו כמו שאכלו עד כה ולכן עשה
ר' יודן כן:

הִלְכָה מ"ן שם ע"ב [כ"ג ע"ב] המן נכללו כל העריות לקרבן וכו'. הק"ע
משמע הגרסה ופי' הפ"מ אין לו הכנה ונלע"ד דזוהי שאמר איך לך מימר
הכל וכו' אינו לשון תמימה אלא דלרבה אומר ששני הדרכות שוות דכמו דקרבן נכללו
כל העריות ולכן למידן מפרשם דעכ"ס שכל חייבי כריתות חייבין בקרבן אע"פ דנעכ"ס
יש גם מיתא ב"ד משמע דשם דפרשם לא נאמרה מיתה אלא כרת כמו כן לענין ממזר
נכללו כל העריות כולם כממזר מפני שבעריות נכלל גם אחת אב ובאשת אב כתיב ממזר
ואע"פ דיש בו מיתא ב"ד מפני שמיחה לא הוכרזה בכלל כל העריות אלא כרת ובפרשם
דאשה אב לא הוכרזה לא כרת ולא מיתא ב"ד ונע"כ דמכללא נילף כלומר במקום
שבאשת אב כתיב כרת והיו נכללה דעריות ובשם ילפינן מפרשם דעכ"ס דכתיב ביה
כרת ולא מיתא ב"ד ולא משום דכאן ילפינן מפרשם וכאן מכלל אלא משום דנפרשם דאשת
אב לא כתיב כלום לא כרת ולא מיתא ב"ד ונע"כ ל"ל דמכללא ילפינן וממילא דכלכל
ילפינן מפרשם דעכ"ס דכתיב שם כרת ולא מיתא ב"ד וממילא דס"כ כן הוא:

פֶּרֶק ה הִלְכָה א דף ל' ע"א [כ"ג ע"ב] עורה את כל הפרשה כולה ריבוב
הביאה גומרת בה ואין המאמר גומר בה וכו'. כ"ל
וכן הוא לעיל ריש פ"ב ע"ב:

שם [כ"ד ע"א] אלא כן אנן קיימין בשנתן לה גט וכו'. ופירושה דאם זר קאי גם
איבס כמ"ס הק"ע וספ"מ אבל תימא דמנ"ל לומר כן דילמא לאיש זר זר
ממש וכשלא נתן לה גט ולא חלץ ולא ייבס ואולי מדכ"ל לכתוב לזר וכתיב לאיש זר וכן
איש מיותר הוא אלא למידעם אפילו מי שהיה איש חלצה והיינו כיבס ובש"ס שלנו לא
נמלא דרשא זו כלל:

שם ע"ב [שם] הוה אמרה שהגט פוטר וכו'. אומר כר"ש מאמר או
קונה או לא קונה ורבה מדר"ש הגט פוטר או לא פוטר. כ"ל
כלומר ששאל אם ר"ג סבור כר"ש ועדיפא מדר"ש והיינו דר"ש ס"ל רק במאמר אי קונה
אי לא קונה אבל גט מודע דפוטר ומשייר ואלו ר"ג גם כנס ס"ל אי פוטר אי לא פוטר
והכ"ל דדר"ג הוא אם כרבה בש"ס דילן [כ"ה:] דמאמר או קונה לגמרי או שאינו קונה
כלל וכן גם אי שדחה לגמרי או שאינו דוחה כלל או כאיני שם שאומר דר"ג ס"ל דמאמר
קונה מקלה ומשייר מקלה וכן גם דוחה מקלה ומשייר מקלה וזהו דילן מאמר אחר מאמר
ואין גם אחר גט משום דכשי' לא יעדיף על הראשון ודבנן דר"ג ס"ל שכל אחד מהאחים
יש לו קלה כח כפני עמנו לקנות מקלה במאמר ולדחות מעט בניסו ע"ש:

שם [שם ע"ב] הוה אמר רבן גמריאל ברבי שמעון וכו'. עק"פ ופי' שפירשו דקדושה
הוא ולנל"ד אינה קדושה ופי' היך ר"ג כר"ש כלומר גט ס"ל לר"ג
כר"ש דגט פוטר ומשייר דר"ש ס"ל כן כמנאמר בירושלמי מקודם [כ"ג:] ואין מאמר אחר
מאמר כר"ש כלומר אע"פ דבין דילן מאמר אחר מאמר שיהיה שום מיסו חלוקים
בדעממים וזהו שאמר אלא דלית טעמא דכן כטעמא דכן טעמא דר"ג כלומר אע"פ דס"ל
דמאמר קונה מקלה ומשייר מקלה מ"מ ס"ל כל מה שמאמר השני עתיד לקנות כבר קנה
הראשון כלומר שהשני לא יחדש דבר במאמר וכן גט כל מה שהשני עתיד לפטור כבר
פטור הראשון אבל ר"ש ס"ל או דמאמר קנה לגמרי או לא קנה כלל ולכן אין מאמר אחר
מאמר ופ"י טעמא דר"ש קנה הראשון לא קנה השני וכו' כ"ל אמנם זה שאומר לר"ג
גם גט פטר הראשון לא פטר השני כ"ל קשה לר"ג קשה לר"ג דדוחה ומשייר כמו
שאמר מקודם וגם הק"ע הקשה כן ונאמר בקדושה ונראה דה"ק דלפי טעמו של ר"ש
במאמר נכלל לפרש גם גט כשין זה ולא ירכיזין לדחוקי נפשו אך לפי מה שהוכיח בירושלמי
מקודם דגם ר"ש לא ס"ל גט כמו במאמר דלמחל נאמר לדחוק לר"ש גט כמו לר"ג:
דף ל"א ע"א [שם] על דעתיה דרבן גמריאל מהו שירא הגט וכו'. עק"פ ונלע"ד
נראה דה"פ דה"פ דה"פ לר"ג נכתב דלע"ג דמאמר קנה ומשייר וגם
פוטר ומשייר מ"מ אין מאמר אחר מאמר ולא גם אחר גט ודלא כרבנן דמשהה אבל יש
גם אחר מאמר ומאמר אחר גט כרי נכתב דמאמר הקודם ממלא כח נאמרה שלאחרי
ומחוק כח הגט שלאחרי ולזה מביעיה ליה אם מקודם היה מאמר וגם ואח"כ גם דיש
לפניו כח הממלט וכח המחזיקו אחר מן נלך וכן ס"ל דיש מאמר אחר גט ובא"ל אם יש
מאמר אחר מאמר וגם אם הולכין אחרי מאמרו הקודם מההלכו או אחר הגט המחזיקו וזה
שאמר דהגט פוטר יותר ממאמר מביאר בב"ל ב' ע"ב:

שם [כ"ה ע"א] הוה עבירא עשה מאמר ביבמתו ונתן דה גט וכו'. נראה דה"פ
אפילו לא נתן לה גט נעיימו בשאי' לריתא דקיס דלפניו נתן לה גט
דמאי דעבד שקליה מ"מ יש להסתפק אם חל המאמר השני וכ"ש בלא נתן לה גט:
שם ע"ב [שם] אפילו כן אין מאמר אחר מאמר והוה דמר ר' אבהו בשם ר"י
אפילו קדושין מאה תופסין בה דלא כר"ג דא אמר ר"ג אלא
ע"י גט ורא ע"י מאמר. כ"ל ודפוס נחלפו השורות ועפ"מ:

הִלְכָה ג דף ל"ב ע"א [שם ע"ב] הוה עבירא עשה מאמר ביבמתו ונתן דה גט וכו'. נראה דה"פ
גט ובשל אין תופסין קדושין בבלרס ודרי גם הוא מדדבנן אבל מן החורס
קנה אותה בנאסרו וא"כ למע לא יהפוך קדושין בבלרס ובכרחה לומר דבירושלמי ס"ל
דכסול גם הוא מן החורס ודרי. משמע דריש הפרק דריש מלאה זר ע"ש ולא כן דרך
הש"ס שלנו ולהש"ס שלנו פשיטא דקדושין תופסין בבלרס:

פֶּרֶק ו הִלְכָה ד דף ל"ז ע"א [כ"ט ע"א] ודכוותא אירס את הקטנה ונתמנה
להיות כר"ג וכו'. אין לזה שום הכנה וספ"מ אחר כל אירוסנה
מחוסר טעם וגם פי' הק"ע תמוה ולכן נלע"ד דזוהי לר' בושעיה דאירס את האלמנה
ונתמנה להיות כר"ג יבוס והשעם מפורש בנתיבא בש"ס דילן [ס"א:] דכתיב יקח אשה
ע"ש ומפרש בירושלמי דה"פ דאחר האירוסין שם אשה עליה ולא שם אלמנה דקיהא היינו
אירוסין ואחר הקיהא שם אשה עליה וזהו דכתיב יקח אשה ולזה פריך ודכוותא אירס את
הקטנה ונתמנה להיות כר"ג יבוס קורא אני עליה אשה ולא קשה ולמה מוזכרין ליה
שמתין עד שתגדיל ומתוך הערמה עשה שאל פרוצא ויתב למרתה בגווה שמעת וקבלה
עליה וכו' ופי' כ"ל דזה הענין לו ליהושע בן נמלא שיאנה אחר שנעשה כר"ג משום
דגם קודם שנעשה כר"ג עשה הערמה כאלו נאפה והיינו ששאל חופה שמרתה חשב שם
וכי' נהרית לזה ויאל שמה שנאפה לו ובכריתא שהיבס יאל שמה בעיר מקודשת כרי זו
מקודשת ופי' דלנשואין מהני יניאש השם ולכן התירו לו שישאנה אבל בלא"ה לא היו
מתירים לו וממילא דל"ל מקשה:

פֶּרֶק ח הִלְכָה א דף ס"ד ע"ב [ע"א ע"א] רבי אבהו ורבי אלעזר בשם ר' יוחנן
הושעיה לא אמר כן אלא וכו' עבד וכו'. נראה דה"פ
דלפניו עבד איש אי אשה מוהלו בע"כ והיינו כגון שלקחן על מנת שלא למוהלן ודלמסק
בשם ר' הילא וזה שאמר עבדך איש אשה מוהלו על כרחו נק' איש אי אשה מוהלו בעל
כרחו ס"פ דלפניו גט עבדך כן איש והיינו דלמסק בשם ר' הילא בלקחן ע"מ שלא למוהלן:

הִלְכָה ב דף ס"ז ע"ב [ל"ח ע"ב] ודכוותא עמוני דא ישא עמונית וכו'. אין זה
שייכות לא לר' יהודה ולא לרבנן דאינו מירי באסורין לנא בקהל אבל
עמונית הא כשירה היא אלא ענין בפ"ע הוא ששאל בירושלמי ודכוותא כלומר כמו שר'
יהודה הף שנייה ממין אחד כמו ממזר וממזרת ס"ל דלא יאשו זה את זה כמו כן יש
לפי

ומתוך ר' חנינא סבר מימר נפקת שהשיא אביה ונתחרשה ר' יוסה סבר מימר נקנס שהשיא אביה ונתחרשה כ"ל כלומר דר' חנינא סבר דוודאי יש הפרש בין עדותו של ר' י' בן גודנא לדיכס של חכמים דכעדותו היתה חרשת מעיקרה ולכן אף שהן קדושי תורה מ"מ משום לא היתה ראוייה לדעת ובע"כ מתגרשת שלא לדעת משא"כ כשנשאה סקתית ונתחרשה וס"ל לר' חנינא דנפקת שהשיא אביה ונתחרשה ג"כ יורה ר"י בן גודנא שאינה יושא נגט מפני שהיתה פקחת וראוייה לדעת ומפני שדבריו קשים קצת דאם היא פקחת איך השיא אביה ולזה ב"ר יוסה לבאר נקנסה [פקחת] שהשיא אביה ונתחרשה כלומר בזה יורה ר"י בן גודנא וכמ"ס וכ"ס בגדולא פקחת שנתחרשה שאינה יושא נגט: [שם] אמר ר' יוחנן רית בן וכו'. בעשות נדפס כאן ושייך לקמן:

פרק טו הלכה א [דף ע"ו ע"א] [ע"ב] אינה חשודה רקלקל את עצמה וכו'. נלע"ד דזכו תירוצו על הקושיא וזהו נאמנת לומר מת

יבמי ובייניו באין בטעם שאם יבא יבמיא כדמו שאלמר מקודם דא"כ ביבס גמי והחילוק שבין לרזונה לבטל כרחה דהר' ר' בושעיא אלא בטעם שלא תקלקל את עצמה וזכו באיסור אשת איש שיש בזה מיתה והבנים ממזרים משא"כ יבמה לשוק אינו אלא בלאו ואין הבנים ממזרים:

שם ע"ב [ע"א ע"א] ובאת מן הדרום וכו'. כלומר שידוע לנו שבאש מן הדרום ולכן אמרין שגאמח כן הוא וזה שאומרת מן הספין מפני שסוברת שזה טוב יותר אבל באין ידוע לנו מאין באה והיא אומרת מן הספין באתי וודאי דאין מתירין אותה דאמרין שגאמח אמרה ואמרה דדמי וגם מתורץ קושיות הס"ק:

הלכה ח פ' ע"ב [ע"ה ע"א] ותהא נאמנת דומר מת חמי וכו'. פ' הס"מ דחוק מאד ויותר נוח פ' הק"ע דלא כן סבירין וכו' הוא תירוצו דהמקשה הקשה

משום דנמשזי אינו מואר דכלה פקולה להעיד לחמותה ולזה מתרץ לא כן וכו' וממילא דכלה פקולה להעיד לחמותה אך דבר ר' חנינא אינו להם פתרון וסב"ע מחק אמר ר' חנינא ונ"כ אין שום פירוש לזה ונלע"ד דר' חנינא מתרץ תירוצו אחר דאסילו בלא זה שאלמנו דכשהן אינן נאמנות עליה כמו כן היא אינה נאמנת עליהן ג"כ א"ש במשנתינו מה שאינה נאמנת על חמותה וס"פ תיפתר שהיה חמיה כן וסיימה כלומר דוודאי כשתבא להעיד שמת חמיה י"ל דנאמנת אבל בכאן הא בזה להעיד שמת בעלה ומה היה לה לספר שאח"כ מת חמי הלא לא בזה בשביל זה אלא דהעניין כן הוא דאין כוונתה כלל להעיד לחמותה להחריש אלא דמייירא דכאן במקום שמעידה על בעלה היה חמיה כאן וכולם סבירו אותו וסיימה כלומר וסיפריה להם כדמצינו בש"ס לא סימנו קמיה ופירושו שלא סיפרו לו ועיקר ההירוצו שאת סיפרה בתורת מעשה ולא בתורת עדות לפיכך אין מתירין את חמותה ע"פ עדותה שהרי לא נתכוונה לעדות כלל. כנלע"ד.

הלכה ד שם ע"ב [שם הלכה ה'] אין בה אלא משום ויהם כהונה וכו'. עק"ע וס"מ ומאד דחוק ונלע"ד דה"פ דהא דתנן כל שילא מעט נגט אסורה לחזור לו דדינה כגרופה וגרופה הא אסורה לכתן אין בה אלא משום זיכוס כהונה אבל ב"ד אין מזהמין אותה במדינא כיון שהיה מילון אחר הנט נתבטל כנס ובמהניתן הא המילון בסוף ועל זה ב"ר יוסי בר בון ואמר והוא שיהיה הנט בסוף כלומר דאם הנט היה בסוף נס ב"ד מזהמין אותה ופוסלין אותה מכאונה:

פרק יד הלכה א דף ע"ה ע"ב [ס"ח ע"ב] מתניתא בשקידשה בבסוף וכו'. כבר האריכו הנמק"י והג"י בס"ס קכ"א ומפרשי הירושלמי

דהעניין מתמיה ולא הוכיר זה אחד מהפוסקים ויש על זה קושיות רבות ולכן נלע"ד דנס הירושלמי אינו מחלק בין קדושי כסף לקדושי ביאה וס"פ דכנה זה שאמרה המשנה כשם שכונס ברהמייה וכו' אין זה עיקר הפסע דלכן מותר לגרשה דטיקר הטעם הוא דכיון דרבנן תקינו לה קדושין תקנו לזה נס ג"כ דאל"כ לא יסאו אותו ואותה וזה שאומר כשם שכונס וכו' ה"פ דלכאורא מילתא דתמיה הוא ואך אפשר לגרש בלי אומר ודברים ולזה אומר שאין זה תימא שהרי נס הקדושין הוא בלא אומר ודברים ולכן אין תימא שבנס כן הוא ועל זה אומר הירושלמי דהרביה הוא מקדושי כסף וזכו כוונת המסנה שאמרה כשם שכונס ברהמייה וכו' אבל מקדושי ביאה ליכא ראייה זו שהרי יש בזה מעשה ואינו דומה נגט אלא הראיה הוי מקדושי כסף אבל לא לדינא קאמר לה דהדין הוא גס בקדושי ביאה ומסעט שכתבנו דזה וזה תקנו רבנן:

דף ע"ו ע"א [ס"ט ע"א] מאן דאמר מפני גרירה אסור. עתוס' יבמות [ק"ג: סוף ד"ה יתה] מה שכתבו בשם ר"ת ונ"ע:

הלכה ב דף ע"ו ע"א [שם ע"ב] נראין הרברים בפיקחת שיש בה דעת וכו'. כל העניין אינו מוזן כלל לפי' הק"ע והס"מ וביותר מה שאומר לקמן ור'

חנינא סבר מימר נפקת שהשיא אביה ונתחרשה ר' יוסה וכו' נקנסה וכו' א"כ ר' חנינא מייירא בגדולה פקחת ואין ישיאנה אביה הלא אינה נרשית האב אך י"ל שהיה נערה קידם נגרות ועודנה נרשית אביה אבל עיקרי הדברים מוקשים ונלע"ד דה"פ דר' חנינא מקשה אטעמייהו דרבנן שאמרו לריב"ז דלכן אם נתחרשה היא אם רצה להוילא יוילא אף שגאמח פקחת מטעם שאשה מתגרשת שלא לרזונה ומקשה ר' חנינא דלא דמי דפקחת שיש בה דעת וודאי אין הדעת מעכב אבל חרשת שגאמח נפקחותה לא תנא אלא לדעת כלומר ודעת אין לה לפיכך לא תנא כדברי ריב"ז וזהו על דרך כל הראוי לבינה וכו' ומקשה הירושלמי על ר' חנינא ולא עדות היא ואף זו כיוצא בה ומסיפין על העדות כלומר הלא ר' יוחנן בן גודנא העיד על חרשת שהשיא אביה שהיה יושא נגט אף שהם קדושי תורה ומוזיזין על העדות בתמיה כלומר וקי יש בזה הוספה על העדות ואין חולק ר' חנינא

בסיד מליך מסכת יבמות

ותיך

[שם] ונפלו לה לאחר מיכאן וכו'. ע' נרא"ס ריש הכותב שמתפק במאי קמירא אס כשכחז לה קודם הנשואין או כשכתב לה אחר הנשואין :

[שם] אלא לא כתב לה שנייה וכו'. פעות הוא וכו' אלו לא כתב לה שמה אין לו אכילת פירות וכו' כנ"ל :

פרק יא הלכה א דף ס"א ע"א [נ"ד ע"א] מתניתא פריגא על רב וכו'. אינו מוכן הא במכנה ליכא זיואת המת שאמר אל תקברוני מנכסיי ואי משום דפשיטא ליה דלאמירתו אינו כלום א"כ ליפריך ליה בלאו הכי כמו שמקשה ר' אימי ומה שייכא למשנתיו וכן מה שאומר פתר לה באומר קברוני למא ליה אמירא וה"ל לומר פתר לה בשלא אמר אל תקברוני וגם מה שמדמה בעל חוב לזה אינו מוכן שהרי לבעל חוב גניע ממנו וכל הסוגיא עמומה ונראה דרב מיירא בשכ"מ דדבריו ככתובין וכמסורין וכיון שנתן כל נכסיו במתנת שכ"מ לאחרים הרי זוכין מיד לאחר מיתתו כשהפסד ואין מוילין מידם לקבירתו ולכן מקשה ממתניתין בפשיטא שנס יורשיה יורשין מיד כשמתה ולמה חייבין בקבורתה ולזה מחלק בין תשכו ללא תפסו ובתפסו ג"כ דווקא משלפין דבקרקה לא שייך תפיסה ואינו מועיל התפיסה ולכן בהלואה בשטר מועיל תפיסה לסי שמשועבדת לו מן התורה :

פרק יב הלכה א דף ס"ד ע"ב [נ"ז ע"א] במה הוא מתחייב לה רבא בן וכו'. גם מכאן נראה ברורה למה שכתבנו לעיל ריש פ' אע"פ דאין הכוונה שסבור שחייב לו ונמצא שאינו חייב לו דא"כ אין זה דמיון לבאן דכאן ליכא פעות אלא דה"פ שידע שאינו חייב ומ"מ התחייב עצמו ע"ס :

פרק יג הלכה ח דף ע"א ע"ב [ס"ג ע"ב] יכול הוא מימר ליה דידי אנא בעי וכו'. אינו מוכן הרי אס לא הוה מוכר לו ממילא שהיתה אצלו ונ"ל דה"פ דידי אנס בעי ולא יותר ולכן מכריחה כדי לנכותה ואין ראוי שתהיה אצלי קרקע אחרת ומסיים ולא עוד כלומר לא לבד הרצון אלא דגם לית בחילי פשין טרחתהון דתריי :

הלכה ט שם [ס"ד ע"א] ארא בנין דתנינן אדמון אומר וכו'. עק"ש ששיבש והביא והפ"מ פירושו דחוק ולענ"ל ס"פ דמתרין דרבנן דאלמון מודים שיא מנה כנגד מנה כלומר דסם מיירי כשהחוב של הסני גדול מכראשון דאל"כ לא שייך נבייה כלל כיון שיא מנה כנגד מנה אך דמ"מ קשה הלשון דזה גובה שטר חובו וזה גובה שטר חובו והרי רק אחד גובה המותר ולזה אמר אלא כגון וכו' כלומר דלכן אמרו חכמים נפון זה דבשביל דאלמון רוצה לטעות להשגי מווייף וצטענהו דאלו הייתי חייב לך וכו' ולזה אמרו חכמים שאינו מווייף ופיהם אחת וזה גובה וזה גובה ומיהו לעניין עאס כגבייה אינו נוסר רק אחד מה שחזון יותר על האחד :

הפ"מ לפי המסקנא לא אמר ר' יוחנן בן אלא דמוילין מידו והנירסא במשנה שלה וכדאמר ר"ל בש"ס דילן [פ"ב:] אמנם הדבר היותר מתמיה והרי לפי המסקנא מוילין מיד הירש כשתפס וא"כ איך אמרו חכמים גבי תלושין מן הקרקע קדם הוא זכה והלא מוילין מידו ולכן נלע"ד דהר דגא דפירות אינו נוגע לכל דיני תפיסה דאף אס בכל הדברים מוילין מיד הירש מ"מ בפירות שעיבר הוא הקרקע לא חיישין אס תפס הפירות ולכן גם במחזירין לקרקע אס תפס אין מוילין מידו וכן הוא לפי המסקנא אבל שארי דברים כמו מעות ומטלטלין אס תפס מוילין מידו ובכאן ה"פ שהירושלמי שואל אף בבעל חוב בן כלומר שיש עליו בעל חוב ובא הירש ותפס אס מוילין מידו אס לאו ולא לעניין כתובה מיירא ופשיט ליה לא בן תמי יורש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס מוילין מידו ור' אחא בר עולא פליג ואומר כשמיניה מן הדא וכו' ומבאר והולך מן משנה דערכין פ"ו הקדים תשעים מנה והיה חובו מאה מנה מוכיף שיד"לניר וסודס וכו' דסם מיירא בהקדש ובעל חוב והקדש הוה כיוורש כמו שאומר הוא גזרר הוא יורש וכשם שאס תפס הקדש אין מוילין מידו והיינו הגזר כשתפס אף יורש כשתפס אין מוילין מידו ולזה דברייחא שביא דירש ובעל חוב שקדם אחד מהן ותפס מוילין אותו מידו וזה הכל בקרקע וכלה להעמיד המשנה בשור ודמי לה כמ"ס הפ"מ ואח"כ פריך הכא את אמר מוילין מידו וכו' כלומר דקשיא ממנה דערכין להכרייחא שביא מקודם ומתירן לפי שבורעתה וכו' כלומר דאין פ"ה הכרייחא כיוורש ובעל חוב אלא אמתניתיו קאי בשומרת ינס ויורש ובעל חוב כשאחד מהן תפס מוילין מידו מלד השומרת ינס ולא מיירא בפירות אלא בקרקע אך דבקרקה לא שייך תפיסה אלא מיירא בחילנות קולאים ולכן יכו את כחה שמוילין מידם משא"כ בפירות דבפירות אין מוילין מידו כמ"ס מקודם ומביא נראה ותמי בן אילנות וקולות וכו' מוילין מידם, כלע"ד פירושא דהך סיניא :

הלכה יא דף נ' ע"ב [מ"ה ע"א] ארוסה שמתה וכו'. ע' מה שכתבנו על הגליון ביבמות פ"ד הל' ד' :

פרק ט הלכה א דף נ"א ע"ב [מ"ה ע"ב] כתב רה מן האירוסין ומן הנשואין וכו'. וזה פשיטא דגם בסתם הוה הכוונה על אחר הנשואין כמ"ס רש"י והר"ן דלאחר אירוסין הלא גם בלא כתיבה אפילו לב"ס אס מכרה ונזנה קיים ובהכרח נ"ל כפי' השני שכתב הפ"מ שכתב לה פסע שני לאחר הנשואין אבל גם זה תימא דכתיבה שלאחר הנשואין מה מועיל הא לאחר הנשואין אינו מסתלק בדין ודברים ולכן נלע"ד דה"פ שביאר לה דין ודברים אין לי נכנסין בין מן האירוסין בין מן הנשואין וכיון שלא היה צריך לבאר זה אמרין דלישנא יתירא לפשוני אחא וזהו שאומר פלונתא דב"ס יב"ס כלומר לב"ס יש לרבות יתירא דלישנא ולא לב"ס ומפרש על דעתיה דב"ס דס"ל דלאחר אירוסין תמכור לכתחלה גם כאן תמכור לכתחלה אפילו אחר נשואין אבל על דעתיה דב"ס דאחר אירוסין לא תמכור לכתחלה ורק אס נתנה ומכרה בדיעבד קיים אין נכאן מה לרבות דהא בלא זה ג"כ תנן אס מכרה ונתנה קיים :

בס"ד סליה מסכת כתובות

מסכת גיטין פרק א ב ג ד

שם [שם ע"ב] אימתי קיש אותו כשנים בזמן שהוא מעיד על הכתיבה ועל החתימה. כלומר כהוא מעיד על הכתיבה ועל החתימה עשה כשים אבל כשמעיד על החתימה בלבד לא עשו אותו כשים ולכן בלחם כשים פנימוכו א"י כלום לומר אבל

מִיכָל הַמַּיִם לִירוּשָׁלַיִם נִיטָן פֶּרֶק ד הו ח

בס"ד מליק מסכת קדושין

מיכל המים לירושלמי

מסכת סוטה

אזכרה מן מנחת מרחשת ונשומר ונכסוסה בשנים כתיבא אורכה עומד כתיב ויחזק
הכין את אורכה מנחה ומשנה ונכסוסה כתיב וקמן הכין את אורכה. ויידא אמר
דא. וזו שם אמירא שקראוהו ויידא ואומר דילפין זה מהדרש בקודש ובהנח לרבות מנחת
העומר להנחה והקריבה לרבות מנחת סוטה להנחה וסרי כתיב בתריה וכוונתה וכו' כרי
תפירש ששניהם שירים נאמרים:

הלכה ה דף ע"ב (פ"ו ע"ב) זו מורה רא שבאור זה עדים וכו' עד סוף
העניין. הרבה פירושו הק"ע והפ"מ ופירושו דחוק מאד ונראה לע"ד

דכ"ל זו פסוקה לא שאלו לא עדים שהם עמאח אחר ר' יוחנן כן חזן קיימין כששנה ולא
דקו אותה במים שלא תאמר עדי שקר כן לפיכך לא נדקו אותה במים אלא מימר לך
שאלו במים בודקין אשה שהיא אכורה לניהול כל"ל ואח"כ צריך לנרסם אם לא נעמאח וכו'
כמו שיתבאר וכו' ד"י יתכן דא לתרץ דלכאורה זה שאומר זו טהורה לא שאלו לא עדים
שהיא טהורה מאי קמ"ל פשיטא כיון שיש עדים שטמאה היא לזה מבאר ר' יוחנן דקמ"ל
דלכאורה כיון ששאלו והמים לא נדקוהו הרי נראה להדיא ששנים שקרים הם וזהו שפירש
ומותרת לנעלה וכו' דלמי כן יהיא אכורה לנעלה ומה שלא נדקוהו במים משום שאלו
המים בודקין אשה שנתאסרה ע"י עדים. ואח"כ צריך לנרסם ואם לא נעמאח האשה וטמאה
לא שאלו לא ימות כלומר זה שהורה מעידה שטמאה היא ומותרת לנעלה זו פסוקה ולא
שאלו לא ימות כלומר עם הודלי מותרת לנעלה כאלו נדקוהו במים מ"מ יכול להיות
שהיא טהורה אלא ימות תלה לה ורק שבעל ח"ל נחש לזה כדדרים לקמן ונקא האש
משון וקא מליה שון כרי לא נדקוהו במים ועוד מאי מסיים האש והאשה היאה תשא
אז ענה איהו שון ח"ל דאש שמי תשא כעל שאלו תלה לה וזהו דקוהו במים כן והאשה
היא תשא את ענה ואומר הירחלמי ואח"כ כמאן דאמר כזכות תולה ואיהו ירדת נכח
כמאן דאמר כזכות תולה ויכרת כלומר דלמאן דס"ל כן ליתא לדרשא זו דממ"נ אם יכרת
כרי אכירה לנעלה ואם אינה יכרת כרי טהורה הוא ואמר ר' יודא ואח"כ כמאן דאמר
כזכות תולה ויכרת [כ"ל] ולמה לא הוכרה מפני שהלה לא ימות כלומר שעדיין לא הגיע
הזמן שתהא יכרת לזכות תולה לה עד זמן רחוק ולא תהא יכרת ומ"מ הגעל אין לו
לחוש כדדרים אה"כ וקא האש משון וכו' וכו' שפירשנו:

פרק ד הלכה ה דף ע"ב (פ"ו ע"ב) אם באלמנה דבהן גרול בבר בתיב
והביא האיש וכו'. הק"ע מחזק זה והפ"מ דחזק כזה ולע"ד
נראה דהנה בכל דא שהיה שכלל הס"ס י"ם לא ראי י"ם כדאי זה ונבאן ללאורה ליהא ולכן
נראה דגם כאלו איכא ויכתיב לא ראי אשה איש שהעבירה חמורה שיש שום מיתה משא"כ
בניחא פסולין דלמי אלא מלקות ומביא מאלמנה לכ"כ ק"ד גם כזה י"ל דכיון דכתיב
בסוטה שיתולה אל הכהן לבודק ש"מ שיש קדושה ויחידה נכבדה שיש בזה נדקוהו את
העמאח משא"כ ביאת פסולין וא"כ י"ם לא ראי אשה איש כאלמנה לכ"כ שיהא חמורה
משא"כ אלמנה לכ"כ ולא ראי אלמנה לכ"כ כא"כ שהוא קדוש יחיד כדא שהיה שכן
כל שסורע פסול ביאתה פסולת כל"ל ולא יחיד לזניחיהו אין זה רק לר' יוסף ולא לרנן
וכיורשנו קולר כדכרנו:

פרק ה הלכה א כ"א ע"א (כ"א ע"א) והא תנינן בשם שהמים וכו'. נראה
דזה צריך לנרסם קודם אמר ר' תנאומה שמיא מקדש המטה
ור' תנאומה אמר רנו על זה שנתמארה וכן משמע בחז"ל ע"ש:

[שם] היא על ידי שדרכה ריאהר וכו'. אין שום הכנה לזה לפי פ"י. הק"ע והפ"מ
ומראה לכ"ד דזה קאי על מה שאמר שהמים בודקין גם אותו א"כ מה נאמר כשהמים
נדקו רק אותה ולא אותו ולא אמר דהיא על ידי שדרכה ליהא כן לו בין לאחר כלומר
דאפילו אם זה שקיף הכהן על ידו לא נעלה ואחר נעלה נ"כ היא נדקתה אלא הוא
לכשתשתה הוא נדקו כלומר אם אותה נדקו המים ולא אותו א"כ אמר שיתנה עם אחר
ולא עם אותו שקיף לא ולכן לא נדקוהו במים וזהו שאומר אלא הוא לכשתשתה הוא נדקו
כלומר דאפילו הוא הנדקתה לכשתשתה דאש נדקוהו המים היו שיון שבעלה ואם לא נדקוהו
המים היו שיון שלא הוא אלא אחר נעלה ולכן נדקוהו המים ואח"כ שאלו ליהא"כ אם
איתו נדקו המים ולא אותה ואע"פ דלקמן חקר בזה ק"ד לקמן חקר א"כ י"ם לחלות אלו
בזכות ונאמרה המסקנה שם אי אמר שם אחרים נסירה כמו נבאן וא"כ דפריך לקמן על
הירוח זה מעשה גישה יאה מותר בזה ומתוך תפירה שיהא הוא שוגג ויהא מודה אמנם
זהו ודאי לענין דרין שיהא מותר בזה אמרין שמה שיהא הוא שוגג וכו' ולא מתירין לה
לכנהא אלו אלא לענין עיקר נדקתה המים ודאי דין הוא הדין נדקתה גם אם
ינחה עם אחר וזהו א"כ נדק מפני שלא ינח עמה ושמה תשאל יתבאר מי שבעל עמה
א"כ אמר לך כרי אין יודעים מי הוא ושמה אינו נבאן או שזה שהורה אמרם שהמים
נודקין גם אותו וזה כשנעלה למי שקיף לה דווקא:

הלכה ב כ"ב ע"א (כ"א ע"א) שליש שלישי בא מחמת שרץ אכור לעשויה הרימה
וסותר לעשותו קדש וכו'. הק"ע והפ"מ מהפכים הנראה מותר לעשותו
חרומה ואכור לעשותו קדש וכל שמיא פירושו דחוק ולע"ד נראה לקיים כדכרנו כמו

שהיא לפיכך והפ"מ שיהא כזה מחמת שרץ אכור לעשותו חרומה כלומר אם שרץ
החולין על ספרת חרומה י"ם בזה שלישי אפילו לרנן דר"ע דכ"כ ס"ל לר' יוחנן בחז"ל
[לד:] נאמר אמר ע"מ וממילא האכור לעשותו חרומה אלא מותר לנשואה קדש כלומר
אם שרץ את החולין על ספרת הקדש אין בזה שלישי דין מותרת בחולין שם ולכן
ממילא מותר לעשותו קדש ופריך ר' ישיה קומי ר' יוסף משמא נדקתה וזהו אמר הכהן
כלומר וברי שלישי ששה נדקתה ויהא חמורה מחרומה וא"כ א"כ אכור להחמיר
בהרומה ולהלך נדקתה אכור ליה משום מפלה כלומר כיון דדבר זה נעשה על ספרת חרומה
או על ספרת קדש הוא מפלה בעלמא אין לחוש בזה שמתמארת בתרומה ולא נדקתה ועל י"ם
באו כלה לנשואה על ר' יוסף ר' שמואל מקשה עליו הלא עיקר שומאח רביעי נדקתה
הוא מפלה וא"כ כיון שזה זה הוא מפלה ס"ל להחמיר נדקתה וכן הקשה ר' יוסף עליו ור' יודן
מקשה עליו דאפילו לרנן דאמרי אין שלישי בחולין וזהו כמו דכרנו ודאי יאמרו כן ור' יודן
אמר זה מסביר בעלמא לפיכך א"כ ר' יוסף [כ"ל] ולית א"כ צריכין שמעון ליה מן בר כ
רב כלומר סברה כו' בלא ראייה י"ם לנו לשמוע מאלו גדול דלא כינוי מקבלין זה:

הלכה ב כ"ב ע"א (כ"א ע"א) שליש שלישי בא מחמת שרץ אכור לעשויה הרימה
וסותר לעשותו קדש וכו'. הק"ע והפ"מ מהפכים הנראה מותר לעשותו
חרומה ואכור לעשותו קדש וכל שמיא פירושו דחוק ולע"ד נראה לקיים כדכרנו כמו

שהיא לפיכך והפ"מ שיהא כזה מחמת שרץ אכור לעשותו חרומה כלומר אם שרץ
החולין על ספרת חרומה י"ם בזה שלישי אפילו לרנן דר"ע דכ"כ ס"ל לר' יוחנן בחז"ל
[לד:] נאמר אמר ע"מ וממילא האכור לעשותו חרומה אלא מותר לנשואה קדש כלומר
אם שרץ את החולין על ספרת הקדש אין בזה שלישי דין מותרת בחולין שם ולכן
ממילא מותר לעשותו קדש ופריך ר' ישיה קומי ר' יוסף משמא נדקתה וזהו אמר הכהן
כלומר וברי שלישי ששה נדקתה ויהא חמורה מחרומה וא"כ א"כ אכור להחמיר
בהרומה ולהלך נדקתה אכור ליה משום מפלה כלומר כיון דדבר זה נעשה על ספרת חרומה
או על ספרת קדש הוא מפלה בעלמא אין לחוש בזה שמתמארת בתרומה ולא נדקתה ועל י"ם
באו כלה לנשואה על ר' יוסף ר' שמואל מקשה עליו הלא עיקר שומאח רביעי נדקתה
הוא מפלה וא"כ כיון שזה זה הוא מפלה ס"ל להחמיר נדקתה וכן הקשה ר' יוסף עליו ור' יודן
מקשה עליו דאפילו לרנן דאמרי אין שלישי בחולין וזהו כמו דכרנו ודאי יאמרו כן ור' יודן
אמר זה מסביר בעלמא לפיכך א"כ ר' יוסף [כ"ל] ולית א"כ צריכין שמעון ליה מן בר כ
רב כלומר סברה כו' בלא ראייה י"ם לנו לשמוע מאלו גדול דלא כינוי מקבלין זה:

כ"ב ע"ב (כ"ב ע"א) אי מה יהיה שפיק לישמא את אהרין וכו'. כל העניין תמום

לפי הק"ע והפ"מ וביחוד דקושה ר' תנאומה הוא לפי דיעה ויחידא
בתוספתא ולכן נע"ד דה"פ דר' תנאומה דלכן חזי שבושין קמח משק חולין כדקיי"ל
כל הסופר את החרומה משק חולין לזכות חזקין לזכות חזקין וכו' מידים ואומר אי מה יהיה
ספיקן למאח אחרים פסולת א"כ שיש ספיקן למאח אחרים פסולת וכו' וסבור נאמרה דהשני כיון
שמומאחו מן הסבור מחמירין בספיקן לענין למאח חזקין ואין זה דומה לספק דברי סופרים
דמחמירין דכר דכר שפיקר שומאח מדבבן כמו אכל חולין שפיקר אכל שיש שפיקר מן
הסבור שפיקרן לענין למאח וזהו דתניא בתוספתא שהיה הס"מ כשם שאוכל
אוכל רחוק וכו' ק"מ חזקין בטעמין באלו וכו' ה"פ ק"מ חזקין בטעמין באלו כהה"ל האוכל
אוכל רחוק ששומאחן מדבבן ולכן שאלו אי מה יהיה ספיקן כלומר דכאמח מלך להחמיר
בשני בספיקן ולזה התיב ר' תנאומה לר' תנאומה על ר' תנאומה על ר' תנאומה על ר' תנאומה
שאלו לרבות בזה שני ימים וכן הקשה כרי אוכל חולין שפיקר שפיקרן שפיקרן

פרק א הלכה א דף א' ע"א (דף א' ע"ב) דבר שהוא מרגיל לבא לירי
ערובה. ותימא למד לא אמר טעם על מה דמקנה ע"פ עד
אחר לו ע"פ טעמו ונע"ד דבר טעמות נפל כאן וזה שכתוב לקמן על דברי ר' יוחנן
מ"ס דר' יוחנן וכו' אין מליה אלא בעדים ואח"כ כתוב ומקנה ע"פ עד אחד או על
פי טעמו ומעלה בו בקיומו שפירשו הק"ע והפ"מ שאין שום הכנה לזה ובדבר הוא שכתוב
נעתיקה שם וזה שייך מקודם לדברי ר"ל דלכן ס"ל דמקנה ע"פ עד אחד או על פי
טעמו משום דכתיב ומעלה בו בו לבדו כלומר שבו קינה לה שלא תספיק ע"פ פלוני ויהא
מעלה בו ונכתרה וממילא דכ"ס עד אחד כמו שזכרנו לקמן דעד עדיף מהוא טעמו:

שם ע"ב [שם] אין מציאה ארא בעדים מה מקיים ר' יהושע ערוה שהיא באה
בכת דבר. כל"ל וזה שכתוב ומקנה ע"פ עד וכו' עד בקיומו טעמות הוא
ושייך לדברי ר"ל כג"ס דלדבר הקודם והפ"מ דר' יוחנן דר"ס דבר זה הקיומו דקיומו
זה ע"י דיבור שאומר לה אל תספיק וכו' מלא אין מליה אלא בעדים כלומר למעלה
אדבר דבעינין עדים ולמדנו דקיומו בשנים אכל על כתיבה ששנים עדיין לא למדנו שהרי
שפירשנו למדנו לקמן מקרא דונתרה ויהא נעמאח ומניין דנעמאח ולזה אמר מה מקיים
ר' יוחנן ערוה כלומר מניין למדנו לנפירה שיהא בשנים ערוה שהיא בזה מכה דבר
כלומר דודאי לא על שומאח ממש שיש עדים שבעלה קאי קרא דערוה דא"כ אפילו בלא
דבר ויכינו בלא קיומו נאסרה וכיון שכתרה אמרה ערוה דבר ערוה שבה מכה דבר
ואי לא דבר לא היתה ערוה בע"כ שום הוא סתירק שאחר הקיטו ונאסרה בכתיבה
וזהו כוונת ערוה וברי ממילא דגם על זה קאי כי מלא ואין מליה אלא בשנים [כללע"ד]
והק"ע והפ"מ מרנו בזה ולפ"מ א"ס]:

[שם] מפיו ולדבר וכו'. כהנא צריך לנרסם ולומר מפיו:
דף ב' עמוד ב' אני אומר שרץ נק"ע ע"פ ופ"מ שדנריהם תמיהים ולע"ד תמיה
היא כלומר וכו' אני אומר שמה ששרו בתמיהם הא עכ"פ שני עדים העירו
על שתי שערות:

הלכה ב דף ג' ע"א [שם] אין סתירתה כלום. כלומר בתמיהם למה אינו כלום
וכן דיברה אחת מימר לך אפילו דיברה וכו' ומותרת בתמיהם פשיטא שכן
הוא ומאי דבזכא [זו ומתוך] לכן נקי כלומר דכאמח אחר לה אל תפייסיה וזה אל
תדברי אלא שכתבה לזון נקיים נקיע אכל דיברה פירושו דיבור ממש ע"ש:

[שם] אר תיכנסו לבית הכנסת ובנסת עמו. אין שום הכנה לזה לפי כ"מ ונעל
ק"ע לא פ"י כלום ולע"ד ה"פ דר' יוסף ס"ל דאפילו ממה הוא קיטו וכו' הכ"מ
כפ"ל מוסרס כל' ג' ע"מ וממילא א"כ כשאמר לה אל תכנסו לכנסת הוא קיטו ואמר ר'
יוסי דעמו נכנסת כלומר עם הבעל דמה ודאי לא היתה כוונתו שהרי בפניו פשיטא שלא
תעשה כלום ואומר ר' מנא דווקא עמו ולא זה אחר זה ור' אבין אמר אפילו בזה אחר
זה אין קפידא וזה שאמר מכל מקום וכו' דללקמן קאי כמו שיתבאר בס"ד:
דף ג' עמוד א' סבל מקום יש רגלים לדבר וכו'. כלומר שלא תאמר מקום סתירה
הוא דווקא במקום סתירה דלמי כן דהכל תלוי לפי הזמן וכל מקום
כשנתייחדה עמו כרי זו אכורה ויכינו אפילו לפלגא רק כשהיה בלילה לחורבה ולמנוחות
פלגות אפילו ביום ולא תאמר דווקא מקום סתירה ממש כמו חדר שגבית דאפילו בזה
שכתבנו מקרי נגלים לדבר ואסירה:

[שם] מיריהו דרבנן פריגין וכו'. לוי' קמ"ע והפ"מ פליגי על לוי' דקוסה ותימא
לומר כן דכלל הס"ס אמרין דהפך ומהא דרבי' מוסרס גמריין לה ור' יורקן
נעמאח סבור כן בעמ"ס [ג'] לך נראה לפיני רק על י"ם דזה נכאל דזה לא גמריין
מוסרס אלא מוסרס וכו' כה"פ דמה"פ:

הלכה ה דף ו' ע"ב (ו' ע"ב) וישפוט את ישראל מ' שנה וכו'. כבר דיברנו
מתמיהם הנדולה היתה ונע"ד דודאי נבאן טעמו הוא ונ"ל כ' שנה א"כ
שקושה היא כיון דבזכר נכנסים שוף ס"י ס"ו ושפ"ס א"כ ישראלי נמי כשנתייחדה עמיה
שנה א"כ מאי הוי דכתיב בנפ"ק ס"י ס"ו וכו' שפ"ס א"כ ישראלי נמי כשנתייחדה עמיה
ולא מנינו כלל השפטים שיכתוב שני פעמים כמה שפנו ולזה דרש דהפסוק השני עניין
אחר הוא מהפסוק הראשון דקאי על לאחר מותו שבו מתיראם ממנו עשרים שנה גם
לאחר מותו והפסוק נפל שיהא כתוב צירוף שפ"ס א"כ ישראלי נמי והסוטה על סוף
הפסוק כמו וכו' ופ"מ דהפסוקים על כ"מ לומר מ' שנה:

[שם] ר' חנינא אמר בחורבין גדולה היה יכול כבדיון וכו'. אין לזה שום הכנה
ונע"ד דכ"ל יכול כבדור כלומר שכל הכשרות היו ביחד ואין זה נ"י ולזה אמר ר'
דיון דיון היה עשוי כלומר פלגות פלגות כפני טעמן שכל מקלח שערותיו היו מן כלום

הלכה א ט' ע"א (ח' ע"א) והוא מעוכב מלשמוח עמה בפריש עליה הוץ
מדערה. קמ"ע כזה דה"פ אחר יכול להפריש עליה הוץ מדערה ולא
ידעתי מנ"ל לומר כן וברי נאמר ליה פ"ס דשמה ונראה שפסוקה דאחר אינו יכול
לפריש עליה הוץ מדערה:

הלכה ב דף י' ע"א (ט' ע"א) כולה דרבנן מאן דמר וכו'. הק"ע והפ"מ פירשו
דכרייתות לא פליגי אלא כאלו נכתבה וכו' דיעבד ולע"ד לא נראה כן
אלא דפליגי דמר סבר כיון דלא נענין חרשה אלמא שכתרה כקפידה שלא יאה נאה וא"כ
גם בתפוסה מותר ומר סבר נהי דחדש לא נענין מ"מ נקי בעינין ומפיהם לא הוא נקי
ומותר דכר ופסול ומפיהם פירשו דנעשה שחר המהם הפסחים:

[שם] עמוד ב' והא דרבי' ככתב שבו. כן כתיב שאלו [כמו כאלו] לא ממוכס ולא מידק
אלא ציוניו פהר לה באל"ף שכן מאל"ף שכן בתי"ת שכן מני"ח שכן כ"ל
כלומר האל"ף כאלו כתב מאל"ף כאלו וכו' שאלו כזה מני"ח שאלו:

הלכה ה דף י"ב ע"ב (י"א ע"ב) רבנן אמרין אמר רב מנא וכו'. כל
העניין דחוק מאד לפי הק"ע והפ"מ ולע"ד נראה דה"פ דהנה מלכין
שירושלמי שאומר שומרת יבם שזינתה ר"ל אחר מותרת לניהול ריב"ל אחר אכורה לניהול
משמע לנדיא דפליגי ולזה באו רנן ואמרו ב"ס ר' מנא דא"ל לומר דפליגי ומביא לזה
שני ראיות האחד דלא כן אמר וכו' ב"ס ר"ל שומרת יבם שומרת מותר באלה ולא פליגי
ריב"ל על זה וברי לדבריו דלאכורה לניהול דיניה כערוה פשיטא דכשתהא אכור באלה
כמו כל בעריות וראיה שיהיה נזין דתנין זה הכלל כל שתיבעל וכו' וא"כ אם נאמר דר"ל
פליגא פשיטא אחר דמותרת לניהול בין לר"ס בין לרנן א"כ מתמתין מני לא ר"ע ולא
רנן אלא כינוי מאן דמר וכו' רנן ומאן דמר וכו' ר"ע כלומר אלא ודאי דלא פליגי
ור"ל אחר לרנן וריב"ל לר"ע ומשנתני איהא דר"ע ולכן לא פליגי ריב"ל על כך דר"ל
דשומרת יבם שומרת מותר באלה דלמאן קאמר ר"ל לרנן וכו' ריב"ל כדכרנו:

פרק ג הלכה א דף י"ד ע"א (י"ג ע"א) ולצורך אית אמרת וכו' עד סוף
הסוגיא. עק"מ ופ"מ ולע"ד ס"פ דפריך על הלימוד הקודם

דאש אינו פניין וכו' וכלה לנרסם ליתאמרת כלומר שאינו מותר על אש אינו ענין וכו'
וכ"כ הק"ע ור' יוסף כ"י ר' שון מקשה קושה אמר על דרשא דר' יוחנן ב"ס ר' שמעאל
וא"כ לקושה ר' ירמיה הקודמת שמקשה חמיה היאך אכרתי וכו' אלא דילפין אכורה

מיכר המים לירושלמי

מסכת נדרים

על נדרים לא שייך לנדור על אחרים על אחרים ועל אלו אמרם הכריתיהם זה חומר בשבועות
מנדרים אבל לא על שבועות שגנו ואמר ר' בל בשם שמואל וכו' וזהו כדרך הירושלמי
שאמר שכריתא משנה לשבועות שבועות חלה גם על של אחרים מפרש דלאו כלל ענין כן
הוא דבשבועה שנתן פלוני לפלוני מנה לא חל מפני שאינו בלכבא וזהו נגמר הענין ואח"כ
מביא כך דר"ם בן לקיש וקאי על פלוגתא דבי"ט וב"ה במשנה בראש חודש אולתין תאניה
וכו'. כ"ל: ד

הלכה ד דף יוד עמוד ב' [ש"ע א'] הריא אמרה עבר ופתח עד דב"ש מותר
וכו'. דברי הפ"מ המובין והק"ע גורם אסור ולענ"ד נראה לקיים הגירסא
וה"פ דהנה במשנה מקודם נחלקו ב"ש וב"ה אם מותר לפתוח ואח"כ פלוגתא בלכבא
ולכאורא היינו דך שהרי בהבוסתא כיון הוא המתחיל וחרתי למה לי אלא ודאי דבפלוגתא
ראשונה גם לב"ש דיעבד מותר משום שמפני היראה התחיל לנדור לו אבל בסיפא שהאדם
זוה לו לנדור בלאו כבוד ולמה היה לו להסיף ציוו וזהו כוספה בראיו לכן ס"ל לב"ש
גם בדיעבד אסור וב"ה ס"ל דבדיעבד גם בזה מותר מפני שהתחיל היתה בלאו ובראש
דעל נכתלה גם ב"ה מודים שאסור לו להסיף וזה שאמרו ב"ה אף במה שאינו מדידו
וכו' על דיעבד ולא על נכתלה. כ"ל: ד

פרק ד הלכה י דף ט"ו ע"ב [י"ג ע"א] רבי יוחנן בשם רבי ינאי דברי
רבי יוסי בנותן מתנה לעשרה וזה אחד מהם. כ"ל: ד

דף ט"ז עמוד א' [שם] הריא אמרה הבקור בר' יוסי וחייב במעשרות וכו'. כלומר
לר' יוסי כשחזר בו מן ההפקד ולקחה אחר על פי ציווי חייב
במעשרות דמה אמר הפקר לא מתנה כלומר דתורה פקדו הפקר מן המעשר ולא מתנה
וכיון שחזר בו מן ההפקד הרי הוא מתנה ציד השובע וכן אמר רשב"ל אבל תמן אמרין
דאין חייב במעשרות והטעם כיון שיכול לזכות בה קודם שחזר מן ההפקד לא קרינן בזה
ובא לנו וכן דין לענין לקח שכתב ופאה ואח"כ שאל לר' יוסי הפקר לזמן מועט כגון
הפקדוה רק לשבוע וכשתעבור השבוע ולא יזכר בה אחר מחזיר אליו אם ג"כ אמר ר'
יוסי שקודם שזכה בה אחר אינה יוצאה מרשותו אם לאו ופסקו במצרייתא ועיקר הפסיקות
הוא מסיפא דכשחזר יוס מופקדת יוס אחד שבע אחד מחלק ג"כ בין עד שלא זכה בה
אחר או הוא בעצמו ובין כשזכה בה הוא או אחר וזהו שמסיים בסוף הענין דהא פסקו
שחילתא דר"י כלומר עשה נפשה בעשה דאין חילוק לר' יוסי בין הפקר סתם להפקד
לזמן וזה דתלה לה בר' יעירא משום דר"י הוסיף בן לר"ש דינא ור"ל שפסקו שחילתא
למבצרייתא וכו' דס"ל לר"י מפני שהבצרייתא מביעת לר"י וכו' שיתבאר דהנה על רישא
דבצרייתא ס"ל לר' יעירא דלחך ג' ימים אינו יכול לחזור בו ופסקו דלע"ג דלמדינא יכול
לחזור בו לר' יוסי מ"מ מתקנתא דרנן כיון שנתפרסם ההפקד אינו יכול לחזור בו ור"ש
דינא פלוג על זה וזה דתני ג' ימים לאו דווקא ואורחא דמילתא קמני דמסתמא עד ג'
ימים יזכה בה מאן דזכר ואל"ר ר"י כיון דלדידך אין בזה קצוב למה לו להזכיר כלל ג'
ימים והוא לו לחלק בין קודם שזכה בה אחר ובין אחר שזכה בה אחר ואומר דה"פ
דמתניתא מסייע לר"י דממתקן בין רישא לסיפא דבצרייתא תני ג' ימים ובסיפא תני עד
שלא זכה בה אחר ש"מ דלא כר"ש דינא דהא לדידיה גם בצרייתא דהדין כן וקאמר ש"מ
תלת ש"מ שאין חילוק בין זמן מרובה לזמן מועט כלומר דאפילו הפקד לזמן מועט ג"כ
ס"ל לר' יוסי שאינו יוצא מרשותו עד שזכה בה אחר וס"מ שלא חששו להערימה כלומר
כיון דתניא שגם הוא בעצמו יכול לזכות מן ההפקד והיינו שאינו נשאל בתורת חורה מן
ההפקד אלא בתורת זכיה מהפקד ולכן פטור מן המעשרות ש"מ דלא חשו להערימה שיערים
בדך לאו שמרן מן המעשרות וי"ל הטעם מפני מה לא חשו להערימה מפני שההפקד
יחידא שגא יקדמו אחר לזכות בה וכן ש"מ שפסקו וחוור וזכרנו בעלמא מן ההפקד
והגם שזה כליל בהקדוה מ"מ שני דברים הם הערימה וחוור וזכר וזכר ואח"כ מסיים דהא
אמרם כלומר שפסקו בעשה והלאה דר"י משום דל' ועירא אחר לשון זה היא לאחר
שלשם היא לאחר כמה ימים [והירושלמי אינו הולך בשקט ש"מ דין בסוגיא זו כ"ל: ד]
[שם ע"ב] אמר רבי יונה הבין קשון קדמוי וכו'. ע"ק"ע ופ"מ שמשכנין הגירסא
וגם לירשם דחוקים הנדרים ולענ"ד נראה להגירסא כהנה וס"ל דר' יונה
סובר היפך מהקודם ולר' יונה יונה כוונת ר' יוסי דאפילו קדם הפקדו את נדרו אסור דר'
יוסי ס"ל דדעתו גם על מה שהפקד זה שאמר ר' יוסא מקודם לא עלת על דעתו וכו'
זהו לר"מ כמו שיתבאר וזהו שאומר הכין קשון קדמוי כלומר שכן הקשו לר' יוסא הא
הפקד יחיד לא כלומר דזה שאומר ר"מ לעיל כיון שאלם הפקד יאל דבר מרשותו וזה
כשהפקד בפני רבים דאין חשש להערימה אבל בפני יחיד לא מפני שחוששין להערימה
והקשו לו והא תנין והלא מוטל ואוכל וכו' והרי הוא בפני יחיד ואמר לון לא עלה על
דעתו וכו' כלומר ללעולם ס"ל לר"מ דבפני יחיד אין יוצא מרשותו והביתר בכלל מפני
שבשעה שגדר לא עלה על דעתו וכו' כלומר שהיה כוונתו לאסור עליו על מה שלא יפקד
ולא על מה שיפקד ולכן סמך לזה מאמר ר' יונה בשם רשב"י דהמפקד שזה לעשרה
בני אדם כלומר בפני עשרה בני אדם כדמפרש לקמן אינו חוזר בו וזהו לר"מ אבל בפני
יחידים חוזר בו וזהו ראי' לדברי ר' יונה הקודמין כמוהו וזהו שמסיים אמר ר' יוסא
חילא כר"מ ואח"כ אמר ר' מנא בני מה את אמרת לשלשם לפני שלשם כלומר שמקשה
על מה שאמר לר"מ דווקא לעשרה הא גם בפני שלשם יס פירסום כמו שהדין בלשון
הרע דכל מילתא דליתאמרת בפני חלחל לית בה משום ליטא בישא ואל"כ גם לפני שלשם
הוי הפקר לר"מ מעכשיו ומקשה הירושלמי על ר' מנא דא"כ תקשי לך יוסא לר' יוסי
דס"ל דאפילו בפני עשרה לא הוי הפקר מעכשיו והרי בעשרה ודאי איכא פירסום ואל"כ
מאי חמיה לך על ר"מ בשלשם אחר ליה הפקירה בפני שנים וכו' כלומר דמ"מ כן הדין
לר"מ דבפני שנים חוזר ובפני שלשם אינו חוזר ודלא כרשב"י דמריק עשרה דווקא לר"מ.
זהו שאמר לשלשם לפני שלשם וכו' דבר אחד דלשלשם הכוונה לפני שלשם וכן לעשרה הכוונה
לפני עשרה [כ"ל: ד] פירושא דך סוגיא בס"ד:

פרק ה הלכה א דף ט"ז ע"ב [י"ג ע"א] והא תנינן תמן לוקח ביתר וכו'.
הפ"מ פ"י וכן הא דתנינן ולענ"ד נראה דרך על זה שאל

לדניי המשנה ליכא שאלה דנדרים הרגל תמיד מתיר ראב"י ולהעמיד תנור וכו' תמיד
אסור אלא דהשאלה היא לענין לוקח ביתר וכו' ולענין לא ישאילנו ולסך דר"ם בן יקיש
זה שאמר והא תנינן הוה כמו שאומר לכה דלענין שכן הוא לשון הירושלמי ב"מ: כ'
[שם] אמר ר' ארעור המגדר תרגומים בחצר שאינה שלו הרי זו דווקא. כלומר
לדבר זה לגל הרמולין ולא לענין קיימא האחר כדמוכח מדברי ר' יוסי שאמר
ואתא וכו' אם יס לו רשות לגל וכו':

פרק ו הלכה א דף ב' ע"א [ש"ע ע"ב] מהו שיחא בותר בתבשיר. אינו
מוזן כלל וכו' אפסר לומר דתבשיל. הוי בכלל משוין בשלמה

להיפק שפיר י"ל דמעוין הוי בכלל תבשיל דתבשיל משמע כל מין תבשיל אבל שיוכל תבשיל
בכלל משוין אינו אלא תימא הרי משוין אינו אלא פרום אחר מפרטי התבשילין ולפלא
שהמפרשים לא הרגישו בזה ואולי על תבשיל משוין קמבעיא ליה או הכוונה כשיבשל
הא המשוין וכו':

פרק ו הלכה א דף ב' ע"א [ש"ע ע"ב] מהו שיחא בותר בתבשיר. אינו
מוזן כלל וכו' אפסר לומר דתבשיל. הוי בכלל משוין בשלמה

להיפק שפיר י"ל דמעוין הוי בכלל תבשיל דתבשיל משמע כל מין תבשיל אבל שיוכל תבשיל
בכלל משוין אינו אלא תימא הרי משוין אינו אלא פרום אחר מפרטי התבשילין ולפלא
שהמפרשים לא הרגישו בזה ואולי על תבשיל משוין קמבעיא ליה או הכוונה כשיבשל
הא המשוין וכו':

פרק א הלכה א דף ב' ע"א א"ר יודן וכו' שבועה הרי ערי אסור
שבועה וכו'. נראה דיש לחזוק אסור ופ"מ:

[שם עמוד ב] תני ובגדבותם לא אמר כלום וכו'. יש כאן טעות וכל"ל תני כנדבה
רשעים לא אמר כלום שרשעים אין מהנדבין דהא אמרם מכיון שהתנדב
אין זה טעם כל"ל דכן מפורש בתוספתא פ"א דנדרים ע"ג ולא ידעתי למה נדחקו הק"ע
והפ"מ ולפרש לכיפק:

דף ב' ע"ב [ג' ע"א] הריא אמרה שהבשירים נודרין וכו'. ע"ק"ע ופ"מ ודחוק ולענ"ד נראה
דכל זה קושא ה"א וס"פ דהא אמרם שהבשירים נודרין כלומר מדאמר כנדרי
כשירים משמע שגם הבשירים נודרים בהמיה והרי כיון שגדר אינו כשר שהבשירים אין
נודרין לעולם ומתוך מתניתא ר' יודא כלומר דיש נדרי כשירים כמיר אלא חסידים הראשונים
ועל זה סיבה כוונתו במה שאמר הנדרי כשירים ומ"מ לא אמר כלום מפני שכשירים כערכו
אין נודרין כמיר ורק חסידים הראשונים היו עושין כן שהיו צמחים בלדקתם שלא יבטלו
ולא סתם כשירים:

דף ג' ע"א [שם] ר' מנא בעי רמא לי כשמעון הצדיק וכו'. אין שם הבנה לזה
לפי פ"י הק"ע והפ"מ ולענ"ד נראה דה"פ דמקשה על מה שאמר
ואתאי דשמעון הצדיק כר"ם דה"פ לומר כן שהרי ר"ש חלה בחטא דכל דבר שעל חטא
אינו ראוי ולפ"י לא אכל שמעון הצדיק לא חטא חלב ולא חטא דם שהרי באים על חטא
זה אינו יכול להיות דל"כ לא אכל קדשי קדשים מימיו וכו' ה"פ כה"ג ועוד דל"כ מאי
קאמר לא אכלתי אשם נזיר הרי לא אכל שום חטא וזהו אשם שכולן על חטא בזה
ובאמת דשמעון הצדיק לא חלה בעצמו בחטא אלא טעמו שנדדרים תוהים ומתחרמים ונמלא
שזין הקרבן מרצו נמור ולכן לא אכל אשם מיר בלבד דנחטאת חלב ונחטאת דם לא שייך
זה שהחורה חייבתו ואל"כ אין שמעון הצדיק כר"ם וס"פ ר' מנא צני למה לי כשמעון
הצדיק אפילו כר"ם כלומר איך תאמר דשמעון הצדיק אחיה אפילו כר"ם ואל"כ לא אכל
חטאת חלב וכו' בהמיה אלא ודאי כשר שמעון הצדיק בני אדם מחזק הקפדה וכו' כלומר
ורק מטעם זה לא אכל אשם נזיר טמא אבל לא מפני החטא ואל"כ אין ציטתו שיטת ר"ם:

הלכה ב שם ע"ב אירו אמר קונם קורדוס יש לי וחוור ואמר וכו'. אין הענין
מוזן לפי פ"י הק"ע והפ"מ ולענ"ד נראה דה"פ דהנה בצרייתא פירוש
שהמדיד אחר שני בדברים קונם קורדוס יש לי וגם קונם נכסי עלי כלומר אם יש לי
קורדוס ואז נכסיו אסורין על עצמו עד שיתודע שאין לו קורדוס ולכן דמי שזיון שהתפיס
הקורדוס והנכסים בקונם מינו דחל אקורדוס הל נמי הנכסים ואומר אלו אמר קונם
קורדוס יש לי וחוור [המזכיר] ואמר קונם נכסי עליך אם יש לך קורדוס ואז נכסיו אסורין
יאות הוכ שמעין דקונם חל על הקדש שהרי אין לתלותו בקורדוס כיון דקורדא אחר
המדיד ונכסי אמר המודר אין לתלות זה בזה אלא השתא שפסקו אמר המדיד אין רשאי
אמר ר' יוסי גר חגיגה [כ"ג] אלו אמר נכסי מותרין וכו' שכל לדתו דהדיה ופ"י
שמעין דקונם חל לשמים והביאור כן הוא לנדבר דקונם אין חל לשמים והכא הוי הטעם
מפני שאמר אמרין ואל הקונם נזיר על הקורדא ועל הנכסים דל"כ ה"ל להבצרייתא להשמיעו
דכלא כללן ביחד הנכסים מותרין וזהו שאמר אלו אמר נכסים מותרים וקם ליה כלומר
כמו שהשמיעו דכללן ביחד אסורין כמו כן ה"ל להשמיעו דכלא כללן ביחד כגון שהמדיד
אמר קורדא וכו' וכו' נכסי יאות נכסים יאות ודינן שאין מקדישין לשמים בלשון קונם הרי
לא אמר אלא שאין לזה קורדוס כלומר להבצרייתא לא אמרם שאין היתר רק אלא לא היה
לזה קורדוס אבל כל שהיה לזה קורדוס הנכסים אסורין דהא אמרם שקודם קורדוס דהא
אמרם שקודם נכסים כלומר מזה נראה להדיא דכלל גווי הקורדוס והנכסים דין אחד
הוא וכשם שהקורדוס אסור בכל גווי כמו כן הנכסים ומסיים דהא אמרם שאלם מקדיש
לשמים בלשון קונם ונפסקה בעשה והכי קי"ל וכן פסק הרמב"ם ז"ל:

פרק ב הלכה א דף ה' ע"א מאן דמר על בפשו וכו' ומאן דמר אפילו
ער אחרים וכו'. לענ"ד כ"ל ומאן דמר אפילו על אחרים

לומר נכסי אחרים עליו הא לומר נכסיו על אחרים לא כ"ל ולפ"י לא פלוג וגם לשון על
נפשו משמע כן דעל נפשו יכול לאסור הכל בין שלו בין של אחרים:

הלכה ב [שם ע"ב] [שם] ורמא ר' תננין שבועה שלא אוכר לך וכו'. ע"ק"ע
וה"פ ומה מהדחוק הוא זה ולענ"ד נראה דהירושלמי ס"ל דהאומר שלא
הוי היפך מהשאומר לא וזה מוכח מהמשנה דכשאומר שבועה שאוכל לך אסור וקשה הא
אדרבא נשבע שאוכל אלא וזהו אם היה אומר שבועה אוכל לך אבל שבועה שאוכל לך הוי
הכוונה להיפך שבועה היא מה שאוכל לך כמו שפירשו בהמשנה ודון מינה ומינה בלאומר
שבועה שלא אוכל לך הוי הכוונה שבועה היא מה שלא אוכל לך אבל מה שאוכל לך מותר
ולפ"י שפיר פריך ולמה לא הנין שבועה שלא אוכל לך מותר ומתוך שני תירוצים האחד
גנין דהנין חומר של שבועה ולא קולות של שבועות ועוד דסבירין מימר שבועה שלא
[כ"ג] אוכל לך לדברי חכמים אסור לפס כן לא הנין כלומר דוודאי ר' יודא דמיקל
בנדרים דס"ל האומר ירושלם לא אמר כלום שהולך אחר פסע בלשון ודאי מותר אבל
חכמים דר"י הולכין בכל שבועה להומר דכשאומר שבועה שלא אוכל לך מפרשין ששבע
שלא יאכל משלו ובשבועה שאוכל לך מפרשין שבועה היא מה שאוכל לך ולפיכך לא הנין
זה משום דלא מיירא בפלוגתא כ"ל: ד

פרק ג הלכה ב דף ט"ז ע"א [ה' ע"ב] תמן תנינן שבועה שלא אוכל ככר
וזו וכו'. הענין פהו והשיבות רב ודברי הק"ע והפ"מ אין

מפסיקים ולענ"ד נראה דכ"ל השכח תני על תרתיבין זה חומר בשבועות מנדרים ששגגת
שבועה אסורה ושגגת נדרים מותרת לא דהא אמרת אלא על דהא תמן תנין שבועה שלא
אוכל ככר זו שבועה שלא אוכלנה אינו חייב אלא אחת דבר שאלו בנדרים אסור ושבועות
זוהר ודבר שבנדרים מותר ובשבועות אסור אחד דברים של עצמן ואחד דברים של אחרים
ואחד דברים שיש בהם ממש ואחד דברים שאין בהם ממש אמר ר' בל בשם שמואל שבועה
שנתן פלוני לפלוני מנה וכו' ומהא שאל נתן מאתר שאין בידו לזכר לזכר לשעבר ר"ש בן
לקיש וכו' כ"ל ודברוס תחלפו העצמות וס"פ דזה קאי אנדרי שגגות ואומר אשכח תני
אין תרתיבין זה חומר בשבועות מנדרים כלומר מינו צרייתא שאמרת שבעתי דיני המשנה
ש חומר בשבועות מנדרים ולא פורש על איזה משנה ומפרש הירושלמי דמסתמא קאי על
אשגגות על נדרי הבאי ועל נדרי שגגות והנה בנדרים הבאי הביא מקודם צרייתא דשבועות
הבאי אסורות והשית מסתמא ששגגת שבועות אסורות ושגגת נדרים מותרות ורואה לדקדק
אזה דשבועות שגגות אסורות ובאמת אינו כן כמבאר בש"ס שלנו [כ"ה] ש"ס ודחי
הירושלמי לא דהא אמרת אלא על דהא כלומר דלא קאי הצרייתא על משנתנו אלא אמשנית
ומ"מ שבועות קאי ומבאר וכולן תמן תנינן בפ"ג דשבועות שבועה שלא אוכל ככר זו
שבועה שלא אוכלנה אינו חייב אלא אחת דבר שאלו בנדרים אסור ובשבועות מותר [והיינו
דבר בתוך נדר ולא שבועה בתוך שבועה] ודבר שבנדרים מותר ובשבועות אסור [והיינו
זהם דשבועות שגגות] אחד דברים של עצמן ואחד דברים של אחרים אחד דברים שיש
בהם ממש ואחד דברים שאין בהם ממש כלומר ועל אלו שני הדינים קאי כך צרייתא בנדרים
וחזר ובשבועות אסור לנדרים לא חלין על דבר שאין בו ממש כדקא כפ"ג דנדרים וגם

מיכל המים לירושלמי מסכת נדרים פרק ח ט יא

הלכה ו דף כ"א ע"ב [י"ז ע"ב] ואין דרך היוצא ממנו לאכול נדר בו מותר ביוצא ממנו נדר ביוצא ממנו אסור בו מה אית לך וכו'. כ"ל ונתוספתא פ"ג ליתא כלל לבבא זו ע"כ:

פרק ח הלכה א דף כ"ו ע"א [כ"א ע"ב] אמור דבתרה והוא פליגא לית

אורחיה דבר נש מיסר לחבריה וכו'. כמה פרחו הק"ץ והפ"מ וסוף סוף הדברים דחוקים ולע"ד נראה שטוב קושיות בן לכוניה שגלשון בני אדם כלינה הולכת אחר היום שלפניה ומקודם פדיק שהיום הולך אחר הלינה שגלשון בני אדם אומר לית אורחיה דבר נש לומר לחברים דרומא לא טעמית כלום רוממית כלומר כשלא אכל עדיין כל היום עם קצת משך מן הלינה אומר לחבירו עדיין לא אכלתי היום ואינו אומר אהמול וכו' שאומר ואומר אהמול כלומר וכי אומר אהמול בתמיה אלא שהיום הולך אחר הלינה שגלשון בני אדם מוכף לבאר דגלשון בני אדם אין הלינה הולכת אחר היום שלאחריה וכו' שאומר אומר דבתרה וכו' פליגא כלומר שמקודם נוכחית מן היום ועתה נוכחית מן הלינה ומה יתבאר נ"כ בן והיינו לית אורחיה דבר נש מיסר לחבריה דכפרא לא טעמית כלום רוממית כלומר דמי שלא אכל כל היום וישן בלי אכילה אומר לחבירו צוקר אני לא אכלתי כלום רוממית כלומר אהמול בערב ואינו אומר היום כמו שמסיים מיסר יום דין הוא כלומר וכי אומר שביים היום לא אכלתי בתמיה וכו' פליגא שגלשון בני אדם שלפניו היום אחר ועתה מביא ראיה אחרת שגלשון בני אדם מונין המ"ע מצוקר עד עד צוקר ולא מערב עד ערב ומה מובאר נ"כ דפליגא אמתיהן וכו' שאומר לית הו"א פליגא והיינו יום זה משבת זו וסבת זו מיום זה ויום זה מהיום כלומר אדם שאומר יום זה משבת זו אעשה דבר פלוני כגון יום ג' משבת צמדנר כוונתו מן יום ג' צוקר עד יום ד' צוקר וכן כשאומר שבת זו מיום זה כלומר שאומר בשבוע זאת ביום זה כגון יום ג' אעשה דבר פלוני כוונתו מן צוקר יום ג' עד צוקר יום ד' וכן יום זה מהיום כלומר כשאומר יום ג' מהיום אעשה דבר פלוני הכי כוונתו מן צוקר יום ג' וכל הלו הס ראיות שאין המשנה הולכת אחר לשון בני אדם וכו' שאומר כמאן דמר הולכי צדדים אחר לשון בני אדם [בתמיה] ברם ככל כמאן דמר הולכי צדדים אחר לשון תורה ומתוך ר' יונה נזרייה בן אורחא דבר נש מיסר לחבריה סובר ל' דין יומא כלומר בן אמת דגלשון בני אדם סתמא כשמדבר דרכו לתפוס הלינה אחר היום הקידם מ"מ אנו רואים כשאומר לחבירו המתן לי היום וכונתו רק עד הלינה וביאור הדברים בן הוא דנודעו גם נ"כין בני אדם המל"ע הוא מערב עד ערב והיום הולך אחר הלינה שלפניו ורק מפני שצוקר עטדת האדם הוא ביום ובלילה הם נחים וסוכנים אינה נחשבת כלל בהמתן ובפלת לנבי היום הקודם בענייני עמנו גלשון בני אדם אכל כשמדבר עם חבירו המתן לי היום כוונתו נ"כ רק עד הלינה. כנ"ל ע"ד:

דף כ"ו ע"ב [כ"ב ע"א] טילתיה דרב אמר בתענין שעות. כבר תמה נש"ק איזו ראיה היא ולע"ד נראה דכ"ל מילתיה דרב אמרה אין מהענין לשעות וכו' והיינו מדאמר ליה אדם תעניתו ופירע ובש"כ מייבא דלא אמר יום זה דאם אמר יום זה לא מהני פרעון יום אחר כמבאר בא"ח סי' הקס"ח ע"כ וסובר הירושלמי דרב מייבא כשקבל עליו העניית סתם וא"י ס"ד דתענית שעות מקרי תענית למה לריך ללוות ולפירע הלא התענה מיקצת היום וינא ידי הענית אלא וודאי דתענית שעות לא מיהב תענית כלל ואף ש"ל דסתם תענית הוי כל היום מ"מ גם זה הוא מפני שזה דתענית שעות לא מוחבב לתענית אלא אי ס"ד דנחשב לתענית למה לאמר דכוונתו לכל היום:

הלכה ט דף כ"ח ע"ב [כ"ד ע"ב] והן אוכל והרין עבר. נראה דזהו כדאמרינן במ"ק [פ"ז:] מוט אסר ומוט שרי וה"ל פירושן בן הכן אופל אסר וסכן עבר כלומר אחר זה האוכל עבר הכאשר:

פרק ט הלכה ה דף ל' ע"ב [כ"ו ע"ב] אמר רבי בא אע"ג דהימיר גובין סן המטלטלין אומר לו שיתן. נראה דה"פ דקס"ד דזה שאמר לו ר"ע אפילו אתה מוכר שיער ראשך וכו' לפרעון כתיבה ולזה מקשה נבי שנאמר שנוצין מן המטלטלין מ"מ וכי אומרים לו לאדם שיתן שיער ראשו בפתנה בתמיה אלא וודאי דזהו לאכילתו כמ"ס הפ"מ וכס"ס דילן:

פרק יא הלכה א דף ל"ו ע"א [ל"א ע"א] והא רבנן אמרין נדרין עינוי

נפש הפר לה וכו'. עק"ע ופ"מ והדברים דחוקים ופ"ק ל' והיאך אפשר לומר דדברים שביט לבינה יסר לעולם לר' יוסי איזה שיכות יש לו אחר שיערשנה לו שימות ובס"ס דילן אומר בפשיטות על משנה זו דצדדים שביט לבינה אינו מיסר אלא כל זמן שביט תחתיו ועוד הא התורה חלקן ואף יאמר ר' יוסי שדין אחד להם ולכן נלע"ד דה"פ דר' יוסי ס"ל לר' זעירא דגם דברים שביט לבינה מקרי עינוי נפש מפני שמטערת מזה ולכן מיסר לעולם מטעם שהם נדרי עינוי נפש וזהו שאומר והא רבנן אמרין נדרין עינוי נפש וכו' מופר לעולם ור' יוסי אימר נדרים שביט לבינה וכו' מופר לעולם מטעם שהם ג"כ נדרין עינוי נפש כמ"ס וא"כ מה צויהוין כלומר לר' יוסי לעניין מה חלקן התורה לשני דברים כיון דכולן בכלל עינוי נפש לא ה"ל למיבא כלל בין איש לאשה לכוונה על דברים שביט לבינה ומתוך דמ"מ יש נ"מ לדעת והיינו דדברים של עינוי נפש ממש כמו קונס פירות אפילו נדרת מהן על אחר שיערשנה יכול להפטר אצל צדדים שביט לבינה אם נדרת על אחר שיערשנה אינו יכול להפטר וזהו שאומר בשאמרה קונס הנייתי עליך אם אלא מרשותך ופריך ויפטר לה כלומר הא לשון זה משמע תנאי שאוסרת עליו מהיום אם תנא מרשותו ופשיטא שיכול להפטר דאם לא יסר הרי אסור ליהנות ממנה מיד דשמה יעלה על דעתו לנרשע ונמא שיהנה מאיסור ומתוך בשלא אמרה כלומר שלא אמרה לשון אם אלא קונס הנייתי גופי עליך לכאפא מרשותך באסרה עליו תשמישה לאחר שיערשנה ולכן חלקה התורה לשני דברים ואח"כ אומר רבנן אמרי וכו' ולא קאי רבנן דמתניתין אלא רבנן אמוראים רבים וכן הוא לשון הירושלמי בכ"מ דרבנן אמרי נדרין עינוי נפש הם כלומר דלשון השמים הוה תמיד עינוי נפש בשאם אף כשאוסרת על לאחר גירושין ולכן יכול להפטר גם כנדר על לאחר גירושין אלא דל"ל שאמרה קונס הנהא מעשה ידי וכיוצא בו ור' זעירא ור' הילא אומרים דגם קונס נופס הוה רק דברים שביט לבינה ואינו יכול להפטר כשנדרת על לאחר גירושין:

דף ל"ו ע"א [שם ע"ב] אילו הן נדרין עינוי נפש דברי הכל וכו'. אין סוס הצנה לזה והק"ע משנה הנידסא ודברי הפ"מ דחוקין מאד ונלע"ד דה"פ שמפרש דברי ר' יוסי שאמר אין אלו נדרין עינוי נפש אלו הן נדרין עינוי נפש אמרה קונס פירות וכו' דה"פ אין אלו נלכד נדרין עינוי נפש אלא אם תלתה בפירות שאמרה קונס פירות העולם עלי אם ארחתך אלא לא ארחתך דשמה תרחת או שמה לא תרחת והאסור בכל הפירות וזהו שאומר אלו הן נדרין עינוי נפש דברי הכל וכונתו אמרשנה שאחריה כדרך הירושלמי לקצר. ומסיים ותני בן נדרין עינוי נפש אם ארחתך וכו' וקשה אטו יותר ליכא עינוי נפש אלא דה"פ דאף אלו משכחת לך שכן נדרין עינוי נפש והיינו כשתלתה בפירות וזהו רק לר' יוסי לדרבנן בלא"ה הם נדרין עינוי נפש וזהו דאיה לר' הילא:

דף ל"ו ע"ב [שם] אהא לגבי רבי יוסי בן חזקיה וכו'. נראה דכ"ל בן חזקיה דאינו ר' יוסי בן חזקיה כהנא שהרי נאמר דרבין בלא ובס"ס דילן [פ"א:] מיימי זה על איסי בן יהודה תלמידו של ר' יוסי בן חזקיה ואתא לורדיטום בנו של ר' יוסי בן חזקיה ע"כ:

דף ל"ו ע"א [שם] שנייא דא שהיא הנייתה והנייתה וכו'. פס"מ ואולי תירץ הוא וסיינו דקונס כניית גופי עליך הוה גם כקונס כנייה גופי מתן וסלל דפיהם הוא ממנה והיא ממנו:

בסד מליק מסכת נדרים

מסכת נוזר פרק א ב ג ד

זכרה י דה ט' ע"ב פשיטא שבסוף הדיוט וכו'. עק"ע ופ"מ וכדחוק מנזר ולענ"ד
נראה דר"פ פשיטא שסוף היום של שנים כלומר אם נולד בן בסוף יום
וכמו אצל כשולד הן בתחתית יום השבועים מה שיענה לו ככולו כלומר
ס' יום השבועים עולה לו למירוח עמלו ואינו מפסיד כלום או דלמא למירוח דמי ומפסיד
ד שנים וישיב כדכתיב אם עד ועד בכלל או עד ולא עד-בכלל ופשיטא ליה ולא מתניתא
אלא לאחר שנים סוחר שנים לא אפילו מקצה כלומר דדיוקא כשולד לאלף שנים

יון וחצי יום משרה אכל אחר הכתי יום יין הכי חייב ואף אפסר לומר דזה כפני עמו
וזה כפני עמו כסוד ובשני שניר ניהל חייב בתמידי ומתוך דודלי כן הוא דשניר
עשה אותן כדבר אחר כפני אכל כות יין וכזה משרה כפני חייב אלא אחת ובאכל
זה כפני עמו וזה כפני עמו הכי חייב שמים ומיין דכפני שניר עשה אותן כדבר אחר
אפילו לקולא וא"כ ק"ל לחומרא ולכן שפיר איננו ליה :

הלכה ו דף י"א ע"א [א"ר] אמר רבי יוחי והוא ששבל בשביעי: כלומר אפילו
אם גילה בשמיני שהרי הוא סובל קודם הכהנות שם קודם לתנחתא כמ"ס
המפרש במסכת זו ולפ"ר ר' יוחי לקולא אמר אפסר לומר דכונתו אפילו שלאחר גילת
שפיר נס אחר גילת לר' קודם לטעם כמ"ס החסיד' במסכת זו [מ"ד: ד"ה ומנחת] ולפ"ר פליג
ר' יוחי לחומרא דאם אפילו גילה בשביעי אם סבל בשמיני מזה בשמיני דשמיני נעשה
שביעי וכן משמע מלשון והוא ששבל בשביעי כלומר אפילו גילה וזהו שפיר נדרחא קרבן
ראשון ומביא וכו'. הק"ע מהסד הנזכר אף כי פס' אף נס לפי' הפ"מ קשה אטו
מוכרח להפריש על הראשון ולכן נלע"ד דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ
אכל לר' זעירא נזיר לומר דאחיה נזיר לר' זעירא נזיר לר' זעירא נזיר לר' זעירא נזיר
נוכל לחזק את הכהנים דאחיה כרבי אלא דלרבי יהודה הפ"י כן מביא קרבן לכל אחד
ואחד והיינו אם הביא קרבן על הראשון נדחה קרבן זה ומביא קרבן על השני וזהו מוכרח
נס על הראשון ולר' יוחי כר' יהודה נפרש דלא נדחה כלומר שניר דלכא חלה שני
קרבנות על הראשון כפני עמו ועל השני כפני עמו אף לר' הילא יתפרש נס לרבי כן :

הלכה ז דף י"ט ע"ב [י"ה ע"ב] קרוב מהו שימחה וכו'. פירושי הק"ע והפ"מ
דחוקים ונראה משום דבמסכת אהבה שמיני קרובים אם הכוונה הרבה מקרוביו
ולא אחד מהן או אפילו אחד מהקרובים :

פרק ה הלכה א דף כ"ב ע"א [ב"א ע"ב] ונמצא רבין וכו'. לפי' הפ"מ
פשיט ליה דאילו קודם דמדה לשחמתי ואנרין ואינו מוכן
איוס דמיון הוא דשם ה' מין אחר הוא ולענ"ד נראה להפ"י דפשיט ליה דקדוש מדאמר
על און וכן דבר זה קדש ואין ספק שבהיותו משור ועל ומייר דלדור זה כיו
הרבה יותר משהיה מוכן לרבוץ וכיון ששם קדוש כ"ס נכאן :

פרק ו הלכה א דף כ"ד ע"ב [כ"ר ע"א] עד דרא יתבריה בידיה וכו'.
ק"ע ופ"מ ולענ"ד נראה דה"פ שמהלך לו דממ"ד אינו חייב
אלא אחת דעד דלא יתבריה בידיה כדאמר שם בשם נס לא היה בשבירים כל חלק כפני
עמו אלא שגם אחת שהיה סבור שמהלך לטעם עכו"ם הרי יש כאן אחת ואין כאן הנה
כלומר הרי יש כאן שגם אחת בלבד ואינו חייב אלא אחת מן דתורה בידים כלומר שדע
מאיסיר עכו"ם אלא שגם לנזיר לחלקים שהיה סבור דמותר לזנוח לעכו"ם ומותר לקטר
ומותר לנסך ויש כאן הנה ולכן אחת מהחייב על כל אחת ואחת הרי אין כאן אחת כלומר
דנכ"ל כעיקר עובד עכו"ם כשהיה סבור שמהלך א"כ במאי ידע לעכו"ם וא"כ אפילו
אחת אין כאן ובידיו של שנת רפ"י נאמר עוד בזה כמ"ד ע"ה :

[שם] כ"ה ע"א אמר ר' שמואל בר אבדומא מכיון דהימר וכו'. אין שום
בכנה לזה לפי' פ"י הק"ע והפ"מ ויותר קשה הלא באמת יש נכונות
לחלק מציבה כדתי חוקים ולכן נלע"ד דבאמת כן הוא וה"פ דר' שמואל מתוך על קושיית
ר' ירמיה דמקשה דנכ הנערה לנזיר יאמר ואומר מכיון דהימר לנזיר וכו' כלומר אפילו
תאמר שנס לנזיר הוי כהלל לנזיר ומלמד לא תקשה משכ"ס דא"כ נאמר דנס שהחזיקה
יאמר לחלק דאם באמת וזוהי יאמר לחלק והיא עדיפה מהשתחויה שיש בה משעם ומלמדת
על משעם משכ"ס שהחזיקה כמו שחמך מקודם דבר שהוא מעשה מלמד וכו' :

[שם עמוד ב'] וקשיא עוב סלך הבשן. ולא חש לחזק כמ"ס הפ"מ אלא באמת נלע"ד
דזכו באמת היתרון וכו"פ והיו ימינו מאה ושערים שנה וכו' הוא חזר
לחרווד רקב כלומר שהק"ס גזר כן ואין זה מלד הסבב דאם היה ע"פ הסבב כוס
שפיר קשיא עוב מלך הבשן חרווד רקב והתקן כן וזוהי חרווד רקב בתמידי אלא כיון שזכו
גזירה לא תפיק לא קשה כלל כמנחן שכן גזר הק"ס :

הלכה ג דף ל"ו ע"ב [ל"ט ע"א] הני רבי צידיהו קמי רבי ירמיה ופליג
וכו'. לפי' הק"ע והפ"מ הוי רביה דפליג מדאין חייבין על ביאת מקדש
בזודלי נס אין ליקון על זה וזהו הוי רביה דעת הרמב"ם בפ"ג מסומאח מת דכל שומאח
שאין הנזיר מנלה עליה הוי שומאח דרבנן וכמ"ס הפ"מ אלא הרבה הימא שפיר לקמן
בהלכה ד' אומר נ"כ זה על איוס מסומאח ערב ודריש הטעון חטיו כלומר שומאח שגשה
שניר חלה עליה וזכרי חייב על ביאת מקדש ושאלן טעון חטיו כמו שומאח ערב אין
חייב על ביאת מקדש ודריש לה מקרא והרי שומאח ערב פשיטא שהיא שומאח דאורייתא
ולכן נלע"ד דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ דה"פ
ברייתא דלכל שאין הנזיר מנלה אין חייבין עליה על ביאת מקדש ועוד דאם דאם
ר' יוחנן סבכת ופרשתי הוי כמו וכו' וכוונתו על סוף המסכת על גולל דזוסק ורביעיית
ס' ורובע טעמיה דאלו סבכות ופרשתי וזדלי דה"פ שומאח דרבנן כדמוכח בש"ס שלנו
ועוד דא"כ חשב ארץ העמים והיו פשיטא דרבנן שהרי מ"ה דבר כן אלא אפיק קאי
ויש לזה ראייה בדורס דמלקות קאי על ביאת מקדש מירושלמי סוף פרק זה שואמר מה
פליגין לקרבן אלא למלקות לוקין ומביא ברייתא זו עמיה ע"ה הרי להדיא כדבריו :

[שם] ידו אחת בצד זו וכו'. אין שום בכנה לזה ופ"י הפ"מ תמוה וגם לפי' הק"ע
אין מוכן מ"ס דר' יוחנן ואולי ס"ל לר' יוחנן דשומאח אכל שכויר מנלה עליו
אין אלא במאכל כנגד שומאח ממש ולא באכל ששם ידו המשכס וחילוק זה לענין אחר
מניין לרבה בש"ס שלנו חולין [קכ"ה:] ע"ה ולפ"ר א"ה דהשומאח תחת הכרובד וידו אחת
בצד זו כלומר תחת האהל בצד השומאח ולא על השומאח וידו אחת ברובד למעלה כנגד
השומאח אין הנזיר מנלה מפני שידו כנגד השומאח הכרובד חוללת וידו כנגד השומאח
הוא אלא בהמשכס ופיר' ר' יוחי איוס סבכר יש בזה דמנ"ה אם חולץ כפני השומאח
יחז' כפני הסהרה ויחז' כמאן דמלי שומאח ואם אינו חולץ כפני הסהרה לא יחז' מפני
השומאח כמ"ל כלומר והרי ידו אחת כנגד השומאח ממש והרובד חולץ כמו שאינו
חולץ כפני הסהרה דליהי כמאן דמלי שומאח לקמן מובאר להדיא דהנזיר מנלה על
ידי אהל בהמשכס ואולי בית וסרקלין שאין דהוה כמלי שומאח וכו' :

דף ל"ו ע"א [שם ע"ב] אם אינו אהל לרומשך תיפקע שומאח וכו'. הענין תמוה
והק"ע מהכש הנזירא ואין זו טעם בפירושו והפ"מ פ"י דהרבותא
משעם סוף שומאח לנאח וא"כ מאי מקשי ועיקר פירושו תמוה האם אין נערקלין פזה
שיטתו להוילוי דרך הכית ועוד דא"כ מאי קמ"ל ר' יוחנן הא זהו דיו דנית ומשה
וחרתי למא לי ועוד דא"כ למא נקיס סרקלין ליטענין בית לפנים מביא ולכן נלע"ד דה"פ
זהו שייך לין הקודם שחמך ר' יוחנן דתחת כרעי המסע וכו' תחת מלתריות אין הנזיר
מנלה ולא כל דבר שרואה להן דהוה לא חשיב אהל דאכל לא מקרי אלא כעין בית שטוים
סס כל בהמשכס וזהו קמ"ל שלא נאמר דנס סרקלין לא מקרי אלא להמירין כב"ב
[נ"ח:] מאי סרקלין קובחא בי וורדי ופ"י רש"י ששמי חלונות כעין קובה וטחמים סס
וורדים

כפני מירות אלא דספסוף הוא אם השתי מירות הם תחת שניהם ניהל ולכן אם הותר
אחד מהן לא הותר הוא לו שפ"י תחת כל אחד ואחד ולכן אם הותר אחד מהן הותר
גם לו מירות אחת, כנלע"ד :

[שם] ראשי מן התנחלות. נראה דכ"ל שניר ראשי מן התנחלות דראשי הא נס בלא
תנחלת הוי נזיר כמו שואמר א"כ ראשי נזיר וכו' נזיר :

הלכה ב דף י"ו ע"א [ש"י ע"א] הותרה היא הותרה הוא וכו'. לפי' הפ"מ דקאי
אשריני נזיר וזהו הרבה תימא דא"כ אף קאמר הותר הוא לא הותרה היא
כיון שאמר על מנת ולכן נראה דקאי אפסר אשריני נזיר וזהו וכו' מהק"ע ואולי דנס
בעל מנת אין השני תלוי בהרשון וכו' :

הלכה ה י"ט ע"א [י"ו ע"ב] מופר דה ספני שיערה וכו'. לפי' הפ"מ הקושיא
ארכי אכל אינו מוכן דמאי חזק בשעם שהוא מופר גדליה מופר מה
שפליס נכי שכן הוא מ"מ הא כששחטם בקרבן ומותרת לנחות יין ולמלא למתיס הרי אינו
מופר גדליה ולכן נראה דכ"י פריך מופר לה מפני שערס דתמיס הרי הותרה לא כהנה
לו רשות להפך מפני שערס ואף אומר רבי שיכול לומר אי אפשי באשח מנלחת ומתוך
דאין כן להותרה כשחמיה לו רשות להפך מפני שנינו נפס או מפני דנדרס שנינו לבינה
וממילא דמפר מה שעליה והיינו שחתלה וכו' כאלו הותרה נתנו לו רשות לעשות כשערס
כדמוז וא"כ הרשעה לו הותרה גם בשביל שערס נזנה :

הלכה ו דף י"ט ע"ב [י"ה ע"ב] קרוב מהו שימחה וכו'. פירושי הק"ע והפ"מ
דחוקים ונראה משום דבמסכת אהבה שמיני קרובים אם הכוונה הרבה מקרוביו
ולא אחד מהן או אפילו אחד מהקרובים :

פרק ה הלכה א דף כ"ב ע"א [ב"א ע"ב] ונמצא רבין וכו'. לפי' הפ"מ
פשיט ליה דאילו קודם דמדה לשחמתי ואנרין ואינו מוכן
איוס דמיון הוא דשם ה' מין אחר הוא ולענ"ד נראה להפ"י דפשיט ליה דקדוש מדאמר
על און וכן דבר זה קדש ואין ספק שבהיותו משור ועל ומייר דלדור זה כיו
הרבה יותר משהיה מוכן לרבוץ וכיון ששם קדוש כ"ס נכאן :

פרק ו הלכה א דף כ"ד ע"ב [כ"ר ע"א] עד דרא יתבריה בידיה וכו'.
ק"ע ופ"מ ולענ"ד נראה דה"פ שמהלך לו דממ"ד אינו חייב
אלא אחת דעד דלא יתבריה בידיה כדאמר שם בשם נס לא היה בשבירים כל חלק כפני
עמו אלא שגם אחת שהיה סבור שמהלך לטעם עכו"ם הרי יש כאן אחת ואין כאן הנה
כלומר הרי יש כאן שגם אחת בלבד ואינו חייב אלא אחת מן דתורה בידים כלומר שדע
מאיסיר עכו"ם אלא שגם לנזיר לחלקים שהיה סבור דמותר לזנוח לעכו"ם ומותר לקטר
ומותר לנסך ויש כאן הנה ולכן אחת מהחייב על כל אחת ואחת הרי אין כאן אחת כלומר
דנכ"ל כעיקר עובד עכו"ם כשהיה סבור שמהלך א"כ במאי ידע לעכו"ם וא"כ אפילו
אחת אין כאן ובידיו של שנת רפ"י נאמר עוד בזה כמ"ד ע"ה :

[שם] כלל במקום אחר וכו'. נפסקיה [ו'] אמרינן להיפך דכלל ופרס המרוחקין זה
מה יש פלוגתא אם דין אותו בכלל ופרס אם לאו ועיקר דכלל ופרס הוא הסמוכים
זה לזה דווקא וכן מובאר בברייתא ד"ג מדות דר' ישמעאל בריה ת"כ האמנם זהו למדה
דפרס וכלל או כלל ופרס דאין בכלל אלא מה כפרס וכיוצא בזה אכל הכא ענין אחר
הוא לזכרות על לחלק ולכן אדרבה העיקר הוא כשמרוחקין זה מזה דמקורבים הא יש
לדונס כמדת כלל ופרס דעלמא וזהו כענין כל דבר שהיה בכלל ויאל מן הכלל לא למד
על עמו יאל אלא למד על הכלל כולו יאל וזהו כמרוחקין כלשון יאמר וכן מובאר ב"כ
שם במדה זו שלמדנו ששלמים דכתיבא דריחוק מקום ע"ה הישב :

דף כ"ה ע"א אמר ר' שמואל בר אבדומא מכיון דהימר וכו'. אין שום
בכנה לזה לפי' פ"י הק"ע והפ"מ ויותר קשה הלא באמת יש נכונות
לחלק מציבה כדתי חוקים ולכן נלע"ד דבאמת כן הוא וה"פ דר' שמואל מתוך על קושיית
ר' ירמיה דמקשה דנכ הנערה לנזיר יאמר ואומר מכיון דהימר לנזיר וכו' כלומר אפילו
תאמר שנס לנזיר הוי כהלל לנזיר ומלמד לא תקשה משכ"ס דא"כ נאמר דנס שהחזיקה
יאמר לחלק דאם באמת וזוהי יאמר לחלק והיא עדיפה מהשתחויה שיש בה משעם ומלמדת
על משעם משכ"ס שהחזיקה כמו שחמך מקודם דבר שהוא מעשה מלמד וכו' :

דף כ"ו ע"א הריב רבי חנינא הרי שמונה שרצים משמאין בבקדשה ואכירתה כוית.
אין שום בכנה לזה וזכרי על זה אנו דנין ור' אבהו הא באמת אומר דכשיער
שומאחן קד הוא שיעור אכילתו ודברי הק"ע והפ"מ אין בכס שום טעם ולכן נלע"ד דיש
כאן טעם וזהו לר' לר' מקודם אחר דברי ר' אבהו וכו"ל ר' אבהו בשם ר' ירמיה לא
תשקלו את נפשתיכם בבהמה ונשק וכלל אחר תרמוס האלהה אחר הבדלתי לכם לשמא
והלא אין לך משמא אלא שמה שרצים בלבד [כלומר וא"כ אין איסור אכילה אלא בכס
ולא בשאר שרצים בתמידי] התיב ר' חנינא הרי שמונה שרצים משמאין כעבדשה ואכילתן
בכית וכו' [כלומר דר' חנינא מקשה קושיא יותר עמומה דאין אמרה תורה לאכילה הוי
כשומאח והרי שומאח שרצים כעבדשה ואכילתן בכיות] אלא כשיער שומאחיתן קד הוא
שיער אכילתו ור' אבהו משמיה דרבי"ה הוא דקאמר לה ומתוך שני הקושיית שאין כוונת
ההורה לתלות איסור אכילה בשומאח אלא להחמיר על אוחן שרצים דמשמאין כעבדשה גם
שיער אכילתן כעבדשה התיב ר"ה הרי אינני בהמה סהרין משמאין כל שכן ואכילתן
בכיות כלומר אף תאמר ששיער אכילתן כשיער שומאחן וקידלה וכו' כאינס דאמר וכו'
חמיה בר כה אמר לא כל נביא ההורה השוות כל האכילות שבתורה כאלה כלומר דהייא
מתוך הקושיא דר"ה דלעילא בשרצים אכילתן כשומאחן ובאמר מן הסהרה שאין מפני
ההורה השוות נביאיה כל האכילות שדין אחד להם בכיות ואמר מן הדי נכלל נביאיה
דנס אבר מן הדי סס נביאיה עליה לאסוקי שרצים דלא נכתב בהם לשון נביאיה ואיכור
אכילה כמובאר בתורה ולכן חלוק דינה מנביאיה ר' שמואל בר סוסרטי כשי מעשה האוכל
אבר מן הדי מן הסהרין יאה חייב שמים וכו' כלומר לדברך שאבר מן הדי הוא בכלל
נביאיה א"כ ילקס שמים משום נביאיה ומשום אבר מן הדי ופריך ומשינין סהרין על הסמאין
כלומר דמקשה על קושייתו שיהא חייב שמים באבר מן הדי דילמא זה שאבר מן הדי נכלל
נביאיה זהו שפמאליס ולא נפסקיה ופריך וכו' ר"ה לא השיב סהרורים על הסמאליס [ועוד]
מעשה האוכל אבר מן הדי מן הסמאליס יאה חייב שלם וכו' ושאר קושיא וזהו נוכל לתרץ
דברי הרמב"ם החמושים בפ"ג ממא"כ שכתב שיש בבהמה קושיא איסור נביאיה שכתב
תמוה עליו נושאיו כליו ע"ה ופ"י פירושו זה נוכל ליישבו. כן נלע"ד בפירושו דק
סוגיה הסהרה :

דף כ"ו ע"ב [שם] אבר ה' נמלים כאחת בהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת.
הדברים מתמידיים כמ"ס בש"ק והנהגתו יותר תמוה דמוכח לקמן
ונלע"ד דהירושלמי ס"ל דיש נמלות חמשה לאין כש"ס דילן נפסקיה [כ"ה:] אלא דס"ל
להירושלמי דמ"ה נמלה אחת אי אפשר לחייבו רק במלקות אחת אלא בשאלה י' נמלים
חייב על כל אחת ואחת משום לאו כפני עמו על כל אחת ואין דין זה רק בממלה בלבד
ולכן דקדק לומר נמלה ובאכל חמשה [כנלע"ד] :

דף כ"ו ע"ב אבר חצי יום יין וחצי וכו'. עק"ע ופ"מ ונלע"ד דמקשה על מה ששאל
משרי עניינך במים מהו שיטערו ועל זה מקשה דהרי אם אכל הדי יום

מִיכַל הַמַּיִם לִירוּשָׁלַיִם נוֹזֵר פֶּרֶק ז ח ט

פרק ט הלכה א דף מ"ג ע"א [מ"א ע"ב] שרא האמר הואיל ויצא דחירות וכו'. לפי הק"ע קשה דמאי הכי דקאמרי מונה לנזירות בטומאה ואולי דה"ק ישלים ימי הטומאה ויטבול ויתחיל למנות נזירות טברה ופי' הפ"ת תמוה כמובן ואולי דה"ק שלא תאמר כואיל וילא להירות תפקע ממנו נזירות בטומאה כלומר שטומאה תפקע ממנו הנזירות וכטומאה כמו על ידי הטומאה:

הלכה ג דף מ"ה ע"ב [מ"ט ע"ב] קבר הנמצא וכו'. בש"ס שלנו [סנהדרין מ"ז:] הנרסא להיפך בנמנא מותר בהנייה ובידוע אסור בהנייה אבל ברמנ"ט פ"ח מטומאת מת הנרסא כנכאין:

הלכה ה דף מ"ו ע"ב [נ"א ע"ב] עמדהו למיתה וכו'. עמ"ש בגליון ירושלמי סנהדרין פ"ט הל' ג':

וורדים למי וכו' עכ"ל ואינו לתשמישין ובייתי אומר דלא מקרי אהל כמו תחת מלחדין קמ"ל דאינו כן וזהו שאומר סמת בבית והניזר בטרקלין [פתוחות זה לזה] הניזר מגלה פניו מההלל נמשך מהבית להטרקלין וכ"ש כשהמת בטרקלין והניזר בבית דזה חמור יותר כשהניזר יושב בבית העשוי לתשמישין ולפ"ז ספיר פריך ר' מנא על הכל שכן ממ"נ אם אכל לחוד כלומר אם כשהמת בטרקלין והניזר בבית נמשך טומאת אהל מהטרקלין לבית פ"כ ממילא יסא אהל להמשך כלומר גם כשהמת בבית והניזר בטרקלין נמשך האהל מהבית להטרקלין ואם משם אינו נמשך א"כ גם להסיך אין הטומאה נמשך וסקולין הן ואין כאן כל שכן כלל:

פרק ח הלכה ב דף מ"א ע"ב [מ"ה ע"א] וחש לומר שמא תגלחת מצוה וכו'. הק"ע הניה שמא תגלחת רשות ונכון הוא אך פירושו חמוק כמו שתמש בש"ק ויותר נראה פי' הפ"מ אך גם לפירושו יותר נכון לגרוס תגלחת רשות:

בס"ד סליק מסכת נוזר